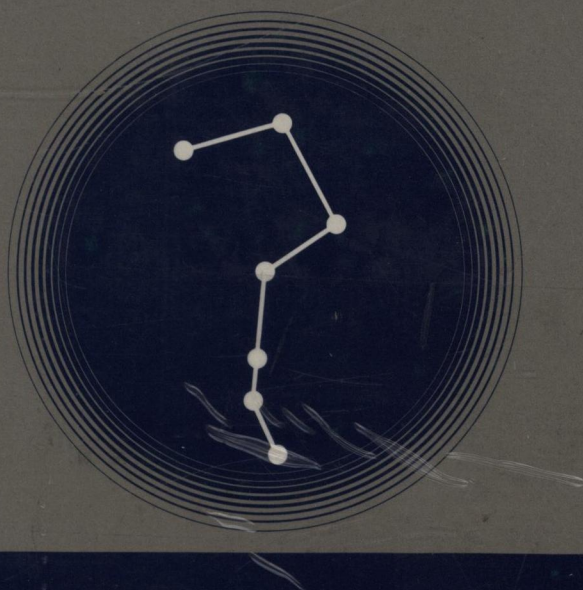

واژه‌نامه‌ی

نجوم و احکام نجوم

فارسی - انگلیسی
انگلیسی - فارسی

محمد طباطبائی

A DICTIONARY OF
ASTRONOMY
AND
ASTROLOGY

ENGLISH-PERSIAN
PERSIAN-ENGLISH

M. TABATABA'I

نجوم و احكام نجوم
و ارنابه

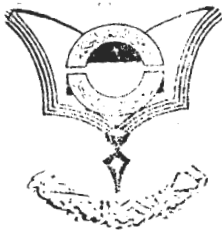
A DICTIONARY OF
ASTRONOMY AND ASTROLOGY

محمد طه طه

۹۲۶/۰۵۸

۹/۶

۳۱۰ تومان

واژه‌نامه‌ی

نجوم و احکام نجوم

اسکن شد

فارسی-انگلیسی

انگلیسی-فارسی

محمد طباطبائی

انتشارات فرهنگان

Farhang Publications

تهران ۱۵۹۱۶، خیابان انقلاب، خیابان انوشیروان،

2/52, Anooshirvan St., Enghelab Ave.

شماره ۲/۵۲

Tehran 15916 – Iran

تلفن: ۲۱۵۳۰۸ تلکس: ۶۶۰۰۶۹

Telex: 215308 (TJRN IR) Tel: 660069

واژه‌نامه‌ی نجوم و احکام نجوم
(فارسی- انگلیسی، انگلیسی- فارسی)

A Dictionary of Astronomical and Astrological
Terms (*Persian-English, English-Persian*)

مؤلف: محمد طباطبایی

by: Mohammad Tabataba'i

ویراستار: نسترن حکمی

ed.: N. Hakami

طراح جلد: مرتضی ممیز

Cover Design by: M. Momayez

چاپ اول: تابستان ۱۳۷۰

Tehran: 1991

چاپ و صحافی: فرهنگ

لیتوگرافی: کوهرنگ

فهرست مندرجات

صفحه‌ی

یک

سخن ناشر

دو

یادنامه (به جای پیشگفتار مؤلف)

پنج

مقدمه

بیست و یک

مشخصات فرهنگ و راهنمای استفاده از آن

۱۲۵ تا ۳

بخش فارسی- انگلیسی

۱۲۷

منابع و مأخذ فارسی و انگلیسی

۱۱۹ تا ۳

بخش انگلیسی- فارسی

سخنِ ناشر

قراردادِ تالیف و نشر این کتاب، که نخستین قراردادِ انتشاراتِ فرهنگان پس از تأسیس بود، در اردیبهشت ۱۳۶۴ بسته شد. چهار سال بعد، در اردیبهشت ۱۳۶۸، نسخه‌ی دست‌نویسِ اثر تحویل شد، با این تفاهم که نکات و اشکالاتی که طی ویرایشِ فرهنگ‌نوشتی به آن بر می‌خوریم با مؤلف در میان گذاشته شود.

با کمال تأسف، هنوز چندی نگذشته بود که مؤلف این جهان را ترک گفت. ما ماندیم و وظیفه‌ی پرداختنِ نه فقط به ویرایشِ فرهنگ‌نوشتی، بلکه مواجه شدن با تناقض‌هایی در ریزه‌کاری‌ها که گاه در قلمرو ویرایشِ محتوایی قرار داشت و گاه در حوزه‌ی ویرایشِ زبانی. طبیعی‌ست که در فرایندِ تالیفِ هر اثرِ پُرریزه‌کاری از این گونه، تناقض پیش می‌آید. مثلِ تناقض در برابری لغات (محتوایی)، یا املا و اعرابِ اصطلاحات (زبانی). و کشف و رفع آن بر عهده‌ی ویرایش است. وظیفه‌ی امانت نسبت به صحتِ اثر در نبودِ مؤلف نیز دقتی دوچندان می‌طلبید. و این همه در حالی بود که نه به مؤلف دسترسی بود و نه به همه‌ی منابع و مآخذ او.

چنین بود که کار، کُند پیش رفت و محصول، چه بسا، خالی از نقص نباشد. پس می‌خواهیم که خواننده، مؤلف را عاملِ درستی‌های این کتاب بداند و ناشر را مسئولِ کاستی‌های آن، و این کاستی‌ها را با ما در میان بگذارد.

مسئولیتِ رسم‌الخط نیز با ناشر است که سعی دارد شیوه‌ی خطِ یک‌سانی را در همه‌ی انتشاراتِ خود مراعات کند. ترتیبِ الفباییِ فارسی در بخشِ فارسی-انگلیسیِ ترتیبی‌ست که مؤلف در نسخه‌ی دست‌نویس به کار برده است و در صفحه‌ی ۲ آمده است.

یادنامه

محمد طباطبایی در سال ۱۳۲۰ در بهبهان زاده شد. آموزش دبستانی و دبیرستانی را در بهبهان و اهواز گذراند. لیسانس در رشته‌ی زبان انگلیسی و فوق لیسانس در رشته‌ی مدیریت را از دانشگاه تهران گرفت. مدتی بانیاد فرهنگ ایران در تألیف فرهنگ اصطلاحات علمی و تدوین فرهنگ پزشکی همکاری داشت. سپس به تدریس در مدرسه‌ی عالی مدیریت لاهیجان پرداخت. در سال ۱۳۵۲ برای ادامه‌ی تحصیل در رشته‌ی زبان‌شناسی به انگلستان رفت. از سال ۱۳۵۵ تا ۱۳۵۷ در دانشگاه تبریز استاد زبان و مدیریت بود. در سال ۱۳۵۷ برای تحصیل در دوره‌ی دکترای زبان‌شناسی روانی آمریکا شد، و در سال ۱۳۶۰ از دانشگاه جرج تاون فارغ‌التحصیل شد و به ایران بازگشت. در ایران به تدریس در دانشگاه‌های مختلف و به پژوهش و تألیف پرداخت.

دکتر طباطبایی با زبان‌های فرانسه، آلمانی، یونانی و لاتینی آشنایی داشت. از او مقاله‌های بسیاری در ماهنامه‌های علمی و تخصصی چاپ شده است. تألیفات او به صورت کتاب عبارت است از:

- ۱- فرهنگ اصطلاحات علمی؛ انگلیسی-فارسی، آسیا، ۱۳۴۳
- ۲- فرهنگ اصطلاحات پزشکی؛ فارسی-انگلیسی-فرانسه. ۲ ج. تهران: بنیاد فرهنگ ایران. ۱۳۵۱
- ۳- فرهنگ اصطلاحات صناعات ادبی؛ انگلیسی-فارسی. تهران: بنیاد فرهنگی آستان قدس رضوی.
- ۴- فرهنگ اصطلاحات مدیریت؛ انگلیسی-فارسی. چاپ اول، مدرسه‌ی عالی لاهیجان؛ چاپ دوم، دهخدا، ۱۳۵۶
- ۵- فرهنگ اصطلاحات نجوم و احکام نجوم؛ انگلیسی-فارسی، فارسی-انگلیسی. تهران. انتشارات فرهنگان
- ۶- فرهنگ اعلام اسلامی و ایرانی؛ انگلیسی-فارسی، فارسی-انگلیسی، طرف قرارداد انتشارات آگاه
- ۷- فرهنگ اصطلاحات فلسفی (با تکیه بر فلسفه‌ی اسلامی)؛ انگلیسی-فارسی، فارسی-انگلیسی

دکتر طباطبایی در ۲۷ مهرماه سال ۱۳۶۸ بر اثر سکته‌ی مغزی بدرود زندگی گفت، در حالی که از فرهنگ‌نویسان معدود و معتبر ایران بود. یادش گرامی باد.

مقدمه

۱. منابع اصطلاحات نجومی در زبانهای فارسی و انگلیسی

زبان فارسی و زبان انگلیسی از نظر اصطلاحات نجومی دارای وجوه مشترک زیادی، چه از حیث صورت و چه از حیث معنی، هستند. دلیل این اشتراک وجوه، تأثیر مستقیم و غیر مستقیم اصطلاحات نجومی عربی و یونانی روی این هر دو زبان است. اصطلاحات نجومی عربی مستقیماً وارد فارسی و، به طور غیر مستقیم از راه ترجمه‌های اسپانیایی و لاتینی، وارد انگلیسی شده‌اند. اصطلاحات نجومی یونانی نیز به طور غیر مستقیم از راه زبان عربی به فارسی، و از راه زبان لاتین به زبان انگلیسی راه یافته‌اند. صورت واژه‌های نجومی یونانی در زبان فارسی و زبان انگلیسی مؤید تأثیر زبان‌های واسطه‌ی عربی و لاتین است. ولی هر دو زبان فارسی و انگلیسی اصطلاحات نجومی خود را از منابع دیگری غیر از دو منبع فوق نیز اخذ کرده‌اند. با توجه به این که غالب اصطلاحات نجومی فارسی، یا عربی هستند یا از راه عربی وارد فارسی شده‌اند، ما در زیر منابع اصطلاحات نجومی در عربی را مورد بحث قرار می‌دهیم و بعداً به بحث در باره‌ی منابع اصطلاحات نجومی در انگلیسی می‌پردازیم.

A- منابع واژه‌ها و مفاهیم نجومی در عربی

این منابع را می‌توان بر حسب اهمیت نوع زبان ذیربط به چند دسته به شرح زیر تقسیم کرد:

I- یونانی انواع واژه‌ها و مفاهیم یونانی دخیل در زبان عربی را می‌توان به صورت زیر دسته‌بندی کرد و شرح داد:

الف- واژه‌های دخیل (loan-words) شماری از واژه‌های نجومی یونانی عیناً وارد زبان عربی شده‌اند، هر چند که به منظور سازگاری آنها با قواعد و ساختار صوتی عربی، جرح و تعدیل‌هایی در صورت آنها داده شده است. مثلاً چون زبان عربی فاقد حرف پ بوده، پی π یونانی در زبان عربی به ب یا ف، و کاپا κ / k یونانی چون از عقب دهان تلفظ می‌شده به طور منظم به ق

تبدیل شده‌اند. گاما γ / G در صورتی که قبل از ضمه، آ، و، ل، ر، م و ن، قرار می‌گرفته تبدیل به غ و در غیر این صورت، به‌ویژه اگر قبل از کسره، فتحه و ی قرار می‌گرفته تبدیل به ج می‌شده است. علاوه بر این، چون عربی فاقد ابتدا به‌ساکن بوده، خوشه‌های همخوانی یونانی با قرار دادن مصوتی قبل از همخوان (صامتِ اولی، یا بین همخوانِ اول و دوم، شکسته و ساده می‌شده است. در زیر، تعدادی از واژه‌های نجومی یونانی به‌صورت ترانویسی انگلیسی همراه با صورتِ معربِ آنها و معادل‌های انگلیسی (و یا در واقع صورتِ انگلیسی) آنها داده شده است:

<u>معادل یا صورتِ انگلیسی</u>	<u>صورتِ معرب</u>	<u>ترانویسِ انگلیسیِ اصلِ یونانی</u>
apogee	افیجیون (اوج)	apogēon
Cepheus	قیفاوس	Kepheus
Cetus	قیطس	Kētos
Crater	اقراطیرس (باطیه)	Kratēros
Centaurus	قنطورُس	Kentauros
Lyra	لورا (شلیاق)	Lūra
Sagitta	اویسطُس (سهم)	Oistos
perigee	آفریجیون (حضيض)	perigēon
Perseus	برساوُش	Perseus
phase	فاشیش (أَهْلَی قَمَر)	phases
Coma Berenices	بلوقامُس (ضفیره)	Plokamos(Berenikos)
Syrma	سُرما (الذیل)	Sūrma
Triangle	طریفائُس (مثلث)	Trigōnos
Equuleus	بُرطومِش	(Hippou) Protomēs

ب - ترجمه‌ی دقیقِ دخیل (loan-translation) شمار به مراتب بیشتری از اصطلاحاتِ نجومیِ یونانی به‌صورت ترجمه‌ی دقیق جزء به جزء واردِ زبانِ عربی شده‌اند، هر چند که این اجزاء طبق قواعدِ زبانِ عربی با هم ترکیب شده‌اند. دو دلیل برای یونانی بودنِ منشاءِ این چنین ترکیباتی می‌توان ارائه داد:

اول این که، قبل از نهضتِ ترجمه‌ی آثارِ نجومیِ یونانی به عربی، چنین ترکیباتی یا در زبان

عربی وجود نداشتند و یا، اگر هم بعضاً وجود داشتند، دارای معنایی غیر از آنچه در نجوم مصطلح است بودند. ثانیاً، معنی و تعداد اجزای این ترکیبات با معنی و تعداد اجزای ترکیب نجومی تطبیق می‌کند. مضافاً این که، معنای کلی هر دو ترکیب نیز یکسان است. در زیر، نمونه‌هایی از این قبیل ترجمه‌های دقیق عربی اصطلاحات نجومی یونانی و معادل انگلیسی همین اصطلاحات داده شده است. ترجمه‌ی تحت‌اللفظی فارسی هر اصطلاح یونانی نیز در جلوی آن آمده است:

معادل انگلیسی ترجمه و معادل عربی اصل اصطلاح یونانی و ترجمه‌ی تحت‌اللفظی فارسی آن

Andromeda	المراة التي لم تربعلا =	شناخته نه شوهر زنی که	Andromeda
andra mē oide	زن شوی ندیده		
Gups Kathemenos	Vega	کرکیس نشسته	کرکیس نشسته
Gups Petomenos	Altair	کرکیس پران	کرکیس پران
Hippou Protomes	Equuleus	اسب تکه، پاره‌ی اسب	اسب تکه، پاره‌ی اسب
Kēphalē Hippou	Equuleus	سر اسب	سر اسب
Hudro-Choos	Aquarius	آبریزنده	آبریزنده
Kardia Leontos	Regulus	دل شیر	دل شیر
Kardia Skorpiou	Antares	دل کژدم	دل کژدم
Ichthus Notios	Piscis Australis	ماهی جنوب	ماهی جنوب
Omma Boos	Aldebaran	چشم گاو	چشم گاو
Omos Didumōn	Betelgeuse	شانه‌ی دو پیکر	شانه‌ی دو پیکر
Ophis Ophiuchou	Serpens	مار مارافسای	مار مارافسای
Pleura Persaos	Algenib	پهلوی برساوش	پهلوی برساوش
Pous Didumon	Rigel	پای دوپیکر	پای دوپیکر
Pous Kentarous	Rigel Kentaurus		

ج - ترجمه‌ی آزاد دخیل (loan-rendition) در این مورد نیز، مانند مورد پیش، مفهوم اصطلاح نجومی یونانی با استفاده از عناصر عربی بیان شده است، با این تفاوت که معنی و تعداد اجزای ترکیب عربی با معنی و تعداد اجزای ترکیب یونانی کاملاً تطبیق نمی‌کنند. تعداد این گونه ترجمه‌ها خیلی کم است و در زیر دو نمونه داده شده است:

معادل انگلیسی ترجمه و معادل عربی اصل اصطلاح یونانی و ترجمه‌ی تحت‌اللفظی فارسی آن

Gorgonio olampros	رأس الغول	گورگون-سر	Algol
Pinakion keklas menon	قصعة المساکین	کاسه‌ی کوچک شکسته	Corona Borealis

د - معنی دخیل (semantic-loan یا loan-shift) شمار معنی دخیل نیز در اصطلاحات نجومی عربی زیاد است. در این مورد نه اصطلاح یونانی اخذ می‌شود و نه ترجمه‌ی جزء به جزء، اعم از دقیق یا آزاد، صورت می‌گیرد، بلکه یک واژه‌ی موجود عربی در برابر اصطلاح نجومی یونانی قرار داده شده که، در نتیجه، معنی و مفهوم اصطلاح نجومی یونانی نیز به واژه‌ی عربی مذکور انتقال یافته است. در غالب موارد، واژه‌ی عربی و واژه‌ی یونانی در معنای غیر نجومی خود نیز وجه مشترک دارند؛ در واقع انتقال معنی نجومی واژه‌ی یونانی به واژه‌ی عربی به تبعیت از وجه اشتراک در معنای غیر نجومی آنها صورت می‌گیرد. البته در پاره‌یی موارد ممکن است وجه اشتراکی بین معنای غیر نجومی واژه‌ی عربی و واژه‌ی یونانی نیز وجود نداشته باشد. در زیرنمونه‌هایی از این گونه معانی دخیل واژه‌های نجومی عربی که از اصطلاحات نجومی یونانی به آنها منتقل شده، آمده است:

معادل انگلیسی	معادل عربی	واژه‌ی نجومی یونانی و معنی اصلی آن
Regulus	ملکی (مترادف قلب‌الاسد)	ستاره‌ی شاهی Başilikos Aster
Kids	العناز؛ جذیان	بزغالگان Heriphoi
Urn of Aquarius	جرّة الدلو	سبوی دلو Kalpē
Sagitta	سهم	خدنک؛ تیر Oistos
Asseli	جمارین	دوخر؛ خران Onoi
Serpentarius	حوا	مارگیر Ophiuchus
Cygnus	طایر (مترادف دجاجه)	پرنده Ornis
Corona Australis	قبة (مترادف اکیلل جنوبی) قبة	Ouraniskos
Praesepe	معلف	آخور Phatne
Coma Berenice	صفیره	گیسوی بافته Plokamos
Face	وجه	چهره؛ صورت Prosōpon
Spica	سنبله (مترادف سیماک اعزل) خوشه	Stachus
Syrma	الذیل	دامن لباس Sürma
Lupus	سبع	دد؛ جانور وحشی Therion
Ara	مجمره	عودسوز Thumiatereon

ه - واژه‌سازی دخیل (loan-creation) در موارد معدودی که اصطلاح نجومی یونانی اسم خاص بوده و تمایلی به اخذ خود آن نبوده و علاوه بر این قابل تجزیه نیز نبوده است، برای مفهوم

کلی آن، با توجه به ضوابط و اصولی، ترکیبات جدیدی وضع کرده‌اند؛ مثلاً:

معادل انگلیسی	معادل عربی	اصل واژه‌ی یونانی و صورت فارسی آن
Castor	رأس التوأم المقدم	آپولون Apollōn
pollux	رأس التوأم المؤخر	هراکلیس Heraclē
Pegasus	فرس الاعظم	پگاسوس Pegasus

II - سانسکریت و هندی این دو زبان نیز واژه‌هایی به عربی داده‌اند که در آنها نیز تغییراتی از نظر صورت رخ داده است، مثلاً:

بُهِت → bhukta جِیْب → jiva کَلَبْ → kalpa اوج → auga

III - سریانی معدودی از اصطلاحات نجومی عربی از زبان سریانی اخذ شده‌اند، مثلاً کیسه، شلیاق و جریاء.

IV - فارسی بخشی از اصطلاحات نجومی عربی نیز یا از فارسی اخذ شده‌اند، نظیر زایجه و جوزهر، و برخی دیگر که ترجمه‌ی ترکیبات فارسی هستند نظیر: قاسم الروح یا قاسم الحیوة (که ترجمه‌ی جان‌بخشان است) یا رأس جوزهر (که ترجمه‌ی سر جوزهر پهلوی) است و وقد السماء (که ترجمه‌ی میخ آسمان) است.

V - عربی از منابع چهارگانه‌ی فوق که بگذریم، خود زبان عربی نیز یکی از منابع مهم سنتی اصطلاحات نجومی در این زبان است، مثلاً: سَنَام النَّاقَةِ، كَفَّ الْخَضِيبِ، ذِرَاعُ الْمَبْسُوطَةِ، ذِرَاعُ الْمَقْبُوضَةِ، عَوْهَقِینَ، ذُبَّیْنِ، هَقَعَهُ، هَنَعَهُ، شَرَطَانَ، مُحَلِّقَیْنِ، مِمْحَظَهُ، عُمِیصَا، زُبْرَةُ الْأَسَدِ، الْأَطْفَارُ، نِطَاقُ الْجُوزَا، مَنْطَقَةُ الْجُوزَا، خِباءُ، مَنْقَلُ الْفُرَابِ، جَنَاحُ الْفُرَابِ وَغَیْرِهِ

B. منابع واژه‌ها و مفاهیم نجومی در زبان انگلیسی

برای اصطلاحات نجومی انگلیسی چهار منبع عمده را می‌توان ذکر کرد:

I - زبان بومی انگلیسی تعدادی از اصطلاحات نجومی صرفاً منشأ انگلیسی دارند، یعنی دارای ریشه‌ی آنگلو ساکسون هستند و به زحمت می‌توان ردّ پای زبان دیگری را چه از حیث صورت و چه از حیث معنی در آنها یافت. هر چند که تعداد این گونه واژه‌ها زیاد نیست، پاره‌یی از آنها را می‌توان به‌قرار زیر ذکر کرد:

Charles' Wain; Bigger Dipper; Little Dipper

II - زبان یونانی یکی از منابع دیگر مفاهیم و واژه‌های نجومی انگلیسی، واژه‌ها و مفاهیم دخیل از یونانی است، که به‌صورت لاتینی‌شده یا ترجمه‌ی لاتینی، و برخی از آنها به‌صورت انگلیسی شده یا ترجمه‌ی انگلیسی به کار می‌روند، به‌قرار زیر:

الف - واژه‌های دخیل یونانی لاتینی شده یا انگلیسی شده:

صورت لاتینی شده ی انگلیسی	ترانویسی اصل واژه ی یونانی	صورت لاتینی شده ی انگلیسی	ترانویسی اصل واژه ی یونانی
Lyra, Lyre	Lura	Syrma	Sürma
apogee	apogēon	Cetus	Kētos
perigee	perigēon	Pegasus	Pegasos
Centaurus	Kentauros	Cepheus	Kepheus

ب - ترجمه‌های دخیل لاتینی واژه‌های نجومی یونانی برخی از ترکیبات نجومی یونانی به لاتینی و انگلیسی نیز ترجمه شده‌اند:

ترجمه‌ی انگلیسی	ترجمه‌ی لاتینی متداول	اصل اصطلاح یونانی
Southern Crown	Corona Australis	Stephanos Notios
Northern Crown	Corona Borealis	Stephanos Boreios
Bull's Eye	Oculus Bovis	Omma Boos
Greater Dog	Canis Major	Kuon Megas
Southern Fish	Piscis Australis	Ichthus Notios

III - زبان لاتینی اکثر واژه‌های نجومی در زبان انگلیسی، خود یا تغییر یافته‌ی واژه‌های یونانی و یا ترجمه‌ی ترکیبات یونانی و بعضاً ترکیبات عربی هستند. مگر، در این بین تعدادی واژه‌های صرفاً لاتینی نیز وجود دارند که نمی‌توان آنها را مأخوذ یا ترجمه از ترکیبات زبان‌های دیگری دانست که غالباً خود به زبان انگلیسی نیز ترجمه شده‌اند؛ مثلاً:

ترجمه و معادل انگلیسی اصل واژه‌ی لاتینی ترجمه و معادل انگلیسی اصل واژه‌ی لاتینی

Ursa Major	Greater Bear	Ursa Minor	Lesser Bear
Lacerta	Lizard	Equuleus	Little Horse

علاوه بر ترکیبات یونانی که به صورت ترجمه‌ی لاتینی وارد زبان انگلیسی شده‌اند و قبلاً مورد بحث قرار گرفت، برخی از ترکیبات عربی نیز به صورت ترجمه‌ی لاتینی وارد زبان انگلیسی شده‌اند؛ مثلاً:

linea medii coeli	خط وسط السماء	linea mediae noctis	خط نصف اللیل
-------------------	---------------	---------------------	--------------

IV - زبان عربی مهمترین منبع نام ستارگان در انگلیسی، زبان عربی است. علاوه بر این، زبان عربی منبع تعداد زیادی از مفاهیم و اصطلاحات نجومی دیگر در انگلیسی نیز هست. مفاهیم و واژه‌های نجومی عربی به چند صورت به زبان انگلیسی راه یافته‌اند:

الف - معنی دخیل یعنی واژه‌ی انگلیسی معنی واژه‌ی نجومی عربی را به خود انتقال داده است:

معادل انگلیسی اصل عربی اصطلاح معادل انگلیسی اصل عربی اصطلاح

companion	ملاصق	Manger	مِعَلَف
prosperity	اقبال	face	وجه
		adversity	إدبار

ب - ترجمه‌ی دخیل تعداد زیادی از اصطلاحات نجومی (که خود اکثراً ترجمه‌ی ترکیبات یونانی هستند) به زبان انگلیسی ترجمه‌ی جزء به جزء شده‌اند. البته در بسیاری از این موارد، زبان لاتینی نیز ممکن است نقش میانجی را ایفا کرده باشد؛ مثلاً:

ترجمه‌ی معادل انگلیسی	اصل اصطلاح عربی	ترجمه‌ی معادل انگلیسی	اصل اصطلاح عربی
North Node	عقده‌ی شمالی	Andromeda's Head	رأس المسلسله
Orion's Dog	کلب الجبار	Annulus of Light	حلقه‌التور
Proper Motion	حرکت خاصه	Bull's Eye	عين الثور
Sensible Horizon	افق حسّی	Cor Leonis	قلب الاسد
South Node	عقده‌ی جنوبی	Dragon's Head	رأس التین
True Horizon	افق حقیقی	East point	نقطه‌ی شرق
Two Asses	حمارین	Horse's Head	رأس الفرس
Urn of Aquarius	جرّة الدلو	Little Horse	فرس اصغر
West Point	نقطه‌ی مغرب	Lunar Mansions	منازل قمر

ج - واژه‌ی دخیل بیشترین تأثیر اصطلاحات و مفاهیم نجومی عربی روی اصطلاحات نجومی انگلیسی در زمینه‌ی واژه‌های دخیل است. چون این قبیل واژه‌های انگلیسی دستخوش تغییرات صوری و معنایی متعدّد و متنوعی شده‌اند، مبحث جداگانه‌یی را به بررسی واژه‌های دخیل نجومی عربی اختصاص می‌دهیم.

۲- جنبه‌های مختلف واژه‌های دخیل نجومی عربی در زبان انگلیسی

A- جنبه‌ها و تحولات صوری واژه‌های دخیل نجومی عربی در زبان انگلیسی

واژه‌های نجومی عربی به‌علت عبور از زبان‌های مختلفی نظیر لاتینی، اسپانیایی، فرانسوی، آلمانی و غیره، تطبیق با خصوصیات صوتی این زبان‌ها قبل از ورود به زبان انگلیسی و سپس تطبیق با

خصوصیات صوتی خود این زبان، و نیز در اثر عوامل متعدد دیگری نظیر تصحیف*، و بالاخره شیوه‌های مختلف ترانویسی، دچار آنچنان آشفتگی یا تنوع صوری و معنایی شده‌اند که گاه بازیابی اصل عربی آنها دشوار است. علاوه بر این، اجزای متشکله‌ی این واژه‌ها نیز دستخوش دگرگونی‌هایی شده‌اند. جهت سهولت بررسی، واژه‌های دخیل نجومی عربی را به دو دسته‌ی ساده و مرکب تقسیم می‌کنیم.

I- واژه‌های ساده‌ی دخیل عربی این نوع واژه ممکن است در اصل مرکب بوده ولی در هنگام ورود به زبان انگلیسی یک جزء آن حذف شده و واژه به صورت واژه‌ی ساده در آمده باشد، و یا در اصل عربی ساده بوده است. ما این واژه‌ها را از دو جهت تنوع صوری و ترکیب‌پذیری با عناصر بومی انگلیسی (با توجه به جنبه‌ی معنایی آنها) مورد بررسی قرار می‌دهیم.

الف - واژه‌های ساده‌یی که در اصل مرکب بوده‌اند :

(۱) تنوع صوری- واژه‌هایی که در اصل مرکب بوده‌اند ولی در اثر حذف یک بخش به صورت واژه‌ی ساده وارد انگلیسی شده‌اند، از خود تنوع صوری نشان می‌دهند، ولی این صورت‌های متنوع فاقد تنوع معنایی هستند، یعنی معنای همه‌ی این صورت‌ها یکی است، مثلاً:

Rukbat, Rucba, Ruchbah, Rukbhah, Rucbar (α Sagittarii) → رکه‌الرّامی

(۲) ترکیب‌پذیری - معمولاً جزئی از واژه‌ی مرکب عربی که پس از حذف جزء دیگر وارد انگلیسی شده است با عناصر زبان انگلیسی ترکیب یا ترکیبات جدیدی را به وجود آورده است، مثلاً:

Dabih Major (β¹ Capricorni)

Dabih → سعد الذابح

Dabih Minor (β² Capricorni)

Alula Australis (ξ Ursae Majoris)

Alula → قفزة الاولی

Alula Borealis (ν Ursae Minoris)

در مورد اول، معنی یک ستاره از دو منزل قمر یعنی β Capricorni، بین دو ستاره توزیع شده است و در مورد دوم، نام دو ستاره‌ی قفزة الاولی تفکیک شده است.

ب - واژه‌های ساده‌یی که در اصل نیز ساده بوده‌اند:

(۱) تنوع صوری - تنوع صوری این گونه واژه‌ها ممکن است بدون تنوع یا همراه با تنوع معنایی

* دگرگون شدن املای کلمات در اثر غلط‌خوانی یا غلط‌نویسی.

باشد:

(a) تنوع صوری بدون تنوع معنایی- در این مورد، همه‌ی صورت‌های متنوع یک واژه‌ی ساده‌ی عربی فقط یک معنی دارند، مثلاً:

Gomeisa, Gomeiza, Algomisa, Algomiza, Algomeysa, Algomeyla, Algomysa, Alchamizo (β Canis Minoris)

(b) تنوع صوری همراه با تنوع معنایی- در این مورد، هر یک از صورت‌های متنوع، معنی مستقلی یافته‌اند، مثلاً:

تُرَیس	Turais (ρ Puppis)
تُرَیس	Tureis (ι Carinae)
الطَّرَف	Alterf (λ Leonis)
	Al Tarf (β Cancr)
مَرَكَب	Markab (α Pegasi)
	Markab (κ Veloum)
آخِرُالنَّهَر	Achernar (α Eridani)
	Acamar (θ Eridiani)

(۲) ترکیب‌پذیری- تعدادی از واژه‌های ساده‌ی دخیل عربی در زبان انگلیسی با عناصر بومی انگلیسی ترکیب شده و واژه‌های مرکب دو رگه‌یی را به‌وجود آورده‌اند:

قوس	Kaus Australis (ϵ Sagittarii)
	Kaus Borealis (λ Sagittarii)
جَدی	Prima Giedi (α^1 Capricorni)
	Secunda Giedi (α^2 Capricorni)

II واژه‌های مرکب دخیل عربی این قبیل واژه از چهار جهت تنوع صوری، عدم حذف اجزا، حذف اجزا و بالاخره تجزیه‌ی اجزا قابل بررسی هستند.

الف تنوع صوری- بسیاری از واژه‌های مرکب دخیل عربی در زبان انگلیسی، در اثر همان

عوامل متعدّد و متنوعی که در آغاز این بخش برشمردیم، صورت‌هایی که گاه بسیار متنوع و متعدّد است پیدا کرده‌اند. در زیر نمونه‌هایی ارائه می‌شود:

فَمِ الْحَوْتِ → Fomalhaut, Fumalhaut, Fumahaut, Phomalhaut, Phomelhaut, Phom a
Hut, Phomhaut, Phomault, Phomaut, Fomauth Fomahant, Fomahand,
Phomahant, Fomalhani, Phomalhant, Fomalcuti, Fonlabant,
Phomant, Phomaant, Fomalhout (α Piscis Australis)

رَأْسُ الْجَائِي → Ras Algethi, Ras Algathi, Ras Algothi, Ras Algeti, Rasacheti, Ras
Algetta, Ras Alheti, Ras Aigiathi, Ras Alhathi, Ras Elhhathi
(α Herculis)

رَأْسُ الْحَوَاءِ → Ras Alhague, Rasalhague, Rasalaugue, Ras Alhagas, Ras Alhagus,
Rasalange, Rasalghag (α Ophiuchi)

ب - عدم حذف واژه‌ی مرکبِ دخیلِ عربی ممکن است بدون حذف جزئی از آن وارد زبان انگلیسی شده باشد. در این مورد نیز دو وضع ممکن است پیش بیاید:
(۱) - واژه‌ی مرکب ممکن است در زبان انگلیسی نیز صورتِ مرکبِ خود را همچنان حفظ کرده باشد. این امر در جدا نویسی اجزای آن در املائی انگلیسی منعکس می‌شود، مثلاً:

دُنْبُ الْجَدْيِ → Deneb Algedi (δ Capricorni)

دُنْبُ الْقَيْطُسِ → Deneb Kaitos (β Ceti)

بَطْنُ قَيْطُسِ → Batan Kaitos (ζ Ceti)

عُنُقُ الْحَيَّةِ → Unuk al Hay (α Serpentis)

رَأْسُ الْجَائِي → Ras Algethi (α Herculis)

(۲) - واژه‌ی مرکبِ دخیلِ عربی ممکن است در زبان انگلیسی به صورت یک واژه‌ی ساده تلقی شده باشد. این امر در پیوسته نویسی اجزای آن در املائی انگلیسی منعکس می‌شود، مثلاً:

فَمِ الْحَوْتِ → Fomalhaut (α Piscis Australis)

إِبْطُ الْجَوْزَا → Betelgeuse (α Orionis)

زُبَانِي الشَّمَالِي → Zubenschemali (β Librae)

ج - حذف واژه‌ی مرکبِ دخیلِ عربی ممکن است هنگام ورود یا پس از ورود به زبان انگلیسی، یکی از اجزای خود را از دست داده باشد. در این مورد نیز دو وضع ممکن است پیش بیاید،
پانزده

برحسب این که جزءِ اول حذف شود یا جزءِ دوم:

(۱) - حذفِ جزءِ اولِ واژه‌ی مرکب، مثلاً:

Homam (ζ Pegasi) → سَعْدُالْهُمَامِ

Vega (α Lyrae) → نَسْرُالْوَقَاعِ

Al Bali (ε Aquarii) → سَعْدُالْبُلْعِ

Algol (α Persei) → رَأْسُالْغُولِ

Matar (η Pegasi) → سَعْدُالْمَطَرِ

Altair (α Aquilae) → نَسْرُالطَّائِرِ

Dabih (β Capricorni) → سَعْدُالذَّابِحِ

Nadir → سَمْتُالنَّظِيرِ

(۲) - حذفِ جزءِ دومِ واژه‌ی مرکب، مثلاً:

Menkib (β Pegasi) → مَنَكِبُالْفَرَسِ

Batan (ξ Ceti) → بَطْنُالْقَيْطُسِ

Rigel (β Orionis) → رِجْلُالجَبَّارِ

Azimech (α Virginis) → السَّمَاءُالْأَعَزَلِ

Menkar (α Ceti) → مَنخَرُالْقَيْطُسِ

Sadr (γ Cygni) → صَدْرُالدَّجَاجَةِ

Caph (β Cassiopeiae) → كَفُّالْخَضِيبِ

یکی از پیامدهای حذفِ جزءِ دوم، در مورد ترکیبات مختلفی که جزءِ اولِ آنها یکسان است، پیدایش واژه‌های چندمعنایی یا در واقع متشابه است، مثلاً:

Gienah (ε Cygni) → جَنَاحُالدَّجَاجَةِ

Gienah (γ Corvi) → جَنَاحُالْغُرَابِالْأَيْمَنِ

Deneg or Denebola (α Leonis) → ذَنْبُالْأَسَدِ

Deneb (α Cygni) → ذَنْبُالدَّجَاجَةِ

Deneb (ε Delphini) → ذَنْبُالدَّلْفِينِ

Deneb or Dheneb (ζ Aquilae) → ذَنْبُالْعُقَابِ

Deneb or Dheneb (ε Ceti) → ذَنْبُالْقَيْطُسِ

Difda (α Piscis Australis) → ضَفْدَعُالْأَوَّلِ

Difda (β Ceti) → ضَفْدَعُالثَّانِي

به‌طوری که ملاحظه می‌شود، در دو مورد اول و دوم تفاوت‌های صوری بین دو واژه‌ی مرکبِ مختلف، و در مورد سوم تفاوت‌های صوری بین پنج واژه‌ی مرکبِ مختلف از بین رفته است و اجزای باقی‌مانده و مشترک آنها یعنی به‌ترتیب Gienah, Difda, Deneb هر کدام به‌صورت واژه‌یی چند معنایی یا متشابه در آمده‌اند.

د- تجزیه واژه‌ی مرکبِ دخیلِ عربیِ ممکن است در زبان انگلیسی به اجزای متشکله‌ی خود تجزیه و آن اجزا از یکدیگر جدا شده باشند. رابطه‌ی معنایی اجزای حاصله نسبت به هم ممکن است دو وضع پیدا کند:

(۱) - متَّفِقُالمَعْنَى یا مترادف، مثلاً:

القائد بنات التمس	Alkaid (η Ursae Majoris)
	Benetnasch (η Ursae Majoris)
سُرَّةُ الفَرَس	Sirrah (δ Pegasi)
	Alpheratz (δ Pegasi)

در چنین مواردی یکی از دو اصطلاح مترادف متداول‌تر و کثیرالاستعمال‌تر از دیگری است، چنان که مثلاً: Alkaid متداول‌تر از Benetnasch و اصطلاح Sirrah متداول‌تر از Alpheratz است. (۲) - مختلف المعنی ، مثلاً:

القنطرة الثالثة	Elkophrah (χ Ursae Majoris)
	Talitha (ι Ursae Majoris)
شاهین-ترازو	Alshain (β Aquilae)
	Tarazed (γ Aquilae)

B - جنبه‌ها و تحولات معنایی واژه‌های دخیل عربی در زبان انگلیسی

تفکیک جنبه‌ها و تحولات صوری از جنبه‌ها و تحولات معنایی و بررسی مستقل و جداگانه‌ی آنها کار چندان آسانی نیست، و حتی با تفکیک عملی این دو جنبه با موارد تداخل متعددی روبرو خواهیم شد. مع‌هذا، به‌منظور تسهیل کار بررسی و وضوح بیشتر مطالب ارائه شده، به‌ناچار چنین تفکیکی را قائل شدیم و در این بخش روی جنبه‌ها و تحولات معنایی واژه‌های نجومی دخیل عربی در زبان انگلیسی تکیه می‌کنیم بی‌آنکه از توجه به جنبه‌های صوری واژه‌های مذکور نیز غافل بمانیم. به‌طور کلی، جنبه‌های معنایی این نوع واژه‌ها را می‌توان به‌قرار زیر دسته‌بندی و تشریح کرد:

I- ثبات معنایی معانی تعداد زیادی از اصطلاحات نجومی عربی در زبان انگلیسی همچنان ثابت مانده است، مثلاً:

Fomalhaut (α Piscis Australis) → فم الحوت	Rigel (β Orionis) → رجل الجبار
true horizon → افق حقیقی epicycle → فلک تدویر zenith → سمت الرأس	

II - تغییر معنایی تعداد به‌مراتب زیادتری از واژه‌ها و ترکیبات نجومی عربی دخیل در زبان انگلیسی دستخوش آنچنان تغییرات معنایی متعدد و متنوعی شده‌اند که کار تشخیص و تطبیق آنها را گاه بسیار دشوار می‌سازد. این تغییرات که بیشتر معانی ستارگان را در بر می‌گیرد شامل انواع

زیر است:

الف - تجزیه‌ی معنایی منظور از تجزیه‌ی معنایی در اینجا این است که یک معنای جامع و کلی به صورت چند معنای جزئی و جداگانه تجزیه می‌شود. تجزیه‌ی معنایی بر حسب ثبات یا تجزیه‌ی صورت واژه‌ی مربوطه، دو وضع می‌یابد:

(۱) - تجزیه‌ی معنایی بدون تجزیه‌ی صورت واژه یعنی واژه بی آن که تجزیه شود یا تنوع صوری پیدا کند، به صورت واژه‌یی چندمعنایی در می‌آید که هر یک از معانی‌اش جزئی از معنای جامع و کلی اصل واژه‌ی عربی است. تنها یک نمونه از این مورد در دست داریم:

Al Niyat ¹(σ Scorpii)

التیاط (σ and τ Scorpii)

Al Niyat ² (τ Scorpii)

به طوری که ملاحظه می‌شود، صورت واژه محفوظ مانده و تنوع یا تجزیه حاصل نکرده، اما معنای جامع اصلی به صورت دو معنای مجزا و مستقل تجزیه شده است. **التیاط** واژه‌یی تک معنایی است که معنی آن جامع‌تر است، حال آن که Al Niyat واژه‌یی دو معنایی است که هریک از معانی آن جزئی‌تر و محدودتر است.

(۲) - تجزیه‌ی معنایی همراه با تجزیه‌ی صورت. در این مورد نه فقط معنی جامع و کلی واژه، بلکه صورت واژه نیز به اجزای متشکله‌ی خود تجزیه می‌شود. بر حسب تخصیص اجزای معنایی بین اجزای صورت تجزیه شده، دو حالت ممکن است پیش بیاید:

(a) - تخصیص معنی کامل- در این حالت تعداد اجزای معنی تجزیه شده با تعداد اجزای صورت تجزیه شده برابر است و هر جزء معنایی به یک جزء صوری تخصیص می‌یابد، مثلاً:

El Kophra (χ Ursae Majoris)

القفرة الثالثة (χ and ι Ursae Majoris)

Talitha (ι Ursae Majoris)

(b) تخصیص معنی ناقص- در این حالت تعداد اجزای معنی تجزیه شده بیش‌تر از تعداد اجزای صورت تجزیه شده است و بنابراین، در برابر یک یا چند جزء معنایی، اجزای صوری وجود ندارد و در نتیجه اجزای معنایی به طور ناقص به اجزای صوری تخصیص داده می‌شود، مثلاً:

Alshain (β Aquilae)

شاهین ترازو (α, β and γ Auilae)

Tarazed (γ Aquilae)

به طوری که ملاحظه می شود، واژه‌ی مرکب شاهین ترزو (که در اصل یک اصطلاح نجومی فارسی عامیانه است) به دو جزء صوری Tarazad و Alshain تجزیه شده است، در حالی که در برابر آن سه جزء معنایی یعنی α Aquilac، β Aquilac، γ Aquilac وجود دارد، در نتیجه، در برابر سه جزء معنایی α Aquilac هیچ جزء صوری وجود ندارد.

(۳) - تجزیه‌ی معنایی همراه با تمایز معنایی مترادفات. در این مورد، معنی جامع و کلی یک واژه به اجزایی تجزیه شده و اجزای معنایی حاصله به خود آن واژه و مترادف‌هایش تخصیص می‌یابد، که بدین ترتیب مترادف‌های مذکور تمایز معنایی حاصل می‌کنند، مثلاً:

Mintaka (δ Orionis)

(δ , ϵ and ζ Orionis) نطاق الجوزا/نظام الجوزا/منطقة الجوزاء

Alnilam (ϵ Orionis)

Alnitak (ζ Orionis)

به طوری که ملاحظه می شود، سه ترکیب عربی فوق که مترادفند و در نتیجه معنی جامع و کلی واحدی دارند، در اثر تجزیه‌ی این معنی جامع و کلی به سه جزء معنایی و اختصاص آنها به خود، به صورت سه واژه‌ی متمایز در آمده‌اند. در زیر نمونه‌های دیگری نیز ارائه می‌شود:

Zubra (δ Leonis)

(δ & θ Leonis) خراتان/زبره

Chort (θ Leonis)

Adara (ϵ Canis Majoris)

(δ , η , ϵ and σ Canis Majoris) العذرة الجوزا/العذاری

Aludra (η Canis Majoris)

ب - تحدید معنایی این یکی از مهم‌ترین تعییرات معنایی است که تعداد بسیار زیادی از واژه‌های ساده و مرکب نجومی عربی دخیل در زبان انگلیسی دستخوش آن قرار گرفته‌اند. در تحدید معنایی، نام عربی یک صورت فلکی یا مجموعه‌ی از ستارگان جهت اطلاق بر فقط یکی از ستارگان آن صورت فلکی یا مجموعه ستاره به کار می‌رود.
(۱) - تحدید معنایی (یا نام‌های مترادف) صور فلکی، مثلاً:

حَمَل (Aries) → Hamal (α Arietis)

ارنب (Lepus) → Arneb (α Leporis)

عُرَاب (Corvus) → Algorab (δ Corvi)

عقرب (Scorpion) → Acrab

(β Scorpii)

Sulafat (γ Lyrae)

سُلْحَفَة / شلیاق (Lyra)

Shelyak (β Lyrae)

عَوَا/نَقَّار (Boötes) → Nekkar (β Bootis)

(۲) - تحديد معنایی نام مجموعه‌ی ستارگان ، مثلاً:

القَفر (λ, χ & ι Virginis) → Al Gafar (ι Virginis)

شوله (λ & ν Scorpii) → Shaula (λ Scorpii)

نِهال (α, β, γ & δ Leporis) → Nihal (β Leporis)

سیف الجبار (ι, θ & κ Orionis) → Saiph (κ Orionis)

سعد البَلیع (γ, ϵ & μ Aquarii) → AlBali (ϵ Aquarii)

سعدِ بهام (θ & ν Pegasi) → Binam (θ Pegasi)

ج- قلب معنایی یکی دیگر از تغییرات معنایی است که تعدادی از واژه‌های نجومیِ عربیِ دخیل در زبان انگلیسی دستخوش آن قرار گرفته‌اند. در قلب معنایی، نام ستاره‌یی برای ستاره‌یی دیگر، و یا نام مجموعه ستاره‌یی برای ستاره‌یی در همان صورت فلکی یا در همان مجموعه ستاره و یا در صورت فلکی دیگری به کار می‌رود:

(۱) - قلب معنایی قریب همراه با تحديد معنایی در این نوع، نام عربیِ یک مجموعه‌ی ستاره از یک صورت فلکی برای فقط یک ستاره‌ی دیگر از همان صورت فلکی به کار رفته است، مثلاً:

ذراع المَبسوطه (α & β Geminorum) → Mabsuta (ϵ Geminorm)

الاطفار (δ & ζ Lyrae) → Aladfar (η Lyrae)

الخباء (β, γ, δ & η Corvi) → Alchiba (α Corvi)

الضفیره (α, β & γ Leonis) → Adhafera (ζ Leonis)

جبهة العَقرَب (β, δ & π Scorpii) → Jabbah (ν Scorpii)

(۲) - قلب معنایی قریب بدون تحديد معنایی در این نوع، نام عربیِ فقط یک ستاره در یک صورت فلکی به ستاره‌ی دیگری در همان صورت فلکی اطلاق شده است، مثلاً:

غَمیصا (α , Canis Minoris) → Gomeisa (β Canis Minoris)

مَنقار العُراب (α Corvi) → Minkar (γ Corvi)

(۳) - قلب معنایی بعید همراه با تحديد معنایی. در این نوع، نام عربیِ یک مجموعه ستاره از یک صورت فلکی به فقط یک ستاره از صورت فلکی دیگری اطلاق می‌شود، مثلاً:

ذراع المَقبوضه (α & β Canis Majoris) → Mekbuda (ζ Geminorum)

مُمِحْظه (δ & γ Cancri) → Mimosa (β Crucis)

خِراتان (δ & θ Leonis) → Chort (θ Centauri)

مشخصات و راهنمای استفاده از فرهنگ

این فرهنگ در دو بخش انگلیسی-فارسی و فارسی-انگلیسی تنظیم شده و شامل اصطلاحات نجوم (Astronomy)، احکام نجوم (Astrology) و نیز اصطلاحات ذریبط از رشته‌هایی نظیر ریاضی، فیزیک، مکانیک، شیمی و غیره است که از منابع انگلیسی و نیز فارسی (اعم از قدیم و جدید) جمع‌آوری و اکثراً تطبیق داده شده و تنظیم گردیده‌اند.

به منظور افزایش کارایی در استفاده از این فرهنگ و رفع هر گونه ابهام و سوء تعبیر یا برداشت برای مراجعه کننده و کسب بیشترین، مفیدترین و دقیق‌ترین اطلاعات در مورد واژه‌ها و اصطلاحات با حداقل صرف وقت، برای این فرهنگ شیوه‌ی تنظیم و ویژگی‌های خاصی در نظر گرفته شده است که به کمک اختصارات و نیز علایم قراردادی نشان داده می‌شوند. ما ذیلاً، با ذکر نمونه از هر دو بخش انگلیسی-فارسی و فارسی-انگلیسی، به شرح یکایک آنها می‌پردازیم:

الف- شیوه‌ی تنظیم اصطلاحات

در تنظیم اصطلاحات هر دو بخش از شیوه‌ی حرف‌به‌حرف استفاده شده است، بدین معنی که واژه‌های هر بخش، صرف‌نظر از ساده، مشتق، مرکب، عبارت و صرف‌نظر از این که پیوسته نوشته شده باشند یا گسسته، برحسب ترتیب حروف الفبای زبان انگلیسی یا فارسی تنظیم شده‌اند، مثلاً:

نمونه از بخش انگلیسی-فارسی

نمونه از بخش فارسی-انگلیسی

Al-Battani → Albategnius

افقی

albedo

افلاک

Albireo

افلاک‌نما

Al-Biruni

افیجیون ← اوج

Albumasar

اقامت

Alcaid → Alkaid

اقبال

Alchabitus

اقتران

Alchamiza → Gomeisa

اقراطیرس

Alchiba → Gomeisa

اقطار

Alcione → Alcyone

در تنظیم الفبایی، حروف یونانی و اعداد جزو اصطلاح به حساب نمی آیند مگر دو اصطلاح، تنها در حرف یونانی یا عددشان تفاوت داشته باشند، که در این صورت تنظیم به ترتیب الفبایی یونانی و در مرحله ی بعد به ترتیب اعداد است.

ب- ویژگی های فرهنگ

این فرهنگ یک رشته ویژگی دارد که با ذکر نمونه از هر دو بخش به شرح آنها می پردازیم:

۱- رشته ی تخصصی در مواردی، چه به منظور وضوح بیشتر و چه به منظور اجتناب از ابهام، رشته ی تخصصی اصطلاح در جلوی آن و درونِ کروشۀ نشان داده شده است. برای نام رشته های تخصصی از اختصاراتی استفاده شده است که فهرست آنها را در جای خود ذکر خواهیم کرد. در زیر، نمونه هایی از ارائه ی رشته ی تخصصی اصطلاحات، البته بدون رعایت ترتیب الفبایی، ذکر شده است:

نمونه از بخش انگلیسی-فارسی

absorption [Phys; Chem]
abscission of light [Astrol]
angle of incidence [Phys]
angulus terrae [Astrol]
component [Mech]
complement of an angle [Geom]
conic sections [Math]
cord [Astron]
decay [Chem]

نمونه از بخش فارسی-انگلیسی

اقامت [احکن]
اقبال [احکن]
اُمّ [اسطب]
انحراف [فیز]
تصویر ۱- [رض]
۲- [فیز]
ظل ۱- [رض]
۲- [احکن]
فلس [اسطب]

۲- صورتهای مختلف املائی در صورتی که اصطلاحی دارای بیش از یک صورت املائی باشد، همه ی این صورتهای در محلّ خود در فرهنگ ضبط و به صورت متداول تر یا صحیح تر ارجاع شده اند. برای تفکیک این صورتهای مختلف املائی، از واگون (ویرگول) استفاده شده است:

نمونه از بخش انگلیسی-فارسی

Arraki, Errakis
Arkab, Urkab

نمونه از بخش فارسی-انگلیسی

آیینۀ، آئینہ
بالون، بالن

Altair, Althair, Athair, Atlair, Atair

برساوش، برساؤس، برشاوش، قرساوش، هرساوش

color, colour

زایچه، زایجه

۳- علائم و اختصارات اصطلاحات در صورتی که اصطلاحی دارای علامت یا صورت مختصر و مخفیفی باشد، آن علامت یا صورت مختصر و مخفیف بعد از مساوی = پس از اصطلاح مذکور قرار می‌گیرد و در متن فرهنگ نیز در جای مناسب خود ضبط و به صورت کامل اصطلاح ارجاع می‌شود. در زیر، نمونه‌هایی از این نوع علائم و اختصارات داده شده است، که همگی متعلق به بخش انگلیسی-فارسی هستند:

a 1 → azimuth 2 - semi-major axis 3 - acceleration 4 - right ascension

acceleration = a

azimuth = a

Astronomical Unit = A.U.

And. → Andromeda

Andromeda = And.

۴- نام علمی ستارگان بعد از نام معمولی هر ستاره، نام علمی آن پس از علامت مساوی داده شده است، مثلاً:

Ascella = ζ Sagittarii

Arneb = α Leporis

Botein = δ Arietis

Atik = α Persei

Capella = α Aurigae

۵- نام ستارگان عمده‌ی هر صورت فلکی در بخش انگلیسی-فارسی، در زیر نام هر صورت فلکی، نام علمی ستارگان آن به ترتیب حروف الفبای یونانی ذکر و غالباً به نام غیر علمی آنها ارجاع داده شده است، مثلاً:

Aquila = Aql., gen: Aquilae

syn: Eagle

α Aquilae → Altair

β Aquilae → Alshain

γ Aquilae → Tarazed

ϵ Aquilae → Deneb¹

ζ Aquilae → Deneb²

۶- حالتِ اضافهِی نامِ صُورِ فلکی با توجّه به این که نام علمیِ ستارگانِ هر صورتِ فلکی از یکی از حروف الفبای یونانی و حالتِ اضافهِی اسمِ لاتینیِ آن صورتِ فلکی تشکیل می‌شود، لذا در بخشِ انگلیسی-فارسی حالتِ اضافهِی نامِ هر صورتِ فلکی بلافاصله پس از علامتِ اختصاری: *gen* مخفّف *genitive* در جلوی آن داده شده است، مثلاً:

Aquarius *gen*: Aquarii

Ara *gen*: Arae

Aries *gen*: Arietis

۷- جمع اسم‌ها جمع مکسر اسم‌ها در بخشِ فارسی بعد از علامتِ ج: داده شده است. در بخشِ انگلیسی، در موردِ آن دسته از اسم‌های انگلیسی که ریشه‌ی لاتینی و یونانی دارند و جمع آنها تابع قواعد آن زبان‌هاست، فقط قسمتی از اسم که تغییر یافته و نیز حرفِ ماقبل آن، با کمی فاصله، جلوی مفرد اسم ذکر می‌شود، مثلاً:

نمونه از بخشِ انگلیسی-فارسی

نمونه از بخشِ فارسی-انگلیسی

focus -ci

موج ج: امواج

nova -ae

نَوّ ج: انواء

spectrum -ra

شعاع ج: اشعه

vertex -tices

زاویه ج: زوایا

۸- مترادفات مترادف یا مترادفاتِ هر اصطلاحِ فارسی در زیر آن و پس از علامتِ اختصاریِ مت:، و مترادف یا مترادفاتِ هر اصطلاحِ انگلیسی نیز در زیر آن و پس از علامتِ اختصاریِ syn: داده شده است. بین مترادفات نیز نقطه‌واوگون آمده است، مثلاً:

نمونه از بخشِ انگلیسی-فارسی

نمونه از بخشِ فارسی-انگلیسی

Al Rischa, Al Rescha, Alrescha

اِزار

syn: Okda; Kaitain

مت: تابع السّماک؛ منطقة العوّا؛

Canis Major = CMa.

رایتِ شمال؛ رایتِ فکّه

syn: Greater Dog; Dog of

اسطربلاب

Orion; Great Dog

مت: آیینهِی نجوم؛ ستارمِیاب

۹- قدیم و جدید بودنِ مفاهیم و اصطلاحاتِ نجومی با توجّه به این که برخی اصطلاحات

بیست و چهار

فارسی یا معادل فارسی اصطلاحات انگلیسی، در صورت یا در مفهوم قدیمی هستند و برخی دیگر جدید، آنها را تا حد امکان با استفاده از علائم اختصاری نقی (نجوم قدیم) و نج (نجوم جدید) مشخص کرده‌ایم. در هر مورد، این علائم اختصاری درون پرانتز و جلوی اصطلاح فارسی یا معادل فارسی اصطلاح ذی‌ربط قرار گرفته است، مثلاً:

نمونه از بخش فارسی-انگلیسی

companion مَلاصِق (نقی)؛ مَرَزَم (نقی)؛
 کوکبِ تالی (نقی) همدَم (نج)
 star cluster خوشه‌ی ستارگان (نج)؛
 اشتباکِ سحابی (نقی)؛ لَطْخه‌ی
 سحابی (نقی)
 celestial equator معدّل‌التّهار (نقی)؛
 استوایِ سماوی (نج)
 orbit فلک (نقی)؛ مدار (نج)

۱۰- تفکیک معنایی و شماره‌گذاری معانی با توجه به این که یک اصطلاح فارسی یا انگلیسی ممکن است دارای چندین معنی مختلف در یک یا چند رشته‌ی ذی‌ربط با نجوم باشد، این معانی به‌دقت از هم تفکیک و شماره‌گذاری شده‌اند و، در موقع هر ارجاع هر مترادف به اصل اصطلاح، شماره‌ی معنی مورد نظر اصطلاح نیز در بالا و سمت راست آن ذکر می‌شود تا تشتتی پیش نیاید، مثلاً:

نمونه از بخش فارسی-انگلیسی

alidade 1- آلیدا
 syn: index arm
 2 - [Astrol]
 syn: radius¹regula;
 ruler; diopter²
 index arm → alidade¹
 diopter 1 - [Phys]
 2 → alidade²
 دیوپتر

نمونه از بخش فارسی-انگلیسی

اشغار (نقی) π Cancri & ε Leonis
 ذراع المَبسوطه ۱- (نقی) seventh lunar
 mansion; Castor & Pollux;
 α & β Geminorum
 ۲- (نج) Mebsuta = ε Geminorum
 کسوف ۱- (نقی) eclipse
 ۲- (نج) solar eclipse

تربیع ۱- quarter
 ۲- [احکن] quartile aspect
 تصویر ۱- [ارض] projection
 ۲- [عیزر] image
 تیر ۱ ← عطارْد
 ۲ ← سهم

ج - اختصارات در هر دو بخش انگلیسی-فارسی و فارسی-انگلیسی، از یک رشته اختصارات به منظور تعیین رشته‌ی تخصصی هر اصطلاح، نوع اصطلاح، وضع دستوری و یا معنایی اصطلاح استفاده شده است. در زیر، اختصارات مورد استفاده‌ی مربوط به هر بخش را همراه صورت کامل آنها بر حسب حروف الفبای زبان مربوطه، ذکر می‌کنیم:

اختصارات بخش فارسی-انگلیسی	اختصارات بخش انگلیسی-فارسی
<i>Astrob</i> = Astrolabe	احکن = احکام نجوم
<i>Astrol</i> = Astrology	اسطب = اسطرلاب
<i>Chem</i> = Chemistry	ج = جمع
<i>gen</i> = genitive	رض = ریاضیات
<i>Geom</i> = Geometry	شی = شیمی
<i>Math</i> = Mathematics	فیز = فیزیک
<i>Mech</i> = Mechanics	مت = مترادفات
<i>Phys</i> = Physics	مکا = مکانیک
<i>Pl</i> = Plural	نج = نجوم جدید
<i>syn</i> = synonym	نق = نجوم قدیم
	هند = هندسه

د - علائم قراردادی

برای وضوح بیشتر و جلوگیری از تشبیه و ابهام مفاهیم و اصطلاحات، از یک رشته علائم قراردادی استفاده شده که ذیل با ذکر نمونه به شرح یکایک آنها می‌پردازیم:

۱- گروه [] - اختصارات مربوط به رشته‌های تخصصی درون گروه قرار می‌گیرند، مثلاً:

نمونه از بخش فارسی-انگلیسی	نمونه از بخش انگلیسی-فارسی
accealeation = a [<i>Mech</i>]	iron; ferrum = F آهن [شی]
adversity [<i>Astrol</i>]	elections; katarchal اختیارات [احکن]
dioppter 1 - [<i>Phys</i>]	oblateness; flatenning پختی [رض]

2 → adidade²

۲- مد ~ این علامت برای نشان دادن تکرار کلمه (ها) ی اول یک مدخل در مدخل مرکب بلافاصله بعد از آن به کار می‌رود، مثلاً:

نمونه از بخش فارسی-انگلیسی

نمونه از بخش انگلیسی-فارسی

difference	رُخگِرد
~ of altitude	~ روزانه
~ of latitude	~ طولی
~ of longitude	~ ظاهری
earth's magnetic field	رقصِ محوری
~ ~ poles	~ ~ خورشید
~ orbit	~ ~ ماه
~ rotation	~ ~ ماهانه

۳- واوگون (ویرگول) ، یا ، این علامت بین صورت‌های مختلفِ املائیِ هر اصطلاح قرار می‌گیرد، مثلاً:

نمونه از بخش فارسی-انگلیسی

نمونه از بخش انگلیسی-فارسی

color, colour	آئینه، آئینه
center, centre	برساوُس، برساوُس، برشاوُس، فرساوُس
Acubens, Acubene, Azubene	بالون، بالُن
acronical, acronychal, acronycal	زایچه، زایچه
Botein, Botain	

۴- نقطه‌واوگون (نقطه ویرگول)؛ یا ؛ این علامت بین معادل‌های مترادف قرار می‌گیرد، مثلاً:

دو نمونه از بخش فارسی-انگلیسی

دو نمونه از بخش انگلیسی-فارسی

Auriga	مُمسِک‌العِنان؛ مُمسِک‌الاعنه؛	Ursa Minor; Little;	دُبِ اصغر
ذوالعِنان؛ گیرنده‌ی عنان؛ دارنده‌ی عنان		Bear lesser Bear;	
syn: Charioteer; Wagoner		Little Dipper; Lesser Dipper	
Boötes	عَوَا؛ صَنَاج؛ بَقَّار؛	مت: بَنَات‌التَّعْشِ صُغْرَى؛	
حارس‌الشمال؛ نَعَّار؛ نَقَّار		بَنَات‌التَّعْشِ خُرْد؛ خرسِ کوچک	
syn: Herdsman; Bear Driver;		Cygnus; Swan	دجاجة

Driver; Kite; Wagonar
of the Wain

مت: ماکیان؛ طایر

۵- پیکان ← یا → از این علامت به سه منظور استفاده شده است :

(الف) - ارجاع یک صورتِ املاییِ کم‌استعمال‌تر به صورتِ املاییِ درست‌تر یا
پُر استعمال‌تر، مثلاً:

نمونه از بخش انگلیسی-فارسی

نمونه از بخش فارسی-انگلیسی

centre → center

آئینه ← آینه

Botain → Botein

بالن ← بالون

acronychal → acronical

قیفاوس ← قیفاوس

Algomeyla → Gomeisa

فلاص ← فلاص

(ب) - ارجاع صورتِ اختصارِ یک مدخل یا جمعِ بی‌قاعده‌ی یک مدخل به صورتِ کامل یا
صورتِ مفردِ آن. این نوع کاربردِ پیکان بیشتر مربوط به بخش انگلیسی-فارسی است.

نمونه از بخش انگلیسی-فارسی

A 1 → azimuth 2 → absolute temperature

And. → Andromeda

A.U. → astronomical unit

(ج) - ارجاع مترادفاتِ کم‌استعمال‌ترِ یک مدخل به خودِ آن مدخل. این مترادفات در زیرِ
مدخلِ اصلی نیز ضبط شده‌اند، مثلاً:

نمونه از بخش انگلیسی-فارسی

نمونه از بخش فارسی-انگلیسی

almucantars → circles of altitude

آبریز ← دَلْو

alpha rays → alpha particles

آتشدان ← مجمره

Gemma → Alphecca

آخور ← مِعلَف

Kaitain → Al Rischa

اژدها ← تَنین

Okda → Al Rischa

ستاره‌یاب ← اسطرلاب

Pearl of the Crown → Alphecca

هفتورنگِ مهین ← دُبِ اکبر

جفور ← منازلِ قمر

۶- مساوی = این علامت در دو مورد به کار رفته است:
(الف) - بین نام معمولی و نام علمی ستارگان، مثلاً:

نمونه از بخش انگلیسی-فارسی

Sadr = γ Cygni

Alshain = β Aquilae

Alsafi = σ Draconis

Al Niyat 1 = σ Tauri

2 = τ Tauri

Alya = θ Serpentis

(ب) بین صورت کامل و صورت اختصاری برخی اصطلاحات از جمله نام صور فلکی، مثلاً:

نمونه از بخش انگلیسی-فارسی

Aquarius = Aqr.

astronomical unit = A.U.

Canis Minor = C.Mi.

color excess = C.E.

Draco = Dra.

۷- پراقتز () از این علامت برای توضیح در مورد مدخل استفاده شده است ، مثلاً:

نمونه از بخش انگلیسی-فارسی

نمونه از بخش فارسی-انگلیسی

Al-Biruni

بیرونی

Abenragel

ابن ابی الرجال

(ابوریحان محمد بن احمد)

(ابو الحسن علی)

Amalthea

آمالته (قمر مشتری)

Amalthea

(a satellite of Jupiter)

Amor

آمور (سیاره ی صغیر)

annual equation

تعدیل سالیانه (نق)

Aselli

جمارین (نق)

Arzachel

الزرقالی

pl γ & δ Cancri

بیست و نه

conjunction	(ابو اسحاق ابراهیم) احتراق (of a major planet and the sun)	phi = φ (the twenty-first letter of Greek alphabet) phobos (a satellite of Saturn)	فی فوبوس
-------------	--	--	-------------

۸- تیره‌ی کوچک - این علامت بعد از پیشوندها و قبل از پسوندها قرار می‌گیرد، مثلاً:

نمونه از بخش فارسی-انگلیسی

astro- 1 -	اختر- ؛ ستاره	proto-, pre-	پیش
2 -	فضا- ، فضایی	post-	پس
bio-	زیست-	helio-	خور
۹- اعداد ۱، ۲، ۳، یا ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ ... از اعداد برای تفکیک معانی مختلف هر اصطلاح استفاده می‌شود، مثلاً:			

نمونه از بخش فارسی-انگلیسی

asterism 1 → lunar mansion		Ostrich's	اُدحی التَّعام ۱- (نق)
2 → star			۲- اَکلیل جنوبی
3 → constellation		Azha	۳- (نَج)
circle 1 - [Math]	دایره		الدَّرَاع ۱- ذراعِ مبسوطه
2 -	فلک		۲- يَدُ الْجَوْزَاءِ الْيُمْنَى

بخش

فارسی انگلیسی

ترتیب الفبایی فارسی

در تنظیم اصطلاحات فارسی در این بخش، ترتیب الفبایی زیر در نظر گرفته شده، که فقط در مورد همزه با ترتیب مرسوم انتشارات فرهنگیان فرق دارد.

آ
ا
ء = اُ = وُ = ئ
ب
پ
ت
ث
ج
چ
ح
خ
د
ذ
ر
ز
س
ش
ص
ض
ط
ظ
ع
غ
ف
ق
ک
گ
ل
م
ن
و
ه
ی

اعراب

۱- فقط در صورتی که همه‌ی حرف‌های دو اصطلاح عیناً یکی باشد، اعراب با ترتیب زیر تقدّم و تأخیر اصطلاح‌ها را تعیین می‌کند:

- سکون

- فتحه

- کسره

- ضمه

۲- تشدید بر ترتیب کلمات تأثیر ندارد و اعراب آن تعیین کننده است.

۳- جز در کلمات رایج، هر جا که "و" باید لا تلفظ شود، روی حرف قبل از آن ضمه آمده است.

Pictor = Pic., gen: Pictoris; آلة المصور

Painter; Painter's Easel

مت: کرسی المصور؛ نقاش؛ سه پایهی نقاش

Caelum = Cae., gen: Caeli سالتقاش

Burin; Chisel; Graving-tool;

Sculptor's tool; Sculptorium

مت: قلم التحات؛ قلم سنگتراشی

alpha = α (The first letter in ألفا
the Greek alphabet)

Alidade; index arm آلیداد

stellar statistics آمار نجومی

مت: اختر آمار

Amalthea (a satellite of Jupiter) آمالته

Amor آمور (سیکری صغیر)

antapex; solar antapex آنتاپکس

antenna -ae; aerial آنتن

dipole antenna; dipole ~ دوقطبی

aerial

parabolic antenna; dish ~ سهمی وار

Yagi aerial ~ یاگی

آندرومدا ← المرأة المسلسلة

آندرومیدا ← المرأة المسلسلة

Angström = Å آنگسترُم

آنومالی حقیقی ← خاصه‌ی معدل

eccentric anomaly = E ~ خروج از مرکز

مت: آنومالی مرکزی

~ متوسط ← خاصه‌ی وسطی

~ مرکزی ← آنومالی خروج از مرکز

pendulum -la آونگ

ت

آئینه ← آینه

hydro- آب

آبریز ← دلو

apex; solar apex آپکس

Apollo (a minor planet) آپولو

آشدان ← مجمره

آتمسفر ۱ ← جو

atmosphere ۲-

مت: واحد فشار جو

Dheneb; Dehneb; آخر النعمات

Deneb = η Ceti

Achernar; Acharnar; النهر ۱-

Acarnar; Acharnaar; Achenar;

Enar = α Eridani

Acamar = θ Eridani ۲- (نج)

آریستارخوس ← ارسطرخس

آخور ← معلق

Aratos آراطس

Ariel (a satellite of Uranus) آریل

آستروفیزیک ← اختر فیزیک

آسترونومی ← نجوم

sky; heaven آسمان

آسمان سنگ ← سنگ آسمانی

~ آهنی ← شهاب سنگ آهنی

آسمانی ← سماوی

آلات نجومی ← ابزار نجومی

Albedo آلبیدو؛ آلبیدو

مت: نماز بازتاب ماه

mercurial pendulum	آونگ جيوه يي
iron; ferrum = Fe	آهن [شي]
	آهنربايي ← مغناطيسي
mirror	آينه؛ آئينه
primary mirror	آينه ي اوليه
secondary mirror	~ ثانويه
parabolic mirror	~ سهمي وار
spherical mirror	~ كروي
	~ نجوم ← اسطرلاب
astronomical mirror	~ نجومی
hyperbolic mirror	~ هذلولی

astronomical instruments ابزار نجومی

مت: آلات نجومی

ابطال‌الجوزا ← یدال‌جوزاء‌الیمنی

Ascella = ζ Sagittarii ~الرامی

Alchabitus ابن‌القبطی

(جمال‌الدین علی بن یوسف‌القاضی‌الاکرم)

Aben Ezra; Ibn Ezra ~عزرا (ابراهیم)

Abenragel ~ابی‌رجال (ابوالحسن علی)

Dorado = Dor., gen: Doradus; ابوسیف

Goldfish; Swordfish

مت: ماهی‌طلایی

یبت‌طالع ← طالع

Albumasar ابومعشر بلخی (جعفر بن محمد)

ایراهی ← انحراف

~ کروی ← انحراف کروی

epsilon = ε (The fifth letter اپسیلون

in the Greek alphabet)

eta = η (The seventh letter ایتا

in the Greek alphabet)

International اتحادیه بین‌المللی نجوم

Astronomical Union = I.A.U.

اتصال ← اجتماع

syzygies pl اتصالات [احک]

sinister aspect اتصال ایسر

dexter aspect ~ایمن

partile aspect ~تمام

~ نظر ← نظرات کواکب

correspondence by course اتفاق طریقت

مت: تناظر یومی

الف

β Serpentis ابتدای نسق شامی

δ Serpentis ~ یمانی

آبر- ← فوق-

ابر بزرگ ← ابر ماژلانی بزرگ

interstellar cloud ~ بین ستاره‌یی

مت: ابر میان‌ستاره‌یی

φ Persei ابرة‌المرفق

ابر خرنجگی ← سحابی خرنجگی

Hipparchus ابرخس

ابر کوچک ← ابر ماژلانی کوچک

Large Magellanic ~ ماژلانی بزرگ

Cloud; Large Cloud; Nubecula

Major

مت: ابر بزرگ

Small Magellanic Cloud; ~ کوچک

Small Cloud; Nubecula Minor

مت: ابر کوچک

~ میان‌ستاره‌یی ← ابر بین ستاره‌یی

supernova -ae آبر نو اختر

آبره ← شوله

ابرهای تابنده ← سحابی‌های بازتابی

~ تشعشی ← سحابی‌های نشری

plasma clouds ~ پلاسمایی

star clouds ~ ستاره‌یی

Magellanic Clouds; ~ ماژلانی

Clouds of Magellan

optical instruments ابزار بصری

conjunction (of a major planet and the sun)	اجمال - خباء احتراق ۱- [احکن]	correspondence by power مت: تناظرِ یومی مطلق	اتفاقِ قوت
combustion	۲- [احکن]	atom	اتم
Adhara, Adara, Adard, Udara, Udra = ϵ Canis Majoris	حدالاتفی - ثقی ~ المذاری	primeval atom	~ اولیہ
Nunki = σ Sagittarii	~ النعام الصّادره	atomic	اتمی
astro-	اختر - ستاره	$\alpha, \epsilon, \& \zeta$ Lyrae ; α, β, γ Lyrae	اثافی ۱- (نق)
starlight	اختر آمار - آمارِ نجومی		مت: دیگپایہ
astrobiology	~ تاب	$\sigma, \tau \& \upsilon$ Draconis; π , $\rho \& \phi$ Draconis	۲- (نق)
astrometry; positional	~ زیست شناسی		مت: دیگپایہ
astronomy; practical astronomy; spherical astronomy	سنجی	Tripod; $\alpha, \beta \& \gamma$ Arietis	۳- (نق)
مت: هیئتِ موضعی: هیئتِ کروی؛ هیئتِ عملی			مت: اشراط؛ نطح
سنجی - ستاره شناسی		$\lambda, \phi^1 \& \phi^2$ Orionis	۴- (نق)
astrophysics	سفیزیک	luminosity effects	اثراتِ تابندگی
مت: فیزیکِ نجومی؛ فیزیکِ آسمانی؛ آستروفیزیک		Doppler effect	اثرِ دوپلر [فیز]
		Zeeman effect	~ زیمان [فیز]
asterion	اخترک		اثنی عشریات - دوازده بهره ها
astrograph	اختر نگار	aether, ether	اثير
astrography	~ نگاری	conjunction (of the moon and the sun)	اجتماع
quasar	~ نما		مت: اتصال
مت: ستاره نما؛ کوآزار		stellar association;	~ ستارگان
سواره - سیاراتِ صغار		star association	
اختری - ستاره یی			مت: اجتماعِ ستاره یی
اختفا - استتار			اجسام ح - جسم
		non- luminous bodies	~ مستنیر [فیز]
		luminous bodies	~ منیر [فیز]

Mesartim = γ Arietis	آخفی الشرطین	اختفاء - استتار
ζ Draconis; Grumium	~ العواذ	اختفای قمر
pherkad = γ Ursae Minoris	~ الفرقدین	~ ماه
pherkad Minor = γ^2	~ صغری	مت: استتار ماه
Ursae Minoris		اختلاف منظر
pherkad Major = γ^1	~ کبری	~ آماری
Ursae Majoris		~ افقی
	~ المحیین - ذنب الجدی	~ استوایی
	~ المحلفین - ذنب الجدی	
adversity	ادبار [احکن]	~ انکسار
Ostrich's Nest = η , (نق)	أدحی النعام ۱-	~ حرکت خاصه
ζ , ρ & σ Eridani; Azha		~ حرکت وضعی
	۲ - اکیلل جنوبی	~ خورشیدی
Azha = η	۳ - ادعی النعام (نج)	~ دینامیکی
Eridani		~ روزانه
	أدعی النعام - ادحی النعام	
Eratosthenes	اراتوستنس	parallax
	مت: اراتوس	annual parallax; helio
trigonocrators;	ارباب مثلثه [احکن]	centric parallax
rulers of trigons <i>pl</i> [Astrol]		stellar parallax
altitude = h; elevation	ارتفاع	~ ستاره‌یی
angular elevation	~ زاویه‌یی	secular parallax
geocentric altitude	~ زمین مرکزی	~ سدگانی
altazimuth	ارتفاع سمت	~ طیف‌نمایی
altimeter	سنج	مت: اختلاف منظر طیف‌ینی
apparent altitude	ارتفاع ظاهری	hypothetical parallax
altitude of the pole	~ قطب ۱-	~ فرضی
	۲ - سمت الرأس	~ ماه
absolute altitude	~ مطلق	~ متوسط
meridian altitude	~ نصف النهاری	~ مثلثاتی
theodolite	ارتفاع یاب	trigonometric parallax;
	مت: تئودولیت	trigonometrical parallax
		photometric parallax
		~ نورسنجی
		parallactic
		~ اختلاف منظری
		elections; katarchai
		اختیارات [احکن]

equator; terrestrial equator	استوا
	مت: خطِ استوا؛ استوای زمینی
cylinder	استوانه
cylindrical	استوانه‌یی
	استوای آسمانی - معلل النهار
	~ زمینی - استوا
	~ سماوی - معلل النهار
	~ فلکی - معلل النهار
galactic equator	~ کهکشانی
magnetic equator	~ مغناطیسی
equatorial	استوایی
essential dignity	استیلا [احکن]
Leo., gen: Leonis; The Lion	اسد
	مت: شیر
Leo Minor = L.Mi.,	~ اصغر
gen: Leonis Minoris;	
Little Lion; Lesser Lion	
	مت: شیر کوچک
astrolabe	اسطرلاب
	مت: آینه‌ی نجوم؛ ستاره‌یاب
myrtle astrolabe	~ آسی
cylindrical astrolabe;	~ استوانه‌یی
orthographical astrolabe	
complete astrolabe	~ تام
linear astrolabe	~ خطی
	مت: عصای طوسی؛ عصای موسی
boat astrolabe	~ زورقی
	~ سطحی - اسطرلابِ مسطح
shell astrolabe	~ صدفی
perfect astrolabe	~ کامل

Aristarchus of Samos	ارسطرخس
	مت: آریستارخوس
	ارصاد - رصد
	ارضی - زمینی
Lepus = Lep., gen: Leporis; Hare	ارنب
	مت: کرسی الجبار؛ کرسی الجوزا؛ عرش؛
	خرگوش
Europa (a satellite of Jupiter)	اروپ
Eros (a minor planet)	اروس
Izar = ε Bootis; merak; mirak	ازار
	مت: تابع السماء؛ منطقه العوا؛ رایت شمال؛
	رایت فکه
	ازت - نیتروژن
ozone	ازن
ozonosphere; ozone layer	ازنوسفر
	اژدها - تنین
	اسپکترو هلیو گرام - طیف‌نمای خورشیدی
occultation	استتار
	مت: اختفاء؛ اختفاء
	~ ماه - اختفای ماه
stratosphere	استراتوسفر
Sterope II = Fl22; I Tauri;	استروپ دو
I Pleiadum	
Sterope I; Fl21; k Tauri;	~ یک
k Pleiadum	
	استعانت - اعانت
direct motion; direct	استقامت (نق)
movement	
	مت: حرکت مستقیم
opposition	استقبال ۱-
(of the moon and the sun)	
	مت: امتلا؛ امتلاء
	۲ - بدر

digits <i>pl</i>	اصابع [احکن]	spherical astrolabe;	اسطرلاب کروی
	اصطرونومیا ← نجوم	astrolabio redondo	
Atlas = Fl27; f Tauri;	اطلس		مت: اسطرلاب کروی ذی العنکبوت
f Pleiadum			~ کروی ذی العنکبوت ← اسطرلاب کروی
stars atlas	~ ستارگان		~ مطبخ ← اسطرلاب مسطح
Autolycus	اطولوقس	crab astrolabe	~ مُرطن
	مت: اطولیئس	planispheric astrolabe;	~ مسطح
δ & ζ Lyrae	افزار ۱- (نق)	flat astrolabe; plane astrolabe	
Aladfar = η Lyrae	۲- (نج)		مت: اسطرلاب مسطحه؛ اسطرلاب سطحی؛
φ & χ Draconis	~ الذئب (نق)		اسطرلاب مطبخ؛ ذات الصفايع
	~ الظباء ← سریر بنات النعش		~ مسطحه ← اسطرلاب مسطح
	~ الظبی ← سریر بنات النعش	drum astrolabe	~ مطبل
reception	اعانت [احکن]	prismatic astrolabe;	~ منشوری
	مت: استعانت	impersonal astrolabe	
	اعتدال ← اعتدالین		اصطرونومیا ← نجوم
	~ بهاری ← اعتدال ربیعی	hemispheric sundial;	اسکافه
	~ پاییزی ← اعتدال خریفی	hemispheric quadrant	
	~ تیر ماهی ← اعتدال خریفی		اشتباک سحابی ← لطحه‌ی سحابی
autumnal equinox; First	~ خریفی		اشتر مادگان ← قلايص
Point of Libra			اشراط ← اثافی ^۲
	مت: اعتدال پاییزی؛ اعتدال تیر ماهی	exaltations;	اشراف [احکن]
Vernal equinox; Vernal point;	~ ربیعی	principatus; altitudines	
Spring equinox; March equinox;			اشعه ج ← شعاع ^۱
First Point of Aries			اشعه‌ی آلفا ← ذرات آلفا
	مت: اعتدال بهاری	cosmic rays	~ کیهانی
equinoxes; equinoctial points	اعتدالین	ultra-violet rays	~ ماورای بنفش
	مت: دو نقطه‌ی اعتدال	lunar rays	~ ماه
true equinoxes	~ حقیقی	ϵ & μ Leonis	اشعار ۱- (نق)
	~ متوسط ← اعتدالین وُسطی		۲- (نق)
mean equinox	~ وُسطی	π Cancri & ζ Leonis	
	مت: اعتدالین متوسط		

اعلام ← توابع عیوق	اقطار ج ← قطر ^{۳۲}	axes of an ellipse	~ بیضی [رض]
اعوجاج		Oceanus Procellarum;	اقیانوس طوفانها
اغنام		Oceans of Storms	
افروزه	مت: تابه ^۱	oxygen = O	اکسیژن
افریجیون ← حضیض		اکلیل ۱ ← اکلیل الجبهه	
افزودن نور قمر ← زیادت نور القمر		۲ ← اکلیل شمالی	
افزونی رنگ	color excess = C.E.	17th lunar mansion;	~ الجبهه ۱- (نق)
افسر جنوبی ← اکلیل جنوبی		β, δ & π Scorpii	
~ شمالی ← اکلیل شمالی		مت: اکلیل العقرب؛ جبهه العقرب؛ اکلیل ^۱	
افق	horizon	Jabbah = ν Scorpii	۲- (نج)
~ حسّی	sensible horizon	مت: جبهه ^۲	
مت: کناره‌ی آسمان		~ العقرب ۱ ← اکلیل الجبهه	
~ حقیقی	true horizon; astronomical horizon; rational horizon	Acrab; Graffias	۲- (نج)
		= β Scorpii	
مت: کناره‌ی جهان		Corona Australis = Cr.A.;	اکلیل جنوبی
~ سماوی	celestial horizon	gen: Coronae Australis;	
~ مایل	oblique horizon;	Southern Crown	
	horizon obliques	مت: افسر جنوبی؛ قبه؛ ادحی النعام ^۲	
~ مرئی	visible horizon;	~ شامی ← اکلیل شمالی	
	terrestrial horizon	Corona Borealis = Cr.B.;	~ شمالی
~ مصنوعی	artificial horizon	gen: Coronae Borealis;	
افقی	horizontal	Northern Crown	
افلاک نما	planetarium	مت: اکلیل؛ اکلیل شامی؛ افسر شمالی؛	
افیجیون ← اوج		قصه المساکین؛ کاسه‌ی درویشان؛	
اقامت [احکن]	station; stationary	کاسه‌ی یتیمان؛ کاسه‌ی مسکینان؛ فکه	
	point	اکوسفر	ecosphere
اقبال [احکن]	prosperity	اکزوسفر	exosphere
اقتران ← مقارنه		البَلَدَه	Albaladah = π Sagittarii
اقراطرُس ← باطیه		مت: بلده	

الترشاء - رشاء	Theemin = ν^1 & ν^2 Eridani	التربه
الرؤكبه - رؤكبه الذات الكرسي	Al-Tizini	التيزيني
Acubens; Acubene; الزباني (نج)	Nodus Secundus = δ Draconis	التيس
Azubene = α Cancri	= Al Tais	
الزبره - زبره	Hercules = Her.;	الجائي على ركبته
Arzachel (ابو اسحاق ابراهيم)	gen: Herculis; Kneeler	
Sabik = η Ophiuchi	مت: برزانو نشسته؛ جائي؛ راقص ^٢	
الساق - مفرد الرامح	10th lunar mansion	الجبهه ١- (نق)
اسطرلاب منشوري	Sickle; α , γ , ζ , & η Leonis	
prismatic astrolabe;		
impersonal astrolabe		٢ - جبهه
الشجاع الصغير - حية الماء		الجوز - الوسط
12th lunar mansion = β		الجوزا - الوسط
الصرفه (نق)		الجوزاء - الوسط
Leonis		الخرت ١-
مت: قنبل الاسد؛ صرفه	Chort = θ Leonis	
9th lunar mansion; λ	θ Centauri	٢-
الطرف ١- (نق)	ι , κ & ϕ Virginis	الخمار ١- (نق)
Leonis & κ Cancri		٢ - الذيل
Alterf = λ Leonis	4th lunar mansion;	الدبران
Altarf = β Cancri	α Tauri; Aldeberan	
العرزي - ستاره صبحگاهی		مت: قنيق؛ عين الثور
Haedi pl; Kids = α ,		الذبه - ظهر دب الأكبر
العناز		الذراع ١ - ذراع المبسوطة
ζ & η Aurigae		٢ - يد الجوزاء اليمنى
مت: عنز؛ بزغالگان		~ المبسوطة - ذراع المبسوطة
العواء - عوا		~ المقبوضه - ذراع المقبوضه
العواء - عوا		~ اليمين (نج)
الخبيگ	Alderamin,	
15th lunar mansion = λ , κ &	Aderaimin = α Cephei	
الفقر		الذبيخ - ذبيخ
ι Virginis		الذيل ١- سُرما
Alfirk = β Cephei		٢- (نج)
الفرق	Adhil = ξ Andromedae	مت: الخمار ^٢
الفكه ١ - نير الفكه		
٢ - فكه		

القَطْرِ بوس ← عصاء الرَّاعِي	امتلاء، امتلاء ١ ← استقبال
القلب	٢ ← بَلَر
18th lunar mansion;	امتلاء ← امتلاء
Antares = α Scorpii	امراًة المسلسله ← المراًة المسلسله
Electra = Fl17; b Tauri;	امگا
b Pleiadum	omega = ω (The twenty fourth letter in the Greek alphabet)
Electra (a minor planet)	٢ ←
الكثرو- ← برقي-	امواج ج ← موج
الكثرومانييتيك ← برق- مغناطيسي	radio waves
الكثرومتر ← برق سنج	cosmic radio waves;
الكثرومغناطيسي ← برق- مغناطيسي	cosmic static
الكثرون	Hertzian waves
~ ولت	electron volt = eV
الكثريكي ← برقي	electron
الكورالكيميائي	Fornax = For.,
المابض	gen: Fornacis; The Furnace
المجسطي ← مجسطي	θ Cassiopeiae
المراًة المسلسله	Andromeda = And.,
gen: Andromedae;	propagation of light
The Woman Chained;	propagation of light
The Chained Lady	red shift
مت: مسلسله؛ زن شوي نديده؛ آنديروميدها،	انتقال به سمت سرخ
آنديرومده؛ امراًة المسلسله	مت: قرمز گرايي
المناخ	refraction-
المؤخرين ← فرغ ثاني	انتكاث [احكن]
الموردين ← متقدم العطف	انحطاط قطب ← سمت القدم
الوسط	angular
Alcyone; Alcione = η Tauri	momentum
مت: نير الثريا؛ ثور الثريا؛ الجوز؛ الجوزا؛	آنديرومده ← المراًة المسلسله
الجوزاء	آنديروميدها ← المراًة المسلسله
ام [اسطب]	انرژي اتمی ← انرژي هستهیی
mater; mother	potential energy
	kinetic energy
	solar energy

اندرگاه ← خمسهِ مُستَرَقَه	stellar energy	انرژی ستاره‌یی
Enceladus (a satellite of Saturn)	chemical energy	~ شیمیایی
انسلادو	nuclear energy;	~ هسته‌یی
separation	atomic energy	
انصراف [احکن]		مت: انرژی اتمی
انعکاس ← بازتاب		انحدار ← انحراف ^۱
أنف الفرس ← جحفلة الفرس		~ نور ← انحراف نور
انقلاب تابستانی ← انقلاب صیفی	deviation	انحراف ۱- [فیز]
~ زمستانی ← انقلاب شتوی	aberration	۲-
winter solstice		مت: انحدار؛ کج‌راهی؛ خطا
~ شتوی	chromatic aberration	~ رنگی
مت: انقلاب زمستانی		مت: خطای کروماتیک
summer solstice	diurnal aberration; daily	~ روزانه
~ صیفی	aberration	
مت: انقلاب تابستانی	annual aberration	~ سالیانه
solstitial	planetary aberration	~ سیاره‌یی
انقلابی	aberration of lens	~ عدسی
solstices pl; solstitial points	coma	~ کانونی
انقلابین	external coma	~ خارجی
مت: دو نقطه‌ی انقلاب	internal coma	~ داخلی
horizontal refraction	spherical aberration	~ کروی
انکسار افقی		مت: خطاهای کروی؛ ابیراهی کروی
~ جانبی ← شکست جانبی	aberration of light	~ نور
~ سمت الرأسی ← شکست سمت الرأسی		مت: انحدار نور
~ جوی ← شکست جوی	geometrical aberration	~ هندسی
~ نجومی ← شکست نجومی		انحنا ← خمیدگی
~ نور ← شکست نور		انحناء ← خمیدگی
انواء ج ← نوء		انحنای عدسی ← خمیدگی عدسی
انور الشرطین ← شرطان ^۲		~ فضا ← خمیدگی فضا
~ الظلیمین ← ذنب‌العقاب ^۳	depression; dip of the	انخفاض افق
اوبرتون ← اوبرون	horizon	
Oberon; Oberton		
(a satellite of Uranus)		
مت: اوبرتون		
upsilon = υ, Τ (the twentieth		
letter in the Greek alphabet)		
اوپسیلون		

θ, ι, κ & λ Booti	اولادِ ضباغ (نق)	اوتاد ج - وتد	
	اولُ التَّوَامِ الغریبی	~ اربعمه [احکن]	the four pivots;
	~ السُّمُوت - دایره‌ی اولُ السُّمُوت	anguli; cardines; centra;	
Umbriel	اومبریل	angles	
(a satellite of Uranus)		cadent angles	~ زايله [احکن]
	اویسطس - سهم	erect angles	~ قائمه [احکن]
	اهترازِ محورِ زمین - رقصِ محوری	succedent angles	~ مایله [احکن]
phases of the moon	اَهْلَمی قمر	apogee; apogee point	اوج
	مت: فاشیشاتِ قمر؛ فاسیس‌های قمر		مت: افیجیون؛ نقطه‌ی اوج
	ایامِ کَلپ - کَلپ	apogee of epicycle;	~ فلکِ تدویر
	ئیدروژن - هیدروژن	summit of epicycle	
isotope	ایزوتوپ		مت: ذروه
	مت: همتا	deferent apogee; apogee of	~ حامل
radio-isotope	~ رادیواکتیو	deferent	
sinister	ایسر	aphelion -lia	~ خورشیدی
	مت: چپ	apostaturnum	~ زحلی
Icarus (a minor planet)	ایگاروس	apastron -ra	~ ستاره‌یی
	ایمن - راست	apogalacton -ta	~ کهکشانی
			مت: نقطه‌ی اوجِ مدارِ کهکشانی
		apocynthion	~ قمری
		apojove	~ مشتری
			~ معنل - اوجِ معنل‌المسیر
		apogee of equant	~ معنل‌المسیر
			مت: اوجِ معنل
			اوج و حضیض - اوجین
		apsides <i>pl</i>	اوجین
		Eudoxus	اوذُکُشش
		Uranus	اورانوس
		Europa	اوروپ (قمرِ مشتری)
			اَوَز - شلیاق

ب

برساؤس ← برساؤش	
برساؤش؛ برساؤس؛ برشاؤش؛ فرساؤس؛	
Perseus = Per.,	فرشاؤش؛ برشوش
gen: Persei; The Hero	
مت: حامل رأس الغول؛ برندهی سرِ غول؛	
مُمسِك رأس الغول؛ برندهی سرِ دیو	
برشاؤش ← برساؤش	
برشوش ← برساؤس	
electro-	برق
مت: برقی-؛ الکترو-	
برق‌طایسی ← برق-مغناطیسی	
electrometer	برق‌سنج
مت: الکترومتر	
proclus	برقلس
electro-magnetic	برق-مغناطیسی
مت: الکترومانیتیک؛ برق‌طایسی؛	
الکترومغناطیسی	
electric	برقی
مت: الکتریکی	
Circinus = Cir., gen: Circini;	برکار
Compasses	
مت: پرگار	
برندهی سرِ دیو ← برساؤش	
~ ~ غول ← برساؤش	
بروج ج ← برج	
~ آبی ← بروجِ مائی	
~ آتشی ← بروجِ ناری	
commanding signs	~ آمره
human signs	~ انسی
~ بادی ← بروجِ هوایی	
	باختری ← غربی
solar wind	بادِ خورشیدی
Ursids pl	باران‌های شهابیِ دبِ اکبر
reflection; reflexion	بازتاب
مت: انعکاس	
Orion arm	بازوی جبار
Crater = Crt., gen: Crateris;	باطیه
The Cup	
مت: کاس؛ جام؛ اقرطیس	
بالن ← بالون	
baloon	بالون، بالن
بالینوس ← ابولونیوس	
beta = β (The second letter	بتا ۱-
in the Greek alphabet)	
β = celestial latitude	۲-
water vapor	بخارِ آب
full moon	بُدر
مت: پُری ماه؛ امتلا؛ استقبال	
resultant	برایند [مکا]
مت: منتبجّه	
sign; sign of the	برج ج: بروج
zodiac; zodiacal sign	
sign of ascendant	~ طالع [احکن]
برجیس ← مشتری	
vector	بُردار [مکا]
مت: حامل	
بر زانو نشسته ← الجاثی علی رُکبتیه	

masculine signs	بروج مذکر	cold signs	بروج بارد المزاج
~ مستقيمة الطلوع ← بروج طویل المطالع		dum signs	~ بی آواز [احکن]
obeying signs	~ مطيعه	bestial signs	~ بهیمی
~ موجة الطلوع ← بروج قصير المطالع		earthy signs	~ تُرابی
barren signs	~ مقطوعه	مت: بروج خاکی	
movable signs;	~ منقلبه [احکن]	fixed signs	~ ثابتہ
changing signs; changeable		southern	~ جنوبی
signs; deaded signs; tropical signs		~ خاکی ← بروج تُرابی	
مت: بروج منقلب		autumnal signs	~ خریفی
fiery signs	~ ناری	The twelve signs	~ دوازده گانه
مت: بروج آتشی		bi-corporal signs	~ زوجسدین
diurnal signs	~ نہاری	vernal signs	~ ربیعی
مت: بروج روزی		~ روزی ← بروج ربیعی	
descending signs	~ هابطه	~ زمستانی ← بروج شتوی	
extra-	~ برون-	fortunate signs	~ سعد
extragalactic	~ کھکشانی	~ شتایی ← بروج شتوی	
بز ← عنز		hibernal signs	~ شتوی
بزبان ← عیوق		مت: بروج شتایی؛ بروج زمستانی	
بز رنگ منش ← جبّار		northern signs;	~ شمالی [احکن]
بزغالگان ← العناز		boreal signs	
بزغاله ← جدی		ascending signs	~ صاعده
بزوان ← عیوق		aestival signs	~ صیفی
apparent frequency	~ بسامد ظاهری	signs of long ascension	~ طویل المطالع
Flying Saucer	~ بشقاب پرندہ	مت: بروج مستقيمة الطلوع	
optical	~ بصری	signs of short ascension	~ قصير المطالع
مت: دید گانی		مت: بروج موجة الطلوع	
Ptolemy	~ بطلمیوس	watery signs; fruitful signs	~ مائی
~ بطن الحوت ← جنب المسلسله		feminine signs	~ مؤنث
Batan Kaitos = ٤ Ceti	~ قیطس	in itinere signs	~ متفق فی الطریقہ
مت: بطن		equipollent signs	~ ~ القوّہ [احکن]
slow of course	~ بطی السیر [احکن]		
مت: گرانرو			

Charles' Wain; Arthur's Wain;	2nd lunar mansion; δ , (نق)
Arthur's Chariot = α , β , γ , δ , ϵ , ζ	ϵ & ρ Ariets; δ , ϵ & π
& η Ursae Majoris	Arietis; δ , ϵ & ξ Arietis
مت: بنات النعش بزرگ؛	Botein; Botain = δ Arietis (نج) ۲
هفتورنگ مهين	بعد ۱ [هند]
۲- دب اکبر	right ascension = R.A.; (نج) ۲
α , δ , & ϵ Ursae Minoris	rectascension; α rectascension
Dipper's handle = ϵ ,	مت: طالع (نق)
ζ & η Ursae Majoris	mid-distance
بولو گراف - تابش نگار	بقار - عوا
بولومتر - تابش سنج	conservation of momentum
bolide; fireball	conservation of energy
مت: جسم آتشین	انرژی
spring	بلده - البلد
بهار	Square of Pegasus; Great
مت: ربیع	Square of Pegasus; Fox's Kennel
بهاری - ربیعی	= α Andromedae and α , β & γ
sub-period	Pegasi
بہت [احکن]	مت: یابان روباه، دُول
معلل - حصۃ المسیر	Dipper's handle = ϵ , ζ &
بهرام - مریخ	η Ursa Majoris
embolistic year	بنات النعش بزرگ - بنات النعش کبری
بہیزک ۱	~ ~ خُرد - بنات النعش صغری
۲- ماہ کبیسه	Little Dipper; ۱
a- ; an-	Lesser Dipper = α , β , γ , δ , ϵ ,
بی- ؛ نا-	ζ & η Ursae Minoris
یابان روباه - بلدۃ الثعلب	مت: بنات النعش خُرد؛
house	هفتورنگ کھین
ییت ج: بیوت	۲- دب اصغر
مت: خانہ	Big Dipper; Greater
candent house	Dipper; Plough; Seven Shiners;
الزایل؛ ییت زایل الوتد	
ییت طالع - طالع	
night house	
ییت اللیل [احکن]	
succedent house	
المایل؛ ییت مایل الوتد	

	بیت زایل الوتد ← بیت الزایل
	~ مایل الوتد ← بیت المایل
zodiacal house	~ قوت [احکن]
day house	~ یومی [احکن]
achromatism	بی رنگی
Al- Biruni	بیرونی (ابوریحان محمد بن احمد)
Beid; Urn; Situla = α^1 Eridani	بیض
elliptic; elliptical	بیضوی
ellipse	بیضی
	مت: قطع ناقص
parallactic ellipse	~ اختلاف منطری
inter-	بین-
	بیناب ← طیف
	~ پیوسته ← طیف پیوسته
	~ جذبی ← طیف جذبی
	~ گسیلی ← طیف نشری
	~ ناپیوسته ← طیف ناپیوسته
	بیناب نگار ← طیف نگار
interstellar	بین ستاره‌یی
	مت: میان ستاره‌یی
interplanetary	~ سیاره‌یی
	مت: میان سیاره‌یی
intergalactic	~ کهکشانی
	مت: میان کهکشانی
	بیوت ج ← بیت
twelve houses pl	~ اثنی عشریه [احکن]
	مت: بیوت دوازده گانه
	بیودینامیک ← زیست دینامیک
weightlessness	بی وزنی
	بیوسفَر ← زیست سپهر

پ

post-	پس-	پادافروز - تابش مخالف
recession of galaxies;	پسروی کهکشان‌ها	پارسک، پاریسک
galactic recession		پاریسک - پاریسک
psi = ψ (The twenty third letter	پسی	پاشیدگی
in the Greek alphabet)		پالاس (a minor planet)
poseidon (a satellite of Jupiter)	پسیدون	پان (a satellite of Jupiter)
	پشیز - فلس	پایا - ثابت
	پلاریزاسیون نور - قطبش نور	autumn; fall
plasma	پلاسما	autumnal
solar bridge	پل خورشید	پایزی
Pluto	پلوتون	مت: خریفی
Pleione = Fl28; h Tauri;	پلیون	ionization potential
h Pleiadum		پتانسیل یونیزاسیون
	پنجه‌ی دزدیده - خمسه‌ی مسترقه	oblate
	پهن‌شدگی - پختی	oblateness; flattening
pi = π (The sixteenth letter	پی	مت: پهن‌شدگی؛ فشردگی
in the Greek alphabet)		پدید آمدن بامدادین - ظهور بالغوات
	پیرا - دور -	optical phenomena
pyranometer	پیرانومتر	پدیده‌های بصری
pre- ; proto-	پیش-	diffraction
	~ اختری - پیش‌ستاره‌یی	پراش [فیز]
	~ پای - تحیه‌مقدم	scattering of light; [فیز]
precession of the	پیشروی اعتدالین	پراکندگی نور [فیز]
equinoxes		diffuse reflection; color
	مت: تقدیم اعتدالین؛ مبادرت اعتدالین	separation
protostar	پیش‌ستاره؛ ستاره‌ی اولیه	پرتو ۱ - شعاع
prestellar	پیش‌ستاره‌یی	۲ - تاب
	مت: پیش‌اختری	پرتو-
		radio-
		radio-biology
		پرتویست‌شناسی
		پرگار - برکار
		proton
		پروتون
		پروین - ثریا

protoplanet	پیش سیاره
	مت: سیاره‌ی اولیه
protogalaxy	~ کهکشان
	مت: کهکشان نخستین
	پیکر ~ صورت فلکی
	~ آسمانی ~ صورت فلکی
	پیکرهای فلکی جنوبی ~ صورت فلکی جنوبی
	~ شمالی ~ صورت فلکی شمالی
photo-electric cell	پیل فتوالکتریک

ت

apparent luminosity	تابندگیِ ظاهری	
absolute luminosity	~ مطلق	
	تابه ۱- افروزه	
beam	۲-	تابان ← منیر
	مت: پرتو ^۲	summer تابستان
	تاجِ الجوزا ← ذوائبِ الجوزا	aestival تابستانی
	تاجِ خورشید ← خرمنِ خورشید	مت: صیفی
	تانزانت ← ظل ^۱	تابش ۱-
tau = τ (The nineteenth letter in the Greek alphabet)	تاو	bolo- ۲-
	تئودولیت ← ارتفاعِ یاب	radiation ~
theory	تئوری	مت: تشعشع
	مت: فرضیه	black-body radiation ~ جسمِ سیاه
kinetic theory of gases	~ جنبشیِ گازها	stellar radiation ~ ستاره‌یی
Special Theory of Relativity	~ خصوصیِ نسبیت	actinometer تابش‌سنج ۱-
		bolometer ۲-
heliocentric theory	~ خورشیدمرکزی	مت: بولومتر
geocentric theory	~ زمین‌مرکزی	ultraviolet radiation تابشِ فرابنفش
General Theory of Relativity	~ عمومیِ نسبیت	مت: تشعشعِ فرابنفش
	تباعِدِ عدسی ← واگراییِ عدسی	infra-red radiation ~ فروسرخ
	تباهی ← کاهش	cosmic radiation ~ کیهانی
	~ بتا ← کاهشِ بتا	مت: تشعشعِ کیهانی
image converter	تبدیل‌کننده‌ی تصویر	thermal radiation ~ گرمایی
theta = θ (The eighth letter in the Greek alphabet)	تتا	مت: تشعشعِ حرارتی
Tethys (a satellite of Saturn)	تتیس	counterglow; Gegenschein ~ مخالف
trine; trine aspect	تثلیث [احکن]	مت: ضدِ درخشندگی؛ پادافروز
	~ ایسر ← تثلیثِ چپ	bolograph تابش‌نگار
	~ ایمن ← تثلیثِ راست	مت: بولوگراف
sinister trine	~ چپ	تابعِ السّماک ← ازار
	مت: تثلیثِ ایسر	luminosity تابندگی
		intrinsic luminosity ~ ذاتی

trans-	ترا-	dexter trine	تثلیث راست
	تراپی ← خاکی		مت: تثلیث ایمن
	ترازو ۱ ← میزان	Alpha decay; alpha	تجزیه‌ی آلفا
Tarazed, Tarazad = γ	۲ - (نج)	disintegration	
Aquilae		spectrum analysis	~ طیف
translunar	تراقمری؛ تراماهی		تحت الشعاع ← محاق
	تریش ← شرع		تحویل السنین ← تحویل سالها
quarter	تریبیع ۱ -	revolutiones annorum;	~ سالها
quartile aspect;	۲ - [احکن]	anniversary	
quartile; quadrature			مت: تحویل السنین
first quarter	~ اول	Taygete, Taygeta; Fl ₁₉	تحیه
	مت: تربیع نخستین	e Tauri; e Pleiadum	
	~ ایسر ← تربیع چپ	Tejat posterior = μ	تحیه‌ی مؤخر
	~ ایمن ← تربیع راست	Geminorum	
last quarter; secound quarter	~ ثانی	Tejat prior; Propus = η	~ مقدم
	مت: تربیع دوم	Geminorum	
sinister quartile;	~ چپ [احکن]		مت: رَجُلِ المَقْدَمه؛ پیش پای
western quadrature		plano-	تخت- [فیز]
	مت: تربیع ایسر		مت: مسطح
	~ دوم ← تربیع ثانی	plano-concave	~ کاو
dexter quartile;	~ راست [احکن]	plano=convex	~ کوژ
eastern quadrature		interference	تداخل
	~ نخستین ← تربیع اول	constructive interference	~ سازنده
	ترموسفر ← گرماسپهر	interferometer	~ سنج
thermocouple	ترموکوپل	beam interferometer	~ ~ تابه‌یی
troposphere	تروپوسفر	radio interferometer	~ ~ رادیویی
Triton (a satellite of Neptune)	تریون	stellar interferometer	~ ~ ستاره‌یی
Tureis, Turais =	تُرِیس؛ تُرس ۱ - (نج)	optical interferometer	~ ~ نوری
ι Carinae; ι Argus Navis;		interference of light	تداخل نور
Aspidiske		destructive interference	~ ویرانگر
Turais = ρ Puppis;	۲ - (نج)	Avior = ϵ Carinae	تدویر السّغیه
ρ Argus Navis			

تَشَعُّعِ ستاره‌یی ← تابش ستاره‌یی	sextile; sextile aspect	تسدیس [احکن]
~ کیهانی ← تابش کیهانی		~ ایسر ← تسدیس چپ
~ مادون قرمز ← تابش فروسرخ		~ ایمن ← تسدیس راست
~ ماورای بنفش ← تابش فرا بنفش	sinister sextile	~ چپ [احکن]
luminous radiation		مت: تسدیس ایسر
cazimi	dexter sextile	~ راست [احکن]
projection		مت: تسدیس ایمن
image	flattening of the sphere	تسطیح کره
parallactic image	equalization of	تسویه البیوت [احکن]
radiative equilibrium	the house	
isothermal equilibrium	Tsih = γ Cassiopeiae	تسی
equation of day	astrological	تسیرات ۱- [احکن]
	directions	
تعدیل النهار	apheses <i>pl</i>	۲-
تعدیل حصه ← تعدیل خاصه	resonance	تشدید [فیز]
equation of anomaly; (تعدیل خاصه (نق)		تشریق ← کنار روزی
equation argumenti	radiation	تَشَعُّع
مت: تعدیل حصه؛ تعدیل نخستین		مت: تابش
equation of time	alpha radiation	~ آلفا
annual equation	electro-magnetic	~ الکترومغناطیسی
equation of sun	radiation	
equation of the center	radio frequency	تَشَعُّع با فرکانس رادیویی
~ نخستین ← تعدیل خاصه	radiation	
equation of light		تَشَعُّع جسم سیاه ← تابش جسم سیاه
تغریب ← کنار شبی		~ حرارتی ← تابش گرمایی
variation	solar radiation;	~ خورشیدی
variation of consonant ^o	radiation of sun	
variation of latitude	continuous radio	~ رادیویی پیوسته
difference	radiation	
difference of altitude;		
altitude difference		

tektite; australite	تکتیت	difference of longitude	تفاضل طول
	تکشاخ ← وحیدالقرن	difference of latitude	عرض
monochromator	تکفامساز		تقدیم اعتدالین ← پیشروی اعتدالین
	تلسکوپ الکترونی ← دوربین الکترونی	planetary precession	سیاره‌یی
	~ هلالی ← دوربین هلالی	general precession	عمومی
	تلمتری ← دورسنجی	luni-solar precession	قمری-شمسی
telemetry	تلمترینگ		تقویت ریز موج به وسیله‌ی تحریک تشعشع ← میز
	تلمبه ← مفرغ‌الهواء	calendar	تقویم
obliquity of the epicycle	تمایل دایره البروج		مت: گاهنامه؛ سال نما
	مت: میل دایره البروج	Mohammadan calendar;	اسلامی
	تناظر مطلق ← اتفاق قوت	Muslim calendar	
	~ یومی ← اتفاق طریقت	Roman calendar	رومی
Draco = Dra., gen: Draconis;	تنین		~ سزای ← تقویم قیصری
Dragon		solar calendar	شمسی
	مت: اژدها	lunar calendar	قمری
β , γ & ι Aurigae	توابع عیوق (نق)	luni-solar calendar	قمری-شمسی
	مت: اعلام	Julian calendar	قیصری
	توان انکسار نور ← توان شکست نور		مت: تقدیم یولیانوسی؛ تقویم سزای
reflecting power	~ بازتابی	Gregorian calendar	~ گریگوری
magnifying power	~ درشت‌نمایی	astronomical calendar	~ نجومی ۱-
	مت: قدرت بزرگ‌نمایی	ephemeris -ides	۲-
refractive power	~ شکست نور		~ یولیانوسی ← تقویم قیصری
	مت: توان انکسار نور	Jewish calendar	~ یهود
	توأمان ← جوزا		تقارب عدسی ← همگرایی عدسی
	توأمین ← جوزا	mono-	تک- ۱-
	تور ← شبکه	iso-	۲-
transmission grating	توری انتقال		مت: هم-
	مت: شبکه‌ی انتقال		تکائف ← چگالی
	توری پراش ← شبکه‌ی پراش	stellar evolution	تکامل ستاره‌یی

objective grating	توری شیئی
stellar distribution	توزیع ستارگان
	توفان ← طوفان
radio storm	~ رادیویی
Titan	تیتان
<i>(The sixth satellite of Saturn)</i>	
Titania (a satellite of Uranus)	تیتانیا
	تیر ۱ ← عطارد
	۲ ← سهم
	~ انداز ← قوس
	تیر حمل ← جوجو
limb darkening	تیرگی لبه

ث

ثعلبات ← قفزات الظبی
 Alsafi = σ Draconis نفی
 مت: احدالاتافی
 ثقبه ← سوراخ شعاع
 ثقل ← گرانش
 ~ صفر ← جاذبه‌ی صفر
 specific gravity مخصوص
 مت: گرانی ویژه؛ گرانش ویژه
 artificial gravity مصنوعی
 Octans = Oct., gen: Octantis؛ ثمن
 Octant
 fixed stars ثوابت
 مت: کواکب ثابت؛ ستارگان ثابت؛
 ستارگان بیابانی؛ ستارگان ایستاده
 Taurus = Tau., gen: Tauri; Bull نور
 مت: گاو

ثابت
 constant
 مت: عدد ثابت؛ پایا
 ~ انحراف
 constant of aberration
 ~ انکسار ← ثابت شکست
 ~ پیشروی اعتدالین
 constant of precession
 ~ ثقل
 gravitational constant;
 constant of gravitation = k
 مت: ثابت گرانش
 ~ شکست
 constant of refraction
 مت: ثابت انکسار
 ~ گرانش ← ثابت ثقل
 astronomical constant ~ نجومی
 secondary ثانی
 مت: ثانویه، ثانوی
 ~ الدراعین ← رأس التوأم الشرقي
 ~ الطبايع
 Serginus; Seginus = γ Bootis
 ثانوی ← ثانی
 ثانویه ← ثانی
 second = s ثانیه
 Theon ثاون اسکندرانی
 Pleiades, gen: Pleiadum; ثریا
 seven sisters
 مت: پروین؛ خوشه‌ی پروین؛ شش زنکله
 Thuban = α Draconis ثعبان
 ~ البحر ← حية الماء
 Vulpecula = Vul., ثعلب
 gen: Vulpeculae; Vulpecula et
 Anser; Fox; Fox and Goose
 مت: روباه؛ روباه و غاز

ج

مت: الجبهة ^۱	
۲- اکلیل الجبهة ^۲	
Enif; Enf; Enir = ε	جحفلة الفرس
Pegasi	
مت: فم الفرس، أنف الفرس	
Capricornus = Cap.,	جَدَى ۱-
gen: Capricorni; Sea Goat; Goat	
مت: رتیس؛ بزغاله	
Giedi; Algedi = α	۲- (نح)
Capricorni	
Prima Giedi = α ¹ Capricorni	~ اوّل
Secunda Giedi = α ²	~ دوّم
capricorni	
Polaris; Pole Star;	جَدَى
North Star = α Ursae Minoris	
ζ & η Aurigae	جَدَّیان؛ جَدَّیین (نق)
	جَدَّیین ~ جَدَّیان
absorption	جذب [فیز]
مت: در آشام	
~ جوّی ~ خاموشی جوّی	
Cyanogen absorption	~ سیانورنی
galactic absorption	~ کهکشانی
selective absorption	~ گزینشی
interstellar absorption	~ میان ستاره‌یی
absorption of light	~ نور در جوّ زمین
in the earth's atmosphere;	
atmospheric absorption;	
atmospheric extinction; extinction	
absorption of light	~ ~ ~ فضا
in space	
convection	جابجایی [فیز]
	مت: همرفت
parallactic shift;	~ اختلاف منظری
parallactic displacement	
	جائی ~ الجائی علی دُکبّیّه
attraction	جاذبه
gravitational attraction	جاذبه‌ی ثقل
zenith attraction	~ سمت الرأسی
zero gravity	~ صفر
	مت: ثقل صفر
	~ گرانشی ~ جاذبه‌ی ثقل
central attraction	~ مرکزی
	جام ~ باطنه
Apheta; Giver of	جان بختار [احکن]
life	
مت: جان بختان؛ قاسم؛ قاسم الحیلوة	
	جان بختان ~ جان بختار
Carina = Car.,	جوّ جوّ
gen: Carinae; Keel	
مت: حمّال؛ تیر حمّال	
Orion = Ori., gen:	جَبَّار
Orionis; Hunter; Giant; Warrior	
مت: جوزا؛ بزرگ منش	
جبهة المقرّب ۱- اکلیل الجبهة ^۱	
Dschubha = δ	۲- (نح)
= Scorpii	
Algieba; Algeiba = γ	جبهة ۱-
Leonis	

geographical	جغرافیایی	Urn of the Aquarius =	جرّة الدّلّو
stellar population	جُفُور ← منازلِ قمر	γ, ζ, η & π Aquarii	مت: سبوی دَلّو
Gienah ² = ϵ Gyni	جَمعیّتِ ستارگان	mass	جرم ۱-
~ الغراب الایمن ← جناح الغراب الغربی	جناح الدّجاجة	body	۲- ج: اجرام
Algorab = δ Corvi	~ الشرقی	مت: جسم	~ سماوی ← جسم سماوی
Gienah ¹ ; Minkar = γ Corvi	~ الغربی	~ جَروان ← عوهقین	~ جَروین ← عوهقین
مت: جناح الغراب الایمن	~ الفرس	electron stream	جریانِ الکترونی
Algenib = γ Pegasi	مت: جنب الفرس	low tide; low water; ebb tide	جَزَر
~ الفرس ← جنب الفرس	جناح الفرس	high low tide	~ بالا
Mirach, Merach,	~ المسلسله	higher low water	~ بالاتر
Mirac, Mirar, Mirath, Merak;	مت: بطن الحوت	low low tide	~ پایین
Mirax = β Andromedae	جنب برساوش	lower low water	~ پایین تر
Mirfak, Mirphak,	مت: مرفق الثّریّا؛ مرفق'	mean low tide; mean	~ متوسط
Marphak, Marfak; Algenib =	جنوب	low water	~ ومدّ جوی
α Persei	جنوبگان	atmospheric tides	جستنِ آهوان ← قفزات الطّبی
south	مت: منطقه‌ی منجمده‌ی جنوبی	body	جستن‌های آهوان ← قفزات الطّبی
antarctic zone	جنوبی	body	جسم ج: اجسام
southern; austral	جوّ	مت: جرم'	جسم آتشین ← بولید
atmosphere	مت: آتمسفر	celestial body; heavenly	~ سماوی
sensible atmosphere	جوارى ← منطقه‌الجزوا'	body	مت: جرم سماوی؛ جرمِ فلکی
solar atmosphere	جوّ حسی	~ سماوی	~ فلکی ← جسم سماوی
Gemini = Gem.,	~ خورشید	geography	جغرافیا
gen: Geminorum; Twins	جوزا؛ جوزاء ۱-	جغرافیای مریخ ← مریخ‌نگاری	
مت: توأمین؛ توأمان؛ دوپیکر	۲- جَبّار		

جوزاء ← جوزا	
جوزهر ← گره	
جوزهراتِ کواکب ← گره‌های سیارات	
جوزهرتین ← عقدتین ماه	
earth's atmosphere;	جو زمین
terrestrial atmosphere	
stellar atmosphere	~ ستاره
	جوسنج ← فشارسنج
planetary atmosphere	جو سیاره‌یی
Alioth, Allioth, Aliot, Aliath =	جون
ε Ursae Majoris	
	مت: حور، الحور؛ خور
	جوی ← نهر
atmospheric	جوی
expanding universe	جهان در حال گسترش
	مت: جهان منبسط
	~ منبسط ← جهان در حال گسترش
orientation	جهت‌یابی
	مت: جهت
sine = sin.	جیب
	مت: سینوس
cosine = cos.	~ تمام
	مت: کسینوس
mercurial	جیوه‌یی
	مت: سیمایی

چ

	چپ ← ایسر
cyclone	چرخه
solar cycle	چرخه‌ی خورشیدی
sunspot cycle	~ کلف‌های خورشید
scintillation; twinkling	چشمک‌زنی
density	چگالی
	مت: تکاثف
electron density	~ الکترونی
star density	~ ستاره
optical density	~ نوری
	چلپاسه ← حرباء
	چنگِ رومی ← شلیاق
gnomon	چوبک
	مت: مقیاس
cardinal points;	چهار جهت اصلی
The four principal points	

lateral motion	حرکت جانبی	ح
cyclic motion	~ چرخه‌یی	حارس السماء ~ سماکِ رَامَح
peculiar motion;	~ خاصّ	~ الشمال ۱ ~ سماکِ رَامَح
motus peculiaris		۲ ~ عَوَا
proper motion = μ	~ خاصّه	~ النّعام ~ راعی النّعام
reduced proper	~ خاصّه‌ی کاهش‌یافته	حامل ۱ ~ بُردار
motion		۲ ~ فلکِ حامل
	مت: خاصّه‌ی کاهیده	Kornéphorus = β Herculis ~ الدبوس
restricted proper motion	~ ~ محدود	~ التبع ~ قنطورس
	~ دایره‌یی ~ حرکتِ مستدیر	~ العنان ~ مُمسیک العنان
second easterly	~ دوم شرقی (نق)	~ رأس الفول ~ برساوش
movement		حجّار ~ معمل النّجات
retrograde movement	~ راجع	حجرِ سماوی ~ سنگِ آسمانی
	مت: رجوع؛ رجعت	outer rim; margo; حجره [اسطَب]
diurnal motion;	~ روزانه	limbus
daily movement		مت: طوق؛ کُفّه
	مت: حرکتِ یومی	term حد [احکن]
angular motion	~ زاویه‌یی	limits; termini; fixes; حدود [احکن]
solar annual	~ سالیانه‌ی خورشید	terms
motion		ecliptic limits ~ کسوفی و خسوفی
radial motion	~ شعاعی	Chamaeleon = Cha., حرّباء، حرّباء
apparent motion	~ ظاهری	gen: Chamaeleonis; Chameleon
apparent motion of sun	~ ~ خورشید	مت: چلیپاسه
apparent motion of star	~ ~ ستاره	solar motions; حرکاتِ خورشید
trepidation of sphere	~ فلک	sun's motions
galactic motion	~ کهکشانی	parallactic حرکتِ اختلاف منظری
turbulence	~ گردابی	motions; motus parallacticus
mean motion	~ متوسط	revolution ~ انتقالی
orbital motion	~ مداری	elliptical motion ~ بیضوی
moon's orbital motion	~ مداری ماه	precessional motion of ~ تقدیمی زمین
central motion	~ مرکزی	the earth

dignities; fortunate positions	حظوظِ خیمه	circular motion	حرکتِ مستدیر
perigee	حضیض		مت: حرکتِ دایره‌یی
	مت: افریجیون؛ حضیضِ زمینی		~ مستقیم ← استقامت
perigee of the sun	~ آفتاب	tangential motion	~ مماسی
	~ برجیسی ← حضیضِ مشتری	first westerly	~ نخستینِ غربی (نق)
perigee of the epicycle	~ تدویر	movement; prime movement	
perigee of the deferent;	~ حامل	relative motion	~ نسبی
deferent perigee		rotation	~ وضعی
perigee; prehelion	~ خورشیدی	solar rotation;	~ ~ خورشید
perisaturnium	~ زحلی	sun's rotation	
	~ زمینی ← حضیض	diurnal rotation	~ ~ روزانه
periastron	~ ستاره‌یی	earth's rotation	~ ~ زمین
pericynthion	~ قمری	stellar rotation	~ ~ ستاره
perigalacticon	~ کهکشانی	rotation of the planets	~ ~ سیارات
	~ ماه ← حضیضِ قمری	apparent rotation	~ ~ ظاهری
perijove	~ مشتری	galactic rotation	~ ~ کهکشانی
	مت: حضیضِ برجیسی		~ یومیّه ← حرکتِ روزانه
	~ معادل ← حضیضِ معادل‌المسیر	argument; argumentum	حصّه (نق) حصار ← حصار ^۲
Perigee of the equant	~ معادل‌المسیر (نق)	argumentum motus	حصّه‌المسیر (نق)
	مت: حضیضِ معادل		مت: بهتِ معادل
apsides of the epicycle	حضیض و ذروتِ تدویر	mean argument of sun	~ الوسطای شمس
meteor craters	حفره‌های شهابی		مت: حصّه‌ی میانیِ آفتاب، حصّه‌الوسطای
lunar craters;	~ ماه		شمس
craters of the moon		corrected argument	حصّه‌ی مقوم (نق)
annulus of light	حلقه‌التور ۱-		~ میانه ← خاصّه‌ی وسطی
annular eclipse of the sun	۲-		حصار ۱ ← رَجُلِ قنطورس
	مت: کسوفِ حلقه‌التور؛ کسوفِ حلقوی؛		۲ ← محلفین
	کسوفِ حلقه‌یی		۳ ← وزن ^۳

حواء ← حوّا	annula	حلقوی
Pisces = Psc., gen: Piscium;		مت: حلقیمی
Fishes	annulus -li; ring	حلقه ۱-
مت: سمکه؛ سمکتان؛ سمکتین؛ ماهی	ring; armilla rotunda	۲- [اسطَب]
Piscis Australis = Ps.A.;	Saturn's rings; rings of	حلقه‌های زحل
جنوبی ~	the Saturn	
Piscis Austrinus; Southern Fish	concentric rings	~ متحدالمَرکز
مت: ماهی جنوبی		حماران ← حمارین
حوّا ← جون	Asellus Australis	حماری جنوبی (نج)
حوزه ← میدان	= δ Cancri	
gravitational field	Asellus Borealis	~ شمالی (نج)
مت: میدان گرانشی؛ میدان جاذبه	= γ Cancri	
حوض ← سریر بنات النمش	Aselli pl = γ & δ Cancri;	حمارین (نق)
Serpens = Ser., gen: Serpentis;	Asini; Two Asses; Donkeys	
حیة الحوّا		مت: منخرین؛ شره؛ دو خر؛ حماران
Serpent; Snake		حَمَل ← جوّو
مت: مار افسای	Columba = Col., gen: Columbae;	حمامه
Hydrus = Hyi., gen: Hydri;	Dove	
حیة الماء		مت: کبوتر
Lesser Water Snake		حمایل ← سیف الجبار
مت: الشّجاع الصّغیر؛ ثعبان البحر؛ نرمار		~ جوزا ← منطقة الجوزاء
hayyiz	Aries = Ari., gen: Ariotis; Ram	حَمَل
حَیْز		مت: بره؛ کَبَش؛ طُشن
	Angetenar; Argentenar,	حنیة النّهر
	Anchat, Anchenetenar	
	= τ^2 Eridani	
	Ophiuchus = Oph.,	حوّا؛ حوّا
	gen: Ophiuchi; Serpentarius;	
	Serpent-Bearer; Serpent-Holder;	
	Serpent-Charmer	
		مت: مار افسای

خ

House of Saturn; vestae sidus خانه‌ی زحل

House of venus; Veneris Sidus ~ زهره

House of Sun ~ شمس [احکن]

مت: خانه‌ی آفتاب

House of Mercury; ~ عطارد

Mercurii Sidus

House of Moon ~ قمر

House of Mars; Martis Sidus ~ مریخ

House of Jupiter ~ مشتری

خاور ~ شرق

خاوری ~ شرقی

$\beta, \gamma, \delta \text{ \& } \eta$ Corvi, ~ خبا؛ خباء ۱- (نق)

$\theta, \chi, \phi \text{ \& } g$ Corvi

مت: عجز الاسد؛ عرش سماک اُعزل؛

اجمال؛ خیمه‌ی پشمین

$\lambda, \mu \text{ \& } \sigma$ ~ ۲- (نق)

Aquarii

Alchiba = α Corvi ~ ۳- (نج)

خبا ~ خبا

خداوند ~ ربّ

~ حدّ ~ صاحب حدّ

خراتان ۱ ~ الزّبره

۲ ~ خراتین

خراتین ۱ ~ الزّبره

chort = θ Leonis ~ ۲- (نج)

chort = θ Centauri ~ ۳- (نج)

خرچنگ ~ سرطان

خرس بزرگ ~ دبّ اکبر

~ کوچک ~ دبّ اصغر

خرگوش ~ ارنب

خارا ~ سلوقی‌الثانی

خاصّة الوُسطی ~ خاصه‌ی وُسطی

خاصه ~ حرکتِ خاصه

خاصه‌ی کاهیده ~ حرکتِ خاصه‌ی کاهش‌یافته

~ محلود ~ حرکتِ خاصه‌ی محلود

~ مرئی ~ خاصه‌ی معدل

~ مرئیة ~ خاصه‌ی معدل

~ معدل (نق) true anomaly; argumentum

verum = ν

مت: آنومالیِ حقیقی (نج)؛ خاصه‌ی مرئی؛

خاصه‌ی مرئیة (نق)

~ وُسطی (نق) mean anomaly;

argumentum medium

مت: خاصّة الوُسطی؛ حصّی میانه (نق)؛

آنومالیِ متوسط (نج)

magnetism خاصیت آهنربایی

مت: خاصیتِ مغناطیسی

earthy خاکی

مت: تُرابی

voit of course خالی‌السیر [احکن]

atmospheric extinction; خاموشیِ جوّی

atmospheric absorption

family of خانوادہ‌ی ستارگانِ دنباله‌دار

comets

house; domicile خانه [احکن]

مت: بیت

خانه‌ی آفتاب ~ خانه‌ی شمس

خط افقی ← خط اعتدال	خرمن ← خرمین خورشید
line of aspides; apse line	~ خورشید Corona -ae; solar
accidental errors	~ خورشید Corona; ring around the sun
image errors	مت: خرمین؛ تاج خورشید
probable error	خرمن نگار coronograph
parallax error	خروج از مرکز eccentricity
~ کروماتیک ← انحراف رنگی	~ بیضی eccentricity of an ellipse
~ کروی ← انحراف کروی	~ مدار eccentricity of the orbit = e
collimation error	~ مدار زمین eccentricity of the
meridian error	earth's orbit
~ زوال ← خط نصف النهار	خریفی ← پاییزی
line of sines	~ خسوف (نج) eclipse of the moon;
line of nodes; nodal lines	~ عقده‌تین lunar eclipse
~ خط جیوب [احکن]	~ خط گرما
~ علاقه ← خط نصف النهار	~ ماه گرفت؛ گرفتگی ماه؛ گرفتگی قمر؛
vertical line	~ عمومی
~ قائم ← خط قائم	~ جزیی (نج) partial eclips of the
~ قائم ← خط عمودی	moon; partial lunar eclipse
~ خط کش ← مسطره التقاش	~ کسوف پاره‌ی قمر
~ خط گرما ← خط عقده‌تین	~ کلی total lunar eclipse;
east line	~ مشرق total eclipse of the moon
~ مت: مشرق اعتدال	~ کسوف همی قمر
~ مشرق و مغرب ← خط اعتدال	~ خسوف نیم‌سایه‌ی penumbral eclipse
west line	~ و کسوف اقمار سیارات eclipses
~ مغرب	~ of the planetary satellites
~ مت: مغرب اعتدال	~ خط ج: خطوط line; lineae -ae
line of collimation	~ خط استوا ← استوا
imaginary line	~ موهومی
line of midnight; linea media noctis	~ نصف اللیل
~ مت: خط و تدالارض	~ اعتدال edline of equinox;
	east-west line
	~ خط مشرق و مغرب؛ خط افقی

curvature	خمیدگی	meridian line; line of	خطِ نصف‌النهار
	مت: انحنا	mid-day; linea meridionalis;	
curvature of lens	~ عدسی	linea medii coeli	
	مت: انحناى عدسی	مت: خطِ علاقه؛ خطِ زوال؛ خطِ نیمروزان؛	
curvature of space	~ فضا	خطِ وسط‌السماء	
	مت: انحناى فضا	~ نیمروزان ← خطِ نصف‌النهار	
helio- , sol-	خَوَر ← جون	~ وتدا الارض ← خطِ نصف‌اللیل	
insolation	خَوَر ←	~ وسط‌السماء ← خطِ نصف‌النهار	
heliometer	~ تاب‌گیری	خطوط ج ← خط	
sun; sol; Helios	~ سنج	interstellar lines	~ بین‌ستاره‌یی
helio- ; sol-	خورشید؛ آفتاب	مت: خطوطِ میان‌ستاره‌یی	
heliocentric	خورشید	absorption lines	~ جذب
solar	خورشیدی	hour lines	~ ساعت
	مت: شمسی	nebular lines	~ سحابی
heliographic	خورنگاری	spectral lines	~ طیفی
	مت: خورشیدنگاری	magnitude lines	~ قدر
	خوشه ۱ ← سنبله	~ قدغن ← خطوطِ ممنوع	
Leo cluster	۲ ← خوشه‌ی ستارگان	~ گسیلی ← خطوطِ نشری	
	خوشه‌ی اسد	forbidden lines	~ ممنوع
star cluster; cluster	~ پروین ← ثریا	مت: خطوطِ قدغن	
	~ ستارگان (نج)	~ میان‌ستاره‌یی ← خطوطِ بین‌ستاره‌یی	
	مت: انبوهِ ستاره‌یی؛ ستاره‌ی ابری؛ مجموعه‌ی	emission lines	~ نشر
	ستاره‌یی؛ لطخه‌ی سحابی (نق)؛	مت: خطوطِ گسیلی	
	اشتباکِ سحابی	line of sines	~ خط‌های جیب
moving star cluster	~ متحرک	linear	~ خطی
open star cluster	~ ستاره‌یی باز	vaccum	~ خلأ
Cancer cluster	~ سرطان	the five star-planets	~ خمسة‌ی متحرّره
	مت: لطخه‌ی سحابیِ سرطان	مت: کواکبِ متحرّره؛ پنجه‌ی سرگردان	
Coma cluster	~ شعرِ برنیکه	the five intercalary days;	~ مُستَرَقَه
		epagomenae; the five	
		supplementary days	
		مت: پنجه‌ی نزدیده؛ اندرگاه	

Centaurus cluster خوشه‌ی قنطورس

~ کُروی ← خوشه‌ی گوی‌سان

galactic cluster; cluster ~ کهکشانی

of galaxies; galactic star cluster

Ursa Major cluster ~ دَبّاکبر

~ گلبولی ← خوشه‌ی گوی‌سان

globular cluster ~ گوی‌سان

مت: خوشه‌ی کُروی؛ خوشه‌ی گلبولی

chi = χ (The twenty-second letter خی

in the Greek alphabet)

خیطالکتان ← رشاء

خیمه‌ی پشمین ← خبا

د

zenith circle	سمت الرأسی	دایره‌ی ساعتی ← دایره‌ی نصف النهاری ^۱	۵
vertical circle	سموت	سمتیّه ← دایره‌ی سموت	
small circle	صغیر	مت: دایره‌ی سمتیه؛ دایره‌ی ارتفاع؛ دایره‌ی قائم	دائرة ← دایره دارنده‌ی عنان ← ممسک العنان
great circle	عظیمه	مت: دایره‌ی خُرد	Baily's Beads دانه‌های بیلی
polar circle	قطبی	مت: دایره‌ی بزرگ	arc of revolution دایر
galactic circle	کهکشانی	مت: دایره‌ی نور	circle of equinox دایره‌ی اعتدال
solstitial colure	مار	مت: دایره‌ی ظل	ecliptic سم البروج
equinoctial circle	معدل النهار	مت: دایره‌ی ظلام ← دایره‌ی نور	مت: فلک البروج؛ نطق البروج؛ دایره‌ی کسوف؛ دایره‌ی خسوف؛ دایره‌ی شمسیه
circle of position	مکان	مت: دایره‌ی سُموت	ecliptic سم البروجی
declination circle	میل	مت: دایره‌ی سُموت	circle; orb; orbit; دایره ج: دوایر
meridian circle;	نصف النهاری ۱-	مت: قطب اربعه؛ گذرنده بر هر چهار قطب	sphere مت: فلک؛ مدار
transit circle		مت: دایره‌ی سُموت	دایره‌ی ابتدای سمت‌ها ← دایره‌ی اول السُموت
hour circle	۲-	مت: دایره‌ی سُموت	مت: ارتفاع ← دایره‌ی سُموت
circle of illumination	نور (نق)	مت: دایره‌ی سُموت	horizontal circle افق
		مت: دایره‌ی سُموت	prime vertical اول السُموت (نق)
		مت: دایره‌ی سُموت؛ دایره‌ی ابتدای سمت‌ها؛ دایره‌ی اول السُموت؛ دایره‌ی مشرق و مغرب	مت: دایره‌ی بی سمت؛ دایره‌ی ابتدای سمت‌ها؛ دایره‌ی اول السُموت؛ دایره‌ی مشرق و مغرب
		مت: دایره‌ی سُموت	مت: بزرگ ← دایره‌ی عظیمه
		مت: دایره‌ی سُموت	مت: بی سمت ← دایره‌ی اول السُموت
		مت: دایره‌ی سُموت	مت: جداریّه ← ربع دیواری
		مت: دایره‌ی سُموت	مت: خُرد ← دایره‌ی صغیر
		مت: دایره‌ی سُموت	مت: خسوف ← دایره‌ی البروج
		مت: دایره‌ی سُموت	مت: دیواری ← ربع دیواری
		مت: دایره‌ی سُموت	مت: رؤیت ← دایره‌ی نور

	دایره‌ی نیمروزان ← نصف‌النهار	درجه‌ی حرارت ← دما
	دایره‌ی ← مستدیر	~ ~ مطلق ← دمای مطلق
deuteron	دئوترون [شی]	درخشان ۱ ← منیر
deuterium	دئوتریم [شی]	~ ۲ ←
Ursa Major = U.Ma.,	دب اکبر	درخشانی ← درخشندگی ^۲
gen: Ursae Majoris; Big Dipper;		درخشندگی ۱ ←
Plough; Greater Bear; Seven		مت: روشنایی
Shiners; King Charles' Wain;		~ ۲ ← شب‌تابه
Arthur's Wain; Arthur's Chariot		~ ۳ ←
مت: بنات‌النعمش کبری؛ خرس بزرگ؛		مت: درخشانی؛ فروغ
هفت‌ونگ مهین		~ ذاتی ← قدر
Ursa Minor = U.Mi.,	~ اصغر	~ سطحی
gen: Ursae Minoris; Little Bear;		~ ظاهری ← قدر
Lesser Bear; Little Dipper;		~ مطلق ← قدر
Lesser Dipper		درشت‌نمایی
مت: بنات‌النعمش صغری؛ خرس کوچک؛		intra- درون-
بنات‌النعمش خرد		درنا ← کرکی
Cygnus = Cyg., gen: Cygni;	دجاجة	interpolation درون‌یابی [رض]
Swan		~ بسلی
	مت: ماکیان؛ طایر	~ خطی
	در آشام ← جذب	mare -ria دریا
void degrees	درجات خالیّه [احکن]	lunar seas; maria دریا‌های ماه
dusky degrees	~ قتمه [احکن]	Mare Tranquillitatis; دریای آرامش
female degrees	~ مؤنثه [احکن]	Sea of Tranquility
male degrees	~ مذکره [احکن]	Mare Nubium; Sea of Clouds ~ ابرها
dark degrees	~ مظلمه [احکن]	Mare Humor; Sea ~ اخلاط
degrees of passage	~ قمر	of Humors
bright degrees	~ نیره	Mare Foecunditatis; Sea ~ باروری
degree	درجه ۱- [ارض؛ فیز]	of Fertility
	مت: زینه	Mare Crisium; Sea of Crises ~ بحران‌ها
cups	~ ۲- [احکن]	

absolute temperature	دمای مطلق	Mare Vaporum; Sea of Vapors	دریای بخارها
	مت: درجه‌ی حرارت مطلق		
optical temperature	~ نوری	Mare Imbrium; Sea of Showers	~ رگبارها
tail of a comet	ذنب ستاره‌ی دنباله‌دار		
duodecanaries pl; twelfths	دوازده‌بهره‌ها [احسن]	Mare Frigoris; Sea of cold	~ سرما
	مت: اثنی‌عشریات	Mare Serenitatis; Sea of Serenity	~ شفافیت
	دوایر ج ← دایره	Mare Nectaris; Sea of Nectar	~ شهد
antarctic circles	~ جنوبگان		دریجان ← دریگان
arctic circles	~ شمالگان		دریکان ← دریگان
	~ طول ← مدارات طول	decante	دریگان [احسن]
	~ عرض ← مدارات عرض		مت: دریکان، دریجان
	~ قائم ← مقنطرات ارتفاع		دقه ← لبه
	دوپیکر ← جوزا	minute	دقیقه
	دوتایی ← مزدوج	delta = δ (<i>The fourth letter in the Greek alphabet</i>)	دلتا
	~ نوری ← مزدوج بصری	Delphinus = Del., gen: Delphini; Dolphin	دلفین
	دوخر ← حماران		دل کژدم ← قلب العقرب
peri- ; circum-	ادور-		~ مریخ ← قلب العقرب
	مت: پیرا-	Aquarius = Aqr.; gen: Aquarii; Water Bearer	دلو
tele-	دور-	Pointers; Keepers; Two Stars = α & β Ursae Majoris	دلیلین
	دوربین ۱ ← منظار		
	۲ ← دوربین نجومی	temperature	دما
electronic telescope	~ الکترونی	thermo-	دما-
binocular	~ دوچشمی	color temperature	دمای رنگ
radio	~ رادیویی؛ تلسکوپ رادیویی	stellar temperature	~ ستاره‌یی
telescope; radiometer		surface temperature	~ سطحی ستارگان
zenith telescope;	~ سمت‌الرأسی	of stars	
zenith sector		effective temperature	~ مؤثر
space telescope	~ فضایی		
polar telescope	~ قطبی		

دول ← بلدة الثعلب	meridian telescope	دوربین نصف النهاری
دو نقطه‌ای اعتدال ← اعتدالین	astronomical telescope;	~ نجومی
دو نقطه‌ای انقلاب ← انقلابین	telescope	
diaphragm		مت: دوربین ^۲
دیافراگم	equatorial telescope	~ استوایی
دیدگانی ← بصری	reflecting telescope;	~ انعکاسی
دیگپایه ۱- اثنافی ^۳	reflector telescope; reflector	
۲- نسر واقع	refracting telescope;	~ انکساری
Deimos (The second satellite of Mars)	refractor telescope	
دیموس	terrestrial telescope	~ زمینی
Demeter (a satellite of Jupiter)	meniscus telescope	~ هلالی
دیمتر		مت: تلسکوپ هلالی
dyne	telemetry	~ دورسنجی
دین [مکا]		مت: تلمتری
dioptr, dioptr	circumpolar	دور قطبی
دیوپتر [فیز]	circum-meridian	~ نصف النهاری
Dione (a satellite of Saturn)		دوره ۱ ← سیکل
دیون	epoch = E	-۲
	period	-۳
		دوره‌ی اجتماعی ← دوره‌ی اقترانی
	tropical period	~ اعتدالی
	synodic period	~ اقترانی
		مت: دوره‌ی هلالی؛ دوره‌ی اجتماعی
	Saros	~ تشابه
		مت: ساروس
	period of revolution = P	~ حرکت انتقالی
	period of rotation	~ وضعی
		~ نجومی ← ماه نجومی
		~ هلالی ← دوره‌ی اقترانی
	periodic	دوره‌یی
		دوشیزه با خوشه ← سنبه

ذ

Mebstuta = ٢- (نج)
 ε Geminorum
 Procyon & Gomeisa ١- ذراع المقبوضه
 = α & β Canis Minoris
 مت: ذراع الاسد المقبوضه
 Mekbuda = ٢-
 ζ Geminorum
 ذروه ← اوج فلك تلوير
 Microscopium = Mic., ذره بين
 gen: Microscopii
 مت: ميكروسكپ
 descending node; Dragon's Tail; ذنب
 South Node
 مت: ذنب جوزهر؛ عقدهى جنوبى؛ گرهى
 جنوبى؛ مجاز جنوب؛ گنر جنوبى؛
 عقدهى نزولى؛ عقدهى ذنب
 Denebola, Deneb = β Leonis ١- الاسد
 مت: صرفه؛ قنب الاسد
 Giansar, Giauza; Jaga = λ ١- التنين
 Draconis
 Deneb Algedi; Scheddi = δ ١- الجدى
 Capricorni
 مت: اخفى المجبن؛ اخفى المحلفين
 cauda serpentis = ζ, η ١- الحيه (نق)
 & θ Serpentis
 Deneb; Arided = α Cygni ١- الدجاجه
 مت: ردف
 Deneb = ε Delphini ١- الدلفين
 مت: عمود صليب
 Sualocin, Scalovin ٢-
 = α Delphini

armillary sphere ذات الحلق
 sextans = Sex., ١- السدس
 gen: Sextantis; Sextant
 marine sextant ~ دريايى
 مت: سكرستان دريايى
 ptolemy's rule; triquetrum ١- الشعبتين
 ~ الصفايح ← اسطرلاب مسطح
 Cassiopeia = Cas., ١- الكرسي
 gen: Cassiopeiae; Queen; Cassiope
 مت: خداوند كرسى
 ذئب ← سبع
 ذئبان ١ ← عوهقين
 ٢- (نج)
 Dsiban = φ¹ &
 φ² Draconis
 ذئبين ١ ← عوهقين
 ٢-
 Aldhibain = η Draconis
 Musca = Mus., gen: Musae; ذبابه
 Musca Australis; Fly; Southern Fly
 مت: مگس؛ مگس (جنوبى)
 alpha particles; alpha rays ذرات آلفا
 مت: اشعهى آلفا
 ذراع الاسد المبسوطه ← ذراع المبسوطه
 seventh lunar mansion; ١- (نق) ١- المبسوطه
 Castor and Pollux;
 α & β Geminorum
 مت: ذراع؛ الثراع؛
 ذراع الاسد المبسوطه

ذنب العقاب ١- Deneb = ϵ Aquilae

مت: انور الظليمين

٢- Deneb, Dheneb =

ζ Aquilae

~القيطس جنوبي Deneb kaitos; Difda

Diphda = β Ceti

~شمالى Deneb kaitos = ι Ceti

ذنب جوزهر ← ذنب

ذوائب الجوزا (نق) $o^1, o^2, \pi^1, \pi^2, \pi^3, \pi^4,$

π^5, π^6 & g Orionis

مت: تاج الجوزا

ذوالعنان ← ممسك العنان

ذو ذنب ← ستارهى دنباله دار

ذبيح Ed Asich, Eldsich = τ Draconis

٢- الجاني على ركبته

rocket	راكت
	رامي ← قوس
	راه بهشت ← راه شیری
Milky Way; Galaxy;	~ شیری
Way of Saint James	
	مت: راه کاهکشان؛ راه مکه؛ کاهکشان؛
	راه بهشت
	~ کاهکشان ← راه شیری
	~ مکه ← راه شیری
	رایت شمال ← ازار
	~ فکه ← ازار
	رایض ← راقص
vertex -tices	رأس ١- [ارض]
ascending node; Dragon's	٢-
Head; North Node	
	مت: رأس جوزهر؛ عقدهی شمالی؛
	گره شمال؛ مجاز الشمال؛ گنر شمال؛
	عقدهی رأس؛ عقدهی صعودی
Asad Australis =	~ الاسد جنوبی
ε Leonis	
Rasalas = μ Leonis	~ شمالی
Etamin; Eltanin, Elttanis,	~ التین
Etannin, Etanin, Etanim =	
γ Draconis	
pollux = β Geminorum	~ التوأم الشرقي
	مت: رأس التوأم المؤخر؛ مؤخر الذراعین؛
	ثانی الذراعین

ر

Rhea (a satellite of Saturn)	رآ
mass-energy relation	رابطه جرم انرژی
mass-luminosity	~ جرم تابندگی
relation	
period-luminosity	~ دوره تابندگی
relation	
retrograde	راجع
Radio Detection And Ranging =	رادار
radar	
radian	رادیان [رض]
	مت: زاویه شعاعی؛ زاویه نصف قطری
radioactivity	رادیو اکتیویته
radio	رادیویی؛ رادیو
Er Rai, Er rai, Errai =	راعی ١-
γ Cephei	
	مت: شبان
	٢- رأس الحوا
	٣- عوا
	راعی الجوزا ١ ← رجل الجبار
	٢ ← ناجذ
	~ الشاة ← عوا
Kaus Borealis = λ Sagittarii	~ النعام
	مت: حارس النعام
	رافض ← راقص
Arrakis; Errakis = μ	رافض ١-
Draconis	
	مت: رافض؛ رایض

Caput Trianguli = α Trianguli رأس المثلث

Alpheratz; Alpherat; ~المسلسله

Sirrah; Andromeda's Head =

α Andromedae

~الميزان ← مدار رأس الميزان

رأس جوزهر ← رأس

seeing رؤيت

bands رباطات

lord; ruler رَبّ

مت: خداوند

lord of the house ~السّاعة

lord of the year ~السّنة [احكن]

مت: سالخدا

lord of the night ~الليل [احكن]

lord of the day ~اليوم

lord of sign ~برج

مت: صاحب برج

ربع ← نطاق

quadrant of the altitude ~ارتفاع

~دايره ← نطاق

mural quadrant; mural ~ديواری

circle

مت: سدس فخری؛ دايره ی جداریه؛

دايره ی دیواری

shadow quadrant ~ظل [احكن]

~مُجَبَّب ← نطاق

trigonocrator; lord of the رَبّ مثلثه

triplicity

ربيع ← بهار

Castor, Apollo = رأس التوأّم الغربي

α Geminorum

مت: رأس التوأّم المقدم؛ مقدم الذراعين؛

أول الذراعين؛ رأس التوأّم الغربي؛

مقدم الذراعين

~المؤخر ← رأس التوأّم الشرقي

~المقدم ← رأس التوأّم الغربي

Rasataban, Rastaben, ~الشّعبان

Rasaben = β Draconis

Ras algethi, Ras Algathi, ~الجاثي

Ras Algothi, Ras Algeti, Ras

Algetta, Rasacheti, Ras Alheti,

Ras Algiatha, Ras Alhathi =

α Herculis

مت: كَلْبِ راعى

رأس الجوزا ← مقعده

~الحمل ← مدار رأس الحمل

Rasalhague, Rasalague, ~الحوا

Rasalaugue, Ras Alhagos, Ras

Alhagus, Rasalange, Rasalhagh

= α Ophiuchi

مت: راعى

caput serpentis ~الحيه

~السّرطان ← مدار رأس السّرطان

Algol; Demon Star; Demon; ~الفول

Winking Demon; Blinking Star =

β Persei

~الفرس ← قطعة الفرس

apparent liberation	رخگردِ ظاهري	vernal; spring	ريمي
liberation in latitude	~ عرضي		مت: بهاري
physical liberation	~ فيزيكي		رجعت ← حر كِت راجع
	ردف ← ذنب الدجاجة	Rigel; Regel = β orionis	رجل الجبار
Al Rischa, Al Rescha, Alresha;	رشاء		مت: رجل الجوزا؛ قدم الجبار؛ رجل الجبار
Okda = α piscium			اليُسري؛ رجل الجوزاء اليُسري؛
	مت: عقدة الخيطين؛ خيط الكتان؛ الرشاء		رجل اليُسري؛ راعي الجوزا
filament	رشته ١-		رجل الجبار اليُسري ← رجل الجبار
sequence	٢-		~ الجوزا ← رجل الجبار
star sequence	رشته ي ستارگان		~ الجوزاء اليُسري ← رجل الجبار
polar sequence	~ قطبي	χ Orionis	~ اليُمني
north polar sequence	~ شمالي		مت: رجل اليُمني
dwarf sequence	~ كوتوله	μ virginis	~ العوا
observation; astronomical	رصد	β Corvi	~ الغراب
observation			~ المتقدمه ← تحييه مقدم
	مت: ارصاد		~ المسلسلة اليُسري ← عناق الارض
observatory; astronomical	~ خانه		~ اليُسري ← رجل الجبار
observatory			~ اليُمني ← رجل الجوزاء اليُمني
zone observation	~ منطقه يي		~ فرس ← رجل قنطورس
observational	رصدی	Rigel kentauros =	~ قنطورس
Haly Reduan; Ali Ibn	رهبوان (علي بن)	α Centauri	
Reduan			مت: رجل فرس؛ حصار
nutaton	رقص محوري	El Nath; Alnath =	~ ممسك الاعنه
	مت: اهتزاز محوري زمين	γ Aurigae	
solar nutaton	~ خورشيد		مت: كمب ذوالعنان؛ كمب ذى العنان
lunar nutaton	~ ماه		رجوع ← حر كِت راجع
	~ ماهانه	liberation	رخگرد
	رقيب ثريا ← عيوق	diurnal liberation; daily	~ روزانه
Ruchbah, Rucba,	ركبة الذات الكرسي	liberation	
Rucbar = δ Cassiopeiae		liberation in longitude	~ طولی
monthly nutaton			

mean solar day روزِ تقویمی وُسطی

مت: روزِ شمسیِ متوسط؛ روزِ متوسطِ شمسی؛
شبانروزِ متوسطِ خورشیدی

civil day ~ عرفی

polar day ~ قطبی

intercalary day; leap day ~ کیسه

~ متوسطِ شمسی ← روزِ شمسی وُسطی

astronomical day ~ نجومی ۱-

sidereal day ~ ۲-

mean sidereal day روزِ تقویمی وُسطی

مت: شبانروزِ متوسطِ نجومی

lunar day ~ قمری

method of روشِ کمترین مجذور [ارض]

least square

illumination ~ روشنایی. ۱-

۲ ← درخشندگی

illuminometer ~ سنج

روشناییِ منطقه‌البروجی ← نورِ منطقه‌البروجی

clairvoyance روشن بینی [احسن]

روشنیِ خاکستری ← زمین تاب

limb brightening ~ لبه

granules ریزدانه‌ها

micrometer ریزسنج

ring micrometer ~ حلقه‌یی

filar micrometer; ~ رشته‌یی

position micrometer

ریزنده‌ی آب ← دلو

Rukbat, Rucba, Ruchbah, رکبة الرامی

Rucban, Rukhbah, Rucbar =

α Sagittarii

meteor shower; meteoric رگبارِ شهابی

shower; meteor stream;

meteor swarm; swarm of meteors

رمح الرامح ← مفزد الرامح

chromo-, chromato- رنگد ۱-

مت: فام-

color, colour ۲-

colorimetry ~ سنجی

chromatic رنگی

rho = ρ (The seventeenth letter in

the Greek alphabet)

روبا ه ← ثعلب

روبا هگان ← قفرات الظبی

روبا ه و غاز ← ثعلب

day روز

مت: شبانروز

diurnal; daily روزانه

مت: یومی؛ یومیّه

calendar day روزِ تقویمی

~ خورشیدی ← روزِ شمسی

~ حقیقی ← شبانروزِ حقیقی

apparent solar day ~ ظاهری

Julian day ~ ژولیان؛ روزِ قیصری

solar day ~ شمسی

مت: روزِ خورشیدی

~ متوسط ← روزِ شمسی وُسطی

ز

meridian angle	زایوی موضع - زاویهی مکان ~ نصف النهاری	zaniah = η Virginis	زاویه ۱ - زانوزده - الجائی علیہ کبتیہ
angular	زاویہیی، زاویہای	angle	۲ - [رض] ج: زوایا
horoscope	زایچه، زایچه [احکن]	zavijava, zarijan	زاویه العواء ۱ -
increasing in motion	زایدالسیر [احکن]	= β Virginis	
increasing in light	سالتور [احکن]	Porrima, Postvorta,	۲ -
cadent	زایل الوتد مت: ساقط	Antevorta = γ Virginis	
prominence	زُبانا - زُبانی المقرب زُبانه (خورشید)		زاویهای - زاویہیی
quiescent	زُبانهی خورشیدی آرام	parallactic angle; angle of situation	زاویہی اختلاف منظر of parallax; angle of situation
prominence		angle of aberration	~ انحراف
solar prominences	زُبانههای خورشیدی		~ انکسار - زاویہی شکست
Claws of the Scorpion	زُبانی المقرب = α & β Librae		~ انعکاس - زاویہی بازتاب
	مت: سروهای کژدم؛ یدالمقرب؛ زبانا	angle of reflection	~ بازتاب
Kiffa Australis; Zuben el	زُبانی جنوبی		مت: زاویہی انعکاس
Genubi; Zubenelgenubi; Southern		angle of incidence	~ تابش
Scale Tray = α Librae		conversion	~ تبدیل
	مت: کَفّی جنوبی	angle of equation of sun	~ تعدیل الشمس
Kiffa Borealis; Zuben el	~ شمالی	angle of corrected	~ حصّة المقومہ
Chomali; Zubenelchemale;		argument	
Zubeneschemali; Northern Scale		hour angle	~ ساعتی
Tray = β Librae		azimuth angle	~ سمت
	مت: کَفّی شمالی	refracting angle;	~ شکست
The eleventh lunar	زُبْره ۱ - (نق)	angle of refraction	
mansion; Zubra, Chortan			مت: زاویہی انکسار
= δ & θ Leonis		phase angle	~ فاز
	مت: زُبْره الاسد؛ خراتین؛ خراتان؛	spherical angle	~ کُرّوی
	کاهل الاسد؛ الزُبْره	position angle = P	~ مکان
	۲ - (نج) - ظهر الاسد		مت: زاویہی موضع

earth; tellus; terra -ae	زمین	زُبْرَةُ الاسد ← زُبْرَه
geo-	زمین-؛ زمینی-	زتا zeta = ζ (The sixth letter in the Greek alphabet)
geodesy	~پیمایی	
	مت: ژئودزی	زج السهم ← نصل
earthshine; ashen light	~تاب	~النشابه ← نصل
	مت: روشنی خاکستری	زحل Saturn
geoid	~گون	مت: کیوان
geomagnetic	~مغناطیسی	زحل- Saturni-
geocentric	~مرکزی	~مرکزی saturnicentric
terrestrial; telluric	~زمینی	زَر Al Zirr = ξ Geminorum
	مت: ارضی	زرافه Camelopardalis = Cam.; Giraffe
Venus; Cytherea	زهرة	زمان chrono
	مت: ناهید	~ استاندارد standard time
waxing of moon	زیادت نور القمر	~ جهانی ← وقت جهانی
	مت: افزودن نورِ قمر	~ خورشیدی ← زمانِ شمسی
astronomical table	زیج	~ حقیقی true solar time
Alfonsine Tables	~ آلفونسی	~ رسمی ← وقتِ عرفی
Ilkhanian Tables	~ ایلخانی	~ ظاهری apparent solar time
sub-	زیر-	~ متوسط mean solar time
	مت: مادون -	زمان سنج chronometer
subgiants	~ غول‌ها؛ زیرِ غول پیکرها	مت: کرومومتر
subdwarfs	~ کوتوله‌ها	زمانِ شمسی solar time
bio-	زیست-	~ متوسط mean time
biodynamics	~ دینامیک	مت: زمانِ وسطی
	مت: بیودینامیک	~ معیارِ شرقی Eastern Standard Time
biosphere	~ سپهر	~ نجومی sidereal time
	مت: بیوسفر؛ زیست‌کره	~ حقیقی true sidereal time
space biology	~ شناسی فضایی	زمان نگار coronagraph
bioastronautics	~ فضاءنوردی	مت: کرونوگراف
biophysics	~ فیزیک	زمستان winter

~ کُره ← زیست سپهر

biosatellite

~ ماهواره

زینہ ← درجہ

ژ

Janus (*a satellite of Saturn*) ژانوس

optical depth ژورفاي نوري

Juno (*a minor planet*) ژۈنن

sandglass	~ رملی	سائل [احکن]	querent
gnomon	~ ظلی	ساروس ← دوره‌ی تشابه	ساگوس ← ساعت
mean hour	~ متوسط	ساعات ج ← ساعت	~ زمانی ← ساعات معوج
	مت: ساعت وسطی	~ فصلوی ← ساعات معوج	night hours
astronomical clock	~ نجومی	~ مستوی (نق)	equal hours;
	~ وسطی ← ساعت متوسط	horde equales	
	ساق الاسد ← سماک اعزل	مت: ساعات معدل	~ ساعات معدل
Skat, Scheat = δ Aquarii	~ الساکب الماء	~ معوج (نق)	unequal hours;
	ساقط ← زایل الوتد	temporal hours; seasonal hours;	temporales
	ساگب الماء ← دلو	horae inaequales; horae	
year	سال	temporales	مت: ساعات زمانی؛ ساعات فصلوی
tropical year	~ اعتدالی	day hours	~ نهار
synodic year	~ اقترانی	Sadatoni; Saclateni	ساعدالثانی
	~ انقلابی ← سال شمسی	= ζ Aurigae	
International	~ بین‌المللی ژئوفیزیک	hour = h	ساعت ۱- ج: ساعات
Geophysical Year = I.G.Y.		Horlogium = Hor.,	۲-
calendar year	~ تقویمی	gen: Horlogii; Clock; Pendulum	Clock
	~ حضیضی ← سال غیر عادی		
	سال خدا ← رب السنه	water-clock; clepsydra	~ آبی
	سال خورشیدی ← سال شمسی	sundial	~ آفتابی
solar year	~ شمسی	pendulum clock	~ آونگی
	مت: سال خورشیدی؛ سال انقلابی	atomic clock	~ اتمی
civil year	~ عرفی	marine clock	~ دریایی
anomalistic year	~ غیر عادی		
	مت: سال حضیضی		
year of the seasons	~ فصلوی		
lunar year	~ قمری		
luni-solar year	~ قمری-شمسی		
leap year; bissextile year	~ کبیسه		
eclipse year	~ کسوفی		

visual binaries	ستارگان دوتایی دیدگانی	cosmic year	سال کیهانی
eclipsing binary	~ ~ گرفتگی	sidereal year	~ نجومی
stars; eclipsing binaries			سال نما ~ تقویم
photometric binaries	~ ~ نورسنجی	light year	سال نوری
circumpolar stars	~ دور قطبی	year of Hegira/ Hagier	~ هجری
main sequence stars	~ رشته‌ی اصلی	annual	سالانه
triple stars	~ سه‌تایی	umbra; shadow	سایه ۱- [فیز]
zenith stars	~ سمت‌الرأسی		۲- ظل
flare stars; U.V. ceti stars	~ شراره‌یی	vignetting	~ افکنی
dwarf stars; dwarfs	~ کوتوله	Lupus = Lup., gen: Lupi; Wolf	سبع
variable stars; variables	~ متغیر		سالمجر ~ قیطس
	مت: کواکب متغیر		سبوی دلو ~ جرّ الدلو
long-period	~ ~ دراز دوره	Scutum = Sct.,	سپر سوپسکی
variable stars; Mira stars;		gen: Scuti; Shield; Sobieski's	
Me stars		Shield; Scutum Sobieskii	
	~ مزدوج ۱- ستارگان مضاعف		سپوختن ~ نسیء
double stars	۲-		سپهر ~ کُره‌ی سماوی
	مت: کواکب مضاعف؛ کواکب مزدوج		~ کُر ~ فلک حماییلی
binary stars; binaries	~ مضاعف		~ موازی ~ فلک رحاوی
	مت: ستارگان مزدوج؛ ستارگان دوتایی		سپیده ~ فجر
star; aster; stella	ستاره		ستارگان ج ~ ستاره
	مت: اختر؛ نجم؛ کوکب		~ ایستاده ~ ثوابت
astro-	ستاره	high velocity stars	~ با سرعت زیاد
	ستاره‌ای ~ ستاره‌یی		~ بیابانی ~ ثوابت
astrologist	ستاره‌شناس	multiple-stars	~ چند تایی
	مت: اخترشناس؛ نجومی		مت: کواکب مجتمع
astrology	شناسی	solar stars	~ خورشیدی
	مت: تنجیم؛ احکام نجوم؛ اخترشناسی	navigational stars	~ دریانوردی
	~ نما ~ اختر نما		~ دوتایی ~ ستارگان مضاعف

giant star; giant	ستاره‌ی غول‌پیکر	exploding stars;	ستاره‌های انفجاری
	~ قطبی ← جَدَنی	eruptive stars, erupting stars	
optical double star,	~ مزدوجِ بصری	periodic comets	~ دنباله‌دارِ دوره‌ی
optical double; optical binary		pulsating stars; pulsars	~ ضربانی
	مت: دوتاییِ نوری		مت: ستاره‌های تپنده
visual double	~ دیدگانی	shell stars	~ لایه‌دار
astral; stellar	ستاره‌ی، ستاره‌ای	temporary stars	~ موقت
nebula -ae	سحابی		ستاره‌یاب ← اسطرلاب
nebular	~		ستاره‌ی ابری ← خوشه‌ی ستارگان
Andromeda nebula	~ المرأة‌المسلّسه		~ اولیّه ← پیش‌ستاره
refraction nebula	سحابیِ انکساری		مت: اختری؛ نجمی
primeval nebula	~ اولیّه		~ بامدادی ← ستاره‌ی صبحگاهی
Great Nebula in Orion;	~ بزرگِ جبار	Rotanev; Rotanen	~ جنوبیِ ضلعِ مقدّم
Orion Nebula = M42		= β Delphini	
absorption nebula	~ جذبی		~ درخشان ← نیر
Owl nebula	~ جغدی	comet	~ دنباله‌دار
ring nebula; circular nebula	~ حلقه‌یی	Biela's comet	~ بیلا
Ophiuchus nebula	~ حوا	telescopic comet	~ دوربینی
crab nebula	~ خرچنگی	parabolic comet	~ سهمی‌وار
	مت: ابرِ خرچنگی	Halley's comet	~ هالی
filamentary nebula	~ رشته‌یی	hyperbolic comet	~ هذلولی
Tarantula nebula;	~ رطیلی		~ دوتایی ← ستاره‌ی مزدوج
Loop nebula			~ نوری ← ستاره‌ی مزدوجِ بصری
Horse's Head Nebula	~ کله‌اسبی		~ روشن ← نیر
	~ مارپیچی ← کهکشانِ مارپیچی		~ رونده ← سیاره
variable nebula	~ متغیر		~ سرگردان ← سیاره
reflection nebulae	سحابی‌های بازتابی	evening star	~ شامگاهی
	مت: ابرِ تابنده	morning star;	~ صبحگاهی
dark nebulae;	~ تاریک	phosphorus	
obscure nebulae			مت: ستاره‌ی بامدادی؛ العزّی

transverse velocity	سرعتِ عرضی	bright nebulae;	سحابی درخشان
velocity of escape;	~ فرار	bright diffuse nebulae	
escape velocity	مت: سرعتِ گریز	planetary nebulae	~ سیاره‌یی
space velocity	~ فضایی	galactic nebulae;	~ کهکشانی
trans-sonic speed	~ گرد صوتی	gaseous nebulae	
subsonic speed	~ مادنِ صوت	diffuse nebulae	~ گسترده
supersonic speed	مت: سرعتِ زیرِ صوت	irregular nebulae	~ نامنظم
	~ مافوقِ صوت	emission nebulae	~ نشری
orbital velocity	~ مداری		مت: ابرهای تشعشی
mean orbital velocity	~ مداریِ متوسط	secular	سدس فخری ← ربع دیواری
local velocity	~ مکانی	Mirage	سد گانی
	مت: سرعتِ محلی		سرار ← محاق
tangential velocity;	~ مماسی	Sirrah; Alpheratz = δ	سرّ الفرس
cross motion		Pegasi; Andromeda's Head	
velocity of light	~ نور	Ceres (<i>a minor planet</i>)	سرس
hyperbolic velocity	~ هذلولی	head of comet	سر ستاره‌یی دنباله‌دار
wandering of the	سرگردانیِ قطب‌ها		سرشتِ مریخ ← قلب‌القمر
poles		Cancer = Cnc.,	سرطان
Syrma; AlGafar = ι Virginis	سرما	gen: Cancri; Crab	
	مت: مخرج‌الثقل؛ الذیل		مت: خرچنگ
Throne of the	سریرِ بنات‌النّس	velocity; speed	سرعت
Mourners; Pond = θ , τ , υ , ϕ , ϵ ,			~ آبرِ صوتی ← سرعتِ مافوقِ صوت
f & h Ursae Majoris		remote velocity	~ بعید
	مت: حوض؛ اظفار الطّی؛ اظفار الطّباء	velocity of recession	~ پسروی
swift in motion	سریع‌السیر [احکن]	velocity of the earth	~ حرکتِ زمین
sea surface	سطحِ دریا	circular velocity	~ دایره‌یی
focal surface	~ کانونی	angular velocity	~ زاویه‌یی
moon surface	~ ماه		~ زیرِ صوت ← سرعتِ مادنِ صوت
Situla = κ Aquarii	سطل	parabolic velocity	~ سهمی‌وار
ortive amplitude	سعت‌المشرق	radial velocity	~ شعاعی
		sonic speed	~ صوت

Fortuna Minor	سعد خُرد	occasive amplitude	سعد المغرب
	مت: سعد اصغر	benefic; lucky; fortune	سعد [احکن]
The twenty-second	~ ذابح ۱- (نق)	The twenty-fifth	~ الاخيه ۱- (نق)
lunar mansion = α & β		lunar mansion = γ , ζ , η , & π	
Capricorni		Aquarii	
	مت: سعد الذابح	Sadachbi, Sadachbia	۲ (نح)
Dabih; Dschabeh = β	۲- (نح)	= γ Aquarii	
Capricorni			سعد اصغر ← سعد خُرد
η & $\circ$ Pegasi	~ مَطَر ۱- (نق)	~ اکبر ← سعد بزرگ	
Mata = η Pegasi	۲- (نح)	سعد البلیع	
	~ نازع ← سعد بارع	مت: سعد بالبع	
γ & δ Capricorni	~ ناشره ۱- (نق)	~ البهام ← سعد بهام	
مت: محبین؛ محبان؛ محلفین؛ محلفان		~ الذابح ← سعد ذابح	
Nashira = γ	۲- (نح)	~ السعود ۱- (نق)	
Capricorni		the twenty-fourth	
	~ نُهی ← سعد بهام	lunar mansion = β & ζ & c	
ζ & ξ Pegasi	~ همام ۱- (نق)	Capricorni	
مت: سعد الهمام		Sadalsuud = β Aquarii	۲- (نح)
Homam = ζ Pegasi	۲- (نح)	α , & $\circ$ Aquarii	~ المَلِک ۱- (نق)
benefic plomets; fortunes;	سعدین	Sadalmelik = α	۲- (نح)
benefics		Aquarii	
	~ سیفین ← سیارات سیفی	~ النازع ← سعد بارع	
Argo Navis = Arg.,	سفینه	~ التعم ← نعم	
gen: Argus Navis; Ship Argo		~ الهمام (نح)	
	مت: کشتی	Homam = ζ Pegasi	
free fall	سقوط آزاد	λ & μ Pegasi	سعد بارع ۱- (نق)
	سکانت ← قاطع	مت: سعد نازع؛ سعد النازع	
سکستان دریایی ← ذات السدس دریایی		λ Pegasi	۲- (نح)
سگان تازی ← کلاب الصید			~ بالبع ← سعد البلیع
		Fortuna Major	سعد بزرگ
			مت: سعد اکبر
			~ بهام ← سعد بهام
		θ & ν Pegasi	~ بهام ۱- (نق)
		مت: سعد بهام؛ سعد نُهی؛ سعد البهام	
		Baham, Biham = θ Pegasi	۲- (نح)

rear fish; eastern fish	سمکهای تالی	سگان شکاری ← کلاب الصید
~ متقدم ← سمکهای مقدم		سگ بزرگ ← کلب اکبر
front fish; western fish;	~ مقدم	سلحفاة ۱ ← شلیاق
vernal fish		۲- (نچ) Sulafat = γ Lyrae
مت: سمکهای متقدم		سلم ← نعم
سنا ← سها		سلنو
سنام الناقه ← کف الخضیب		Celaeno, Celeno = Fl16;
Virgo = Vir., gen: Virginis;	سنبه ۱-	g Tauri; g Pleiadum
Virgin		Chara = β Canum
مت: عنرا؛ خوشه؛ دوشیزه با خوشه		venaticorum
۲- سماک اعزل		سلوقیان ← کلاب العیید
-lite	سنگ	سماک اعزل
meteorite; meteoritic	سنگ آسمانی	Spica; Azimech
stone; aeorolite; meteoric stone		= α Virginis
مت: آسمان سنگ؛ سنگ شهابی؛		مت: سنبه؛ ساق الاسد؛ سماک الاعزل
شهاب سنگ؛ شخانه؛ حجر سماوی؛		سماک الاعزل ← سماک اعزل
هو اسنگ		سماکان (نق) α Virginis & α Bootis
سنگ پشت ← شلیاق		سماک رامج Arcturus = α Bootis
سنگ تراش ← معمل النحات		مت: حارس شمال؛ نگهبان شمال؛
سنگ شهابی ← سنگ آسمانی		حارس السماء
~ ماه		سمای celestial; heavenly
سنو الکواکب (نق)		مت: فلکی؛ آسمانی
مت: عطیه		azimuth; azimuthal point
سوراخ شعاع [اسطب]		سمت Zenith = Z
مت: ثقبه		سمت الرأس
سوسمار ← عظایه		مت: ارتفاع قطب
سوسوزنی ← چشمک زنی		~ زمین مرکزی geocentric zenith
Alcor; 80Fl Ursae Majoris	سها	~ نجومی astronomical zenith
مت: سهی؛ سنا؛ صیدق؛ نعیش؛		سمت القدم Nadir
صیدوق؛ الخوار؛ خوار		مت: نظیر السمّت؛ انحطاط قطب
		سمکة الطیّاره Volans = Vol., gen: Volantis
		Piscis Volans; Flying Fish
		مت: ماهی پران
		سمکتان ← حوت
		سمکتین ← حوت
		سمکه ← حوت

سیارات ج - سیاره	سه پایه‌ی نقاش - آله‌المصور
~ برجیسی - سیارات مشتریایی	سمو - مثلث
~ بزرگ - سیارات کبار	Sagitta = Sge., gen: Sagittae; سهم
transplutonian planets سیارات تراپلوتونی	Arrow
outer planets ~ خارجی	مت: تیر؛ نوک؛ اویسطس
~ خرد - سیارات صغار	pars fortunae; ~ السعاده
inner planets ~ داخلی	part of fortune
navigational planets ~ دریانوردی	parabola سهمی [ارض]
terrestrial planets ~ زمینی	مت: شلجمی
inferior planet; inner planets ~ سیفلی	parabolic سهمی وار
مت: کواکب سیفلی؛ سیفلیین	مت: سهمی گون؛ سهمی شکل؛ سهموی
minor planets; ~ صغار	سهمی شکل - سهمی وار
planetoids; asteroids	سهمی گون - سهمی وار
مت: سیارک‌ها؛ اخترواره‌ها؛ سیارات خرد؛	سهموی - سهمی وار
سیارات کوچک؛ شبه سیارات	سهی - سها
Jovian planets; ~ مشتریایی	Canopus = α Argus Navis; سهیل
major planets; giant planets	α Carinae
مت: سیارات برجیسی	مت: سهیل فی‌المجذاف؛ سهیل یمانی؛ وزن
superior planets ~ علوی	~ المحلف - سهیل محلف
مت: کواکب علوی	~ الوزن - سهیل وزن
major planets ~ کبار	سهیل بلقین - سهیل وزن
مت: سیارات بزرگ	Suhail Hadar; Naos = ζ Argus ~ حضار
~ کوچک - سیارات صغار	Navis; ζ Puppis
سیارک‌ها - سیارات صغار	مت: سهیل حضر
planet سیاره	~ شامی - فردالشجاع
مت: کوکب؛ کوکب سیاره؛	~ محلف
کوکب متحیره؛ ستاره‌ی سرگردان؛	مت: سهیل المحلف
ستاره‌ی دونه	~ وزن
planet - سیاره	Al Suhail al Wazn;
planetology شناسی	λ Argus Navis; λ Velae
	~ یمانی - سهیل

سیاره‌ی اولیه ← پیش‌سیاره	
intermercurial planet	~ بین‌عطاردی
مت: سیاره‌ی درون‌عطاردی	
سیاره‌ی مستقیم ← کوکبِ مستقیم	
planetary	سیاره‌یی
سیاه‌گوش ← وشق	
Sword of Orion;	سیف‌الجبار ۱- (نق)
Hunter's Sword = ι , θ & κ	
Orionis ι , θ & κ Orionis	
مت: سیف‌الجوزا؛ نقطه؛ حمایل	
Saiph, Saif = κ Orionis	۲- (نج)
cycle	سیکل
مت: دوره	
sigma = σ , ς (The eighteenth letter in the Greek alphabet)	سیگما
silicon = Si	سیلیس
سیمایی ← جیوه‌یی	
سیمرغ ← عنقا	
سینوس ← جیب	

diffraction grating شبکه‌ی پراش

مت: توری پراش

شبه سیارات ← سیاراتِ صغار

spheroid شبه کُره

oblated spheroid ~ کُره‌ی پهن شده

white nights شب‌های سفید

nocturnal شبی

مت: لیلی؛ شبانه

acceleration شتاب

gravitational acceleration; ~ ثقل

acceleration of gravity

accelerometer شتاب‌سنج

acceleration of the planets شتابِ سیارات

deceleration; negative ~ منفی

acceleration

Hydra = Hya., gen: Hydrae; شجاع

Water Snake

مت: مارِ باریک

شخانه ← شهاب‌سنگ

beam intensity شدتِ تاب

flare; solar flare; solar شراره

eruption; sun's flare

chromospheric flare شراره‌های فام‌سپهری

polar faculae ~ قطبی

photospheric faculae ~ شیدسپهری

Vela = Vel., شراع

gen: Velorum; Sail

مت: تریش

ش

γ Capricorni شاة

شاخصِ رنگی ← ضریبِ رنگ

acronical, acronychal, شامگاهی

acronychal

Alshain = β Aquilae شاهین

مت: عنق‌الغراب

querented شاهد [احکن]

night شب

مت: لیل

شبان ← راعی

شبانروز ← روز

true solar day ~ حقیقی

مت: روزِ خورشیدیِ حقیقی

polar day and night شب‌تابه‌ی قطبی

~ متوسطِ خورشیدی ← روزِ شمسیِ وسطی

~ متوسطِ نجومی ← روزِ نجومیِ وسطی

شبانه ← شبی

airglow شب‌تاب

مت: درخشندگی؛ هواتاب

polar night شب‌تابه‌ی قطبی

شبکه ۱ ← عنکبوتیه

Reticulum = Ret., ۲ -

gen: Reticuli; Reticulum

Rhomboidalis; Net; Rhomboidal

Net

مت: تور

شبکه‌ی انتقال ← توری انتقال

شرعی العبور ← کلب اکبر
 Procyon = α Canis Minoris
 شرعی شامی ۱-

Minoris

مت: غمیصا؛ کلب متقدم

۲- کلب اصغر

~ عبور ← شرعی یمانی

~ غمیصا ← مرزم شامی

Sirius; Canicula; Dog Star ~ یمانی

= α Canis Majoris

مت: عبور؛ کلب جبار؛ یمانی؛ شرعی عبور

evening twilight شفق

nautical twilight ~ دریانوردی

twilight; Crepusculum شفق و فلق

nuclear fission شکافت هسته‌ای

lateral refraction شکست جانبی

atmospheric refraction ~ جوئی

مت: انکسار جوئی

zenith refraction ~ سمت الرأسی

مت: انکسار سمت الرأسی

astronomical refraction ~ نجومی

مت: انکسار نجومی

refraction of light ~ نور

مت: انکسار نور

شلجمی ← سهمی

Lyra = Lyr., شلیاک ۱- (نق)

gen: Lyrae; Lyre; Harp

مت: لورا؛ سلحفاة؛ کشف؛ صنج؛ معزفه؛

قیثاره؛ سنگ پست؛ چنگ رومی؛ اور؛

نسر واقع

Shelyak; Sheliak, ۲- (نج)

Shiliak = β Lyrae

countdown شمارش معکوس

first lunar mansion = β شرطان ۱- (نق)

& γ Arietis

مت: شرطین

Sheratan; Sharatan = ۲- (نج)

β Arietis

مت: انوار الشرطین

شرطین ← شرطان

شرف ۱- قدر

exaltation; place of ۲- [احسن]

exaltation; principatus;

altitude; altitudine

east شرق

مت: مشرق؛ خاور

eastern شرقی

مت: مشرقی؛ خاوری

شش زنگله ← ثریا

شظایا [اسطب]

splinters

radius -ii شعاع ۱- [ارض]

ray ۲- ج: اشعه

equatorial radius ~ استوایی

radius of curvature ~ انحنا

radius vector = r ~ حامل

polar radius ~ قطبی

mean radius ~ متوسط

radial شعاعی

Coma Berenices = Com., شعر برنیکه

gen: Comae Berenices; Berenice's

Hair

مت: هلبه؛ ضفیرة الاسد؛ گیسوان برنیکه؛

مظلم

chemical	شیر کوچک ← اسدِ اصغر شیمیایی	α, ϕ, β & γ Centauri north arctic zone	شماریخ (نق) شمال شمالگان
		مت: منطقه‌ی منجمده‌ی شمالی	
		northern; boreal	شمالی
		parhelion; sundog	شمسِ کاذب
			مت: عکسِ خورشید
			شمسی ← خورشیدی
		chemosphere	شموسفر
		The nineteenth lunar	شوله ۱- (نق)
		mansion = λ & ν Scorpii	
			مت: ابره
		Shaula = λ Scorpii	۲- (نج)
		meteor; shooting star; falling star	شهاب
		sporadic meteor	تکی ~
		show meteor	رگباری ~
			شهاب‌سنگ ← سنگِ آسمانی
		siderite; iron meteorite	آهنی ~
			مت: آسمان‌سنگِ آهنی
		micrometeorite	کوچک ~
		artificial meteor	شهابِ مصنوعی
		meteoroid	شهاب‌واره
		lunar crevasse; fissure	شیارِ ماه
		photosphere	شیدسپهر
			مت: فتوسفر
		photospheric	شیدسپهری
			شیدسنج ← نورسنج
			شیر ۱ ← اسد
			۲ ← سبع

ص

earth's equatorial plane	صفحه‌ی استوایی زمین		
plane of the celestial equator	~ سماوی		
plane of the horizon; horizontal plane	~ افق	صاحب ← رَبّ	
plane of projection	~ تصویر	~ برج ← رَبّ برج	
plane of the ecliptic	~ دایره البروج	~ بیت	
vertical plane	~ قائم	~ حدّ [احکن]	
focal plane	~ کانونی	~ خط [احکن]	
galactic plane	~ کهکشان	~ صاعد	
inclined plane	~ مایل	~ مت: صعودی	
orbital plane	~ مدار	~ صافی	
moon's orbital plane	~ ماه	~ تداخل	
meridian plane; plane of the meridian	~ نصف النهاری	~ صبح کاذب	
absolute zero	~ صفر مطلق	~ مت: صبح دروغین	
disc; tympanum; tablet; plate; tabula reginorum	~ صفحه [احکن]	~ صدای رادیویی کیهانی	
climates; tablet of horizons	~ صفحه‌ی آفاقه [احکن]	~ صدر الدجاجة	
	~ عنکبوتیه ← عنکبوت	~ صدر ذات الكرسي	
	~ صليب ← قعود	Schedar, Shedar, Sheder, Shadar,	
Crux = Cru., gen: Crucis;	~ جنوبی	Sedar = α Cassiopeiae	
Crux Australis; Southern Cross;		γ Serpentis	~ صدغ
Cross	~ مت: نعیم	α & β Sagittarii	~ صرادین
Northern Cross = α, β, δ & ε Cygni	~ شمالی ۱- (نق)		~ مت: صرادان
	~ ۲ ← دجاجة		~ صرفه ۱ ← الصرفة
			~ ۲ ← ذنب الاسد
		ascent	~ صعود
		plane	~ صعودی ← صاعد
		plane of the equator	~ صفحه [ارض]
		equatorial plane	~ صفحه‌ی استوا
			~ استوایی

صلیب طایر ← قعود

~ واقع ← عوائد

صنّاج ← عوا

صنّج ← شلیاق

constellation; صورت فلکی ج: صور فلکی
asterism

مت: صورت؛ پیکر؛ پیکر آسمانی

صورت‌های فلکی جنوبی ← صور فلکی جنوبی

~ شمالی ← صور فلکی شمالی

southern constellations صور فلکی جنوبی

مت: صورت‌های فلکی جنوبی؛ پیکرهای

فلکی جنوبی

northern constellations ~ شمالی

مت: صورت‌های فلکی شمالی؛ پیکرهای فلکی

شمالی

navigational ~ دریاوردی

constellations

circumpolar ~ دور قطبی

constellations

~ دایرة البروجی ← صور منطقة البروجی

zodiacal constellations; ~ منطقة البروجی

ecliptic constellations

مت: صور دایرة البروجی

Al-Sufi صوفی (عبد الرحمن)

صیفی ← تابستانی

ض

Hyaenas = β , γ & δ Bootis ضباع (نق)

ضدِ درخشندگی ← تابش مخالف

anti-matter ~ ماده

ضریب ← نماز

transmission coefficient ~ انتقال

~ انکسار نور ← نماز شکست نور

color index = C.I. ~ رنگ

مت: شاخص رنگی

~ شکست نور ← نماز شکست نور

impulse ضربه

weakness ضعف

ضفدع الاول ← فم الحوت

ضفیره الاسد ← شعر بر نیکه

Companions of ۱- (نق) ضفیره

Denebola

مت: گیسو؛ یربوع

α , β , & γ Leonis ۲- (نق)

مت: هلبه

Adhafera; Aldhafara; ۳- (نق)

Aldhafera = ζ Leonis

مت: هلبه

ضلع مقدم ← ستاره‌ی جنوبی

luminosity criteria ضوابط تابندگی

ضیفه ← کلبی الذبران

rising	۳-	ط	
sun rising	~ آفتاب		
ascension of the mansions	طلوع المنازل [احکن]		
true rising	طلوع حقیقی	طالس	
apparent rising	~ ظاهری	طالع ۱- بعد'	
moonrise	~ ماه	۲- [احکن]	
via combusta	طریقت محترق [احکن]-	مت: وتد طالع؛ بیت طالع	
Al-Tusi	طوسی (خواجه نصیر الدین)	casting of horoscope	~ بینی؛ فال بینی
storm	طوفان؛ توفان	Pavo = Pav., gen: Pavonis;	طاووس
radio storm	~ رادیویی	Peacock	
magnetic storm	~ مغناطیسی		طایر - دجاجه
	طوق - حجره	Apus = Aps., gen: Apodis;	~ الفردوس
Tucana = Tuc., gen: Tucanae;	طوقان	The Bird of Paradise	
Toucan			مت: مرغ بهشتی
longitude	طول	space medicine	طب فضایی
mean longitude	~ آسمانی - طول سماوی	luminosity classes	طبقات تابندگی
	~ اوسط	stellar classification	طبقه بندی ستارگان
geographical longitude;	~ جغرافیایی	spectral classification	~ طیفی
terrestrial longitude;		spectral types;	طبقه های طیفی
topographical longitude;		spectral classes	
geodetic longitude	مت: طول بلد		طرف - طرفه
heliocentric	~ خورشیدمرکزی	λ Leonis & β Cancri	طرف ۱- (نق)
longitude		Al Tarf = β Cancri	۲- (نح)
	~ خورشید نگاری - طول خورشید نگاری	Alya = θ Serpentis	طرف الذنب الحیه
heliographic longitude	~ خورشید نگاری		~ العصا - عصاء الراعی
	مت: طول خورشید نگاری	Alterf, Altarf = λ	طرفه ۳- (نح)
ecliptic longitude	~ دایرة البروجی	Leonis	
			مت: طرف
		ascension	طلوع ۱-
			۲- نوء

secondary spectrum	طیف ثانویه	saturnicentric longitude	طول زحل مرکزی
spark spectrum	~ جرقه‌یی	saturnigraphic longitude	~ نگاری
absorption spectrum	~ جذبی	geocentric longitude	~ زمین مرکزی
line spectrum	~ خطی	celestial longitude = λ	~ سماوی
solar spectrum	~ خورشیدی	مت: طول نجومی؛ طول آسمانی	
flash spectrum	~ درخششی	planetographic longitude	~ سیاره نگاری
stellar spectrum	~ ستاره‌یی	planetocentric longitude	~ سمر مرکزی
celestial spectrum	~ سماوی	focal distance; focal length	~ کانونی
spectrometer	طیف‌سنج	galactic longitude = G	~ کهکشانی
	مت: بیناب‌سنج	selenocentric longitude	~ ماه مرکزی
radio spectrometer	~ رادیویی	selenographic longitude	~ نگاری
flame spectrum	طیف شعله‌یی	areocentric longitude	~ مریخ مرکزی
arc spectrum	~ قوسی	zenocentric longitude	~ مشتری مرکزی
furnace spectrum	~ کوره‌یی	zenographic longitude	~ نگاری
visible spectrum	~ مرئی	corrected longitude	~ مدّّل
reversed spectrum	~ معکوس	wavelength	~ موج
comparison spectrum	~ مقیاس		~ نجومی ← طول سماوی
discontinuous spectrum	~ ناپیوسته	spectrum -ra	طیف
emission spectrum	~ نشری		مت: بیناب
	مت: بیناب گیلی	spectro-	طیف-
spectrograph	طیف نگار	band spectrum	~ اتّصالی
	مت: بیناب نگار		مت: طیف نواری
spectroheliograph	طیف خورشیدی	electromagnetic	~ الکترومغناطیسی
spectroscope	طیف‌نما	spectrum; radiation spectrum	
	مت: طیف‌بین		مت: طیف تشعّعی
spectrohelioscope	طیف‌نمای خورشیدی ۱-		طیف‌بین ← طیف‌نما
spectroheliogram	۲-	ocular telescope	~ چشمی
	مت: طیف‌بین خورشیدی؛		~ خورشیدی ← طیف‌نمای خورشیدی
	اسپکترولهیوگرام		طیف‌بینی ← طیف‌نمایی
	طیف نواری ← طیف اتّصالی	continuous spectrum	طیف پیوسته

spectrophotometer	طیف نورسنج
spectrophotometry	~ سنجی
infra-red spectra	طیف‌های فروسرخ
	مت: طیف‌های مادون قرمز
	~ مادون قرمز ← طیف‌های فروسرخ
ultraviolet spectra	~ ماورای بنفش
spectral	طیفی
Timochares	طیموخلارس

ظَلٌّ منتصب ← ظَلٌّ معكوس Cursa, kursa; Dhalim ظليم ١- = β Eridani	ظ ظاهري apparent ظباء (نق) o, π, ρ, σ^1 & $\sigma 2$, d & A Ursae Majoris
٢- قَم الحوت ظليمان (نق) ٣- قنطورس ظليمين (نق) λ & μ Sagittarii ظهر ι & λ Aquilae ظهر noon; mid-day ظهر مت: نيمروز	١- [رض] ظل مت: تانزانت tangent = tg. ٢- [احكن] umbra; shadow مت: سايه
~الاسد Zosma, Zozma; Duhr, Dhur; Zubra = δ Leonis مت: زُبْره؛ خراتين؛ خراتان؛ زُبْره الاسد؛ عرف الاسد	~ اصابع مستوي [احكن] direct shadows in fingers ~ معكوس [احكن] reversed shadows in fingers
~الدب الاكبر Dubhe, Dubb = α Ursae Majoris مت: الدب	~ اقدام مستوي direct shadows in feet ~ معكوس reversed shadows in feet ظلال الاستوا [احكن] equinoctial shadow مت: ظل الاعتدال
ظهير ظاهري apparent noon ~ متوسط ← ظهير وسطى ~ نجومى sidereal noon ~ وسطى mean noon مت: ظهير متوسط	~ الاعتدال ← ظل الاستوا ~ الاعتدال ظل بسيط ← ظل مستوي ظل بسيط ~ تمام [رض] cotangent = cotg. مت: كتانزانت
ظهور [احكن] apparition ~ بالفدوات matutine apparition مت: پديد آمدن بامدادين؛ غيب بالفدوات	ظلف الفرس Azelfafage; Adelfafares; Adelfaferes = π Cygni ظل مستوي [احكن] umbra recta; direct shadow
	مت: ظل بسيط ~ معكوس [احكن] umbra versa; reversed shadow مت: ظل منتصب

achromatic lens	عدسی بی رنگ		
plano-concave lens	تخت - کاو		ع
	مت: عدسی مسطح - مقعر		
plano-convex lens	تخت - کوڑ		عائق ← عائق الثریا
ocular lens; eyepiece;	چشمی	ξ & ο Persei	الثریا ۱- (نق)
ocular		Atik = ο Persei	۲- (نج)
magnification	درشت نمایی	ξ Cygni	عاشرۃ الدجاجة
eyepiece			عالم ← کیهان
Ramsden ocular	رامسدن	pulsating universe	تپنده
positive ocular;	مثبت	geocentric universe	زمین مرکز
positive eyepiece		static	ساکن
negative ocular	منفی	oscillating universe	نوسان کننده
Hugenian ocular	هوگن		هیئت ← منجم
biconcave lens; double	دو کاو		عبور ← شعرای یمانی
concave lens		transit; culmination;	نصف النهاری
	مت: عدسی مقعر الطرفین	meridian passage	
biconvex lens; double	دو کوڑ	lower transit;	تحتانی
convex lens		lower culmination; inferior transit;	
	مت: عدسی محدب الطرفین	inferior culmination	
simple lens	ساده	upper transit;	فوقانی
objective lens; objective;	شیعی	upper culmination; superior transit;	
object glass		superior culmination	
visual objective	بصری		عجز الاسد ← خبا
compound objective	مرکب	affliction	عداوت [احکن]
concave lens	کاو	atomic number	عدد اتمی
	مت: عدسی مقعر		ثابت ← ثابت
concave-meniscus lens	هلالی	mass number	جرمی
convex lens	کوڑ	lens	عدسی [فیز]
	مت: عدسی محدب	cylindrical lens	عدسی استوانه‌یی
convex-meniscus lens	هلالی		

deflected latitude	عرض التّوا	عدسی متباعد - واگرا
	مت: عرض الوراب	~ متقارب - عدسی همگرا
	~ الوراب - عرض التّوا	positive lens
	عرض بلد - عرض جغرافیایی	~ مثبت
latitude of the epicycle	~ تدویر	~ محدب - عدسی کوژ
geographical latitude;	~ جغرافیایی	~ ~ الطرفین - عدسی دو کوژ
terrestrial latitude; topographical		compound lens
latitude; geodetic latitude		~ مرکب
	مت: عرض بلد	~ مسطح - محدب - عدسی تخت - کوژ
southern latitude	~ جنوبی	~ مسطح - مقعر - عدسی تخت - کاو
latitude of the	~ خارج از مرکز	~ مقعر - عدسی کاو
eccentric circle		negative lens
heliocentric latitude	~ خورشیدمرکزی	~ منفی
	~ خورشیدنگاری - عرض خورشیدنگاری	collimating lens
heliographic latitude	~ خورشیدنگاری	~ موازی سازی
	مت: عرض خورشیدنگاری	divergent lens
ecliptic latitude	~ دایرة البروجی	~ واگرا
saturnicentric latitude	~ زحل مرکزی	مت: عدسی متباعد
saturnigraphic latitude	~ زحل نگاری	meniscus lens
geocentric latitude	~ زمین مرکزی	~ هلالی
planetocentric latitude	~ سیاره مرکزی	convergent lens
planetographic latitude	~ سیاره نگاری	~ همگرا
astronomical latitude;	~ سماوی	مت: عدسی متقارب
celestial latitude = β		عدم تقارن
	مت: عرض نجومی؛ عرض آسمانی	عذارى ۱- (نق) ϵ & η Canis Majoris
northern latitude	~ شمالی	مت: عنبرة الجوزا
galactic latitude	~ کهکشانی	۲- (نج) Adara, Adhara, Adard, Udara; Udra = ϵ Canis Majoris
selenocentric latitude	~ ماه مرکزی	عنبرة - سنبله
selenographical latitude	~ ماه نگاری	عنبرة الجوزا ۱ - عذارى
		Aludra = η Canis Majoris ۲ -
		عرش - ارنب
		~ جوزا - گرسی مؤخر جوزا
		~ سماک اعزل - خبا
		عرض
		~ آسمانی - عرض سماوی

short duration of life	عطیه صغری [احکن]	areocentric latitude	عرض مریخ مرکزی
long duration of life	عطیه کبری [احکن]	zenocentric latitude	~ مشتری مرکزی
Lacerta = Lac., gen: accertae;	عظایه	zenographical latitude	~ مشتری نگاری
Lizard			~ نجومی ← عرض سماوی
	مت: سوسمار	civil	عرفی
	عظم ← قدر	Arkab, Urkab = β^1 & β^2	عرقوب الرامی
Aquila = Aql., gen: Aquilae;	عقاب	Sagittarii	
Eagle			عرقوهی برین ← فرغ اول
	مت: نسر طایر ^۲		~ سفلی ← فرغ ثانی
	عقدة الخیطین ← رشاء		~ علیا ← فرغ اول
	عقدتین قمر ← عقدتین ماه		فرودین ← فرغ ثانی
lunar nodes; moon's nodes;	~ ماه	handle; armilla	عروه [اسطب]
draconic nodes		suspensoria	
	مت: عقدتین قمر؛ جوزهرتین	Alkalurops = μ Bootis	عصاء الراعی
	~ مداری ← گرهمای مداری		مت: القطر بوس؛ طرف العصا
	عقدی جنوبی ← ذنب		عصای ذات الکلاب ← عصای صیاح
	~ ذنب ← ذنب	Herdsmen's Club;	~ صیاح
	~ رأس ← رأس ^۱	Herdsmen's Crook; Herdsmen's	
	~ شمالی ← رأس ^۲	Staff	
	~ صعودی ← رأس ^۲		مت: عصای ذات الکلاب
	~ نزولی ← ذنب		~ طوسی ← اسطرلاب خطی
Scorpius = Sco., gen: Scorpii;	عقرب		~ موسی ← اسطرلاب خطی
Scorpio; Scorpion		Alidade; radius;	عضاده [اسطب]
	مت: کژدم	regula; diopter; rule	
photography	عکاسی	δ & ν Persei	عضد (نق)
	مت: نورنگاری	Mercury; Hermes; Apollo	عطارد
stellar photography	~ ستاره‌یی		مت: تیر
converse motion	عکس (نق)	duration of life	عطیه ۱- [احکن]
	~ خورشید ← شمس کاذب		۲- سنو الکواکب

مت: صفيحه عنكبوتيه؛ شبكه	علاقه [اسطب]	cord; holder
βootes = βoo., gen: βoötis; Kite; عوا ١ -	علفگاه ← معلق	
Herdsman; Bear Driver; Wagoner of the Wain; Driver	علم فلک ← نجوم	
مت: عواء؛ راعي الشاة؛ راعي ^٢ ؛ بوطيس	عمود صليب ← ذنب الدلفين	vertical
The thirteenth lunar mansion; عوا ٢ -	عمودي	
β, γ, δ, ε, η, Virginis	مت: قائم	
عواء ← عوا	عناز ← عيوق	
β, γ, ν, & ξ Draconis عوا ٣ (نق)	عناصر ج ← عنصر	Besselian elements
مت: صليب واقع	~ بسلي	chemical element
عودسوز ← مجمره	~ شيميايي	
عوهقان ← عوهقين	عناق ١ ← عناق الارض	
عوهقين (نق) ξ & η Draconis	٢ ← مئزر	Almach, Almaak, Alamac,
مت: عوهقان؛ جرين؛ جروين؛ جروان؛ ذئين؛	~ الارض	Almac, Almak, Amaack = γ
ذئبان؛ هوعقين		Andromedae
عين الثور Aldeberan, aldebaran; Eye	مت: عناق؛ رجل المسلسلة اليسرى	
of the Bull; Bull's Eye; Oculus	عناز ١ ← عيوق	ε Aurigae
Tauri; Bull's Heart; Cor Tauri	٢ -	element
مت: دبران؛ تابع النجم؛ تالي النجم؛ فنيق؛	عنصر ج: عناصر	
حادي نجم؛ چشم گاو	~ بوسان ← عنصر تماسي	osculating element
~ الرامي ν ¹ & ν ² Sagittarii	~ تماسي	
~ الكب الاكبر ← مرزم يمانى	مت: عنصر بوسان	radioactive element;
عينمه ← قلايص	~ راديواكتيو	radio element
Cspella; Goat = α Aurigae عيوق		phoenix = phe., gen: phoenicis
مت: عيوق ثريا؛ رقيب ثريا؛ عناز؛ عناز؛ بزبان؛	مت: سيمرغ؛ فونقس	Unuk al Hay.; Unukalhay;
بزوان	عناق الحيه	Cor Serpentis = α Serpentis
~ ثريا ← عيوق	~ الشجاع ← فرد الشجاع	
	~ الفراب ← شاهين	
	عنكبوت [اسطب] spider; aranea; rete; net	

غ

evening occultation غایبی شبانگاہی

interstellar dust غبار میان‌ستاره‌یی

Corvus = Crv., gen: Corvi; Crow غراب

مت: کلاغ

setting غروب

sun setting ~ آفتاب

true setting ~ حقیقی

apparent setting ~ ظاهری

moonset ~ ماه

peregrine غریب [احکن]

western غربی

مت: باختری

غمیصا ۱ ← شعرای شامی

Gomeisa = β Canis ۲ (نجم)

Minoris

giants; giant stars غول‌ها

مت: غول‌پیکرها

غول‌های سترگ ← فوقی غول‌ها

heliacal setting; cosmic غیبت [احکن]

setting

~ بالغدوات ← ظهور بالغدوات

ف

فتوالکتریک ← نور-برقی	
فتوسفر ← شید سپهر	
dawn	فجر
	مت: سپیده
astronomical twilight;	~ و شفق
astronomical crepuscule	فخذ ← فخذ دبّ الاکبر
Phecda, Phad, Phact,	~ دبّ الاکبر
Phekda, Phachd, Phaed = γ Ursae	
Majoris	
	مت: فخذ
	فرا- ← ماورا-
ultraviolet	~ بنفش
	مت: ماورای بنفش
metagalaxy	~ کهکشانه
	فراوانی عناصر ← فراوانی کیهانی
abundance of	~ کیهانی
element's; cosmic abundance	
	مت: فراوانی عناصر
dihedral angle	فرجه ۱- [رض]
vacant space	۲-
η Cephei	۳-
periods of life;	فردارات [احکن]
firdaria	
Alphard; Alfard; Alpherd;	فردالشجاع
Alphart; Pherd, Alphared; Collum	
Hydrae; Cor Hydrae = α Hydrae	
	مت: فقره الشجاع؛ عنق الشجاع؛ سهیل شامی
horse; equus; cuneus;	فرس ۱- [اسطب]
caballus; wedge	
	۲- فرس اعظم
Phact = α Columbae	فاخته
	فاسیس های قمر ← اهلّی قمر
	فایشات قمر ← اهلّی قمر
distance	فاصله
	مت: مسافت
perihelion	فاصله ی حضیض خورشیدی
distance = q	
	~ زاویه یی ← فاصله های ظاهری
zenith distance = Z.D.	~ سمت الرأسی
geocentric	~ زمین مرکزی
zenith distance	
apparent distance; anglar	~ ظاهری
distance	
	مت: فاصله ی زاویه یی
polar distance = ϕ	~ قطبی
north polar distance	~ شمالی
focal distance; focal length	~ کانونی
lunar distance	~ ماه
mean distance	~ متوسط
distance finding	فاصله یابی
	فال بینی؛ طالع بینی
chromo- , chromato-	فام-
	مت: رنگ-
chromosphere	سپهر
	مت: کروموسفر
solar chromoshere	~ خورشید
chromospheric	فامسپهری

Wardens of the Pole; Guards of the Pole; Guards; β & γ Ursae Minoris; Gurdians of the Pole; Pherkad ¹ ; Kocab; Kochab	فرقدین مت: فرقدان؛ دوقراول؛ کوکب ^۲ فرغ: متأخر ← فرغ: ثانی ~ نخستین ← فرغ: اول Furud = ζ Canis Majoris فروغ ← درخشندگی ^۲ فروغمند ← درخشان ^۲ baro فشار- radiation pessure; pressure of radiation فشار: تشعشع atmospheric pressure ~ جو barometer فشارسنج ~ مت: جو: سنج barograph ~ نگار light pressure; pressure of light فشار: نور ~ فشردگی ← پختی season فصل seasonal فصلی space فضا astro- فضا- astronaut; rocketeer ~ نوردد astronautics ~ نورددی ۱- astrogation; space navigation ۲- extragalactic space فضای برون کهکشانی circum-terrestriai space ~ دور زمین	Pegasus = Peg., gen: Pegasi; Flying Horse; Winged Horse مت: فرس؛ فرس: ثانی؛ فرس: تام؛ اسب: دوم؛ فرس: دوم فرساوس ← برساوش فرشاوش ← برساوش فرس: تام ← فرس: اعظم ~ ثانی ← فرس: اعظم ~ دوم ← فرس: اعظم Nebular theory فرضیه: سحابی: لاپلاس of Laplace Copernican theory ~ کپرنیکی فرغ: الاول ← فرغ: اول ~ الثانی ← فرغ: ثانی ~ المتأخر ← فرغ: ثانی ~ المقدم ← فرغ: اول ~ المؤخر ← فرغ: ثانی Alfraghanus فرغانی (احمد بن محمد بن کثیر) مت: الفرغانی؛ فرغانی فرغ: اول (نق) α & β Pegasi مت: فرغ: الاول؛ فرغ: نخستین؛ عرقوهی برین؛ فرغ: المقدم؛ عرقوهی علیا؛ ناهزی الدلو: المقدمین ~ ثانی (نق) γ & δ Pegasi مت: فرغ: الثانی؛ فرغ: دوم؛ عرقوهی فرودین؛ عرقوهی سفلی؛ فرغ: المؤخر؛ فرغ: المتأخر؛ ناهزی الدلو: المؤخرین ~ دوم ← فرغ: ثانی
--	--	---

oblique sphere	مت: حامل ^۲ فلکِ حمایلی (نق)	circum-lunar	فضای دورِ ماه
eccentric orbit; eccentric circle; excentric orbit	مت: سپهرِ کُر ~ خارج از مرکز (نق)	metagalactic space	~ فرا کهکشانه
parallel sphere	مت: فلکِ اوج ~ رِحاوی (نق)	interstellar space	~ میان‌ستاره‌یی
sphere of Saturn	مت: سپهرِ موازی ~ زحل (نق)	intergalactic space	~ میان‌کهکشانی
sphere of Venus	~ زهره (نق)	فقار الجوزا ~ منطقة الجوزا ^۱	فقرة الشجاع ~ فرد الشجاع
uranometry; celestial measurement	فلک‌سنجی	Alphecca = α Coronae Borealis	فکّه ۱ ~ اکلیل شمالی ۲ ~
sphere of the Sun	فلکِ شمس (نق)	nut; washer	فلس [اسطب]
uranology	فلک‌شناسی	morning twilight	مت: پشیز
sphere of Mercury	فلکِ عطارد (نق)	nautical twilight; nautical crepusculum	فلق ~ و شفق دریایی
sphere of the Moon	~ قمر (نق)	civil twilight; civil crepuscule	~ ~ ~ عرفی
inclined orbit	~ کواکب ثابت ~ کُرهِی ثوابت ~ مایل (نق)	observational twilight	~ ~ ~ نجومی
right sphere; erect sphere	~ مستقیم (نق)	circle; orbit; orb; sphere	فلک ۱- (نق)
sphere of Jupiter	مت: کُرهِی منتصبه ~ مشتری (نق)	urano	مت: مدار؛ دایره؛ سپهر؛ کُرهِ ۱ ~ کُرهِی سماوی فلک-
equant	~ معادل‌المسیر (نق)		~ اعظم ~ کُرهِی سماوی
parecliptic; assimilated orbit; mummthal orbit	~ ممثل (نق)		فلک‌البُروج ۱ ~ منطقة البُروج
uranography	فلک‌نگاری		۲ ~ دایرة البُروج
flocculus -li	فلکی ۱- منجم ۲- سماوی	epicycle	فلکِ اوج ~ فلکِ خارج از مرکز
dark flocculi	فلوگولوس‌های تاریک	deferent	~ تدویر (نق) ~ حامل (نق)

فیزیک آسمانی ← اختر فیزیک

~ نجومی ← اختر فیزیک

bright

فلوگولوس‌های روشن

flocculi

مت: فلوگولوس‌های درخشان

Hydrogen Flocculi

~ هیلرونی

فم‌الاسد ← نثره

Fomalhaut, Fomelhaut,

~ الحوت

Phomelhaut, Phomahaut,

Fomalhout, Phomault, phomault,

Phomaut, Fomahaut, Phomhaut

Fomauth, Fumahaut, Phom Ahut,

Fomahant, Fomahand, Fumahant

= α Piscis; Difda; Diphda²

مت: فم‌الحوت جنوبی؛ ضفدع‌الاول

 β Piscium

~ السمكه

~ الفرس ← جحفلة الفرس

فنیق ← الدبران

 $\gamma, \delta, \epsilon, \& \zeta$ Cygni

فوارس (نق)

Phobos (a satellite of Saturn)

فوبوس

Phoebe (a satellite of Saturn)

فوبه

evasion

فوت [احکن]

photon

فوتون [فیزر]

super-

فوق-؛ اَبَر-

supergiants pl; super-giant

~ غول‌ها

stars

مت: غول‌های سترگ

فونقس ← عنقا

فهد ← سبع

phi = φ (The twenty-first letter in

فی

the Greek alphabet)

فی‌العوا ← الثانی من الصّباع

ق

مت: عظم (نق)؛ شرف (نق)؛
 درخشندگی مطلق؛ درخشندگی
 ذاتی؛ درخشندگی ظاهری
 visual magnitude = v.m. قدر بصری
 apparent visual magnitude = a.v.m. ~ ظاهری
 radiometric magnitude ~ پرتوسنجی
 bolometric magnitude ~ تابش سنجی
 dispersing power; قدرت بزرگنمایی ~ توان درشت نمایی
 dispersing power ~ پاشنده
 resolving power جدا کنندگی
 مت: قدرت تفکیک
 monochromatic magnitude قدر تکفام
 limiting magnitude ~ حدی
 stellar magnitude ~ ستاره
 apparent magnitude = a.m. ~ ظاهری
 photographic magnitude; ~ عکاسی
 photometric magnitude
 apparent photographic magnitude = a.p.m. ~ ظاهری
 total magnitude ~ کلی
 absolute magnitude = M; ~ مطلق
 luminosity
 spectroscopic ~ طیف نمایی
 absolute magnitude
 median magnitude ~ میانه
 photo-visual ~ نوری-بصری
 magnitude
 قدم الجبار ~ رجل الجبار
 قرآن ~ مقارنه

قائد ~ قائد بنات النعش
 ~ بنات النعش
 Alkaid, Alcaid, Benetnasch = η Ursae Majoris
 مت: قائد
 قائم ~ عمودی
 قاسم ~ جان بختار
 ~ الحیلوة ~ جان بختان
 قاطع [رض]
 secant = sec. مت: سکانت
 cosecant = cosec. ~ تمام
 Alkes = α Crateris قاعده الباطیه
 مت: نیر الباطیه
 Bode's Law قانون بُد
 law of universal attraction ~ جاذبه‌ی عمومی
 law of acceleration ~ شتاب
 Law of Action and Reaction ~ عمل و عکس‌العمل
 مت: قانون کنش و واکنش
 ~ کنش و واکنش ~ قانون عمل و عکس‌العمل
 Coulomb's Law ~ کولن
 Kirchhoff's Law ~ کیرشوف
 Newton's Law of Gravitation ~ گرانش نیوتون
 قبه ~ اکیلل جنوبی
 magnitude; absolute brightness; قدر
 intrinsic brightness; apparent
 brightness

north pole	قطب شمال	قراين ← قفزات الطبی
	~ ~ ارضی ← قطب شمال زمینی	قرحه Kurhah; ϵ Cephei
north ecliptic pole;	~ ~ دایرة البروج	قرص disc, disk
north pole of the ecliptic		~ خورشید solar disk; sun's disk
terrestrial north pole	~ ~ زمینی	~ ماه lunar disk
	مت: قطب شمال ارضی	قرمز گرای ← انتقال بسمت سرخ
celestial north pole	~ ~ سماوی	قرن الثور El Nath; Alnath = β Tauri
= c.n.p.; north celestial pole		مت: قرن الثور شمالی
north galactic pole	~ ~ کهکشانی	~ ~ شمالی ← قرن الثور
north magnetic pole	~ ~ مغناطیسی	قزوینی (زکریاء بن محمد) Alkazwini;
interstellar	قطبش میان ستاره‌یی	Kazwini
polarization		قصعة المساكين ← اکیلل شمالی
polarization of light	~ نور	قضیب الکرم α & ϕ Centauri
	مت: پلاریزاسیون نور	قطاع [هند] sector
	قطب عالم ← قطب الكل	قطب ۱- [اسطبل] pin; clavus;
Pyxis = Pyx., gen: Pyxidis;	قطب نما	axis; pivot
Mariner's Compass; Pyxis Nautica;		pole ۲-
Sailor's Compass; Malus; Mast		~ الكل pole of the universe
magnetic compass	قطب نمای مغناطیسی	مت: قطب عالم
polar	قطبی	قطب جنوب south pole
poles	قطبین	~ ~ ارضی ← قطب جنوب زمینی
	~ آهنربایی ← قطبین مغناطیسی	~ ~ دایرة البروج south ecliptic pole;
poles of the ecliptic	~ دایرة البروج	~ ~ south pole of the ecliptic
terrestrial poles	~ زمین	~ ~ زمین terrestrial south pole
geomagnetic poles	~ زمین مغناطیسی	مت: قطب جنوب ارضی
celestial poles	~ سماوی	~ ~ سماوی celestial south pole = c.s.p.;
galactic poles	~ کهکشانی	~ ~ south celestial pole
magnetic poles	~ مغناطیسی	~ ~ کهکشانی south galactic pole
earth's magnetic poles	~ ~ زمین	~ ~ مغناطیسی south magnetic pole
diameter	قطر ج اقطار ۱- (دایره)	قطبش polarization
diagonal	۲- (مستطیل)	مت: پلاریزاسیون
axis	۳- (بیضی)	

Elkophrah, Alkaphrah = χ	قفره الاولی	equatorial diameter	قطر استوایی
Urase Majoris		major axis	~ طول
Alula australis = ξ	~ جنوبی	مت: محور طول؛ محور بزرگ	
Ursae Majoris		minor axis	~ اقصر
Alula borealis = ν Ursae	~ شمالی	مت: محور اقصر؛ محور کوچک	
Majoris		diameter of the	~ الظل [احکن]
Thalitha, Talita = ι & κ	~ الثالثه	shadow; hypotensuse of the	
Ursae Majoris		shadow	
λ & μ Ursae Majoris	~ الثاني	linear diameter	قطر خطی
Tania australis = μ	~ الثانيه جنوبی	second diameter	~ دوم
Ursae Majoris		~ زاویه‌یی - قطر ظاهری	
Tania borealis = λ Ursae	~ شمالی	stellar diameter	~ ستاره
Majoris		apparent diameter; angular	~ ظاهری
	قلاص ← قلايص	diameter	
Hyades = $\alpha, \gamma, \delta, \epsilon,$	قلایص، قلاص (نق)	مت: قطر زاویه‌یی	
θ^1 & θ^2 Tauri		polar diameter	~ قطبی
مت: عینمه؛ مجدح؛ اشتر مادگان		abscission of light	قطع النور [احکن]
Regulus; Cor Leonis;	قلب الاسد	Equuleus = Equ.,	قطعه الفرس
Lion's Heart = α Leonis		gen: Equulei; Foal; Little Horse;	
مت: قلب الاسد المَلْکی؛ مَلْکی		Horse's Head	
~ المَلْکی ← قلب الاسد		مت: پاره‌ی اسب؛ اسبِ نخستین؛ فرسِ اول؛	
Antares; Cor Scorpīi = α	قلب العقرب	فرسِ اصغر؛ راس الفرس	
Scorpīi		Arneb; Arsh = α Leporis	قطن الارنب
مت: دلِ کژدم؛ دلِ مریخ؛ سرشتِ مریخ		α, β, γ & δ Delphini	قعود (نق)
قلم النّحات ← آله النّقاش		مت: صلیب طایر؛ صلیب	
قلم سنگتراشی ← آله النّقاش		قفزات الطّبا ← قفزات الطّبی	
قمر ۱ ← ماه		Gazelle's Springs = $\nu, \xi, \mu, \lambda,$	~ الطّبی
satellite; moon; secondary	~ ۲	ι & κ Ursae Majoris	
planet		مت: قفزات الطّباء، ثعلبات؛ قراین؛	
~ مصنوعی ← ماهواره		روباهاگان؛ جستن‌های آهو؛	
		جستنِ آهوان	

nocturnal arc	قوس لیلی	lunar	قمری
	~ میانی ← وسط القوس		قنب الاسد ← ذنب الاسد
arc of meridian	~ نصف النهار	Centaurus = Cen.,	قنطورس
	قیاس گر ← مقایسه کننده	gen: Centauri; Centaur	
Keid; α^2 Eridani	قیض		مت: حامل السبع؛ غلیم
Cetus = Cet., gen: Ceti;	قیطس	laws of elliptical	قوانین حرکت بیضوی
Whale; Sea Monster		motion	
	مت: سبع البحر	universal laws of	~ عمومی حرکت
Cepheus = Ceph., gen:	قیفاؤس، قیفاؤس	motion	
Cephei; King		universal laws of	~ گرانش
	مت: ملتهب	gravitation	
	قیفاؤس ← قیفاؤس	strength	قوت [احکن]
		passive quality	~ منفعله [احکن]
			مت: کیفیت منفعله
		active quality	~ فاعله [احکن]
		arc	قوس ۱-
			مت: کمان
		Sagittarius = Sgr.,	۲-
		gen: Sagittarii; Archer	
			مت: رامی؛ نیم اسب؛ تیر انداز
			~ استقامت ← قوس حرکت مستقیم
		electric arc	~ الکتریکی
		diurnal arc	قوس النهار
		arc of regression	قوس حرکت راجعه
			مت: قوس رجعت
		arc of progression	~ مستقیم
			مت: قوس استقامت
			~ رجعت ← قوس حرکت راجعه
		arc of longitude	~ طول
		arc of latitude	~ عرض

ک

opacity کدری
 τ & ν Pegasi کرب ۱- (نق)
 مت: نعم
 Alkarab = ν Pegasi کرب ۲- (نق)
 carbon = C کرین
 throne; kursi; کرسی [اسطَب]
 cursi
 کرسی الجبار ← ارب
 ~ الجوزا ← ارب
 ~ المصور ← آله المصور
 α, β, γ & δ Leporis ~ مؤخر جوزا (نق)
 مت: عرش جوزا؛ نهال
 β, λ & ϕ Eridani ~ مقدم جوزا (نق)
 = Cursa, Kursa
 Grus = Gru., gen: Gruis; Crane کرکی
 مت: درنا
 کروموسفر ← فام سپهر
 کرونوگراف ← زمان نگار
 کرونومتر ← زمان سنج
 spherical کُرَوِی
 sphericity کُرَوِیت
 sphere کُرهِ ۱- [ارض]
 ۲- کُرهِی سَمَوِی
 کُرهِی آسمانی ← کُرهِی سَمَوِی
 terrestrial globe ~ ارض
 sphere of fixed stars ~ ثوابت (نق)
 مت: فلک کواکب ثابت
 celestial sphere; celestial ~ سَمَوِی
 globe; star sphere; sphere;
 circle; heaven
 مت: فلک؛ فلک اعظم؛ کُرهِی فلک؛
 کُرهِی آسمانی؛ کُرهِی سپهر

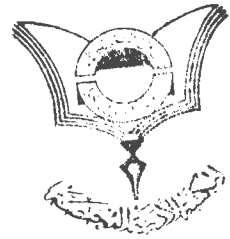
Kappa = κ (The tenth letter in the کاپا
 Greek alphabet)
 cathode کاتد
 مت: قطب منفی
 کاس ← باطیه
 کاستنی نورِ ماه ← نقصان نور القمر
 کاسه‌ی درویشان ← اکیلل شمالی
 ~ مسکینان ← اکیلل شمالی
 ~ یتیمان ← اکیلل شمالی
 calorie کالری
 Callisto (a satellite of Jupiter) کالیستو
 Canals of Mars کانال‌های مریخ
 focus -ci; focal point کانون
 مت: نقطه‌ی کانونی
 principal focus; prime focus ~ اصلی
 conjugate foci کانون‌های مزدوج
 focal کانونی
 decay; disintegration کاهش
 مت: تباهی
 beta decay; beta disintegration ~ بتا
 مت: تباهی بتا
 کاهل الاسد ← الزیره
 کاهنر بایی ← برق مغناطیسی
 Cor Caroli; Charles' Heart = کبد الاسد
 α Canum Veneticorum
 کیش ← حمل
 کبوتر ← حمامه
 کتانژانت ← ظل تمام
 کجراهی ← انحراف

ecliptic	کسوفی	کره‌ی فلک - کره‌ی سماوی
xi = ξ (The fourteenth letter in the Greek alphabet)	کُسی	محلی ~
	کینوس - جیب تمام	منتصبه - فلک مستقیم
	کشتی - سفینه	کژدم - عقرب
	کشتیدم - کوئل	eclipse
	کشف - شلیاق	کسوف ۱- (نق)
elongation	کشیدگی	مت: گرفتگی؛ گرفت
	کعب ذوالعنان - رجل مُسبک الاعنه	solar eclipse;
	کف الثریا - کف الخضیب	eclipse in the sun
α, γ, δ, λ, μ, ξ ¹ & ξ ² Ceti	~ الجذما	مت: گرفتنی آفتاب؛ گرفتنی خورشید؛
Caph, Chaf = β Cassiopeiae	~ الخضیب	گرفتگی شمس؛ گرفتگی خورشید؛
	مت: کف الثریا؛ سنام الناقه	کسوف آفتاب؛ کسوف شمس؛
	کفه - حجره	گرفتگی آفتاب؛ خورشید گرفتگی
	کفه‌ی جنوبی - زبانی جنوبی	~ آفتاب - کسوف ^۱
	~ شمالی - زبانی شمالی	~ پاره‌ی شمس - کسوف جزئی
Canes Venatici = C.Vn.,	کلاب الصید	~ قمر - خسوف جزئی
gen: Canum Venaticorum; Hunting Dogs		~ جزئی
	مت: سلوقیان؛ سگان تازی؛ سگان شکاری	partial solar eclipse; partial
	کلاغ - غراب	eclipse of the sun
dew cap	کلاهک ضد شبنم	مت: کسوف پاره‌ی شمس (نق)
polar cap	~ قطبی	~ حلقه‌النور - حلقه‌النور
Canis Minor = C.Mi.,	کلب اصغر	~ حلقوی - حلقه‌النور
gen: Canis Minoris; Little Dog; Smaller Dog; Small Dog		~ حلقه‌ی - حلقه‌النور ^۱
	مت: کلب متقدم؛ کلب مقدم؛ سگ کوچک؛	~ شمس - کسوف ^۱
	سگ پیشین	~ قمر - خسوف
		~ کلّی (نج)
		total solar eclipse; total
		eclipse of the sun
		مت: کسوف همی شمس (نق)
		central eclipse
		~ مرکزی
		~ همی شمس - کسوف کلّی
		~ قمر - خسوف کلّی

کنار جهان ← افق حقیقی	Canis Major = C.Ma.,	کلب اکبر
کو آزار ← اختر نما	gen: Canis Majoris; Greater Dog;	
کواکب ج ← کوکب ^{۸۸}	Great Dog; Dog of Orion	
cold planets [Astrol]	مت: کلب جوزا؛ کلب جبار؛ سگ بزرگ	
~ باردمزاج	کلب الراعی ۱- ρ Cephei	
~ ثابته ← ثوابت	۲- رأس الجائی	
~ سیفلی ← سیارات سیفلی	Cebalrai, Cebelrai, ۳-	
~ علوی ← سیارات علوی	Celbelrai, Cheleb = β Ophiuchi	
female planets	کلب جبار ۱- کلب اکبر	
~ مؤنث [احکن]	۲- شعرای یمانی	
~ متحیره ← خمسهی متحیره	~ جوزا ← کلب اکبر	
~ متغیره ← ستارگان متغیره	~ متقدم ۱- کلب اصغر	
~ مجتمع ۱- ستارگان چندتایی	۲- شعرای شامی	
~ لطلخهی سحابی ۲-	کلبی الدبران φ & χ Tauri = φ & χ	
male planets	Pleiadum; υ & χ Tauri	
~ مذکر [احکن]	مت: ضیقّه	
~ مزدوج ← ستارگان مزدوج ^۱	kalpa; age of the world	کلب
~ مضعف ← ستارگان مزدوج ^۲	مت: ایام کلب	
quantum -ta	sunspots	کلفهای خورشید
white dwarfs	مت: لکههای خورشید	
Puppis = Pup.; Poop; Stern	کمان ← قوس ^۱	
کوئل	کمر بند تابشی وان آلن	
مت: کشتیدم	~ تشعشع	
curie	~ جبار ← منطقه الجوزا ^۱	
کوری [فیز]	~ جوزا ← منطقه الجوزا ^۲	
کوسیکانت ← قاطع تمام	کنار روزی	
کوکب ۱- سیاره	مت: تشریق	
۲- ستاره	acronical setting	
۳- فرقدین	acronical rising	
~ تالی ← ملاصق	شبّی	
~ راجعه (نق)	مت: تغریب	
~ سیاره ← سیاره	کنار آسمان ← افق حسی	
~ شمالی ← جدی		
~ لیلی [احکن]		
nocturnal planet		
~ متحیره ← سیاره		

irregular galaxy	کهکشان نامنظم	direct planet	کوکب مستقیم [احکن]
	~ نخستین ← پیش کهکشان		مت: سیاره‌ی مستقیم
galaxies; external	کهکشان‌های خارجی	stationary planet	~ مقیم [احکن]
extragalactic nebulae	مت: کهکشان‌های خارجی	diurnal planet	~ نهاری [احکن]
compact galaxies	~ فشرده	Mensa = Men., gen: Mensae;	کوهمیز
galactic	کهکشانی	Table; Mons Mensae; Table	
	کهکشند ← مدّ پایین	Mountain	
	کیفیت فاعله ← قوت فاعله	Galaxy; Milky Way; Way	کهکشان ۱-
	~ منفعله ← قوت منفعله	of Saint James	
kiloparsec	کیلوپارسک	مت: کهکشان؛ مجرّه؛ راه کاهکشان؛	
	کیوان ← زحل	راه بهشت؛ راه مکه؛ راه شیری؛	
universe; cosmos; world	کیهان	کهکشان راه شیری	
cosmo-	کیهان-	۲-	
cosmogony	~ زایی	galaxy; nebula;	
cosmology	~ شناسی	extragalactic nebula	
cosmography	~ نگاری	galacto-	کهکشان-
cosmonaut	~ نورد	elliptical galaxy;	~ بیضوی
cosmic	کیهانی	spheroidal galaxy	
		multiple galaxy	~ چندتایی
		radio galaxy	~ رادیویی
			~ راه شیری ← کهکشان
		satellite galaxy	~ قمر
		spherical galaxy	~ کروی
		dwarf galaxy	~ کوتوله
		spiral galaxy; spiral nebula	~ مارپیچی
		مت: سحابی مارپیچی	
		normal spiral galaxy	~ مارپیچی عادی
		barred spiral galaxy;	~ ~ میله‌یی
		barred galaxy	
		double galaxy	~ مزدوج
		regular galaxy	~ منظم

heat	گرما	گ
	مت: حرارت	
thermosphere	~ سپهر	
	مت: ترموسفر	
thermal	گرمایی	گازِ بین سیاره‌یی
thermo-nuclear	~ هسته‌یی	مت: گازِ میان سیاره‌یی
node	گره	~ کامل
	مت: عقده؛ جوزهر	~ مرداب ← متان
nodes of the planets	گره‌های سیارات	interstellar gas
	مت: جوزهرات الکواکب	~ میان ستاره‌یی
orbital nodes; nodes of the orbit	~ مداری	~ میان سیاره‌یی ← گازِ بین سیاره‌یی
	مت: عقدتین مداری	gamma = γ (The third letter in the Greek alphabet)
	گره‌ی جنوبی ← ذنب	Ganymede (a satellite of Jupiter)
	~ شمال ← رأس ^۱	گائیمد
expansion of the universe	گسترش جهان	گاو ← ثور
	مت: انبساطِ عالم؛ گسترشِ عالم	گاهشماری
beta emitter	گیسلنده‌ی بتا	گاهنامه ← تقویم
kinetic moment	گشتاورِ جنبشی [مکا]	گذرِ جنوبی ← ذنب
	مت: ممانِ سینتیک	~ شمال ← رأس ^۲
	گشن ← حَمَل	گران‌رو ← بطلی السیر
sulfur, sulphur = S	گوگرد	گرایش عمومی
	گیرنده‌ی عنان ← مُمسک العنان	گرانیکاه ← مرکزِ ثقل
	گیسوانِ برنیکه ← شعرِ برنیکه	گرانی ویژه ← ثقلِ مخصوص
		گرفت ← کسوف
		گرفتگی ← کسوف ^۱
		~ خورشید ← کسوف ^۲
		~ قمر ← خسوف
		~ ماه ← خسوف
		گرفتنِ آفتاب ← کسوف ^۲
		~ خورشید ← کسوف ^۲
		~ ماه ← خسوف

ل

lambda = λ (The eleventh letter in the Greek alphabet) لاندایا

violet layer لایه‌ی بنفش

reversing layer ~ واگردان

vane; tile لبه [اسطبل]

مت: هدفه؛ دقه

limb لبه

Lesath, Lesuth = ν Scorpii لسه

لطخه ← لطلخه‌ی سحابی

Star cluster; open لطلخه‌ی سحابی (نق)

star cluster; open cluster

مت: لطلخه؛ اشتباک سحابی؛ ستاره‌ی ابری؛

خوشه‌ی ستاره‌یی (نج)؛ خوشه (نج)

Crab cluster ~ سرطان

مت: خوشه‌ی ستاره‌یی سرطان

Virgo cluster ~ سنبله

مت: خوشه‌ی ستاره‌یی سنبله

Red Spot of Jupiter لکه‌ی سرخ مشتری

white spot ~ سفید

لکه‌های خورشید ← کلف‌های خورشید

لورا ← شلیاق

astronomical tube لوله‌ی نجومی

لهاء ← مِعلَف

laser لیزر

لیل ← شب

لیلی ← شبی

nodical month; draconistic month ماه جوزهری

م

مت: ماهِ گرهِی

~ حضیضی ← ماهِ غیرِ عادی

~ خورشیدی ← ماهِ شمسی

~ دوری ← ماهِ نجومی

solar month ~ شمسی

مت: ماهِ خورشیدی

selenology ماه‌شناسی

anomalistic month ماهِ غیرِ عادی

مت: ماهِ حضیضی

lunar month; lunation ~ قمری

leap month; intercalary month ~ کیسه

مت: بهیزک

ماه‌گرفت ← خسوف

~ گرفتگی ← خسوف

~ گرفتن ← خسوف

~ گرهِی ← ماهِ جوزهری

selenocentric ماه‌مرکزی

sidereal month; sidereal ماهِ نجومی ۱-

period

مت: ماهِ دوری

astronomical month ۲-

selenography ماه‌نگاری

artificial satellite; sputnik ماهواره

مت: قمرِ مصنوعی

communication ماهواره‌ی مخابراتی

satellite

Maia = Fl20; c Tauri; c Pleiadum مایا

σ Persei مابضِ برساوش

θ Cassiopeiae ~ ذات‌الکرسی

مادون ← زیر-

matter ماده

interplanetary matter ماده‌ی بین‌سیاره‌یی

مت: ماده‌ی میان‌سیاره‌یی

interstellar matter ~ میان‌ستاره‌یی

~ میان‌سیاره‌یی ← ماده‌ی بین‌سیاره‌یی

مارافسای ← حوا

مارر باریک ← شجاع

~ مارافسای ← حیة‌الحوا

ماکیان ← دجاجه

magnetohydrodynamics مائتوهیدرودینامیک

ultra- ماورا-، ماوراء-؛ فرا-

ماوراء ← ماورا

ماورای بنفش ← فرا بنفش

moon; luna -ac; selene; ماه ۱-

terrestrial satellite

مت: قمر

month ۲-

seleno- ماه-

synodic month; lunation; ~ اقترانی

lunar month

مت: ماهِ قمری

calendar month ~ تقویمی

ماه‌ی ← حوت	مت: الموردین؛ متقدم القِطاف
~ پران ← سمکه الطیاره	متقدم القِطاف ← متقدم العِطاف
~ جنوبی ← حوت جنوبی	complement of an angle متمّم زاویه [هند]
~ طلایی ← ابوسیف	
oblique مایل	
succedent ~ الوتد [احکن]	~ عرض
مؤخر الذراعین ← رأس التّوأم الشرقي	triangle مثلث ۱- [هند]
component مؤلفه [مکا]	Triangulum = Tri., ۲-
tangential component مؤلفه‌ی مماسی	gen: Trianguli; Triangle
Mizar, Mirza, Mizat = مئزر؛ عناق ^۲	مت: سه‌سو
ζ Ursa Majoris	trigonometry مثلثات [ارض]
مبادرت اعتدالین ← پیشروی اعتدالین	spherical trigonometry ~ کُرَوی
origin مبدأ مختصات	plane trigonometry ~ مسطحه
methane; marsh gas متان	مثلث ارضی ← مثلث زمینی
مت: گاز مرداب	triangulation مثلث بندی
concentric متحد المَرکز	مت: مثلث سازی
variable متغیر	Triangulum Australe; مثلث جنوبی
متغیرهای بینایی ← متغیرهای طیفی	Southern Triangle
intrinsic variables ~ ذاتی	navigational triangle ~ دریانوردی
nebular variables ~ سحابی	terrestrial triangle ~ زمینی
eclipsing variables; ~ گرفتگی	مت: مثلث ارضی
photometric binaries	مثلث سازی ← مثلث بندی
spectrum variables ~ طیفی	celestial triangle مثلث سماوی
مت: متغیرهای بینایی	spherical triangle; ~ کُرَوی
irregular variables ~ نامنظم	astronomical triangle
semiaingular variables ~ نیم زاویه‌یی	مت: مثلث نجومی
Markab, Marchab = α متن الفرس	right-angled spherical triangle ~ قائم الزاویه
Pegasi	
مت: مَرکب الفرس؛ ید الفرس	
in itinere متفق فی الطریقہ [احکن]	plane triangle ~ مسطحه
equipollent ~ فی القوه [احکن]	triplicity; trigon مثلثه [احکن]
Almuredin = ε virginis متقدم العِطاف	

combust	محبان ← سعدِ ناشره'	مثلثی آبی ← مثلثی مائی
lunar ecliptic limits;	محبین ← سعدِ ناشره	~ آتشی ← مثلثی ناری
lunar limits	محترقه [احکن]	~ بادی ← مثلثی هوایی
solar ecliptic limits; solar limits	محدوده‌های خسوفی	~ تُرابی ← مثلثی خاکی
	~ کسوفی	مت: مثلثی خاکی
	محرك ← مدیر	~ خاکی ← مثلثی تُرابی
primum mobile; the first mover	~ اول [احکن]	watery triplicity; watery trigon
besieged	محصور [احکن]	مت: مثلثی آبی
point of intersection	محلّ تلاقی	fiery triplicity; fiery trigon
	مت: محلّ تقاطع؛ نقطه‌ی تلاقی؛ نقطه‌ی تقاطع	~ ناری
	~ تقاطع ← محلّ تلاقی	مت: مثلثی آتشی
	محلّان ← سعدِ ناشره'	~ هوایی
	محلّین ۱ ← سعدِ ناشره	مت: مثلثی بادی
Muliphen = γ Canis Minoris	۲- (نج)	triangular
α & β Centauri	۳- (نق)	مثلثی
	مت: حضار؛ وزن	مجازِ جنوبی ← ذنب
γ, ζ & λ Argus Navis	۴- (نق)	مجازِ الشمال ← راس'
axis -xes	محور	conjunction of moon and ascending or descending node
horizontal axis	~ اطول ← قطرِ اطول	۲- مقارنه
	~ افقی	مجامعه ← مقارنه
	~ اقصر ← قطرِ اقصر	مجداف، مجداف
axis of symmetry	~ بزرگ ← قطرِ اطول	مجدح ← قلايص
axis of rotation	~ تقارن	مجداف ← مجداف
axis of ecliptic	~ حرکتِ وضعی	مجره ← راهِ شیری
	~ دایره البروج	Almagest
		مجموعه‌ی ستاره‌یی ← خوشه‌ی ستارگان
		مُحاق
		مت: سرار؛ تحت الشعاع

مت: مختصات خورشیدنگاری	earth's axis	محور زمین
ecliptic coordinates; مختصات دایره البروجی	celestial axis	~ سماوی
ecliptic system of coordinates	axis of abscissae	~ طولها
saturnicentric coordinates ~ زحل مرکزی	axis of the world	~ عالم
saturnigraphic coordinates ~ زحل نگاری	axis of ordinates	~ عرضها
geocentric coordinates ~ زمین مرکزی	vertical axis	~ عمودی
hour coordinates ~ ساعتی	~ قائم ← محور عمودی	
~ سماوی ← مختصات نجومی	polar axis	~ قطبی
planetocentric ~ سیاره مرکزی	axis of celestial sphere	~ کره سماوی
coordinates	~ کوچک ← قطر اقصر	
planetographic ~ سیاره نگاری	axis of the moon	~ ماه
coordinates	collimation axis	~ موازی سازی
polar coordinates ~ قطبی	declination axis	~ میل
Cartesian coordinates ~ کارتزین	optical axis	~ نوری
galactocentric ~ کهکشان مرکزی	axial	~ محوری
coordinates	perimeter; محیط ۱- [ارض]	
galactic coordinates ~ کهکشانی	circumference	
lunar coordinates ~ ماه	medium -ia ۲-	
selenocentric coordinates ~ ماه مرکزی	transparent medium ~ شفاف	
selenographic coordinates ~ ماه نگاری	refracting medium ~ انکسار نور	
local coordinates ~ محلی	equatorial coordinates; مختصات استوایی	
areocentric coordinates ~ مریخ مرکزی	equatorial system of coordinates	
zenocentric ~ مشتری مرکزی	مت: مختصات معدل النهاری	
coordinates	horizon system of coordinates ~ افقی	
zenographical ~ مشتری نگاری	geographical coordinates; ~ جغرافیایی	
coordinates	geodetic coordinates	
~ معدل النهاری ← مختصات استوایی	heliocentric ~ خورشید مرکزی	
astronomical coordinates; ~ نجومی	coordinates	
celestial coordinates	~ خورشید نگاری ← مختصات خور نگاری	
مت: مختصات سماوی	heliographic ~ خور نگاری	
	coordinates	

First point of Aries	مدار رأس الحمل	مخرج الثقل ← سُرما
	مت: رأس الحمل	مخروطات
Tropic of Cancer	~ السّرطان	shadow cone
	مت: رأس الميزان	مخروط سايه
First point of Libra	~ الميزان	zone of penumbra
	مت: رأس الميزان	~ شبه سايه
earth's orbit	~ زمين	high tide; high water; flood
cometary orbit	~ ستاره‌ی دنباله‌دار	مدّ
parabolic orbit	~ سهمي‌وار	tide
planetary orbit	~ سيّاره‌یی	orbit
apparent lunar orbit	~ ظاهری ماه	مدار (نَج)
polar orbit	~ قطبی	مت: فلک
lunar orbit	~ ماه	مدارات
hyperbolic orbit	~ هذلولی	parallels; circles of latitude;
orbital	مداری	terrestrial parallels; parallels of altitude
high high tide	مدّ بالا	
higher high water	~ بالاتر	~ روزها ← مدارات یومی
low high tide	~ پایین	celestial parallels; circles of declination
lower high water	~ پایین‌تر	~ سماوی
mean high tide; mean high water	~ متوسط	declination
		مت: مدارات میل
mudir	مدیر [اسطب]	parallels of longitude; طول
	مت: محرّک	circles of longitude
	مذبح ← مجمره	مت: دوائر طول
	مرآة ذات الكرسي ← ذات الكرسي	parallels of latitude; circles of latitude
	مراق ← مراق الدّب الاکبر	~ عرض
Merak, Mirak = β	~ الدّب الاکبر	of latitude
Ursae Majoris		مت: دوائر عرضی
	مت: مراق	diurnal circles; parallels of declination
		مت: مدارات روزها
		مدار بیضوی
		~ تماسی
		~ دور قمری ← مدار دور ماه
		~ ماه
		مت: مدار دور قمری
		Tropic of Capricorn
		~ رأس الجذی

Marfak, Mirfak, Marsia,	مرفق الجائی	quadruplictiy	مرتب [احکن]
Marfic, Marsic = κ Herculis		fixed tetragon	~ ثابت [احکن]
Markeb, Markab ² = κ Argus	مرکب	bicorporal tetragon	~ زوجسدین [احکن]
Navis; κ Carinae		tropical tetragon	~ منقلبه [احکن]
	~ الفرس ← متن الفرس	post-nova stage	مرحله ی پس نواختری
center, centre	مرکز	pre-nova stage	~ پیش نواختری
center of epicycle;	~ تدویر (نق)		مرزم ۱ ← ناجذ
epicycle center			۲ ← ملاصق
center of gravity	~ ثقل		~ الجبار ← ناجذ
	مت: گرانیگاه		~ الجوزا ← یدالجوزاء الیمنی
barycenter; center of mass	~ جرم		~ الذراع ← مرزم شامی
center of deferent;	~ حامل (نق)		~ الغميصا ← مرزم شامی
deferent center			~ الکلب الاصغر ← مرزم شامی
center of universe; center	~ عالم (نق)	Gomeisa, Algomeyla,	مرزم شامی
of the world		Gomeiza, Algomisa, Algomiza,	
center of galaxy; galactic	~ کهکشان	Algomeysa, Algomyso, Alchamizo	
center		= β Canis Minoris	
	~ معقل ← مرکز معقل المَسیر		مت: شعرای غميصا؛ مرزم الذراع؛
center of equant	~ معقل المَسیر		مرزم الکلب الاصغر؛ مرزم الغميصا
	مت: مرکز معقل		~ شعری ← مرزم یمانی
optical center	~ نوری		~ عبور ← مرزم یمانی
central	مرکزی	Murzim, Mirzam = β Canis	~ یمانی
Merope; Fl23; d Tauri; d	مروپ	Majoris	
pleiadum			مت: مرزم عبور؛ مرزم شعری؛
index -dices; pointer	مُری [اسطَب]		عین الکلب الاکبر
	مُریخ ← مجمره		مرغ بهشتی ← طایر الفردوس
Mars; Ares	مُریخ	Marfik, Marfic, Marsic	مرفق ۱-
	مت: بهرام	= λ Ophiuchi	
areo-	مُریخ-		۲ ← جنب برساوش
areocentric	~ مرکزی		~ الثریا ← جنب برساوش

Jupiter; Zeus	مشتري ← المَرَّةُ الملسلسه	areography	مَرِّخ نگاری
zeno-	مشتري ← مت: برجیس؛ زاوش	star pointers	مت: جغرافیای مَرِّخ مُری‌های کواکب [اسطَب]
zenocentric	مشتري ← مرکز	visible	مت: شطایای کواکب مرئی
facula -ae	مشرق ← شرق	significator	مُزاعِم [احکن]
chromospheric facula	~ اعتدال ← خطّ مشرق	dignity	مُزاعِمَت [احکن]
δ Virginis	مشرقی ← شرقی	binary; double	مزوج
artificial	مشعل	optical double stars	مت: مضاعف؛ دوتایی
projectio radiorum	~ فام‌سپهری	spectroscopic binaries;	~ بصری
absolute	مصطبه، مسطبه	spectroscopic binary stars	مت: دوتایی نوری مزوج‌های طیفی؛ ستارگان مزوج طیف‌نمایی
mechanical	مصنوعی	meson	مزوسفر ← میان‌سفر
equivalent of heat	مضاعف ← مزدوج	interrogationes;	مزون
celestial equator;	مطالع (نق) ← بُعد	quaestiones; erotiseis	مسایل [احکن]
equinoctial circle; equator;	مطرح الشعاع [احکن]	distance in seconds of arc = d	مسافت ← فاصله
equinoctial	مطلق	three-body problem	~ بر حسب ثانیه‌های قوس
	مظلم ← شعر بر نیکه	circular	مسئله‌ی سه‌جسمی
	معادل مکانیکی حرارت	direct	مستدیر
		essentially dignified	مت: دایره‌یی
Messier 34	معزفه ← شلیاق	plane	مستقیم‌السیر [احکن]
χ Pleiadum and h	معصم ← معصم الثریّا ^۱	Norma = Nor.,	مستولی [احکن]
Pleiadum	~ الثریّا ۱- (نق)	gen: Normae; Ruler	مسطبه ← مصطبه
Nembus = υ Persei	۲- (نج)		مسطح ← تخت
Maysam, Maasym, Maasim,	۳- مت: معصم		مسطحه
Mazym, Mazim = λ Herculis	~ الجاثی		مت: مسطح
			مسطرة التقاش
			مت: خط کش

مِعلَف (نق) ۱- Praesepe, Praesaepe;	مِعلَف (نق) ۱- Praesepe, Praesaepe;
Beehive; Crib; Stall; Manger = ε	Beehive; Crib; Stall; Manger = ε
Cancri	Cancri
مت: علفگاه؛ ملازه‌ی شیر؛ لِه‌اَه؛ نثره؛	مت: علفگاه؛ ملازه‌ی شیر؛ لِه‌اَه؛ نثره؛
آخر	آخر
۲- باطیه	۲- باطیه
Sculptor = Scl.,	معمل النحات
gen: Sculptoris;	gen: Sculptoris;
Sculptor's Workshop; Apparatus	Sculptor's Workshop; Apparatus
Sculptoris	Sculptoris
مت: حجار؛ سنگ‌تراش	مت: حجار؛ سنگ‌تراش
مغرب اعتدال - خط مغرب	مغرب اعتدال - خط مغرب
Megrez = δ Ursae Majoris	مِعْرَز Megrez = δ Ursae Majoris
geomagnetism;	مِغناطیس زمینی
terrestrial magnetism	مِغناطیس نگر
magnetograph	magnetograph
magnetic	مِغناطیسی
مت: آهنربایی	مت: آهنربایی
مفرد - مفرد الرامح	مفرد - مفرد الرامح
Muphrid, Mufrid; Saak = η	مُفْرِد - مفرد الرامح Muphrid, Mufrid; Saak = η
bootis	bootis
مت: مفرد؛ مفرد الرامی؛ الساق	مت: مفرد؛ مفرد الرامی؛ الساق
Antila = Ant., gen: Antilae;	مِغْرِغَة الهوا Antila = Ant., gen: Antilae;
Air Pump; Antilia Pneumatica	Air Pump; Antilia Pneumatica
مت: تلمبه	مت: تلمبه
opposition; opposite aspect	مقابله opposition; opposite aspect
conjunction	مقارنه conjunction
مت: قران؛ اقتران؛ اجتماع؛ اتصال؛	مت: قران؛ اقتران؛ اجتماع؛ اتصال؛
مِجاسده؛ مِجامعه	مِجاسده؛ مِجامعه
equatorial conjunction	مقارنه‌ی استوایی equatorial conjunction
مت: مقارنه‌ی معلل النهاری	مت: مقارنه‌ی معلل النهاری
مقارنه‌ی تَحْتانی - مقارنه‌ی سِغْلِي	مقارنه‌ی تَحْتانی - مقارنه‌ی سِغْلِي
ecliptic conjunction	ecliptic conjunction
inferior conjunctions	inferior conjunctions
مت: مقارنه‌ی تَحْتانی؛ مقارنه‌ی مرتبه‌ی	مت: مقارنه‌ی تَحْتانی؛ مقارنه‌ی مرتبه‌ی
پایین	پایین
superior conjunction	superior conjunction
مت: مقارنه‌ی فوقانی؛ مقارنه‌ی مرتبه‌ی	مت: مقارنه‌ی فوقانی؛ مقارنه‌ی مرتبه‌ی
بالا	بالا
~ فوقانی - مقارنه‌ی علیا	~ فوقانی - مقارنه‌ی علیا
~ مرتبه‌ی بالا - مقارنه‌ی علیا	~ مرتبه‌ی بالا - مقارنه‌ی علیا
~ مرتبه‌ی پایین - مقارنه‌ی سِغْلِي	~ مرتبه‌ی پایین - مقارنه‌ی سِغْلِي
~ معلل النهاری - مقارنه‌ی استوایی	~ معلل النهاری - مقارنه‌ی استوایی
resistance	مقاومت [فیز]
radio resistance	~ رادیویی
comparator	مقایسه‌کننده
مت: قیاس‌گر	مت: قیاس‌گر
مقبض القوس - وسطا القوس	مقبض القوس - وسطا القوس
مقدم الزامین - رأس التوأم الغربی	مقدم الزامین - رأس التوأم الغربی
parallels of altitude;	مُقَنْطَرَات parallels of altitude;
almucantars; altitude circles	almucantars; altitude circles
circles of altitude;	~ ارتفاع circles of altitude;
parallels of altitude; circles of	parallels of altitude; circles of
equal altitude	equal altitude
مت: دوایر قائم	مت: دوایر قائم
مقیاس - چوبک	مقیاس - چوبک
stationary	مقیم [احکن]
true position	مکان حقیقی
مت: موضع حقیقی	مت: موضع حقیقی
apparent place	مکان ظاهری
mean place	~ متوسط

mumsika; shackle;	مُمسِکَه [اسطَب]	مکانیکِ آسمانی ← مکانیکِ سماوی	مکانیکِ آسمانی ← مکانیکِ سماوی
radiation sources; radio sources;		celestial mechanics;	~ سماوی
radio stars; point sources		gravitational astronomy;	
lunar mansions; lunar	منازلِ قمر	mathematical astronomy	
stations; lunar asterisms; moon		مت: مکانیکِ آسمانی؛ نجومِ ریاضی	
stations; asterisms; manzils;		mega-	مگا-
mansions of the moon			مت: یک میلیون-
	مت: جُفور	megaparsec	~ پارسیک
	مناطق ج: منطقه		مگس ← ذبابه
climatic zones	~ اقلیمی		~ جنوبی ← ذبابه
radiation zones	~ تشعشع		ملازه‌ی شیر ۱ ← مِلف'
contention	مناکرت [احکن]		۲ ← نثره'
	منتجّه ← بر ایند	companion; comes -mites	ملاصق
astronomer	منجّم	مت: کوکبِ تالی؛ مرزم؛ همدم (نج)	
	منحنی پُلاریزاسیون ← منحنی قطبش	planetary companion;	~ سیاره‌ای
velocity curve	~ سرعت	planetary comes	
radial velocity curve	~ شعاعی		مت: همدم (نج)
polarization curve	~ قطبش		ملتهب ← قیفاؤس
	مت: منحنی پُلاریزاسیون	molecule	ملکول؛ مولکول
dispersion curve	~ پاشیدگی		ملکی ← قلب‌الاسد
κ Leonis	منخرالاسد	tangential	مماسی
Menkar, Menkab, Monkar =	~ القیطنس		ممان سینتیک ← گشتاور جنبشی
α Ceti			ممحظه ۱ - (نق) ← نثره'
σ Hydrae	~ الشجاع	Mimosa = β Crucis	۲ - (نج)
	منخرین ← حمارین		مُمسِک‌الاعنه ← مُمسِک‌العنان
prism	منشور	Auriga = Aur.,	~ العنان
objective prism	~ شیئی	gen: Aurigae; Charioteer; Wagoner	
prismatic	منشوری		مت: مُمسِک‌الاعنه؛ ذوالعنان؛
zodiac; zodiac belt	منطقة البروج ۱ -		گیرنده‌ی عنان؛ دارنده‌ی عنان؛
	مت: فلک البروج؛ نطاق البروج		حامل العنان
	۲ ← دایره البروج		مُمسِکِ رأس الغول ← برساوش
zodiacal	منطقة البروجی		

stellar system	منظومه نجمي	Orion's Belt; (نق)	منطقة الجوزا ١-
negative	منفي	Hunter's Belt; Belt; Jacob's Staff;	
Albireo = β Cygni	منقار الدجاجة	Golden Yardarm = δ, ϵ & ξ ,	
	منكب $\leftarrow$ منكب الثريا	Orionis	
Menkib = ξ Cephei	الثريا	مت: منطقة؛ نظام الجوزا؛ نظم الجوزا؛	
	مت: منكب	فقار الجوزا؛ نطاق الجوزا؛	
	الجبار $\leftarrow$ يدالجوزاء اليمنى	حمائل جوزا؛ كمر بند جبار؛	
	~ اليسرئ $\leftarrow$ ناجذ	جوارى؛ كمر بند جوزا	
	الجوزا $\leftarrow$ يدالجوزاء اليمنى	Mintaka = δ Orionis	٢-
Scheat; Menkib = β Pegasi	الفرس	~ المعوا $\leftarrow$ ازار	
Menkalinan, Menkalina;	~ ذى العنان	zone	منطقة ج: مناطق
Menkalinam = β Aurigae			منطقة $\leftarrow$ منطقة الجوزا
luminous	منير	zone of avoidance	منطقتي اجتناب
	مت: درخشان؛ تابان	equatorial zone	~ استوايي
	~ من الفك $\leftarrow$ نير الفك	torrid zone	~ حاره
magnesium = Mg.	منيزيم	polar zone	~ قطبي
mu = μ (The twelfth letter in the	مو	temperate zone	~ معتدله
Greek alphabet)			~ منجمدهى جنوبى $\leftarrow$ جنوبگان
wave	موج ج: امواج		~ شمالى $\leftarrow$ شمالگان
position	موضع	Telescopium = Tel.,	منظار
	مت: مكان	gen: Telescopii	
	~ حقيقى $\leftarrow$ مكان حقيقى		مت: دورين
heliocentric	~ خورشيدمر كزى	regular	منظم
position		Ptolemaic system	منظومه بطليموسى
geocentric position	~ زمين مركزى	binary system	~ دوتايى
apparent position	~ ظاهرى	Milky-Way System;	~ راه شيرى
mean position	~ متوسط	Galaxy; Galactic System	
geographical position	موقعيت جغرافيايى	planetary system	~ سياره يى
	مولكول $\leftarrow$ ملكول	solar system	~ شمسي
nativity	مولود [احكن]	Copernican system	~ كپرنىكى

میدان مغناطیسی میان سیاره‌یی ← میدان مغناطیسی	moonlight; paraselene	مهتاب
بین سیاره‌یی	lunar probe	مه‌نورد
field of force ~ نیرو	مت: سفینه‌ی مه‌نورد	
Miranda (a satellite of Uranus) میراندا	Miaplacidus = β Carinae	میاپلاکیدس
Libra = Lib., gen: Librae; میزان ۱-	inter-	میان-
Balance; Scales	mesosphere	میان‌سپهر
مت: ترازو	مت: مزوسفر؛ میان‌کره	
α & β Trianguli ۲-	ستاره‌یی ← بین ستاره‌یی	
Maser; Microwave میزور	سیاره‌یی ← بین سیاره‌یی	
Amplification by Stimulated Emission of Radiation	~ کره ← میان‌سپهر	
مت: تقویت ریزموج به وسیله‌ی تحریک	field	میدان
تشعشع	مت: حوزه	
میسان ← هقه	~ آهنربایی ← میدان مغناطیسی	
micro- میکرو-	electric field	~ الکتریکی
میکروسکپ ← ذره‌بین	مت: میدان برقی	
میکروفتومتر ← نورسنج دقیق	~ برقی ← میدان الکتریکی	
micron = μ میکرون	field of gravity	~ ثقل
مت: یک بیلونیم	مت: میدان گرانی	
declination = δ میل ۱-	field of the telescope	~ دوربین
۲- تمایل	~ جاذبه ← حوزه‌ی ثقل	
inclination to the ecliptic = i ~ به دایره‌البروج	~ گرانشی ← حوزه‌ی ثقل	
~ جنوبی	~ گرانی ← میدان ثقل	
~ دایره‌البروج ← تمایل دایره‌البروج	magnetic field	~ مغناطیسی
inclination of the ~ صفحه‌ی مدار	مت: میدان آهنربایی	
plane of an orbit	interplanetary	~ بین سیاره‌یی
north declination; northing ~ شمالی	magnetic field	
axial inclination ~ محوری	مت: میدان مغناطیسی میان سیاره‌یی	
	earth's magnetic field	~ زمین
	interstellar	~ میان ستاره‌یی
	magnetic field	

inclination of orbit	میل مدار
orbital inclination	~ مدارى
magnetic declination;	~ مغناطیسی
compass declination; compass	
variation	
Mimas (<i>a satellite of Saturn</i>)	میماس

ن

descriptive astronomy علم توصیفی

مت: هیئت توصیفی

nautical astronomy; دریانوردی

celo-navigation

مت: هیئت دریانوردی

radar astronomy ~ راداری

مت: هیئت راداری

radio astronomy ~ رادیویی

مت: هیئت رادیویی

solar radio astronomy ~ ~ خورشید

مت: هیئت رادیویی خورشید

observational astronomy ~ رصدی

مت: هیئت رصدی

theoretical astronomy ~ نظری

aviation astronomy ~ هوانوردی

astronomical ~ نجومی ۱-

sidereal ~ ۲-

۳- ستارشناس

malefic; unlucky نحس [احکن]

malefic planets نحسین [احکن]

proto- نخست-

Nereid (a satellite of Neptune) نرئید

نرمار - حیة الماء

descending نزولی

مت: هابط

mass ratio نسبت جرمی

magnitude ratio ~ قدر

نسر ساقط - نسر واقع

Altair, Althair, Athair, ~ طایر ۱-

Atlair, Atair, Altayer α Aquilae

۲- عقاب

نا-، بی- a-; an-

Bellatrix = γ Orionis ناچد؛ ناچد

مت: مرزم؛ یدالجوزاء الیُسری؛

منکب الجبار الیُسری؛ راعی الجوزا؛

مرزم الحبار

Hamal, Hamel, Hemal, ناطح (نق)

Hamul; El Nath = α Arietis

مت: نطح؛ حَمَل

ناقه - مرأة الملسله

irregular نامنظم [احکن]

ناهزی الذلوالموخرین - فرغِ اوّل

~ ~ المقدمین - فرغِ اوّل

ناهید - زهره

Neon = Ne. نئون

Neptune نپتون

eighth lunar mansion = γ, δ & ۱- ثره

ε Cancri

مت: فم الاسد؛ ممحظه؛ ملازهی شیر

۲- مِغَلَف

۳- حمارین

نجم - ستاره

نجمی - ستاره‌یی

astronomy نجوم

مت: هیئت؛ علم فلک؛ اصطرونومیا؛

آسترونومی

interpretational astronomy; ~ تفسیری

interpretive astronomy

مت: هیئت تفسیری

sectors of the orbits	۴ - ربع مُجَبَّب (نقاطات (نق)
	نطاق البروج ۱ - منطقة البروج
	۲ - دائرة البروج
	نطاق الجوزا ۱ - منطقة الجوزا
Alnitak, Alnitah = ζ	۲ -
Orionis	
	مت: نطاق
	نطح - ناطح
	نظام الجوزا ۱ - منطقة الجوزا
Alnilam, Alnitham, (نج) ۲	
Anilam, Ainilam, Alnihan = ε	
Orion	
	نظرات پنجگانه - نظرات کواکب
	~ خمسة - نظرات کواکب
aspects = pl	~ کواکب
	مت: نظرات خمسة؛ نظرات پنجگانه؛
	اتصالات نظر
theory	نظریه
	مت: تئوری
	نظم الجوزا - منطقة الجوزا
	نظیر السمت - سمت القدم
	نعار - عوا
ascella = ζ Sagittarii	نائم
Salm, Salma, Sagma = τ	نام ۱ - (نج)
Pegasi	
	مت: سعد النعام؛ سلم
	۲ - کرب
ζ, σ, τ & φ Sagittarii	~ صادر (نق)
γ, δ, ε & η Sagittarii	~ وارد (نق)
Vega, Wega = α Lyrae	نسر واقع ۱ -
	مت: نسر ساقط؛ دیگپایه
	۲ - شلیاق
Nusakan = β Coronae	نَسَكان (نج)
Borealis	
β, γ, κ, δ, λ, μ, ο, ν & ξ Herculis and β & γ Lyrae	نَسَقِ شامی (نق)
intercalation	نسیء
	مت: سپوختن
meridian	نصف النهار
	مت: دایره‌ی نیمروزان
meridians pl	نصف النهارات
	نصف النهار آسمانی - نصف النهار سماوی
standard meridian	~ استاندارد
prime meridian	~ اصلی
terrestrial meridian	~ زمینی
celestial meridian	~ سماوی
	مت: نصف النهار آسمانی
meridian of Greenwich;	~ گرینویچ
Greenwich meridian	
magnetic meridian	~ مغناطیسی
local meridian	~ مکان
semi-diurnal arc	نصف قوس النهار
Al Nasi, Al Nasl, Alnasr = γ	نصل
Sagittarii	
	مت: زج السهم؛ زج النشابه؛ نصل السهم
quadrant	نطاق ۱ -
	مت: ربع دایره، مربع
	۲ - نطاق الجوزا
	۳ - نقاله

substellar point	نقطه‌ی زیر ستاره‌یی	Kaus australis = ϵ	نمای وارد جنوبی
sublunar point	~ ماه	Sagittarii	
	~ غلیان ← نقطه‌ی جوش	Dipper's bowl = α, β, γ & δ	نمش
	~ کانونی ← کانون	Ursae Majoris	
	~ گداز ← نقطه‌ی ذوب		نمیم ← صلیب جنوبی
east point	~ مشرق		نقار ۱ - عوا
	مت: مشرقی اعتدال	Nekkar = β Boötis	۲ - (نج)
convergent point	~ همگرا		نقاش ← آله‌المصور
	مت: نقطه‌ی متقارب		نقاطه ← مجمره
	~ شمال ← سماک رامنح		نقاله ← نطاق
index - dices	نمار	map	نقشه
	مت: ضریب	star map; star chart	نقشه‌ی ستارگان
	~ بازتاب ماه ← آلبدو	decreasing in motion	نقصان سیر [احکن]
index of refraction of	~ شکست نور	decreasing in light	~ نور [احکن]
light; refractive index of light		waning of moon	~ نور القمر
	مت: ضریب انکسار نور؛ ضریب شکست نور		مت: کاستن نور ماه
nu = ν (The thirteenth letter in the Greek alphabet)	نو	point	نقطه
heliacal rising; cosmic rising	نوء ج: انواء		نقطه‌ی اوج ← اوج
	مت: طلوع		~ مدار کهکشانی ← اوج کهکشانی
nova -ae; new star	نواختر		~ تقاطع ← محل تلاقی
recurrent novae	نواختران باز آیند	intersection	~ تلاقی
	مت: نواختران برگردنده		مت: محل تقاطع؛ محل تلاقی؛
	~ برگردنده ← نواختران باز آیند		نقطه‌ی تقاطع
normal novae	~ عادی	boiling point	~ جوش
dwarf novae	~ کوتوله		مت: نقطه‌ی غلیان
galactic novae	~ کهکشانی		~ حوض زمین ← حوض
light	نور	melting point	~ ذوب
photo-	نور-		مت: نقطه‌ی گداز
		subsolar	~ زیر خورشیدی

polarized light	نور قطبی قطبیده	photo-electric	نور-برقی
zodiacal light	مت: نور پلاریزه ~ منطقه البروجی مت: روشنائی منطقه البروجی ورنگاری ~ عکاسی	monochromatic light	نور تکفام ~ پلاریزه ~ نور قطبیده
optical	نوری	earth-light	~ زمین
oscillation	نوسان	photometer	نورسنج مت: شیدسنج
oscilloscope	~ نما نوک ~ سهم	visual photometer	نور بصری
Nihal = β Leporis	نہال ۱- (نق) ~ کرسی موخر جوزا ۲- (نج)	microphotometer	~ دقیق
novenaries pl; ninth	نُه بهرہا [احکن]	stellar photometer;	~ ستارہی
of the sign		astrometer	
Eridanus = Eri., gen: Eridani;	نہر	surface photometer	~ سطحی
River		photo-electric	~ فتوالکتریک
	مت: جوی	photometer	
Al Niyat = σ & τ Scorpii	نیازک ~ ستارہی دنبالمدار نیاط (نق)	wedge photometer	~ گاوہی
nitrogen = N.; azote	نیترژن	photometry	نورسنجی مت: شیدسنجی
lucida; lucid star	نیر مت: ازت مت: ستارہی روشن؛ ستارہی درخشان	visual photometry	~ ~ بصری
	~ الباطلیہ ~ قاعدۃ الباطلیہ ~ الثریا ~ الوسط	radio photometer	~ ~ رادیویی
Zaurak, Zaurac = γ^1 Eridani	~ الزورق	stellar photometry	~ ~ ستارہی
ι Orionis	~ السیف	photographic photometry	~ ~ عکاسی
Alphecca, Alpheca, Alfecca,	~ الفکہ	photo-electric	~ ~ فتوالکتریک
Alphaca, Alphacca, Alphekka,		photometry	
phecca; The Gem; Munir; Munic;		thermo-electric	~ ~ گرمایی-برقی
Gemma; Pearl of the Crown;		photometry	مت: نورسنجی ترموالکتریک
Margarita Coronae = α Coronae		optics	نورشناسی
Borealis		aurora -ae; polar light;	نور قطبی
	مت: فکہ؛ منیر من الفکہ	polar aurora	
		Aurora Australis; Southern	~ ~ جنوبی
		Dawn; Southern Lights	
		Aurora Borealis; Northern	~ ~ شمالی
		Dawn; Northern Lights	

مت: نیم‌محورِ بزرگ	نیمِ صلیبِ جنوبی - نیم
semi-minor axis; نیم‌قطرِ اقصر	kitalpha, kitalphar, kitel ~ قطعه‌الفرس
semi-axis minor	phard = α Equulei
hemisphere نیمکره	Acrux = α Crucis ~ نیم
southern hemisphere نیمکره‌ی جنوبی	مت: نیمِ صلیبِ جنوبی
northern hemisphere ~ شمالی	نیرو
~ کوچک - نیم‌قطرِ اقصر	نیروی الکترودینامیکی
~ محورِ کوچک - نیم‌قطرِ اقصر	force
midnight نیمه‌شب	electro-magnetic force
	gravitational force; force of gravity; gravitation ~ ثقل
	force of attraction; attraction ~ جاذبه
	force
	force of inertia ~ جبر
	centripetal force ~ جذبِ مرکز
	~ گرانش - گرانش
	centrifugal force ~ گریزاز مرکز
	Central force ~ مرکزی
	magnetic force ~ مغناطیسی
	hydrodynamic force ~ هیدرودینامیک
	luminaries <i>pl</i> ~ نیرین
	hemi-, semi-, demi- ~ نیم-
	~ اسب - قوس
	نیم‌برید - نیم‌برین
	half moon; quarter moon نیم‌برین
	مت: نیم‌برید
	half-sign نیم‌بهر [احکن]
	نیم‌روز - ظهر
	penumbra نیم‌سایه
	Semi-diameter ~ قطر
	semi-major axis; semi-axis ~ اطول
	major

vernier	ورنيه
	وزن ١ - محلفين ^٢
Agena; Hadar = β	٢ - (نج)
Centauri	مت: حضار
Wezen; δ Canis Majoris	٣ - (نج)
atomic weight	~ اتمي
Vesta (<i>a minor planet</i>)	وستا
Wasat; Waset = δ	وسط التوأم المؤخر
Geminorum	
medium coelum = M.C.;	~ السماء
culminating point; mid-heaven	
Kaus Meridionalis = δ	~ القوس
Sagittarii	
	مت: مقبض القوس؛ قوس ميانى
mean sun	وسط شمس (نق)
Lynx = Lyn., gen: Lyncis	وشق
	مت: سياهگوش
time	وقت
	مت: زمان
universal time = U.T.	~ جهانى
	مت: زمان جهانى
civil time	~ عرفى
	مت: زمان رسمى
local time; local civil time	~ محلى
	مت: وقت عرفى محلى
astronomical time	~ نجومى
Asellus primus = θ Boötis	ولد الضبايع أول
Asellus tertius = κ Boötis	~ ثالث
Asellus secundus = ι Boötis	~ ثانى

و

Angström Unit = Å	واحد آنگستروم
	~ فشار جو - آتمسفر ^٢
astronomical unit = A.U.	~ نجومى
atomic weight unit = a.w.u.	~ وزن اتمي
chain reaction	واکنش زنجيرى
thermo-nuclear reaction	~ گرمایی - هستيى
nuclear reaction	~ هستيى
divergence of lens	واگرایی عدسى
	مت: تباعد عدسى
detriment; debility	وبال [احکن]
	وتد ١ - قطب ^٢
angle; angulus; pivot;	٢ - ج: اوتاد
centrum; cardo	
angulus terrae; pivot of the	~ الارض
earth; earth's pivot; imum	
coelum; imum medium coelum	
angulus occidentalis;	وتد غارب
descendant; occident angle;	
occidens occasus; western angle	
	~ طالع - طالع
lunar aspects	وجوه قمر
face	وجه
front of the astrolabe	~ اسطرلاب
feral in its course	وحشى السیر
Monoceros = Mon.,	وحيد القرن
Monoceratis; Unicorn	
	مت: تکشاخ

Heka, Hika; Meissa = ۲- (نچ)

۵۵

λ Orionis

مت: رأس الجوزاء، میسان

crescent هلال هابط ← نزولی

falcate هلالی halo; ring around the moon; هاله

هلبه ← ضغیره lunar halo

Helium = He. هلیوم مت: هاله‌ی قمر ← هاله‌ی ماه

iso- هم- هاله‌ی قمر ← هاله‌ی ماه

همتا ← ایزوتوپ lunar halo; halo; ring around ماه ~

isothermal هم‌دما the moon

همدم سیاره ← ملاصق سیاره مت: هاله؛ هاله‌ی قمر

همرفت ← جابجایی fall of the planet; place of هبوط

convergence of lens همگرایی عدسی dejection

مت: تقارب عدسی هدفه ← لبته

isophote هم‌نور hyperbola هذلولی

geometrical هندسی هرازان ← هرازین

Indus = Ind., gen: Indi; Indian هندی Vega & Antares = α هرازین (نق)

The sixth lunar mansion ۱- (نق) Lyrae & α Scorpii

= γ & ζ Geminorum مت: هرازان

Alhena; Almeisan; ۲- (نچ) هرمزد ← مشتری

Almisan; Almeisam, Almisan = γ Hermes (a minor planet) هرمس

Geminorum هرن ← عوفقین

مت: میسان nucleus -ei هسته

air هوا convective core هسته‌ی جابجایی

aero- هوا- هسته‌ی

هواتاب ← شب‌تاب Hestia (a satellite of Jupiter) هستیا

day glow; day airglow ~ روزانه هفت‌دونگ کهن ← بنات‌النمسی صغری

nightglow; night airglow ~ شبانه ~ مهین ← بنات‌النمسی کبری

aerolite هواسنگ هفت‌بهرما

مت: شهاب‌سنگ The fifth lunar mansion; λ, φ¹ & φ² Orionis هقمه ۱- (نق)

هورسنج آذری pyrheliometer

هیئت ← نجوم

هیئت تفسیری ← نجوم تفسیری

~ توصیفی ← نجوم توصیفی

~ دریانوردی ← نجوم دریانوردی

~ راداری ← نجوم راداری

~ رادیویی ← نجوم رادیویی

~ رصدی ← نجوم رصدی

~ عملی ← اخترسنجی

~ کروی ← اخترسنجی

~ نظری ← نجوم نظری

~ هندسی ← نجوم هندسی

هیپریون Hyperion (a satellite of

Saturn)

هیدرو- hydro-

هیدرژن hydrogen = H.

مت: تیلرژن

هیلج [احکن] Hyleg

ی

ionosphere یونسفر؛ یونسفر

ionization یونش

مت یونیزاسیون

Hydrogen ion یون هیدروژنی

یونیزاسیون ← یونش

Yildun, Gildun = δ Ursae بیللز

Minoris

Japetus, Iapetus یاپتوس؛ یاپت

(a satellite of Saturn)

یدالجوزاء الیمنی

~الجوزاء ← یدالجوزاء الیمنی

~السرری ← ناجذ

Betelgeuse, Betelgeuze, ~الیمنی

Betelgeux = α Orionis

مت: یدالجوزاء؛ یدالجوزاء؛ منكب الجوزاء؛

منكب الجبار؛ ابط الجوزاء؛ یدالیمنی؛

مرزم الجوزاء

Yed Posterior = ϵ ~الحواء الیسری المؤخر

Ophiuchi

Yed Prior = δ Ophiuchi ~المقدم

~الفرس ← متن الفرس

~الیمنی ← یدالجوزاء الیمنی

mono- یک

یک یلیونیم ← میکرون

mega- ~میلیون-

micro- ~میلیونیم-

microsecond ~ثانیه

یمانیه ← شعرای یمانی

Io (a satellite of Jupiter) یو

iota = ι (The ninth letter in the یوتا

Greek alphabet)

یوگ ← جوگ

یومی ← روزانه

ion یون

منابع و مآخذ

الف-فارسی

- آرام، احمد. اصول علم هئیت. تهران: کتابخانه‌ی علمی، ۱۳۰۶.
- آرام، احمد. "چند نکته". سخن علمی. دوره‌ی سوم، شماره‌ی ۳ (خرداد ۱۳۴۳)، ص ۲۲۶ تا ۲۳۰.
- آرام، احمد. "باز هم درباره‌ی اسامی صور فلکی". سخن علمی، دوره‌ی سوم، شماره‌های ۴ و ۵ (تیر و مرداد ۱۳۴۳)، ص ۳۶۵ تا ۳۷۵.
- استروو، اتو؛ لیندز، بورلی و پیلانس، هلن. مبانی نجوم. ترجمه‌ی دکتر حسین زمرّدیان و دکتر بهروز حاجی. تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۵۸. واژنامه. ص ۵۰۳ تا ۵۰۹.
- امینی، سیدمحمد (ویراستار). واژگان فیزیک: انگلیسی-فارسی. تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۱.
- بیرونی، ابوریحان محمد بن احمد. التفهیم لاولل صناعة التنجیم. با تجدید نظر و تعلیقات استاد جلال‌الدین همایی. تهران: بابک، ۱۳۶۲.
- بیرونی، ابوریحان محمد بن احمد. التفهیم لاولل صناعة التنجیم. متن عربی و ترجمه‌ی انگلیسی آن. بغداد: مکتب‌المنشی.
- تهرانی، سیدجلال‌الدین. گاهنامه. تهران: چاپخانه فروردین، ۱۳۱۱. ص ۱۶ به بعد.
- تهرانی، سیدجلال‌الدین. گاهنامه. تهران: چاپخانه فروردین، ۱۳۱۲. ص ۴۹ تا ۷۶.
- جوانشیر خویی؛ دکتر محمد قلی. مقدمات مکانیک سماوی. جلد اول: حرکت سیارات و دنباله‌دارها. تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۴۶.
- جوانشیر خویی؛ دکتر محمد قلی. مقدمات مکانیک سماوی. جلد دوم: تعیین مدارات. تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۴۸.
- روشن، امانت‌الله. فیزیک نجومی: اصول نظری مطالعه‌ی ستارگان. تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۴۸. واژنامه. ص ۲۰۳ تا ۲۰۶.

ریاضی کرمانی، دکتر عباس. حل المسائل نجوم: مثلثات کروی، تمرینات جداول نجومی. تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۴۵.

ریاضی کرمانی، دکتر عباس. مقدمه بر نجوم عالی. تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۵۰.

زیگل، فلیکس. شگفتیهای آسمان شب. ترجمه‌ی محمد حیدری ملایری. تهران: شرکت سهامی کتابهای جیبی، ۱۳۴۸. واژه‌نامه، ص ۲۶۳ تا ۲۶۵.

سعادت، محمد علی. دوره‌ی کامل نجوم. جلد اول و دوم. مشهد: دانشگاه مشهد، ۱۳۴۷.

سید فاطمی، سید جواد. آسمان شناسی برای همه. تهران: چاپخانه‌ی حیدری، ۱۳۴۵.

صوفی، عبدالرحمن. صورالکواکب. ترجمه‌ی خواجه نصیرالدین طوسی، با تصحیح و تعلیقات سیدمیرالدین مهدوی. تهران: بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۵۱.

قزوینی، زکریاء بن محمد بن محمودالکموّتی. عجایب المخلوقات (بخش نجوم). به تصحیح و مقابله‌ی نصرالله صبحی. چاپ دوم. تهران: کتابخانه مرکزی، ۱۳۶۱.

مصطفی، الوافضل. فرهنگ اصطلاحات نجومی همراه با واژه‌های کیهانی در شعر فارسی. تبریز: مؤسسه‌ی تاریخ و فرهنگ ایران، دانشگاه تبریز، ۱۳۵۷.

نلینو، کرنوآلفونسو. تاریخ نجوم اسلامی. ترجمه‌ی احمد آرام. تهران: مرکز پخش کتاب کدروش، ۱۳۴۸.

هیوی، سیدباقر. هیئت برای سال ششم ریاضی. تهران: شرکت طبع و نشر کتابهای دوسی ایران، ۱۳۴۸.

یوسف کاتب خوارزمی، ابو عبدالله محمد بن احمد بن. مفاتیح العلوم. ترجمه‌ی حسین خدیو جم. تهران: بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۴۷. ص ۲۰۱ تا ۲۲۱.

ب انگلیسی

- Allen, Richard Hinckley.** *Star Names: Their Lore and Meaning.* New York: Dover Pub. Inc., 1963.
- Hanna, Jurdak Mansur.** *English-Arabic Astronomical Dictionary: The Zodiac and Constellations.* Beirut: American Mission Press, 1950.
- International Academy of Astronautics.** *Astronautical Multilingual Dictionary: English-Russian-German-French-Italian-Spanish-Czech.* London: Elsevier Pub. Co., 1970.
- Khareghat, M.P.** *M.P. Khareghat Memorial; Vol. II: Astrolabe.* Bombay, 1950.
- Kleczeck, Josip.** *Astronomical Dictionary in Six Languages: English-Russian-French-German-Italian-Czech.* London: Academic Press, 1961.
- Mc Dowell, C.H.** *A Short Dictionary of Mathematics.* New Jersey: Littlefield Adams & Co., 1962.
- Millington, T. Alaric and William.** *Dictionary of Mathematics.* New York: Barnes & Noble Book, 1966.
- Moore, Patrick.** *The Observer's Book of Astronomy.* New York: Feredrick Warne & Co. Ltd., 1965.
- Muller, Paul.** *Collin's Concise Encyclopedia of Astronomy.* Glasgow: Collins, 1968.
- Robson, Vivian E.** *Alan Leo's Dictionary of Astrology.* New Delhi: Sagar Pub., 1983.
- Satlerthwaite, Gibert E.** *Encyclopedia of Astronomy.* London: The Hamlyn Pub. Group Ltd., 1973 (2nd impression).
- Spitz, Armand; Gaynor, Frank.** *Dictionary of Astronomy and Astronautics.* New Jersey: Littlefield, Adams & Co. 1960.
- Wallenquist, Ake.** *The Penguin Dictionary of Astronomy.* Harmondsworth: Penguin Book Ltd., 1966.

Z

Z → zenith	
Zaniah = η Virginis	زاویه
Zarijan → Zavijava	
Zaurac → Zaurak	
Zaurak, Zaurac = γ ¹ Eridani	نیر الزورق
Zavijava = β Virginis	زاویه العوا
syn: Zarijan	
Z.D. → zenith distance	
Zeeman effect	اثر زیمان
zenith = Z	سمت الرأس؛ ارتفاع قطب
~ attraction	جاذبه سمت الرأسی
~ circle	دایره سمت الرأسی
~ distance = Z.D.	فاصله سمت الرأسی
~ refraction	انکسار سمت الرأسی؛ شکست سمت الرأسی
~ sector → zenith telescope	
~ stars	ستارگان سمت الرأسی
~ telescope	دوربین سمت الرأسی
syn: zenith sector	
Zeno-	مشتري-
zenocentric	مشتري مرکزی
~ coordinates	مختصات مشتري مرکزی
~ latitude	عرض مشتري مرکزی
~ longitude	طول مشتري مرکزی
zenographical coordinates	مختصات مشتري نگاری
~ latitude	عرض مشتري نگاری
zenographical longitude	طول مشتري نگاری
zero gravity	جاذبه صفر؛ ثقل صفر
zeta = ζ	زتا (ششمین حرف الفبای یونانی)
Zeus → Jupiter	
zodiac	منطقه البروج؛ فلک البروج؛ نطاق البروج
syn: zodiac belt	
zodiac belt → zodiac	
zodiacal	منطقه البروجی
~ constellations	صور منطقه البروجی؛ صور دایره البروجی
syn: ecliptic constellations	
~ house [Astrol]	بیت قوت
~ light	روشنایی منطقه البروجی؛ نور منطقه البروجی
zone	منطقه
~ observation	رصد منطقهی
~ of avoidance	منطقه اجتناب
~ of penumbra	مخروط شبه سایه
Zosma → Duhr	
Zozma → Duhr	
Zubenelchemale → Kiff α Borealis	
Zubenel Chomale → Kiffa Borealis	
Zubenelgenubi → Kiffa Australis	
Zubeneschemali → Kiffa Borealis	
Zubra = δ & θ Leonis	زُبْرَه (نق)؛ زُبْرَة الأسد؛ خَرَاتین؛ خَرَاتان؛ کاهل الأسد
syn: Chortan	

Y

Yagi aerial	آنتن یاگی
year	سال
~ of Hagiera, Hegira	سالِ هجری
~ of the seasons	سالِ فصولی
years of the planets	سَنَوَالْکَوَاکِبْ؛ عطیہ
Yed Posterior = ϵ Ophiuchi	یَدَالْحَوَاءِ الْیُسْرَى الْمُوَّخَّر
~ Prior = δ Ophiuchi	یَدَالْحَوَاءِ الْیُسْرَى الْمَقْدَّم
Yildun = δ Ursae Minoris	ییلدنز
syn: Gildun	
yuga	جوگ؛ یوگ (نق)

W

Wagoner → Auriga

~ of the Wain → Boötes

wandering of the poles سرگردانی قطبها

~ stars → planets

wane مُحاق؛ سِرار؛ تحت الشَّعاع

waning of moon نقصان نور القمر؛

کاستن نور ماه

Wardens of the Pole = β & γ Ursae

Minoris فرقدان؛ دو قراول؛ فرقدین

syn: Guards; Guardians of the

Pole; Kocab, Kochab,

Pherkad

Warrior → Orion

Wasat, Waset = δ Geminorum

وَسَطُ التَّوَامِ الْمُؤَخَّرِ؛ وَسَطُ السَّمَاءِ

Waset → Wasat

washer → nut

Water = Bearer → Aquarius

water-clock ساعت آبی

syn: clepsydra

Water-Snake → Hydra

water-vapor بخار آب

watery signs [Astrol] بروج مائی؛

بروج آبی

syn: fruitful signs

~ Trigon → Watery Triplicity

~ Triplicity [Astrol] مثلثی مائی؛ مثلثی آبی

syn: Watery Trigon

wavelength

طول موج

syn: λ^3

waxing of moon

زیادت نور القمر؛

افزودن نور قمر

Way of Saint James 1 → Milky Way

2-Galaxy

weakness [Astrol]

ضعف

wedge → horse

~ photometer

نورسنج گاوهدی

Wega → Vega

weightlessness

بی وزنی

western

غربی؛ باختری

~ angle → descendant

~ fish → front fish

~ quadrature → sinister quartile

west

خط مغرب؛ مغرب اعتدال

Wezen = δ Canis Majoris

وزن

Whale → Ceitus

white dwarfs

کوتوله های سفید

~ nights

شب های سفید

~ spot

لکه های سفید

Winged Horse → Pegasus

Winking Demon → Algol

winter

زمستان

~ solstice

انقلاب شتوی؛ انقلاب زمستانی

Wolf → Lupus

Woman Chained → Andromeda

Virgo = Vir., gen: Virginis سُبُلَه؛

عَنَرَاءِ خوشه؛ دوشیزه با خوشه

syn: The Virgin

α Virginis → Spica

α Virginis & α Bootis سَمَاکان

β Virginis → Zavijava

γ Virginis → Porrima

δ Virginis مِصْطَبَه؛ مِصْطَبَه

ϵ Virginis → Almuredin

η Virginis → Zaniah

ι Virginis → Syrma

μ Virginis رَجُلُ الْعَوَا

Virgo cluster خوشه‌ی سُبُلَه؛ لَطَخَه‌ی سُبُلَه

visible مرئی

~ horizon افق مرئی

syn: terrestrial horizon

~ spectrum طیف مرئی

visual دیدگانی؛ بَصَرِی

~ binaries ستارگان دوتایی دیدگانی

~ double ستاره‌ی مزدوج دیدگانی

~ magnitude = v.m. قدر بَصَرِی

~ objective عدسی شیئی بَصَرِی

~ photometer نورسنج بَصَرِی

~ photometry نورسنجی بَصَرِی

void degrees [Astrol] درجات خالیّه

~ of course [Astrol] خالی السیر

Vol. → Volans

Volans = Vol., gen: Volantis سَمَكَةُ الطَّيَّارَه؛

ماهی پَرَّان

syn: Flying Fish; Piscis Volans

Vul. → Vulpecula

Vulpecula = Vul., gen: Vulpeculae تَعْلَب؛

روباه

syn: Fox; Vulpecula et Anser;

Fox and Goose

Vulpecula et Anser → Vulpecula

V

vacant space	فرجه	velocity escape - سرعتِ فرار؛ سرعتِ گریز	
vacuum	خلاء	syn: escape velocity	
Van Allen Belt → Van Allen Radiation Belt		~ of light	سرعتِ نور
~ ~ Radiation Belt	کمربند تابشی	~ of recession	سرعتِ پسروی
syn: Van Allen Belt	وان آلن	Veneris Sidus → House of Venus	
vane [<i>Astro</i> b]	لَبَنَه؛ هَلْفَه؛ دَقَه	Venus	زهره؛ ناهید
syn: tile		syn: Cytherea	
variable nebula	سحابی متغیر	vernal	ربیعی؛ بهاری
variables → variable stars		~ equinox	اعتدالِ ربیعی؛ اعتدالِ بهاری
~ stars	ستارگانِ متغیر؛ کواکبِ متغیره	syn: vernal point; spring equinox;	
syn: variables		March equinox; First Point	
variation	تغییر	of Aries	
~ of constants	تغییرِ ثابت‌ها	~ fish → front fish	
~ of latitude	تغییرِ عرض	~ point → vernal equinox	
vector	بردار؛ حامل	~ signs [<i>Astro</i> l]	بروجِ ربیعی
~ radius	شعاعِ حامل	vernier	وِرْنیه
Vega, Wega = α Lyrae	نَسِرِ واقع؛ نَسِرِ ساقط؛ دیگپایه؛ سه‌پایه	vertex -tices [<i>Math</i>]	رأس
Vel. → Vela		vertical	عمودی؛ قائم
Vela = Vel., gen: Velorum	شِرَاع؛ تَریش	~ axis	محورِ عمودی؛ محورِ قائم
syn: The Sail		~ circle	دایره‌ی سُموت؛ دایره‌ی ارتفاع؛ دایره‌ی سمتیه؛ دایره‌ی قائم
η Velorum	مِجْداف؛ مِجْداف	~ plane	صفحه‌ی قائم
κ Velorum → Markeb		Vesta	وِستا (سیکری صغیر)
velocity	سرعت	via combusta [<i>Astro</i> l]	طَرِيقَتِ محترق
~ curve	منحنیِ سرعت	Vestae Sidus → House of Saturn	
		vignetting	سایه‌افکنی
		Vindemiatrix → Almuredin	
		violet layer	لایه‌ی بنفش
		Vir. → Virgo	
		Virgin → Virgo	

Ursa Major = U.Ma., *gen*: Ursa

Majoris دُبِّ اکبر؛ بنات النَّمشِ کُبری؛

خرسِ بزرگ؛ هفتورنگِ مِهین

syn: Big Dipper; Plough; Greater

Bear; Seven Shiners; King

Charles' Wain; Arthur's

Wain; Arthur's Chariot;

Great Bear

α Ursae Majoris → Dubhe

α & β Ursae Majoris → Pointers

α , β , γ & δ Ursae Majoris →

Dipper's bowl

β Ursae Majoris → Merak³

γ Ursae Majoris → Phecda

δ Ursae Majoris → Megrez

ϵ Ursae Majoris → Alioth

ϵ , ζ & η Ursae Majoris →

Dipper's handle

ζ Ursae Majoris → Mizar

η Ursae Majoris → Alkaid

θ , ι , h , v , ϕ , e , f Ursae Majoris →

Throne of the Mourners

ι & κ Ursae Majoris → Thalitha

λ Ursae Majoris → Tania Borealis

λ & μ Ursae Majoris قَفْزَةُ الثَّانِي

μ Ursae Majoris → Tania Australis

ν Ursae Majoris → Alula Borealis

ν & ξ Ursae Majoris قَفْزَةُ الْاُولَى

ν & ξ , μ , λ , ι & κ Ursae Majoris

قَفْزَاتُ الطَّيِّ؛ جَسْتَنِ هَای آهَو؛ جَسْتَنِ آهَوَان؛

ثَعْلِبَات؛ رَوَاهِگَان؛ قَرَاين؛ قَفْزَاتُ الطَّيِّاء

syn: Gazelle's Springs

ξ Ursae Majoris → Alula Australis

$\circ$ Ursae Majoris → Muscida

$\circ$, π , ρ , σ^1 , σ^2 , d & A Ursae

Majoris طَبَاء

g Ursae Majoris → Alcor

Ursa Major Cluster خوشه‌ی کهکشانی

دُبِّ اکبر

Ursa Minor = U.Mi., *gen*: Ursa

Minoris دُبِّ اصغر؛ بنات النَّمشِ صُغْرَى؛

بنات النَّمشِ خُرْد؛ خرسِ کوچک

syn: Little Dipper; Litter Bear;

Lesser Dipper; Lesser

Bear

α Ursae Minoris → Polaris

β Ursae Minoris → Wardens of the

Pole

β & γ Ursae Minoris → Wardens of

the Pole

γ^1 Ursae Minoris → Pherkad Major

γ^1 & γ^2 Ursae Minoris → Pherkad²

γ^2 Ursae Minoris → Pherkad Minor

δ Ursae Minoris → Yildun

Ursids *pl* باران‌های شهابی دُبِّ اکبر

U.T. → universal time

U.V. Ceti Stars → flare stars

U

Udara → Adhara		universal laws of gravitation	قوانینِ گرانیش
Udra → Adhara			عمومی گرانیش
ultra-	ماوراء؛ ماوراء؛ فرا-	~ ~ of motion	قوانینِ عمومی حرکت
ultraviolet	فرا بنفش؛ ماورای بنفش	~ time = U.T.	وقتِ جهانی؛ زمانِ جهانی
~ radiation	تابشِ فرا بنفش؛	universe	کیهان؛ عالم
	تشعشعِ ماورای بنفش	syn: cosmos	
~ rays	اشعہی ماورای بنفش	unlucky → malefic	
~ spectra	طیف‌های ماورای بنفش	Unukalhai → Unuk al Hay	
Ulug-Beg, Ulugh-Beg	الخ بیگ	Unuk al Hay, Unukalhai =	
Ulugh-Beg → Ulug-Beg		α Serpentis	عُنُق الحیّہ
U.Ma. → Ursa Major		syn: Cor Serpentis	
U.Mi. → Ursa Minor		upper culmination → upper	
umbra [Phys, Astrol]	سایہ؛ ظل	transit	
syn: shadow		~ transit	عبورِ نصف النہاری فوقانی
~ recta [Astrol]	ظلِ مُستوی؛ ظلِ بسیط	syn: superior transit; upper	
syn: direct shadow		culmination; superior	
~ versa [Astrol]	ظلِ معکوس؛ ظلِ مُنتَصِب	culmination	
syn: reversed shadow		upsilon = υ or τ	اوپسیلون
Umbriel	اومبریل (قمرِ اورانوس)	(بیستمین حرفِ الفبای یونانی)	
unequal hours [Astrol]	ساعاتِ مُعَوَّج؛	urano-	فلک-
	ساعاتِ زمانی؛ ساعاتِ فصولی	uranography	فلک نگاری
syn: horae inequales; horae		uranology	فلک شناسی
temporales; temporal hours;		uranometry	فلک سنجی
seasonal hours		syn: celestial measurement	
under the sunbeams [Astrol]	تحت الشعاع	Uranus	اورانوس
Unicorn → Monoceros		Urkab → Arkab	
universal gravitation	گرانیشِ عمومی	Urn → Beid	
		~ of the Aquarius = γ, ζ, η,	
		& π Aquarii	جَرَّة الدَّلْو؛ سبوی دَلْو

trigonometrical parallax →	true position	مکانِ حقیقی؛ موضعِ حقیقی
trigonometric parallax	~ rising	طلوعِ حقیقی
trigonometric parallax اختلاف منظرِ مثلثاتی	~ setting	غروبِ حقیقی
syn: trigonometrical parallax	~ sidereal time	زمانِ نجومیِ حقیقی
trine [Astrol]	~ solar day	شبانروزِ حقیقی؛ روز خورشیدی حقیقی
syn: trine aspect	~ ~ time	زمانِ خورشیدی حقیقی
trine aspect → trine	Tsih = γ Cassiopeiae	تسی
triple stars	Tuc. → Tucana	
triplicity [Astrol]	Tucana = Tuc., gen: Tucanae	
syn: Trigon	syn: Toucan	طوقان
Tripod = α , β & γ Arietis	Turbulence	حرکتِ گردابی
اُثافی؛	Tureis, Turais = ι Argus Navis; ι	
أشراطِ نطح	Carinae	تُرِس؛ تُرِیس
triquetrum → Ptolemy's rule	syn: Aspidiske	
Triton	Twelfths → duodenaries	
تریتون (قمرِ نپتون)	twelve houses pl [Astrol]	یپوتِ اثنی عشریه؛
tropical period	یپوتِ دوازده گانه	
دوره‌ی اعتدالی	twilight	شَفَق و فَلَاق
~ signs → movable signs	syn: crepusculum	
~ tetragon [Astrol]	Twins → Gemini	
مربع منقلبه	Two Asses → Aselli	
~ year	Two-stars → Pointers	
سالِ اعتدالی	tympanum → disc ¹	
Tropic of Cancer		
مدارِ رأس السَّرطان؛		
رأس السَّرطان		
~ of Capricorn		
مدارِ رأس الجَدی؛		
رأس الجَدی		
troposphere		
تروپوسفر		
true anomaly		
خاصه‌ی معدل (نق)؛		
آنومالیِ حقیقی (نج)		
syn: argumentum verum; nu ²		
~ equinoxes		
اعتدالینِ حقیقی		
~ horizon		
افقِ حقیقی؛ کناره‌ی جهان		
syn: astronomical horizon;		
rational horizon		

three-body-problem مسئلہٴ سہ جسمی

throne [Astrob] کُرسی

syn: kursi, cursi

Throne of the Mourners = θ ,

τ , h, v, ϕ , e, f Ursae Majoris سریر

بنات النعش؛ حوض

syn: Pond

Thuban = α Draconis ثعبان

syn: Dragon's Tail²; Adib, Adid,

Addid, Adive, Eddib, El Dsib

tile → vane

Timochares طیموچارِس

Titan تیتان (قمرِ زحل)

Titania تیتانیا (قمرِ اورانوس)

topographical latitude → geographical

latitude

~ longitude → geographical longitude

torrid zone منطقہٴ حارہ

total annular eclipse کسوفِ حلقۃ النورِ کلی

~ eclipse 1- کسوفِ کلی؛

کسوفِ ہمہٴ شمس

syn: total eclipse of the

sun; total solar eclipse

2- خسوفِ کلی؛ کسوفِ ہمہٴ قمر

syn: total eclipse of

the moon; total

lunar eclipse

~ lunar eclipse → total eclipse of the

moon

~ magnitude قدرِ کلی

total solar eclipse → total eclipse
of the sun

Toucan → Tucana

Tr.A. → Triangulum Australe

trans- ترا-

transit عبورِ نصف النہاری

syn: culmination; meridian passage

~ circle → meridian circle

translunar تراماہی؛ تراقمری

transmission coefficient ضریبِ انتقال

~ grating توری انتقال؛ شبکہی انتقال

transparent medium محیطِ شفاف

transplutonian planets سیاراتِ تراپلوتونی

trans-sonic speed سرعتِ گریدِ صوتی

transverse velocity سرعتِ عرضی

trepidation of sphere حرکتِ فلک

Tri. → Triangulum

Triangle → Triangulum

triangle [Math] مثلث

triangular مثلثی

triangulation مثلث بندی؛ مثلث سازی

Triangulum = Tri., gen: Trianguli

سمو

syn: Triangle

α Trianguli → Caput Trianguli

Triangulum Australe مثلثِ جنوبی

syn: Southern Triangle

trigon → triplicity

trigonocrators pl [Astrol] اربابِ مثلثہ

syn: rulers of trigons

telemetry	دورسنجی؛ تله‌متری	terrestrial south pole	قطب جنوب زمین
Telescope → Telescopium		~ telescope	دوربین نجومی زمینی
telescope	دوربین نجومی	~ triangle	مثلث زمینی؛ مثلث ارضی
telescopic comet	ستاره‌ی دنباله‌دار دوربینی	Tethys	تتیس (قمر زحل)
Telescopium = Tel., gen: Telescopii		tg. → tangent	
	منظار	Thales	طالِس
syn: Telescope		Thalitha, Talita = ι & κ Ursae	
telluric	زمینی؛ ارضی	Majōris	قُزَّةُ الثَّالِثَةِ
Tellus → earth		Theemin = ν^1 & ν^2 Eridani	الشَّرْبَه
temperate zone	منطقه‌ی معتدله	The Chained Lady → Andromedae	
temperature	دما؛ درجه‌ی حرارت	The Woman Chained → Andromedae	
temporal hours → unequal hours		The four principal points → cardinal points	
temporary stars	ستاره‌های موقَّت	theodolite	ارتفاع‌یاب؛ تئودولیت
term [Astrol]	حدّ	Theon	ثاون اسکندرانی
termini → limits		theoretical astronomy	هئیت نظری؛ نجوم نظری
terra -ae → earth		theory	نظریه
terrestrial	زمینی؛ ارضی	thermal	گرمایی
~ atmosphere → earth's atmosphere		~ radiation	تابش گرمایی؛ تشعشع حرارتی
~ equator	استوای زمینی	thermo-	دما-
~ globe	کره‌ی ارض	thermocouple	ترموکوپل
~ horizon → visible horizon		thermo-electric; photometry	نورسنجی
~ latitude → geographical latitude			گرمایی-برقی؛ نورسنجی ترموالکتریک
~ longitude → geographical longitude		thermo-nuclear	گرمایی-هسته‌یی
~ magnetism → geomagnetism		~ reaction	واکنش گرمایی-هسته‌یی
~ meridian	نصف النهار زمینی	thermosphere	گرماسپهر؛ ترموسفر
~ north pole	قطب شمال زمینی	theta 1 = θ	تتا
~ parallels	مدارات		(هشتمین حرف الفبای یونانی)
syn: circles of latitude		2 → sidereal time	
~ planets	سیارات زمینی		
~ poles	قطبین زمین		

T

t → hour angle

Table → Mensa

~ Mountain → Mensa

tablet → disc¹

~ of horizons

صَفِيحَةُ آفَاقِيَّة

syn: Climates

abula reginorum → disc¹

g. → tangent

ail of a comet

دُمِ ستاره‌ی دنباله دار

alita → Thalitha

angent = tg. [Math]

ظِل؛ تانژانت

angential

مُماسی

~ component

مُؤَلِّقَةُ مُماسی

~ motion

حَرَكَتِ مُماسی

~ velocity

سُرْعَتِ مُماسی

syn: cross motion

Tania Australis = μ Ursae Majoris

قَفْزَةُ الثَّانِيَةِ جَنُوبِي

~ Borealis = λ Ursae Majoris

قَفْزَةُ الثَّانِيَةِ شِمَالِي

Tarantula nebula

سَحَابِي رَطِيلِي

syn: Loop nebula

Tarazed, Tarazad = λ Aquilae

تَرَاذُو

Tau. → Taurus

tau = τ (تَاو (نوزدهمین حرف الفبای یونانی)

Taurus = Tau., gen: Tauri

تَوْر؛ گاو

syn: Bull

 α Tauri → Aldeberan $\alpha, \gamma, \delta, \varepsilon, \theta^1$ & θ^2 Tauri → Hyades β Tauri → El Nath¹ γ Tauri → Hyadum I δ Tauri → Hyadum II η Tauri → Alcyone φ & χ Tauri

کَلْبِي الدَّيْرَان

syn: φ & χ Pleiadum

b Tauri → Electra

c Tauri → Maia

d Tauri → Merope

e Tauri → Taygete

f Tauri → Atlas

g Tauri → Celaeno

h Tauri → Pleione

k Tauri → Sterope I

l Tauri → Sterope II

Taygeta → Taygete

Taygete, Taygeta = c Tauri;

e Pleiadum, Fl¹⁹

تَحِيَّة

Tegmine = ζ CancrTejat Posterior = μ Geminorum

تَحِيَّةِي

مُوَخَّر

~ Prior = η Geminorum

تَحِيَّةِي مُقَدِّم؛

رِجْلُ الْمُتَقَدِّمَةِ؛ پِش‌بای

syn: Propus

tektite

تِکْتِیت

syn: australite

Tel. → Telescopium

tele-

دور-

telemetry

تِلِمِتریَنگ

super- فوق- ، اَبَر-

supergiants فوقِ غول‌ها؛ غول‌های سِتر گ

syn: supergiant stars

supergiant stars → supergiants

superior conjunction مُقارَنه‌ی عُلّیا؛

مُقارَنه‌ی فوقانی؛ مُقارَنه‌ی مرتبه‌ی بالا

~ culmination → upper transit

~ planets عِلوین؛ سیاراتِ عِلوی؛

کواکِبِ عِلوی

~ transit → upper transit

supernova -ae اَبَر نواختر

supersonic speed سرعتِ مافوقِ صوتی

surface brightness درخشندگیِ سطحی

~ photometer نورسنجِ سطحی

~ temperature of stars دمایِ سطحیِ ستارگان

Swan → Cygnus

swift in motion [Astrol] سریع‌السیر

Swordfish → Dorado

synodic month ماهِ اقترانی؛ ماهِ قَمَری

syn: lunar month; lunation¹

~ period دوره‌ی اقترانی؛ دوره‌ی هِلالی؛

دوره‌ی اجتماعی

~ year سالِ اقترانی

syrra = ι Virginis سُرما؛ مخرج الثقل

syn: Al Gafar

swarm of shower → meteor shower

syzygies [Astrol] اتصالات

stellar energy	انرژی ستاره‌یی	sub-period [Astrol]	بُهِت
~ evolution	تکامل ستاره‌یی	subsolar point	نقطه‌ی زیر خورشیدی
~ interferometer	تداخل‌سنج ستاره‌یی	subsonic speed	سرعت زیر صوت
~ magnitude	قدر ستاره	substellar point	نقطه‌ی زیر ستاره‌یی
~ parallax	اختلاف منظر ستاره‌یی	succedent [Astrol]	مایله‌الوَتَد
~ photography	عکاسی ستاره‌یی	~ angles [Astrol]	اوتاد مایله
~ photometer	نورسنج ستاره‌یی	~ house [Astrol]	بیت مایله‌الوَتَد
syn: astrometer		Suhail Hadar = ζ Puppis	سهیل
~ photometry	نورسنجی ستاره‌یی		حصار؛ سهیل مُحَلَّف
~ population	جمعیت ستارگان	Sulafat = γ Lyrae	سُلَحْفَة
syn: population		sulfur, sulphur = S	گوگرد
~ radiation	تشعشع ستاره‌یی؛ تابش ستاره‌یی	sulphur → sulfur	
~ rotation	حرکت وضعی ستاره	summer	تابستان
~ spectrum	طیف ستاره‌یی	~ solistice	انقلاب صیفی؛ انقلاب تابستانی
~ statistics	آمار نجومی	summit of epicycle → apogee of	
~ temperature	دمای ستاره‌یی	epicycle	
Stern → Puppis		sun	خورشید؛ آفتاب
Sterope I = Fl21; k Tauri; k Pleiadum	استروپ یک	syn: Sol; Helios	
Sterope II = Fl22; I Tauri; I Pleiadum	استروپ دو	sundial	ساعت آفتابی
storm	طوفان؛ توفان	sun dog → parhelion	
stratosphere	استراتوسفر	~ rising	طلوع آفتاب
strength [Astrol]	قوت	~'s disc → solar disk	
* Sualocin, Scalovin = α Delphini	ذنب الدلفین	~'s flare → flare	
sub-	زیر، مادون-	sun setting	غروب آفتاب
subgiants	زیرغول پیکرها؛ زیرغول‌ها	~'s motions → solar motions	
sublunar point	نقطه‌ی زیر ماه	sunspot cycle	چرخه‌ی کلف‌های خورشید
		sunspots pl	کلف‌های خورشید؛
			لکه‌های خورشید
		sun's rotation → solar rotation	

Spica = α Virginis	سیمایِ اعزل؛ سنبله؛ ساقِ الاسد	star cluster	خوشه‌ی ستارگان (نج)؛ اشتباکِ سحابی (نق)؛ لَطْخه‌ی سحابی (نق)؛ ستاره‌ی ابری؛ انبوهه‌ی ستاره‌یی؛ مجموعه‌ی ستاره‌یی
syn: Azimech		syn: cluster	
spider [Astrob]	عنکبوت؛ صفيحه؛ عنكبوتيه؛ شبكة	~ density	چگالیِ ستاره
syn: aranea; rete; net		~ light	اختر تاب
spiral galaxy	کهکشانِ مارپیچی؛ سحابیِ مارپیچی	~ map	نقشه‌ی ستارگان
syn: spiral nebula		syn: star chart	
~ nebula → spiral galaxy		~ pointers [Astrob]	مُرّی‌هایِ کواکب؛ شُظایایِ کواکب
splinters pl [Astrol]	شُظایا	~ sequence	رشته‌ی ستارگان
sporadic meteor	شهابِ تکی	~ sphere → celestial sphere	
spring	بهار؛ ربيع	statatic universe	عالمِ ساکن
~ equinox → vernal equinox		station [Astrol]	اقامت
sputnik → artificial satellite		syn: stationary point	
Square of Pegasus	بَلَدَةُ الثَّعْلَبِ؛ بیابانِ روباه	stationary [Astrol]	مقیم
syn: Great Square of Pegasus;		~ planet	کوکبِ مقیم
Fox's Kennel =		~ point → station	
α Andromedae and		statistical parallax	اختلافِ منظرِ آماری
α , β & γ Pegasi		stella → Star	
Stall → Praesepe		stellar	اختری؛ ستاره‌یی؛ نجمی
standard meridian	نصفِ النَّهَارِ استاندارد	syn: astral	
~ time	زمانِ استاندارد	~ association	اجتماعِ ستارگان؛ اجتماعِ ستاره‌یی
star	ستاره؛ اختر؛ نجم؛ کوکب	syn: star association	
syn: aster; stella		~ atmosphere	جوِ ستاره
~ association → stellar association		~ classification	طبقه‌بندیِ ستارگان
~ atlas	اطلسِ ستارگان	~ diameter	قُطرِ ستاره
~ chart → star map		~ distribution	توزیعِ ستارگان
~ clouds	ابرهایِ ستاره‌یی		

Special Theory of Relativity	تئوری	spectrum -ra	طیف؛ بیناب
	خصوصی نسبیت	~ analysis	تجزیه‌ی طیف
specific gravity	ثقلِ مخصوص؛ گرانی ویژه	~ variables	متغیرهای بینابی
spectral	طیفی	speed	سرعت
~ classes → spectral types		sphere 1-	فلک؛ سپهر؛ کره
~ classification	طبقه‌بندی طیفی	syn: circle ² ; orb	
~ lines	خطوط طیفی	2- [Math]	دایره
~ types	طبقه‌های طیفی	~ of fixed stars	فلکِ کواکبِ ثابت (نق)؛ کره‌ی ثوابت (نج)
syn: spectral classes		~ of Jupiter	فلکِ مشتری (نق)
spectro-	طیف-، بیناب-	~ of Mercury	فلکِ عطارد (نق)
spectrograph	طیف‌نگار؛ بیناب‌نگار	~ of Saturn	فلکِ زحل (نق)
spectroheliogram	اسپکتروهلئوگرام؛ طیف‌نمای خورشیدی	~ of the moon	فلکِ قمر (نق)
spectroheliograph	طیف‌نگار خورشیدی	~ of the sun	فلکِ شمس (نق)
spectrohelioscope	طیف‌نمای خورشیدی؛ طیف‌بین خورشیدی	~ of Venus	فلکِ زهره (نق)
spectrometer	طیف‌سنج؛ بیناب‌سنج	spherical	کروی
spectrophotometer	طیف نورسنج	~ aberration	انحرافِ کروی؛ خطای کروی
spectrophotometry	طیف نورسنجی	~ angle	زاویه‌ی کروی
spectroscope	طیف‌نما؛ طیف‌بین	~ astrolabe	اسطرلابِ کروی؛ اسطرلابِ کروی ذی‌العنکبوت
spectroscopic	طیف‌نمایی؛ طیف‌بینی	syn: astrolabio redondo	
~ absolute magnitude	قدرِ مطلقِ طیف‌نمایی	~ astronomy → astrometry	
~ binaries	مزدوج‌های طیفی؛ ستارگانِ مزدوجِ طیف‌نمایی	~ galaxy	کهکشانِ کروی
syn: spectroscopic binary stars		~ mirror	آینه‌ی کروی
~ binary stars → spectroscopic; binaries		~ triangle	مثلثِ کروی
~ parallax	اختلاف‌منظرِ طیف‌نمایی؛ اختلاف‌منظرِ طیف‌بینی	syn: astronomical triangle	
spectroscopy	طیف‌نمایی؛ طیف‌بینی	~ trigonometry	مثلثاتِ کروی
		sphericity	کرویّت
		spheroid	شبه کره
		spheroidal galaxy → elliptical galaxy	

solar motions حرکات خورشید

syn: sun's motions

~ nutation رقص محوری خورشید

~ parallax اختلاف منظر خورشیدی

~ prominences زبانه‌های خورشیدی

~ radiation تشعشع خورشیدی

syn: radiation of sun

~ radio astronomy نجوم رادیویی خورشید

~ rotation حرکت وضعی خورشید

syn: sun's rotation

~ spectrum طیف خورشیدی

~ stars ستارگان خورشیدی

~ system منظومه‌ی شمسی

~ time زمان شمسی؛ زمان خورشیدی

~ wind باد خورشیدی

~ year سال شمسی؛ سال خورشیدی؛

سال انقلابی

solistices *pl* انقلابین؛ دو نقطه‌ی انقلاب

syn: solstitial points

solstitial انقلابی

~ colure دایره‌ی مار؛ گذرنده بر هر چهار قطب؛

قطب‌اربعه

~ points → solistices

sonic speed سرعت صوت

south جنوب

~ celestial pole → celestial south pole

~ declination میل جنوبی

~ ecliptic pole قطب جنوب دایره‌البروج

syn: south pole of the ecliptic

southern جنوبی

syn: austral

southern constellations صورت فلکی جنوبی

Southern Cross → Crux

~ Crown → Corona Australis

~ Dawn → Aurora Australis

~ Fish → Piscis Australis

~ Fly → Musca

southern hemisphere نیمکره‌ی جنوبی

~ latitude عرض جنوبی

Southern Light → Aurora Australis

~ Scale Tray → Kiffa Australis

~ signs [*Astrol*] بروج جنوبی

~ Triangle → Triangulum

Australe

south galactic pole قطب جنوب کهکشانی

~ magnetic pole قطب جنوب مغناطیسی

~ node → descending node

~ pole قطب جنوب

~ ~ of the ecliptic → south ecliptic

pole

space فضا

~ biology زیست‌شناسی فضایی

~ medicine طب فضایی

~ navigation فضاوردی

syn: astrogation

~ station ایستگاه فضایی

syn: satellite station

~ telescope دوربین فضایی

~ velocity سرعت فضایی

spark spectrum طیف جرقه‌یی

sign	برج	Smaller Dog → Canis Minor
significator [Astrol]	مُزاعِم	Small Magellanic Cloud → Nubecula Minor
sign of ascendant [Astrol]	برج طالع	Snake → Serpens
~ of long ascension [Astrol]	بروج	Sobieski's Shield → Scutum
	طویل المَطالع؛ بروج مستقیمه الطلوع	Sol → sun
~ of short ascension [Astrol]	بروج	solar خورشیدی؛ شمسی
	قصیر المَطالع؛ بروج مُعَوَّجَة الطلوع	~ annual motion حرکتِ سالیانه‌ی خورشید
~ of the zodiac	بروج دوازده گانه	~ antapex → antapex
silicon = S	سیلیس	~ apex → apex
simple lens	عدسی ساده	~ atmosphere جو خورشید
sine = sin. [Math]	سینوس؛ جیب	~ bridge پُل خورشید
sinister	ایسر؛ چپ	~ calendar تقویم شمسی
~ aspect [Astrol]	اتصالِ ایسر	~ chromosphere فام‌سپهر خورشید
~ quartile [Astrol]	تریع ایسر؛ تریع چپ	~ crona خرمن خورشید؛ تاج خورشید
	syn: western quadrature	~ cycle چرخه‌ی خورشید
~ sextile [Astrol]	تسدیس ایسر؛ تسدیس چپ	~ day روز شمسی؛ روز خورشیدی
~ trine [Astrol]	تثلیث ایسر؛ تثلیث چپ	~ disk قرص خورشید
Sirius = α Canis Majoris	شعرای یمانی؛ عبور؛ کلب جبار؛ یمانیّه	syn: sun's disk
	syn: Dog Star; Canicula	~ eclipse کسوف (نح)؛ کسوفِ شمس (نق)؛ گرفتن خورشید؛ خورشید گرفتگی؛ گرفتن آفتاب
Sirrah → Alpheratz		syn: eclipse of the sun
Situla 1 = κ Aquarii	سطل	~ ecliptic limits محدوده‌های کسوفی
2 → Beid		syn: solar limits
Skat, Scheat = δ Aquarii	ساقی ساکب‌الماء	~ energy انرژی خورشیدی
sky	آسمان	~ eruption → flare
	syn: heaven	~ flare → flare
slow of course [Astrol]	بطی السیر؛ گرانرو	~ limits → solar ecliptic limits
small circle	دایره‌ی صغیر؛ دایره‌ی خُرد	~ month ماه شمسی؛ ماه خورشیدی
Small Cloud → Nubecula Minor		
~ Dog → Canis Minor		

ζ, η & θ Serpentis → Cauda Serpentis	shell astrolabe	اسطرلابِ صدفی
θ Serpentis → Alya	~ stars	ستاره‌های لایه‌دار
Serpent → Serpens	Shelyak, Sheliak, Shiliak =	
Serpentarius → Ophiuchus	β Lyrae	شلیاق
Serpent-Bearer → Ophiuchus	Sheratan, Sharatan =	
Serpent-Charmer → Ophiuchus	β Arietis	أنور الشرطین
Serpent-Holder → Ophiuchus	Shield → Scutum	
setting	Shiliak → Shelyak	
Seven Shiners → Ursa Major	Ship Argo → Argo Navis	
~ Sisters → Pleiades	shooting star → meteor	
Sex. → Sextans	short duration of life [Astrol]	عطیعی
Sextans = Sex., gen: Sextantis		صفری
syn: The Sextant	shower meteor	شهابِ رگباری
sextant → Sextans	~ of meteors → meteor shower	
sextile [Astrol]	~ of shooting stars → meteor shower	
syn: sextile aspect; hexagon	Si. → silicon	
~ aspect → sextile	Sickle = α, γ, ζ & η Leonis	الجیهه (نق)
Sge. → Sagitta	sidereal	نجومی
Sgr. → Sagittarius	~ day	روزِ نجومی
shackle → mumsika	~ month	ماهِ نجومی؛ دوره‌ی نجومی؛ ماهِ دوری
Shadar → Schedir	syn: sidereal period	
shadow → umbra	~ noon	ظهرِ نجومی
~ cone	~ period → sidereal month	
~ quadrant	~ time	زمانِ نجومی
Sharatan → Sheratan	~ year	سالِ نجومی
Shaula = λ Scorpii	siderite	شهاب‌سنگِ آهنی؛ آسمان‌سنگِ آهنی
Shedar → Schedir	syn: Iron meteorite	
Sheder → Schedir	sight hole [Astrob]	سوراخِ شعاع؛ ثقبه
Shedir → Schedir	sigma = σ	سیگما
Sheliak → Sheliyak		(هیجدهمین حرفِ الفبای یونانی)

sec. → secant		selenographic latitude	عرض ماه‌نگاری
secant = sec. [Math]	قاطع؛ سکانت	~ longitude	طول ماه‌نگاری
second = s	دوم	selenography	ماه‌نگاری
1-	ثانیه	selenology	ماه‌شناسی
2-	ثانویه	self-luminous bodies	اجسام منیر
secondary	آیینی ثانویه	semi-	نیم-
~ mirror		semiaangular variables	متغیرهای نیم‌زاویه‌یی
~ planet → satellite ¹		semi-axis major → semi-major axis	
~ quarter → last quarter		~ minor → semi-minor axis	
~ spectrum	طیف ثانویه	semidiameter	نیم‌قطر
second diameter	قطر دوم	semidiurnal arc	نصف قوس النهار
~ easterly movement	حرکت دوم شرقی	semi-major axis = α	نیم‌قطر اطول؛
~ quarter → last quarter			نیم‌محور بزرگ
sector [Math]	قطاع	syn: semi-axis major	
sectors of the orbits	نطاقات	semi-minor axis	نیم‌قطر اقصر؛
secular	سدگانی		نیم‌محور کوچک
~ parallax	اختلاف منظر سدگانی	syn: semi-axis minor	
Secunda Giedi = α^2 Capricorni	جدی دوم	sensible atmosphere	جو حسّی
Seder → Schedir		~ horizon	افق حسّی؛ کناره‌ی آسمان
seeing	رویت	separation [Astrol]	انصراف
seginus → Serginus		septenaries pl [Astrol]	هفت بهره‌ها
Serginus, Seginus = γ Bootis	ثانی الضیاع	Ser. → Serpens	
selective absorption	جذب گزینشی	Serginus = γ Boötis	الثانی من الضیاع؛ فی العوّا
selene → moon ¹		Serpens = Ser., gen: Serpentis	حیة الحوّا؛
seleno-	قمر-؛ ماه-		مارِ مارافسای
selenocentric	ماهر کزی	syn: Snake; Serpent	
~ coordinates	مختصات ماهر کزی	α Serpentis → Unuk al Hay	
~ latitude	عرض ماهر کزی	β Serpentis	ابتدای نسق شامی
~ longitude	طول ماهر کزی	γ Serpentis	صدغ
selenographic coordinates	مختصات	δ Serpentis	ابتدای نسق یمانی
	ماه‌نگاری		

Saturnigraphic latitude	عرض زحل نگاری	σ & τ Scorpii → Al Niyat ¹ & ²
~ longitude	طول زحل نگاری	υ Scorpii → Lesath
Saturn's Rings	حلقه‌های زحل	Sct. → Scutum
syn: Rings of Saturn		Sculptor = Scl., gen: Sculptoris حَجَّار؛ سنگتراش؛ مَعْمَل النَّحَات
Scales → Libra		syn: Sculptor's workshop;
Scalovin → Sualocin		Apparatus Sculptoris
scattering of light	پراکندگی نور	Sculptor's tool → Caelum
Scheat 1 → Skat		~ workshop → Sculptor
2 = β Pegasi	مَنَكِبُ الْفَرَس	Sculptorium → Caelum
syn: Menkib		Scutum = Sct., gen: Scuti سپر سوبیسکی
Schedar → Schedir		syn: Shield; Sobieski's Shield;
Scheddi → Deneb Algedi		Scutum Sobieskii
Schedir, Shedir, Schedar, Shedar,		Scutum Sobieskii → Scutum
Sheder, Shadar; Seder =		Sea Goat → Capricornus
α Cassiopeia	صدر ذات الكرسي	sea level سطح دریا
scintillation	چشمک زنی؛ سوسوزنی	Sea Monster → Cetus
syn: twinkling		~ of Clouds → Mare Nubium
Scl. → Sculptor		~ of Cold → Mare Frigoris
Scorpio → Scorpis		~ of Crisis → Mare Crisium
Scorpion → Scorpis		~ of Fertility → Mare Foecunditatis
Scorpius = Sco., gen: Scorpii	عقرب؛ كَزْدُم	~ of Humours → Mare Humorism
syn: Scorpio; Scorpion		~ of Nectar → Mare Nectaris
α Scorpii → Antares		~ of Showers → Mare Imbrium
β Scorpii → Acrab		~ of Tranquility → Mare
β , δ & π Scorpii	اکلیل (نق)	Tranquillitatis
δ Scorpii → Dschubba		~ of Vapors → Mare Vaporum
λ Scorpii → Shaula		season فصل
λ & υ Scorpii	سوله (نق)؛ ابره	seasonal فصلی
υ Scorpii → Jabbah		~ hours → unequal hours

S

S → sulfur

s → second

Saak → Muphrid

Sabik = η Ophiuchi السَّابِق

Saclateni → Sadatoni

Sadachbi → Sadachbia

Sadachbia, Sadachbi = γ Aquarii

سعد الأخييه (نج)

Sadalmelik = α Aquarii سعد المَلِكSadalsuud = β Aquarii سعد السُّعُودSadatoni, Saclateni = ζ Aurigae ساعد الثانيSadr = γ Cygni صدر الدَّجَاجَة

Sagitta = Sge., gen: Sagittae سهم؛ تير؛

نوك؛ اويسطس

syn: The Arrow

Sagittarius = Sgr., gen: Sagittarii قوس؛

رامي؛ تير انداز؛ نیم اسب

syn: Archer

 α Sagittarii → Rukbat α & β Sagittarii صُرادين؛ صُرادان β Sagittarii → Arkab γ Sagittarii → Al Nasi γ , δ , ϵ & η Sagittarii نعام وارد δ Sagittarii → Kaus Meriodionalis ϵ Sagittarii → Kaus Australis ζ Sagittarii → Ascella ζ , σ , τ & ϕ Sagittarii نعام صادر λ Sagittarii → Kaus Borealis λ & μ Sagittarii ظليمان ν^1 & ν^2 Sagittarii عين الرامي σ Sagittarii → Nunki

Sagma → Salm

Saif → Saiph

Sail → Vela

Sailor's Compass → Pyxis

Saiph, Saif = κ Orionis سيف الجبارSalm, Salma, Sagma = τ Pegasi نعام؛

سعد النعام؛ سلم

Salma → Salm

sandglass ساعت رملی

Saros ساروس؛ دورهی تشابه

satellite 1- قمر

syn: moon²; secondary

planet

2 → artificial satellite

~ galaxy کهکشان قمر

~ occultation اختفای قمر

~ station → spacestation

Saturn زحل؛ کیوان

syn: kronos

saturni- زحل-

saturnicentric زحل مرکزی

~ coordinates مختصات زحل مرکزی

~ latitude عرض زحل مرکزی

~ longitude طول زحل مرکزی

Saturnigraphic coordinates مختصات

زحل نگاری

ring around the moon → lunar halo

~ around the sun → Corona¹

~ micrometer ريز سنجِ حلقه‌یی

~ nebula سحابیِ حلقه‌یی؛ سحابیِ مُستدیر

syn: circular nebula

rings of Saturn → Saturn's rings

rising طلوع

River → Eridanus

rocketeer → astronaut

Roman Calendar تقویمِ رومی

Rotanen → Rotanev

Rotanev = β Delphini ستاره‌ی جنوبی

ضلعِ مقدم

syn: Rotanen

rotation حرکتِ وضعی

~ of the planets حرکتِ وضعیِ سیارات

~ parallax اختلافِ منظرِ حرکتِ وضعی

Rucba 1 → Ruchbah¹

2 → Rukbat

Rucbah → Rukbat

Rucbar 1 → Ruchbah¹

2 → Rukbat

Ruchbah 1 Rucba, Rucbar¹

= δ Cassiopeiae رُکبةُ الدَّاتِ الْکُرسی؛

الرَّکبة

2 → Rukbat

Rukbah → Rukbat

Rukbat, Rucba, Ruchbah², Rucbah,

Rukhbah, Rucbar = α Sagittarii

رُکبةُ الرّامی

ruler¹ 1 → alidade²

2 → lord

Rule² → Norma

rulers of trigons → trigonocrators

refractive power	توانِ شکستِ نور؛ توانِ انکسارِ نور	reversed shadows in feet [Astrol]	ظِلّی اقدامِ معکوس
refractor telescope → refracting telescope		~ ~ in finger [Astrol]	ظِلّی اصابعِ معکوس
refranation	انتکات	reversing layer	لایه‌ی واگردان
Regel → Rigel		revolution	حرکتِ انتقالی
regula → alidade ²		revolutiones annorum	تحویلِ سال‌ها؛ تحویلِ السّنین
regular	منظم	syn: anniversary	
~ galaxy	کهکشانِ منظم	R.F. radiation → radio frequency radiation	
Regulus = α Leonis	قلبِ الأسد؛ قلبِ الأسدِ المَلکی؛ مَلکی	Rhea	رَا (قَمَرِ زُحَل)
syn: Cor Leonis; Lion's Heart		rho = ρ	رو (هفدهمین حرفِ الفبای یونانی)
relative motion	حرکتِ نسبی	Rhomboidal Net → Reticulum	
remote velocity	سرعتِ بعید	Rigel, Regel = β Orionis	رِجَلِ الیُسری؛ راعی الجوزا؛ رِجَلِ الجوزا؛ قَدَمِ الجبار؛ رِجَلِ الجبار؛ رِجَلِ الجوزاءِ الیُسری؛ رِجَلِ الجبارِ الیُسری
resolving power	قدرتِ جدا کنندگی؛ قدرتِ تفکیک	Rigel Kentaurus = α Centauri	خَضار؛ رِجَلِ قَرَس؛ رِجَلِ قِنْطُورُس
resonance	تشدید	syn: Rigil Kent	
restricted proper motion	حرکتِ خاصه‌ی محدود؛ خاصه‌ی محدود	right-angled spherical triangle	مثلث کُرَوی قائم‌الزاویه
resultant [Mech]	برایند؛ مُنتَجَه	right ascension = R.A. rectascension; α rectascension	بُعد (نَج)؛ طالع (نق) فلکِ مستقیم (نق)؛ کره‌ی مُنتَصَبَه
Ret. → Reticulum		~ sphere	syn: erect sphere
rete → spider		Rigil kent → Rigel kentaurus	
Reticulum = Ret., gen: Reticuli	شبکه؛ تور	space station	ایستگاه فضائی
syn: Net; Reticulum Rhomboidalis; Rhomboidal Net		syn: satellite station	
Reticulum Rhomboidalis → Reticulum		ring [Astrol]	حلقه
retrograde	راجع	syn: armilla rotunda	
~ movement	حرکتِ راجع؛ رجوع؛ رجعت		
~ planet	کو کِبِ راجعه		
reversed shadow → umbra versa			
~ spectrum	طیفِ معکوس		

Rasalas = μ Leonis	رأس الأسدِ شمالي	reception [Astrol]	اعانت؛ استعانت
Rasalauge → Rasalhague		recession of galaxies	پسروی کهکشان‌ها
Rasalcheti → Rasalgethi		syn: galactic recession	
Ras Algathi → Ras algethi		rectascension → right ascension	
Ras algethi, Ras Algathi, Ras Algothi,		rectilinear propogation of light	انتشارِ نور
Ras Algeti, Rasalcheti,		راست خطیِ نور	
Ras Algetta, Ras Alheti,		recurrent novae	نواخترانِ باز آیند؛
Ras Algiatha, Ras Alhathi =		نواخترانِ برگردنده	
α Herculis	رأس الجاثي؛ كلبِ راعي	red shift	انتقال بسمتِ سرخ؛ قرمز گرایی
Ras Algeti → Ras algethi		Red Spot of Jupiter	لکه‌ی سرخِ مشتری
Ras Algetta → Ras algethi		reduced proper motion	خاصه‌ی کاهیده؛
Ras Algiatha → Ras algethi		حرکتِ خاصه‌ی کاهش یافته	
Ras Algothi → Ras algethi		reflecting power	توانِ بازتابی
Rasolhagh → Rasalhague		~ telescope	دوربینِ نجومیِ انعکاسی
Ras Alhagos → Rasalhague		syn: reflector telescope; reflector	
Rasalhague, Rasalague, Rasalauge,		reflection, reflexion	انعکاس؛ بازتاب
Ras Alhagos, Ras Alhagus,		~ nebulae	سحابی‌های بازتابی؛ ابرهای تابنده
Rasalange; Rasalhagh; Rasolhagh		reflector → reflecting telescope	
= α Ophiuchi	رأس الحوا؛ راعي	reflector telescope → reflecting telescope	
Ras Alhagus → Rasalague		reflexion → reflection	
Ras Alhathi → Ras algethi		refracting angle	زاویه‌ی شکست؛
Ras Alheti → Ras algethi		زاویه‌ی انکسار	
Rastaban, Rastaben = β Draconis	رأس الثعبان	~ medium	محیطِ انکسارِ نور
syn: Alwaid		~ telescope	دوربینِ نجومیِ انکساری
Rastaban → Rastaban		syn: refractor telescope	
rational horizon → true horizon		refraction nebulae	سحابی‌های انکساری
rear fish	سمک‌هی تالی	~ of light	شکستِ نور؛ انکسارِ نور
syn: eastern fish		refractive index of light	ضریبِ شکستِ نور؛ ضریبِ انکسارِ نور؛ نمازِ شکستِ نور

R

- r** → radius vector
- R.A.** → right ascension
- radar** → Radio Detection And Ranging
- ~ astronomy هیئتِ راداری؛ نجومِ راداری
- radial شعاعی
- ~ motion حرکتِ شعاعی
- ~ velocity سرعتِ شعاعی
- ~ ~ curve منحنیِ سرعتِ شعاعی
- radian رادیان؛ زاویه‌ی شعاعی؛ زاویه‌ی نصفِ قطری
- radiation تشعشع؛ تابش
- ~ belt کمربندِ تشعشع
- ~ of sun → solar radiation
- ~ pressure فشارِ تشعشع
- syn: pressure of radiation
- ~ sources منابعِ تشعشع
- syn: radio sources; radio stars; point sources
- ~ spectrum → electromagnetic spectrum
- ~ zones مناطقِ تشعشع
- radio- پرتو-
- radio 1- رادیو
- 2- رادیویی
- radioactive element → radio element
- radio astronomy هیئتِ رادیویی؛ نجومِ رادیویی
- radiobiology پرتوزیست‌شناسی
- Radio Detection And Ranging = radar رادار
- radio element عنصرِ رادیواکتیو
- syn: radioactive element
- ~ frequency radiation = R.F.
- radiation تشعشع با فرکانسِ رادیویی
- ~ galaxy کهکشانِ رادیویی
- ~ interferometer تداخل‌سنجِ رادیویی
- radio-isotope ایزوتوپِ رادیواکتیو
- radiometer → radio telescope
- radiometric magnitude قدرِ پرتوسنجی
- radio photometry نورِ سنجیِ رادیویی
- ~ resistance مقاومتِ رادیویی
- ~ sources → radiation sources
- ~ spectrometer طیف‌سنجِ رادیویی
- ~ stars → radiation sources
- ~ storm طوفانِ رادیویی
- ~ telescope دوربینِ رادیویی؛ تلسکوپِ رادیویی
- syn: radiometer
- ~ waves امواجِ رادیویی
- radius -li 1 → alidade 2- [Math] شعاع
- ~ of curvature شعاعِ انحنا
- ~ vector = r شعاعِ حامل
- Ram → Aries
- Ramsden ocular عدسیِ چشمیِ رامس‌دین
- Rasaben → Rastaban
- Rasalange → Rasalhague

Q

q → perihelion distance

quadrant 1- [Astron] نِطاق

2- [Astron] ربعِ مُحَبِّب

3- [Math] نَقَّالَه

4- [Math] ربع؛ ربعِ دایره

~ of altitude ربعِ ارتفاع

quadrature [Astrol] تَرییع

syn: quartile aspect; quartile

quadruplicity [Astrol] مَرَبَّع

quaestiones → interrogaciones

quarter [Astron] تَرییع

~ moon نیمبُرد؛ نیمبُرد

syn: half moon

quartile → quadrature

~ aspect → quadrature

quasar کوازار؛ اخترنما؛ ستاره‌نما

Queen → Cassiopeia

querent [Astrol] سائِل

quesited [Astrol] شاهد

quiescent prominence زبانه‌ی خورشیدی آرام

Pyxis = Pyx., *gen*: Pyxidis قطب نما

syn: Mariner's Compass;

Pyxis Nautica; Sailor's

Compass; Mast; Malus

Pyxis Nautica → Pyxis

pressure	فشار	propagation of light	انتشار نور
~ of light	فشار نور	proper motion = μ	حرکت خاصه؛ خاصه (نق)
~ of radiation → radiation pressure		~ ~ parallax	اختلاف منظر حرکت خاصه
prestellar	پیش اخترى؛ پیش ستاره‌یى	propus → Tejat prior	
Prima Giedi = α^1 Capricorni	جَدَى اَوَّل	prosperity [Astrol]	اقبال
primary mirror	آیینى اَوَّلِیّه	proto-	نخست-؛ پیش-
prime focus → principal focus		protogalaxy	پیش کهکشان؛ کهکشان نخستین
~ meridian	نصف النهارِ اصلی	proton	پروتون
~ movement	حرکت نخستین غربی	protoplanet	پیش سیاره؛ سیاره‌ی اَوَّلِیّه
primeval atom	اتم اَوَّلِیّه	protostar	پیش ستاره؛ ستاره‌ی اَوَّلِیّه
~ nebula	سحابی اَوَّلِیّه	Ps. A. → Piscis Australis	
prime vertical	دایره‌ی بی سمت؛ دایره‌ی ابتدای سمت‌ها؛ دایره‌ی اَوَّل السُّمُوت؛ دایره‌ی مشرق و مغرب	Psc. → Piscis	
primum mobile [Astrol]	محرّک اَوَّل	psi = ψ	پسی (بیست و سومین حرف الفبای یونانی)
syn: the first mover		Ptolemaic system	منظومه‌ی بطلمیوسی
principal focus	کانونِ اصلی	Ptolemy	بطلمیوس
syn: prime focus		Ptolemy's rule	ذات الشعبین
principatus → exaltation		syn: triquetrum	
prism	منشور	pulsars → pulsating stars	
prismatic	منشوری	pulsating stars	ستاره‌های ضربانی؛ ستاره‌های تپنده
~ astrolabe	اسطرلاب منشوری	syn: pulsars	
syn: impersonal astrolabe		~ universe	عالم تپنده
probable error	خطای احتمالی	Pup. → Puppis	
Proclus	برقلس	Puppis = Pup., gen: Poop	کوئل؛ کشتیدم
Procyon = α Canis Minoris	شیرای شامی؛ غَمِصَا؛ کَلَب مُتَقَدِّم	syn: Stern	
projection	تصویر	pyranometer	پیرانومتر
projectio radiorum [Astrol]	مَطْرَح الشعاع	pyrheliometer	هورسنج آذری
prominence	زبانه (خورشید)	Pyx. → Pyxis	

polar cap	کلاهک قطبی
~ circle	دایره‌ی قطبی
~ coordinates	مختصات قطبی
~ day	روز قطبی
~ day and night	شب‌انروز قطبی
~ diameter	قطر قطبی
~ distance = φ	فاصله‌ی قطبی
~ faculae	شراره‌های قطبی
Polaris = α Ursae Minoris	جُدی؛

ستاره‌ی قطبی؛ کوکب شمالی (نق)

syn: Pole Star; North Star

polarization	قطبش؛ پلاریزاسیون
~ curve	منحنی قطبش؛ منحنی پلاریزاسیون
~ of light	قطبش نور؛ پلاریزاسیون نور
polarized light	نور قطبیده؛ نور پلاریزه
polar light → aurora	
~ night	شب قطبی
~ orbit	مدار قطبی
~ radius	شعاع قطبی
~ sequence	رشته‌ی قطبی
~ telescope	دوربین قطبی
~ zone	منطقه‌ی قطبی

pole	قطب
~ of the universe	قطب‌الکُل (نق)
poles	قطبین
~ of the ecliptic	قطبین دایره‌البروج

Pole Star → Polaris

Pollux = β Geminorum = λ Herculis	
رأس التَّوَامِ الشَّرْقَى؛ رأس التَّوَامِ الْمُؤَخَّر؛	
مُؤَخَّر الدِّرَاعَيْن؛ ثانی الدِّرَاعَيْن	

Pond → Throne of the Mournersn

Poop → Puppis

population → stellar population

Porrima = γ Virginis زاویه‌العوَا

syn: Postvorta; Antevorta

Poseidon پُسیدون (قمرِ مشتری)

position موضع؛ مکان

positional astronomy → satrometry

position angle = P زاویه‌ی مکان؛

زاویه‌ی موضع

~ micrometer → filiar micrometer

positive eyepiece → positive ocular

~ lens عدسی مثبت

~ ocular عدسی چشمی مثبت

syn: positive eyepiece

post- پس -

~ nova stage مرحله‌ی پس‌نواختری

Postvorta → Porrima

potential energy انرژی پتانسیل

practical astronomy → astrometry

Praesaepe → Praesepe

Praesepe, Praesaepe مِعْلَف؛ علفگاه؛ آخور؛

ملازه‌ی شیر؛ لِه‌آ؛ نَثره

syn: Beehive; Manger; Crib; Stall

Praesepe and Aselli قَم‌الأسَد (نق)

pre- پیش-

precessional motion of the earth حرکتِ تقدیمی زمین

precession of the equinoxes پیشروی

اعتدالین؛ تقدیمِ اعتدالین؛ مبادرتِ اعتدالین

pre-nova stage مرحله‌ی پیش‌نواختری

planetary atmosphere	جو سیاره‌یی	plasma clouds	ابرهای پلاسمایی
~ comes → planetary companion		plate → disc ¹	
~ companion	ملاصق سیاره‌یی	Pleiades <i>pl</i> , <i>gen</i> : Pleiadum	
syn: planetary comes			ثریا؛ پروین؛ خوشه‌ی پروین؛ شش زنگله
~ motion	حرکت سیاره‌یی	syn: seven sisters	
~ nebulae	سحابی‌های سیاره‌یی	κ Pleidum → Sterope I	
~ orbit	مدار سیاره‌یی	φ & χ pleidum → φ & χ Tauri	
~ precession	تقدیم سیاره‌یی	b Pleiadum → Electra	
~ system	منظومه‌ی سیاره‌یی	c Pleiadum → Maia	
planeto-	سیاره-	d Pleiadum → Merope	
planetocentric coordinates	مختصات سیاره‌مرکزی	f Pleiadum → Atlas	
~ latitude	عرض سیاره‌مرکزی	g Pleiadum → Celaeno	
~ longitude	طول سیاره‌مرکزی	h Pleiadum → pleione	
planetographic coordinates	مختصات سیاره‌نگاری	l Pleiadum → Sterope II	
~ latitude	عرض سیاره‌نگاری	Pleione = Fl28; h Tauri;	
~ longitude	طول سیاره‌نگاری	h Pleiadum	پلیون
planetoids → minor planets ²		Plough → Ursa Major	
planetology	سیاره‌شناسی	Pluto	پلوتون
plane triangle [<i>Math</i>]	مثلث مسطحه	point	نقطه
~ trigonometry	مثلثات مسطحه	pointer → index ¹	
planispheric astrolabe	اسطرلاب سطحی؛ اسطرلاب مسطحه؛ ذات‌الصفايح (نق)؛ اسطرلاب مسطح	Pointers = <i>pl</i> α & β Ursae Majoris	دلیلین
syn: flat astrolabe; plane astrolabe		syn: Keepers; Two-stars	
plano-	تخت	point of intersection [<i>Math</i>]	محل تلاقی؛ محل تقاطع؛ نقطه‌ی تلاقی؛ نقطه‌ی تقاطع
--concave lens [<i>phys</i>]	عدسی تخت-کاو؛ عدسی مسطح-مقعر	~ sources → radiation sources	
~convex lens [<i>phys</i>]	عدسی تخت-کوژ؛ عدسی مسطح-محدب	polar	قطبی
plasma	پلازما	~ of the ecliptic	قطبین دایره‌البروج
		~ aurora → aurora	
		~ axis	محور قطبی

photoelectric cell پیل فتوالکتریک
 ~ photometer نورسنج فتوالکتریک
 ~ magnitude قدر عکاسی

syn: photometric magnitude

~ photometry نورسنجی عکاسی
 photography عکاسی؛ نورنگاوی
 photometer نورسنج؛ شیدسنج
 photometric binaries → eclipsing
 variables

~ magnitude → photographic
 magnitude

~ parallax اختلاف منظر نورسنجی
 photometry نورسنجی؛ شیدسنجی
 photon فوتون

photosphere شیدسپهر؛ فتوسفر

photospheric faculae شراره‌های شیدسپهری

photovisual magnitude قدر نوری-بصری

physical liberation رُخگرد فیزیکی

pi = π پی

(شانزدهمین حرف الفبای یونانی)

Pic. → Pictor

Pictor = pic., gen: Pictoris آلة المصور؛

کُرسی المصور؛ نقاش؛ سه‌پایه نقاش

syn: Painter; The painter's Easel

pin [Astrol] قطب؛ وند

syn: clavus; axis²; pivot²

Pisces = Psc., gen: Piscium حوت؛ سمکه؛

سمکتین؛ سمکتان؛ ماهی

syn: Fishes

α Piscium → Al Rischa

β Piscium فم السمکه

Piscis Australis = Ps.A. حوت جنوبی؛

ماهی جنوبی

syn: Piscis Austrinus;

The Southern Fish

α Piscis Australis → Fomalhaut

Piscis Austrinus → Piscis Australis

~ Volans → Volans

pivot 1 → angulus

2 → pin

~ of the earth → angulus terrae

place of dejection → fall of the
 planet

~ of planet → exaltation of the
 planet

plane 1- صفحه

2- مسطحه؛ مسطح

~ astrolabe → planispheric astrolabe

~ of the celestial equator صفحهی

استوای سماوی

~ of the ecliptic صفحهی دایرة البروج

~ of the equator صفحهی استوا

~ of the horizon صفحهی افق

~ of the meridian صفحهی نصف النهار

~ of the projection صفحهی تصویر

planet سیاره؛ کوکب (نق)؛ کوکب متحیره؛

ستاره‌ی سرگردان؛ ستاره‌ی رونده

syn: wandering star

planetarium -ria افلاک نما

planetary سیاره‌یی

~ aberration انحراف سیاره‌یی

period دوره
 periodic دوره‌یی
 ~ comets ستاره‌های دنباله دارِ دوره‌یی
 period-luminosity relation رابطه‌ی دوره‌ی تابندگی
 period of revolution = p دوره‌ی حرکت انتقالی
 ~ of rotation دوره‌ی حرکت وضعی
 periods of life → chronocrators
 perisaturnum حضیض زحلی
 Perseus = per., gen: Persei برساوُش؛
 برساوُش؛ برساوُش؛ فرساوُش؛ فرساوُش؛
 حاملِ رأس الغول؛ برنده‌ی سرِ غول؛
 برنده‌ی سرِ دیو
 syn: The Hero
 α Persei → Mirfak¹
 β Persei → Algol
 $\circ$ Persei → Atik
 ξ Persei → Menkib¹
 σ Persei مایض برساوُش
 ψ Persei ابرة المرفق
 phachd → phecca
 phact 1 = α Columbae فاخته
 2 - phecca
 phad → phecca
 phaed → phecca
 phases → aspects²
 ~ of the moon
 اِهْلَه‌ی قَمَر؛ فالسیس‌های قمر؛ فاشیشاتِ قَمَر
 phe. → phoenix

phecca → Alphecca
 phecca, phad, phact, phekda, phachd,
 phaed = γ Ursae Majoris فَخْد؛
 فَخْد دُبِ اکبر
 phekda → phecca
 pherd → Alphard
 pherkad 1 → Wardens of the Pole
 pherkad 2 = γ^1 & γ^2 Ursae
 Minoris اخفی الفرقَدین
 ~ Major = γ^1 Ursae Minoris
 اخفی الفرقَدین کُبری
 ~ Minor = γ^2 Urase Minoris
 اخفی الفرقَدین صُغری
 phi 1 = φ فی
 ویکمین حرفِ الفبای یونانی
 2-polar distance
 phobos فوبوس (قَمَرِ مَرِیخ)
 phoebe فوبه (قَمَرِ زُحل)
 Phoenix = Phe., gen: Phoenicis عَنقا؛
 فُونِیس؛ سیمِرخ
 phomaant → Fomalhaut
 phom Ahut → Fomalhaut
 phomalhaut → Fomalhaut
 phomant → Fomalhaut
 phomault → Fomalhaut
 phomaut → Fomalhaut
 phomelhaut → Fomalhaut
 phomhaut → Fomalhaut
 phosphorus → Morning star
 photo- نور-

partile aspect [Astrol]	اتصال تمام	ζ Pegasi → Homam
part of fortune → pars fortunae		η Pegasi → Matar
passive quality [Astrol]	قوت منفعله؛ کیفیت منفعله	θ Pegasi → Baham
Pav. → Pavo		λ Pegasi سعد بارع
Pavo = Pav., gen: Pavonis	طاووس	ν Pegasi → Al Karab
syn: The Peacock		τ Pegasi → Salm
Peacock → Pavo		Pendulum Clock → Horlogium
Pearl of the Crown → Alphecca		pendulum Clock ساعت آونگی
peculiar motion	حرکت خاص	penumbra نیم سایه
syn: motus peculiaris		penumbral eclipse خسوف نیم سایه یی
Peg. → Pegasus		Per. → Perseus
Pegasus = Peg, gen: Pegasi	فرس اعظم؛ فرس؛ فرس ثانی؛ فرس تام؛ اسب دوم	perfect astrolabe اسطرلاب کامل
syn: The Flying Horse;		~ gas [Chem] گاز کامل
The Winged Horse		pergerine [Astrol] غریب
α Pegasi = Markab ²		peri- دور؛ پیرا-
α & β Pegasi	فرغ الاول (نق)؛ فرغ نخستین؛ عرفوهی برین؛ فرغ المقدم؛ عرفوهی علیا؛ ناهزی الدلو المقتدین	syn.: circum-
α, β, γ & δ Pegasi → Square of Pegasus		periastron حضیض ستاره یی
β Pegasi → Scheat ²		pericynthion حضیض قمری
γ Pegasi → Algenib ¹		perigalacticon حضیض کهکشانی
γ & δ Pegasi	فرغ الثانی (نق)؛ فرغ دوم؛ عرفوهی فرو دین؛ فرغ المؤخر؛ فرغ المتأخر؛ عرفوهی سفلی؛ ناهزی الدلو المؤخرین	perigee حضیض؛ حضیض زمینی؛ افریجیون
δ Pegasi → Alpheratz		syn: perigee point
ε Pegasi → Enif		~ of deferent حضیض حامل
		~ of epicycle حضیض تلویر
		~ of equant حضیض معتل المسیر
		~ of sun حضیض آفتاب؛ افریجیون
		~ point → perigee
		perihelion حضیض خورشیدی
		~ distance = q فاصله ی حضیض خورشیدی
		perijove حضیض مشتری؛ حضیض برجیسی
		perimeter [Math] محیط

P

- P 1 → position angle
 2 → period of revolution
- Painter → Pictor
- ~ 's Easel → Pictor
- Pallas پالاس (سیاره‌ی صغیر)
- Pan پان (قمر مشتری)
- parabola [Math] سهمی؛ شلجمی
- parabolic سهمی‌وار؛ سهمی‌گون؛
 سهمی‌شکل؛ سهموی
- ~ antenna آنتن سهمی‌وار
- ~ comet ستاره‌ی دنباله دار سهمی‌وار
- ~ mirror آینه‌ی سهمی‌وار
- ~ orbit مدار سهمی‌وار
- ~ velocity سرعت سهمی‌وار
- parallactic اختلاف‌منظری
- ~ angle زاویه‌ی اختلاف‌منظری
 syn: angle of parallax; angle
 of situation
- ~ displacement جابجایی اختلاف‌منظری
 syn: parallactic shift
- ~ ellipse بیضی اختلاف‌منظری
- ~ image تصویر اختلاف‌منظری
- ~ motion حرکت اختلاف‌منظری
 syn: motus parallacticus
- ~ shift → parallactic displacement
- parallax اختلاف‌منظر
- ~ error خطای اختلاف‌منظر
- parallax of refraction اختلاف‌منظر انکسار
- parallels pl 1- مدارات
- 2 → parallels of latitude
- ~ of altitude → circles of altitude
- ~ of declination → diurnal circles
- ~ of latitude مدارات عرض
 syn: parallels²
- ~ sphere فلک رَحاوی؛ سپهر موازی
- paraselene مهتاب
- syn: moonlight
- parecliptic فلک مُمَثِّل
- syn: assimilated orbit; mummathal
 orbit
- perhelion شمس کاذب؛ عکس خورشید
- syn: sun dog
- pars -rtes → lot
- parsec پارسیک
- pars fortunae [Astrol] سهم السَّعاده
- syn: part of fortune
- partial eclipse 1- کسوف جزئی
- 2- خسوف جزئی
- ~ ~ of the moon خسوف جزئی (نج)؛
 کسوف پاره‌ی قمر (نق)
- syn: partial lunar eclipse
- ~ ~ of the sun کسوف جزئی (نج)؛
 کسوف پاره‌ی شمس (نق)
- syn: partial solar eclipse
- ~ lunar eclipse → partial eclipse of
 the moon
- ~ solar eclipse → partial eclipse of the
 sun

Orion arm بازوی جبار

~ Nebula → Great Nebula in

Orion = M42

~'s Belt = δ, ϵ, ζ Orionis منطقه الجوزا؛

فَقَارُ الْجُوزَا؛ نِطَاقُ الْجُوزَا؛ نِظْمُ الْجُوزَا؛

نِظَامُ الْجُوزَا؛ كَمَرُ بِنْدِ جُوزَا؛ كَمَرُ بِنْدِ جَبَّار

syn: Belt; Hunter's Belt; Jacob's

Staff; Golden Yardarm

orthographic astrolabe → cylindrical

astrolabe

ortive amplitude سَعَتُ الْمَشْرِقِ

oscillating universe عَالَمٍ نُوَسَّانٍ كُنْنَدِه

oscillation نُوَسَّانٍ

oscilloscope نُوَسَّانِ نَمَا

Ostrich's Nest = η, ξ, ρ & σ

Eridani اُدْحَى النَّعَامِ؛ اُدْعَى النَّعَامِ

osculating element عُنْصُرٍ تَمَاسِيٍّ؛ عُنْصُرٍ بُوَسَّانٍ

~ orbit مَدَارٍ تَمَاسِيٍّ

outer planets سَيَّارَاتٍ خَارِجِيٍّ

~ rim [Astrob] حَجَرُهُ؛ طَوْقٌ؛ كُفَّةٌ

syn: margo; limbus

Owel nebula سَحَابِيٍّ جَفْدِيٍّ

oxygen = O اَكْسِيزُن

ozone اُزُون

~ layer → ozonosphere

ozonosphere اُزُونُوسْفَر

syn: ozone layer

Oph. → Ophiuchus

Ophiuchus = Oph., Ophiuchi حوّا؛ مارافسای

syn: Serpentarius; Serpent-Bearer;

Serpent-Holder;

Serpent-Charmer

α Ophiuchi → Rasalhague

β Ophiuchi → Cebalrai

δ Ophiuchi → Yed Prior

ϵ Ophiuchi → Yed Posterior

η Ophiuchi → Sabik

λ Ophiuchi → Marfik¹

Ophichus nebula سحابیِ حوّا

opposite aspect → opposition

Opposition 1 - مقابله

syn: opposite aspect

2 - استقبال؛ امتلا

syn: lunation

optical نوری؛ بصری؛ دیدگانی

~ axis محورِ نوری

~ binary → optical double star

~ center مرکزِ نوری

~ density چگالیِ نوری

~ depth ژرفایِ نوری

~ double → optical double star

~ double star دوتاییِ نوری؛ مزدوجِ بصری

syn: optical binary; optical double

~ instruments ابزارِ بصری

~ interferometer تداخل‌سنجِ نوری

~ phenomena پدیده‌هایِ بصری

~ temperature دمایِ نوری

optics نورشناسی

orb → sphere¹; circle

orbit مدار (نَج)؛ فلک (نَق)

syn: circle²

orbital مداری

~ eccentricity خروج از مرکزِ مداری

~ inclination میلِ مداری

~ motion حرکتِ مداری

~ nodes عُقدتینِ مداری

~ plane صفحه‌یِ مداری

~ velocity سرعتِ مداری

ordinate [Math] محورِ عرض‌ها

Ori. → Orion

oriental [Astrol] تشریق

orientation جهت‌یابی؛ جهت

origin [Math] مبدأِ مختصات

Orion = Ori., gen: Orionis جبار؛

جوزا؛ بزرگ‌منش

syn: The Hunter; The Giant;

The Warrior

α Orionis → Betelgeuse

β Orionis → Rigel

γ Orionis → Bellatrix

δ Orionis → Mintaka

δ , ϵ , & ζ Orionis → Orion's Belt

ϵ Orionis → Alnilam

κ Orionis → Saiph

λ Orionis → Meissa

ϕ^1 , ϕ^2 , π^1 , π^2 , π^3 , π^4 , π^5 , π^6 & g

Orionis ذوالب‌جوزا؛ تاج‌الجوزا

O

O → oxygen

Oberon → Oberton

Oberton (اوبرتون (قمر اورانوس)

syn: Oberon

obeying signs [Astrol] بروج مطيعه

object glass → objective lens

objective → objective lens

~ grating توری شیئی

~ lens عدسی شیئی

syn: object glass; objective

~ prism منشور شیئی

oblate [Math] پخت

oblateness پختی؛ پهن شدگی؛ فشردگی

oblate spheroid شبه کروی پهن شده

oblique مایل

~ horizon افق مایل

syn: horizontal obliques

~ sphere فلک خمایی؛ سپهر کُر

obliquity میل؛ تمایل

~ of the ecliptic میل دایره البروج؛

تمایل دایره البروج

syn: epsilon²

obscure nebulae → dark nebulae

observation رصد

observational رصدی

~ astronomy نجوم رصدی؛ هیئت رصدی

~ twilight فلق و شفق نجومی

observatory رصدخانه

occasive amplitude سمت المغرب (نق)

occidens occasus → descendent

occidental → acronical rising

occident angle → descendant

occultation استتار؛ اختفا

Ocean of Storms → Oceans

Procellarum

Oceanus procellarum اقیانوس طوفانها

syn: Ocean of Storms

Oct. → Octans

Octans = Oct., gen: Octantis ثمن

syn: Octant

Octant → Octans

Octantis → Octans

ocular → ocular lens

~ lens عدسی چشمی

syn: eyepiece; ocular

~ spectroscope طیف بین چشمی

Oculus Tauri → Aldeberan

Okds → Al Rischa

omega = ω امگا

(بیست و چهارمین حرف الفبای یونانی)

omicron = o

امیکرون (پانزدهمین حرف الفبای یونانی)

opacity کدری

open cluster → open star cluster

~ star cluster خوشه ستاره‌یی باز؛

لطلخه‌ی سحابی؛ اشتباک سحابی

syn: open cluster

nuclear energy انرژی هسته‌یی؛ انرژی اتمی

syn: atomic energy

~ fission شکافت هسته‌یی

~ reaction واکنش هسته‌یی

nucleus -lei هسته

Nunki = σ Sagittarii احد النعمان الصادره

Nusakan = β Corona Borealis نَسَّکان (نج)

nut [*Astro*b] فلَس؛ پشیز

syn: Washer

nutation رقص محوری؛ اهتزاز محوری زمین

nodical month	ماه جوزهری؛ ماه گرهی	Northern Light → Aurora Borealis	
syn: draconistic month		~ Scale Tray → Kiffa Borealis	
Nodus Secundus = δ Draconis	التیس	~ signs [Astrol]	بروج شمالی
syn: Al Tais		syn: boreal signs	
non-luminous bodies	اجسام مُستنیر	north galactic pole	قطب شمال کهکشانی
noon	ظهر؛ نیمروز	northing → north declination	
syn: mid-day		north magnetic pole	قطب شمال مغناطیسی
Nor. → Norma		North Node → ascending node	
Norma = Nor., gen: Normae		north polar distance	فاصله قطبی شمالی
	مسطرة النقاش؛ خط کش	~ ~ sequence	رشته قطبی شمالی
syn: The Ruler ²		~ pole	قطب شمال
normal novae	نواختران عادی	~ ~ of the ecliptic → north ecliptic pole	
~ spiral galaxy	کهکشان مارپیچی عادی	~ Star → Polaris	
north	شمال	nova -ae	نواختر
~ celestial pole → Celestial North Pole		syn: new star	
~ declination	میل شمالی	novenaries pl [Astrol]	نه بهرما
syn: northing		syn: ninths of the sign	
~ ecliptic pole	قطب شمال دایره البروجی	nu 1 = ν	نو
syn: north pole of the ecliptic		(سیزدهمین حرف الفبای یونانی)	
northern	شمالی	2 → true anomaly	
syn: boreal		Nubecula Major	ابر بزرگ؛
~ constellations	صُور فلکی شمالی؛		ابر ماژلانی بزرگ
	پیکرهای فلکی شمالی	syn: Large Cloud; Large Magellanic Cloud	
Northern Cross 1 = α, β, δ & ε Cygni		Nubecula Minor	ابر کوچک؛
	صلیب شمالی (نق)		ابر ماژلانی کوچک
2 → Cygnus		syn: Small Magellanic Cloud;	
~ Dawn → Aurora Borealis		Small Cloud	
~ hemisphere	نیمکره شمالی	nuclear	هسته ای؛ اتمی
~ latitude	عرض شمالی		

N

N → nitrogen

Nadir نظیر السمت؛ سمت القدم؛ انحطاط قطب

Naos = ζ Argus Navis;

ζ Carinae سهیل خضار؛ سهیل خضر

Nashira = γ Capricorni سعد نایشره (نح)

nativity [Astrol] مولود

nautical astronomy نجوم دریانوردی؛
هیئت دریانوردی

syn: celo-navigation

~ crepusculum → nautical twilight

navigational constellations صور
فلکی دریانوردی

~ planets سیارات دریانوردی

~ stars ستارگان دریانوردی

~ triangle مثلث دریانوردی

Ne. → neon

neap tide کهکشند؛ مد پایین

nebula -ae 1- سحابی

2 → galaxy

nebular سحابی

~ hypothesis of Laplace

فرضیه سحابی لاپلاس

~ lines خطوط سحابی

~ variables متغیرهای سحابی

negative منفی

~ acceleration → deceleration

~ electrode → cathode

negative lens عدسی منفی

~ ocular عدسی چشمی منفی

Nekkar = β Boötis نقار (نح)

Neptune نپتون

Nereid نرئید (قمر نپتون)

Net → Reticulum

net → spider

~ star → nova

neon = Ne. نئون

Newton's Law of Gravitation قانون
گرانش نیوتن

night شب؛ لیل

~ airglow → nightglow

nightglow هوای شبانه
syn: night airglow

~ hours [Astrol] ساعات لیل

~ house [Astrol] بیت اللیل

Nihal = β Leporis نهال

ninths of the signs → novenaries

nitrogen = N نیتروژن؛ ازت

nocturnal لیلی؛ شبی؛ شبانه

~ arc [Astrol] قوس لیلی

syn: arc of night

~ planet [Astrol] کوکب لیلی

nodal lines → line of the nodes

node جوزهر؛ عقده؛ گره

nodes of the orbit عقدتین مدار؛ گره‌های مدار

~ of the planets جوزهرات کواکب؛

گره‌های سیارات

Muhliphen = γ Canis Minoris

مُحْلِفَيْن (مَج)

multiple galaxy کهکشان چندتایی

~ stars کواکب مجتمع (نق)؛ ستارگان چندتایی

mummathal orbit → parecliptic

mumisaka [Astrob] مُمِسَكَة

syn: shackle

Munic → Alphecca

Munir → Alphecca

Muphrid, Mufrid = η Boötis مفردالرامح؛

مفرد؛ رمحالرامح؛ الساق

syn: Saak

mural circle → mural quadrant

~ quadrant ربع دیواری؛ دایره‌ی جداریه؛

سُدس فخری؛ دایره‌ی دیواری

syn: mural circle

Murzim, Mirzam = β Canis

Majoris مِرْزَمِ شَعْرِي؛

مِرْزَمِ يَمَانِي؛ عَيْنُ الْكَلْبِ الْاَكْبَر

Mus. → Musca

Musca = Mus., gen: Muscae

ذُبَابَه (الجنوبي)؛ مِگَس (جنوبي)

syn: Musca Australis; The Fly;

The Southern Fly

~ Australis → Musca

myrtle astrolabe اسطرلابِ آسِي

Mirphak → Mirfak¹

Mirza 1 → Mizar

2 → Muliphen

Mirzam → Murzim Mizar, Mirza¹,

Mizat = ζ Ursae Majoris غَناق؛ مِئزَر

Mizat → Mizar

Mohammadan Calendar تقویم اسلامی

syn: Moslem Calendar

molecule [Chem] ملکول؛ مولکول

Monkar → Menkar

mono- یک، تک

Monoceros = Mon., gen: Monocerotis

وحید القرن؛ تکشاخ

syn: The Unicorn

monochromatic light نور تکفام

~ magnitude قدر تکفام

monochromator تکفام ساز

Mons Mensae → Mensae

month ماه

monthly nutation رقص محوری ماهانه

moon 1- ماه؛ قمر

syn: luna; selene; terrestrial

satellite

2- قمر

syn: satellite

~ dog → paraselene

moonlight مهتاب

moonrise طلوع ماه

moonset غروب ماه

moon's nodes → lunar nodes

moon's orbital motion حرکت مداری ماه

~ ~ plane صفحه‌ی مدار ماه

~ parallax اختلاف منظر ماه

moon stations → lunar mansions

~ surface سطح ماه

morning star العزنی؛ ستاره‌ی صبحگاهی؛

ستاره‌ی بامدادی

syn: phosphorus

~ twilight فلق

Moslem Calendar → Mohammedan

Calendar

mother → mater

motus parallacticus → parallactic motion

~ peculiaris → peculiar motion

movable signs [Astrol] بروج منقلب،

بروج منقلب

syn: changing signs; changeable

signs; deaded signs;

tropical sings

moving cluster → moving

star cluster

~ star cluster خوشه‌ی ستاره‌یی

متحرک

syn: moving cluster

mu. 1 = μ مو

(دوازدهمین حرف الفبای یونانی)

2 → micron

3 → proper motion

mudir [Astrob] مدیر؛ مَحَرِّک

Mufrid → Muphrid

Mg. → magnesium

Miaplacidus = β Argus Navis; β

Carinae مِیاءِ السَّاکِنه

Mic. → Microscopium

micro- میکرو-؛ یک میلیونیم

micrometeorite شہاب سنگِ کوچک

micrometer ریز سنج

micron = μ = mu میکرون (یک میلیونیم متر)

microphotometer نور سنجِ دقیق؛

میکرو فوٹومتر

Microscope → Microscopium

Microscopium = Mic., gen: Microscopii

ذرہ بین؛ میکروسکپ

syn: The Microscope

microsecond یک میلیونیم ثانیہ

Microwave Amplification by

Stimulated Emission of

Radiation میزِر؛

تقویت ریز موج به وسیلہی تحریکِ تشعشع

syn: maser

mid-distance بُعدِ اوسط

mid-day → noon

mid-heaven → medium Coelum

mid-night نیمہ شب

Milky Way راہِ شیری؛ راہِ مکہ؛ مَجَرَّہ

(نق) راہِ کاکہ کشان؛ کھکشان؛

کھکشانِ راہِ شیری

syn: Galaxy; Way of Saint James

~ ~ System منظومہی راہِ شیری

syn: galactic system

Mimas میماس (قَمَرِ زُحَل)

Mimosa = β Crucis مُمِحْظَلہ

Minkar → Gienah¹

minor axis [Geom] قطرِ اقْصَر؛ محورِ اقْصَر

~ planets 1- سیاراتِ کوچک

2- سیاراتِ صِغار؛ سیارکھا؛

اختر وارهھا؛ شہ سیارات؛ سیاراتِ خُرد؛

سیاراتِ کوچک

syn: planetoids; asteroids

Mintaka = δ Orionis منطقه الجُوزا (نِج)

minute = m دقیقہ

Mira stars → long-period variable

stars

Mirac → Mirach

Mirach, Merach, Mirac, Merak¹,

Mirar, Mirath, Mirax =

β Andromedae جَنبِ المُسَلْسَلہ

mirage سَراب

Mirak 1 → Izar

2 → Merak³

Miranda میراندا (قَمَرِ اورانوس)

Mirar → Mirach

Mirath → Mirach

Mirax → Mirach

Mirfak 1- Mirphak; Marphak,

Marfak¹ = α Persei جَنبِ بَرساؤش؛

مِرْفَقِ الثَّریَّا؛ مِرْفَق

syn: Algenib²; Algeneb;

Elgeneb; Genib

2 → Marfak²

Menkib 1 = ξ Persei مَنَكِبُ الثَّرِيَا؛ مَنَكِب
2 → Scheat²

Mensa = Men., gen: Mensae کوه‌میز
syn: Table; Mons Mensae;
Table Mountain

Merach → Mirach

Merak 1 → Mirach

2 → Izar

3 - Mirak² = β Ursae Majoris

مِرَاقُ الدَّبِّ الاكبر؛ مِرَاق

mercurial جیوه‌یی؛ سیمایی

~ pendulum آونگ جیوه‌یی

Mercurii Sidus → House of Mercury

Mercury عطارد؛ تیر

syn: Apollo² ; Hermes¹

meridian نصف‌النهار؛ دایره‌ی نیمروزان

~ altitude ارتفاع نصف‌النهاری

~ angle زاویه‌ی نصف‌النهاری

~ circle دایره‌ی نصف‌النهاری؛ دایره‌ی ساعتی

syn: transit circle; hour circle

~ error خطای نصف‌النهاری

~ passage → transit

~ plane صفحه‌ی نصف‌النهاری

meridians pl نصف‌النهارات

meridian telescope دوربین نصف‌النهاری

meridional line خط نیمروزان؛ خط زوال

Merope = Fl23; d Tauri; d Pleiadum

Mesartim = γ Arietis اخفی الشَّرَطین

meson میزون

mesosphere 1 → chemosphere

2 → میزوسفیر؛ میان‌سپهر؛
میان‌کره

Me stars → long-period variable stars

metagalactic space فضای فرا کهکشانه

metagalaxy فرا کهکشانه

meteor شهاب

syn: shooting star; falling star

~ craters حفره‌های شهابی

meteoric shower → meteor shower

~ stone → meteorite

meteorite سنگ شهابی؛ شهاب‌سنگ؛ شخانه؛

سنگ آسمانی؛ حَجَرِ سَماوی؛ آسمان‌سنگ؛

هواسنگ

syn: meteoric stone; aeorolite;

meteoritic stone

meteoritic stone → meteorite

meteoroid شهاب‌واره

meteor shower رگبار شهابی

syn: meteror swarm; meteror

stream; shower of meteors;

shower of shooting; stars;

meteoric shower; swarm of

shower

~ stream → meteor shower

~ swarm → meteor shower

methane متان؛ گاز مرداب

syn: marsh gas

method of least square [Math] روش

کمترین مجنور

matunine occultation [Astrol] غيبت

بالغدوات

Maysam, Maasim, Maasym, Mazym,

Mazim = λ Herculis مِعْصَمُ الْجَائِي

Mazim $\rightarrow$ Maysam

Mazym $\rightarrow$ Maysam

M.C. $\rightarrow$ medium coelum

mean anomaly خاصّة الوُسطى (نق)؛ خاصّة
وُسطى؛ حصّة ميانة؛ آنوماليّ متوسط (نج)

syn: argumentum medium

~ argument of sun حصّة الوُسطى شمس؛
حصّة ميانى آفتاب

~ distance فاصلته متوسط

~ equinoxes اعتدالين وُسطى

~ high tide مدّ متوسط

syn: mean high water

~ high water $\rightarrow$ mean high tide

~ hour ساعت وُسطى؛ ساعت متوسط

~ longitude طول اوسط

~ low tide جزر متوسط

syn: mean low water

~ ~ water $\rightarrow$ mean low tide

~ motion حركة متوسط

mean noon ظهر وُسطى؛ ظهر متوسط

~ orbital velocity سرعت مدارى متوسط

~ parallax اختلاف منظر متوسط

~ place مكان متوسط

~ position موضع متوسط

~ radius شعاع متوسط

~ sidereal day شبانروز متوسط نجومى؛

روز نجومى وُسطى

mean solar day روز شمسي وُسطى؛

روز شمسي متوسط؛ شبانروز متوسط خورشيدى؛

روز متوسط شمسي

~ solar time زمان خورشيدى متوسط

~ sun وسط شمس

~ time زمان وُسطى؛ زمان متوسط

Mebsuta = ε Geminorum ذراع المَبسوطه

mechanical equivalent of heat معادل
مكانيكى حرارت

median magnitude قدر ميانه

medium coelum = M.C.

[Astrol] وسط السماء

syn: culminating point; mid-heaven

mega- مگا-؛ يك مليون

megaparsec مگاپارسك

Megrez = δ Ursae Majoris مِغْرَز

Meissa = λ Orionis ميسان؛ رأس الجوزا

syn: Heka, Hika

Mekbuda = ζ Geminorum ذراع المَقْبوضه
(نج)

melting point نقطه ذوب؛ نقطه ذوب

Men. $\rightarrow$ Mensa

meniscus lens عدسي هلالى

~ telescope دور بين هلالى؛ تلسكوب هلالى

Menkab $\rightarrow$ Menkar

Menkalina $\rightarrow$ Menkalinan

Menkalinam $\rightarrow$ Menkalinan

Menkalinan, Menkalinam,

Menkalina = β Aurigae مَنَكِبْ ذى العِنان

Menkar, Menkab, Monkar = α Ceti

مَنَخْر القِطْطس

Mare Humor	دریای اخلاط	Markab ¹ 1 Marchab = α Pegasi	مُتَنُ الْفَرَسِ؛ مَرَكَبُ الْفَرَسِ؛ يَدُ الْفَرَسِ
syn: Sea of Humours		2 → Markeb	
~ Imbrium	دریای رگبارها	Markeb, Markab ² = κ Argus Navis	
syn: Sea of Showers		or κ Carinae	مَرَكَب
~ Nectaris	دریای شَهْد	Marphak → Mirfak ¹	
syn: Sea of Nectar		Mars	مَرِيخ؛ بهرام
~ Nubium	دریای ابرها	syn: Ares; Lohitagna	
syn: Sea of Clouds		marsh gas → methane	
~ Serenitatis	دریای شَقَافَت	Marsia → Marfak ²	
syn: Sea of Serenity		Marsic 1 → Marfik ¹	
~ Tranquillitatis	دریای آرامش	2 → Marfak ²	
syn: Sea of Tranquility		Martis Sidus → House of Mars	
~ Vaporum	دریای بخارها	masculine signs [Astrol]	بروجِ مذکر
syn: Sea of Vapors		maser → Microwave Amplification by Stimulated Emission of Radiation	
Marfak 1 → Mirfak ¹		mass	جرم
2 - Mirfak ² , Marfic ² , Marsia, Marsic ² =		~ energy relation	رابطه‌ی جرم-انرژی
κ Herculis	مِرْقُ الْجَانِي	~ luminosity relation	رابطه‌ی جرم-تابندگی
Marfik 1 → Marfik ¹		~ number	عددِ جرمی
2 → Marfak ²		~ ratio	نسبتِ جرمی
Marfik 1- Marfik ¹ , Marsic ¹ =		Mast → Pyxis	
λ Ophiuchi	مِرْقُ	Matar = η Pegasi	سَمَدِ مَطَر (نَج)
2 → Marfak ²		mater [Astrob]	اُمّ
Margarita Corona → Alphecca		syn: mother	
margo → outer rim		mathematical astronomy → celestial mechanics	
maria → lunar seas		matter	ماده
marine clock	ساعتِ دریایی	matunine apparition [Astrol]	ظهور
Mariner's Compass → Pyxis			بالغدوات؛ پدید آمدنِ بامدادین
marine sextant	ذات السُّدسِ دریایی؛ سکستانِ دریایی		

M

M → absolute magnitude

m 1 → magnitude

2 → minute

Maasim → Maysam

Maasym → Maysam

Magellanic Clouds ابرهای ماژلانی

syn: Clouds of Magellan

magnesium = Mg. [Chem] منیزیم

magnetic مغناطیسی

~ compass قطب‌نمای مغناطیسی

~ declination میل مغناطیسی

syn: compass declination;

compass variation

~ equator استوای مغناطیسی

~ field میدان مغناطیسی؛ میدان آهنربایی

~ force نیروی مغناطیسی

~ meridian نصف‌النهار مغناطیسی

~ poles قطبین مغناطیسی؛ قطبین آهنربایی

~ storm طوفان مغناطیسی

magnetism خاصیت آهنربایی؛

خاصیت مغناطیسی

magnetograph مغناطیس‌نگار

magnetohydrodynamic مانیتو هیدرو دینامیک

magnification درشت‌نمایی

magnifying power توان درشت‌نمایی؛

قدرت بزرگ‌نمایی

magnitude = m. (نق)؛ عُظم (نق)؛ شرف (نق)

syn: absolute brightness; apparent

brightness; intrinsic

brightness

magnitude lines خطوط قدر

~ ratio نسبت قدر

Maia = Fl20 Tauri; c Tauri; c

Pleiadum مایا

main sequence stars ستارگان رشته‌ی اصلی

major axis [Geom] قطرِ اطول؛ محورِ اطول

~ planets 1 → Jovian planets

2- سیاراتِ کُبار؛ سیاراتِ بزرگ

male degress [Astrol] درجاتِ مذکره

malefic [Astrol] نحس

syn: unlucky

~ planets [Astrol] نحسین

male planets [Astrol] کواکبِ مذکره

Malus → Pyxis

Manger → Praesepe

mansions of the moon → lunar

mansion

manzils → lunar mansions

map نقشه

Marchab → Markab²

March equinox → Vernal equinox

mare -ria دریا

Mare Crisium دریای بُحران‌ها

syn: Sea of Crises

~ Fecunditatis دریای باروری

syn: Sea of Fertility

Mare Figoris دریای سرما

syn: Sea of Cold

α, ε & ζ Lyrae اثنافی؛ دیگپایه

β Lyrae $\rightarrow$ Shelyak

γ Lyrae $\rightarrow$ Sulafat

δ & ζ Lyrae اظفار (نق)

η Lyrae $\rightarrow$ Aladfar

Lyre $\rightarrow$ Lyra

luminosity classes	طبقات تابندگی	syn: moon's nodes; draconic points
~ criteria	ضوابط تابندگی	~ nutation رقص محوری ماه
~ effects	اثرات تابندگی	~ occultation اختفای ماه
luminous	منیر؛ درخشان؛ تابان	~ orbit مدار ماه
~ bodies	اجسام منیر	~ parallax اختلاف منظر ماه
~ radiation	تشمع نوری	~ rays اشعه‌ی ماه
luna → moon ¹		~ seas دریاهای ماه
lunar	قمری	syn: maria
~ aspects	وجوه قمر	~ stations → lunar mansions
~ asterisms → lunar mansions		~ year سال قمری
~ calendar	تقویم قمری	lunation 1 → synodic month
~ coordinates	مختصات ماه	2- استقبال؛ امتلا
~ craters	حفره‌های ماه	luni-solar calendar تقویم قمری-شمسی
syn: craters of the moon		~ precession تقدیم قمری-شمسی
~ crevasse	شیار ماه	~ year سال قمری-شمسی
syn: fissure		Lup. → Lupus
~ day	روز قمری	Lupus = Lup., gen: Lupi سُبُع؛ شیر؛ قَهْد؛ ذئب
~ disk	قرص ماه	syn: The Wolf
~ eclipse → eclipse of the moon		l.y. → light year
~ ecliptic limits	محدوده‌های خسوفی	Lyn. → Lynx
syn: lunar limits		Lynx = Lyn., gen: Lyncis وَشَق؛ سیاه‌گوش
~ halo	هاله‌ی ماه؛ هاله‌ی قمر؛ هاله	Lyr. → Lyra
syn: halo; ring around the moon		Lyra = Lyr., gen: Lyrae شلیاق؛ لورا
lunarite	سنگ ماه	سُلْحَفَة؛ کَشَف؛ صَنْج؛ مِعْرَفَه؛ قِیثاره؛
lunar limits → lunar ecliptic limits		چَنگِ رومی؛ سنگ‌پشت؛ اَوَز؛ نَسِرِ واقع
~ mansions	منازل قمر؛ جُفور	syn: The Harp; Lyre
syn: lunar stations; lunar asterisms;		α Lyrae → Vega
moon stations; asterisms;		α Lyrae & α Scorpii هَرَارِین؛ هَرَاران
manzils; mansions of the moon		
~ month → synodic month		
~ nodes	عُقَدَتین قمر؛ جَوَز هَرَتین؛ عُقَدَتین ماه	

line of mid-day → linea medii coeli
 ~ of midnight → linea mediae noctis
 ~ of nodes خطِ عقدتین؛ خطِ گرہا
 syn: nodal lines
 ~ of sines [Astrol] خطِ جیوب
 ~ spectrum طیفِ خطی
 Lion → Leo
 ~'s Heart → Regulus
 -lite سنگ
 Little Bear → Ursa Minor
 ~ Dipper → Ursa Minor
 ~ Dog → Canis Minor
 ~ Horse → Equulus
 ~ Lion → Leo Minor
 Lizard → Lacerta
 local civil time → local time
 ~ coordinates مختصاتِ محلی
 ~ meridian نصف‌النهارِ مکان
 ~ sphere کره‌ی محلی
 ~ time وقتِ محلی؛ وقتِ عرفیِ محلی
 syn: local civil time
 Lohitagna → Mars
 long duration of life عطیہ‌ی کبریٰ
 longitude 1- طول
 2 → geographical longitude
 long-period variable stars ستارگانِ
 متغیرِ درازدوره
 syn: Mira Stars; Me Stars

Loop nebula → Tarantula nebula
 lord [Astrol] رَبِّ؛ صاحب؛ خداوند
 syn: ruler
 ~ of house صاحبِ بیت
 ~ of sign رَبِّ برج؛ صاحبِ برج
 ~ of term صاحبِ حد؛ خداوندِ حد
 ~ of the day رَبِّ الیوم
 ~ of the hour رَبِّ السَّاعَة
 ~ of the night رَبِّ اللَّیْل
 ~ of the triplicity رَبِّ مثله
 ~ of the year رَبِّ السَّنَة؛ سالخدا
 lot [Astrol] سهم
 syn: pars
 lower culmination → lower transit
 ~ high water مدِّ پایین‌تر
 ~ low water جزرِ پایین‌تر
 ~ transit عبورِ نصف‌النهارِ تحتانی
 syn: lower culmination; inferior
 culmination; inferior transit
 low high tide مدِّ پایین
 ~ low tide جزرِ پایین
 ~ tide جزر
 syn: low water; ebb tide
 ~ water → low tide
 lucida; lucid star نیر؛ ستاره‌ی درخشان؛
 ستاره‌ی روشن
 lucky → benefic
 luminaries pl نیرین
 syn: lights
 luminosity 1- تابندگی
 2- → absolute magnitude

Lep. → Lepus	lights → luminaries
Lepus = Lep., <i>gen</i> : Leporis ارنَب؛	limb لبه
کرسى الجبار؛ کرسى الجوزا؛ عرش؛ خرگوش	~ brightening روشنى لبه
<i>syn</i> : The Hare	~ darkening تیرگی لبه
α Leporis → Arneb	limbus → outer rim
α , β , γ & δ Leporis کرسى مؤخر جوزا	limiting magnitude قدر حدی
(نق)؛ عرش جوزا؛ نهال (نق)	limits <i>pl</i> [<i>Astrol</i>] حدود
β Leporis → Nihal	<i>syn</i> : termini; fixes
Lesath, Lesuth = ν Scorpii یسمه	line → linea
Lesser Bear → Ursa Minor	linea -ae خط
~ Dipper → Ursa Minor	<i>syn</i> : line
~ Dog → Canis Minor	~ mediae noctis خط نصف اللیل؛
~ Lion → Leo. Minor	خط وتدا الأرض
~ Water Snake → Hydrus	<i>syn</i> : line of midnight
Lesuth → Lesath	~ medii coeli خط وسط السماء؛
lib. → libra	خط نصف النهار؛ خط علاقه
liberation رُخگرد	<i>syn</i> : linea meridionalis;
~ in latitude رُخگرد عرضی	line of mid-day
~ in longitude رُخگرد طولی	~ meridionalis → lineae medii coeli
Libra = Lib., <i>gen</i> : Librae میزان؛ ترازو	linear خطی
<i>syn</i> : The Balance; The Scales	~ astrolabe اسطرلاب خطی؛ عصای طوسی؛
α^1 & α^2 Librae → Kiffa Australis	عصای موسی
α & β Librae → Claws of the	~ diameter قطر خطی
Scorpion	~ interpolation درونیابی خطی
β Librae → Kiffa Borealis	line of apsidēs خط اوج و حضیض
light نور	<i>syn</i> : apse line
Light Amplification by Stimulated	~ of collimation خط موازی سازی
Emission of Radiation = laser لیزر	~ of equinox خط اعتدال؛ خط مشرق و مغرب؛
light press فشار نور	خط افقی
~ year = l.y.	<i>syn</i> : east-west line

L

Lac → Lacerta		laws of elliptical motion	قوانین حرکت بیضوی
Lacerta = Lac., gen: Lacertae	عَظایه؛ سوسمار	leap day	روزِ کبیسه
syn: The Lizard		~ month → intercalary month	
lambda 1 = λ	لاندا	~ year	سالِ کبیسه
(یازدهمین حرف الفبای یونانی)		syn: bissextile year	
2 → celestial longitude		lens [Phys]	عدسی
3 → wavelength		Leo., gen: Leonis	اَسَد؛ شیر
Large Cloud → Nubecula Major		syn: Lion	
~ Magellanic Cloud → Nubecula Major		α Leonis → Regulus	
laser → Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation		α, β & γ Leonis	صَفیره (نق)؛ هُلبه (نق)
last quarter	تربیع ثانی؛ تربیع دوم	α, β, γ & η Leonis → Sickle	
syn: second quarter		β Leonis → Denebola	
lateral	جانبی	γ Leonis → Algieba	
~ motion	حرکت جانبی	δ Leonis → Duhr	
~ refraction	شکست جانبی؛ انکسار جانبی	δ & θ Leonis	زُبْرَة اَلْاَسَد؛ کاهِل اَلْاَسَد؛ خَرَاتین؛ خَرَاتان
latitude 1-	عرض	syn: Zubra; Chortan	
2 → geographical latitude		ϵ Leonis → Asad Australis	
~ of the eccentric circle	عرض خارج از مرکز	ϵ & μ Leonis	اَشْفار (نق)
~ of the epicycle	عرض تدویر	ζ Leonis → Adhafera	
law of acceleration	قانون شتاب	θ Leonis → Chort	
~ of action and reaction	قانون عمل و عکس العمل؛ کنش و واکنش	κ Leonis	مِنْخَر اَلْاَسَد
~ of universal attraction	قانون جاذبه‌ی عمومی	λ Leonis → Al Terf	
		μ Leonis → Rasalas	
		Leo cluster	خوشه‌ی اَسَد
		Leo Minor = L.Min., gen: Leonis Minoris	اَسَدِ اصغر؛ شیرِ کوچک
		syn: Little Lion; Lesser Lion	

K

K → constant of gravitation	kiloparsec	کیلو پارسیک
Kaitain → Al Rischa	kinetic energy	انرژی جنبشی
Kalpa [Astrol]	~ moment	گشتاور جنبشی؛ ممان سینتیک
syn: age of the world	~ theory of gases	تئوری جنبشی گازها
kappa = κ	King → Cepheus	
(دهمین حرف الفبای یونانی)	~ Charles' Wain → Ursa Major	
katarchai → elections	Kirchoff's Law	قانون کیرشوف
Kaus Australis = ϵ Sagittarii	Kitalpha, Kitalphar, Kitelphard	
نعام	= α Equulei	نیر قطعه الفرس
وارد جنوبی	Kitalphar → Kitalpha	
~ Borealis = λ Sagittarii	Kite → Boötes	
راعی النعائم؛	Kitelphard → Kitalpha	
حارس النعائم	Kneeler → Hercules	
~ Meridionalis = δ Sagittarii	Kochab → Wardens of the Pole	
وسط القوس؛ مقبض القوس؛ قوس میانی	Kocab → Wardens of the Pole	
Kazwini	Kornephorus = β Herculis	حامل الدبوس
قزوینی (زکریا بن محمد)	Kronos → Saturn	
syn: Alkazwini	Kurhah = ξ Cephei	قرحه
Keel → Carina	Kursa → Cursa	
Keepers → Pointers	kursi → throne	
Kids → Haedi		
Kied = σ^2 Eridani		
فیض		
Kiffa Australis = α Librae		
زبانی		
جنوبی؛ کفهی جنوبی		
syn: Zubenelgenubi; Zuben el		
Genubi; Southern Scale Tray		
~ Borealis = β Librae		
زبانی شمالی؛		
کفهی شمالی		
syn: Zubenelchemale;		
Zubeneschemali; Zuben el		
Chomale; Northern Scale Tray		

J

Jabbah = ♍ Scorpii اِکلیل الجبّه؛ جبّه

Jacob's Staff → Orion's Belt

Janus ژانوس (قمرِ رُحل)

Japetus, Iapetus یاپِت؛ یاپِتوس (قمرِ رُحل)

Jewish Calendar تقویمِ یهود

Jovian planets سیاراتِ برجیسی؛

سیاراتِ مشتریایی

syn: giant planets; major planets¹

Juga → Giansar

Julian Calendar تقویمِ قیصری؛ تقویمِ سزاری

~ day روزِ ژولیان؛ روزِ قیصری

Juno ژوُن (سیاره‌ی صغیر)

Jupiter مشتری؛ برجیسی؛ هُرمُزد؛ زاوش

syn: Zeus

irregular galaxy	کهکشان نامنظم
~ nebulae	سحابی‌های نامنظم
~ variables	متغیرهای نامنظم
iso-	هم- ؛ تک-
isophote	هم‌نور
isothermal equilibrium	تبادل هم‌دما
isotope	همتا؛ ایزوتوپ
Izar = ϵ Boötis	إزار؛ تابع السماک؛ منطقة العوا؛ رأيت شمال؛ رأيت فكه
syn: merak; miraksa	

insolation	خورتاب‌گیری	interpretive astronomy →	
inter-	میان-، بین-	interpretational astronomy	
intercalary days → epagomenae		interrogationes <i>pl</i> [Astrol]	مسایل
~ month	ماه کیسه؛ بهیزک	syn: quaestiones; erotiseis	
syn: embolistic lunation; leap month		intersection [Math]	نقطه‌ی تلاقی؛ محلّ تقاطع
intercalation [Astrol]	نسیء؛ سپوختن	interstellar	میان‌ستاره‌یی؛ بین‌ستاره‌یی
interference [Phys]	تداخل	~ absorption	جذب میان‌ستاره‌یی
~ filter	صافی تداخل	~ cloud	ابر میان‌ستاره‌یی؛ ابر بین‌ستاره‌یی
~ of light	تداخل نور	~ dust	غبار میان‌ستاره‌یی
interferometer	تداخل‌سنج	~ gas	گاز میان‌ستاره‌یی
intergalactic	میان‌کهکشانی؛ بین‌کهکشانی	~ lines	خطوط میان‌ستاره‌یی؛ خطوط بین‌ستاره‌یی
~ space	فضای میان‌کهکشانی	~ magnetic field	میدان مغناطیسی میان‌ستاره‌یی
intermercurial planet	سیاره‌ی بین عطاردی	~ matter	ماده‌ی میان‌ستاره‌یی
internal coma	انحراف کانونی داخلی	~ polarization	قطبش میان‌ستاره‌یی
International Astronomical Union		~ space	فضای میان‌ستاره‌یی
= I.A.U.	اتحادیه‌ی بین‌المللی نجوم	intra-	درون-
~ Geophysical Year = I.G.Y.	سال	intramercorial planet	سیاره‌ی درون عطاردی
	بین‌المللی ژئوفیزیک	intrinsic brightness → magnitude	
inter-period	بُهِت مُعَدِّل؛ حِصَّةُ الْمَسِير (نق)	~ luminosity	تابندگی ذاتی
interplanetary	میان‌سیاره‌یی؛ بین‌سیاره‌یی	~ variables	متغیرهای ذاتی
~ gas	گاز میان‌سیاره‌یی؛ گاز بین‌سیاره‌یی	Io	یو (قمر مشتری)
~ magnetic field	میدان مغناطیسی	ion	یون
	میان‌سیاره‌یی؛	ionization [Chem]	یونش؛ یونیزاسیون
	میدان مغناطیسی بین‌سیاره‌یی	~ potential	پتانسیل یونیزاسیون
~ matter	ماده‌ی میان‌سیاره‌یی؛	ionosphere	یونوسفیر؛ یونسفر
	ماده‌ی بین‌سیاره‌یی	iota = ι	یوتا (نهمین حرف الفبای یونانی)
interpolation [Math]	درونیابی	iron = Fe	آهن
interpretational astronomy	هیئت تفسیری؛	~ meteorite → siderite	
	نجوم تفسیری	irregular	نامنظم
syn: interpretive astronomy			

I

i → inclination to the ecliptic

Iapetus → Japetus

I.A.U. → International Astronomical
Union

Ibn Ezra → Aben Ezra

Icarus (ایکاروس (سیاره‌ی صغیر)

I.G.Y. → International Geophysics Year

Ilkhanian Tables زیج ایلخانی

illuminance درخشندگی؛ روشنایی

illumination روشنایی

illuminometer روشنایی‌سنج

image تصویر

~ converter تبدیل‌کننده‌ی تصویر

~ errors خطاهای تصویر

imaginary line خطِ موهومی

impersonal astrolabe → prismatic

astrolabe

impulse ضربه

imum coelum → angulus terrae

~ medium coelum → angulus terrae

inclination میل

~ of orbit میلِ مدار

~ of the plane of an orbit میلِ صفحه‌ی مدار

~ to the ecliptic = i میل به دایره‌البروج

inclined orbit فلکِ مایل

syn: inclined sphere

~ plane صفحه‌ی مایل

inclined sphere → inclined orbit

increasing in light [Astrol] زایدالتور

~ in motion [Astrol] زایدالسیر

Ind. → Indus

index -dices 1- [Astrob] مری

syn: pointer

2- [Math] ضریب؛ نمار

~ arm → alidade¹

~ of refraction of light [Phys] ضریب

شکستِ نور؛ ضریبِ انکسارِ نور؛

نمارِ شکستِ نور

Indi → Indus

Indian → Indus

Indus = Ind., gen: Indi هندی

syn: Indian

inferior conjunction مقارنه‌ی سفلی؛

مقارنه‌ی تحتانی؛ مقارنه‌ی مرتبه‌ی پایین

~ culmination → lower transit

~ planets سیاراتِ سفلی؛ کواکبِ سفلی؛

سفلیین

syn: inner planets²

~ transit → lower transit

infra-red radiation تابشِ فروسرخ؛

تشعشعِ مادونِ قرمز

~ spectra طیف‌های مادونِ قرمز؛

طیف‌های فروسرخ

in itinere signs بروجِ متفق فی الطریقه

inner planets 1- سیاراتِ داخلی

2 → inferior planets

hypotenuse of the shadow →

diameter of the shadow

hypothetical parallax اختلاف منظر فرضی

horoscope [Astrob]	زایچه، زایچه	Human signs [Astrol]	بروجِ انسی
syn: Nativity		Hunter → Orion	
horse [Astrob]	فَرَس	~'s Belt → Orion's Belt	
syn: equus; caballus; cuneus;		Hunting Dogs → Canes Venatici	
wedge		Hya. → Hydra	
Horse head nebula, Horse's Head		Hyades pl = $\alpha, \gamma, \delta, \epsilon, \theta^1$ & θ^2 Tauri	
Nebula	سحابی کله‌اسبی	فَلايص؛ عَنيمه؛ اَشتر مادگان؛ فَلَاص؛ مِجَدَح	
~'s Head → Equulus		Hyaenas pl = β, γ & δ Boöt's	ضِباع
~ ~ Nebula → Horse head		Hydra = Hya., gen: Hydrae	شجاع؛
nebula			مارِ باریک
hour = h .	ساعت	syn: Water Snake	
~ angle	زاویه‌ی ساعتی	α Hydrae → Alphard	
~ circle	دایره‌ی ساعتی؛ دایره‌ی نصف‌النهاری	σ Hydrae	مِنْخَر الشَّجاع
~ coordinates	مختصاتِ ساعتی	hydro-	هیدرو-؛ آب-
~ lines	خطوطِ ساعات	hydrodynamic force	نیروی هیدرودینامیک
house [Astrol]	بیت؛ خانه	hydrogen = H	
syn: domicile		~ flocculi	فلوکولوس‌های هیدرُنی
House of Jupiter [Astrol]	خانه‌ی مشتری	~ ion	یونِ هیدرُنی
~ of Mars [Astrol]	خانه‌ی مریخ	Hydrus = Hyi., gen: Hydri	حَيَّة‌الماء؛
syn: Martis Sidus			الشَّجاع الصَّغیر، ثَعبان البحر؛ نَر مار
~ of Mercury [Astrol]	خانه‌ی عطارد	syn: Lesser Water Snake	
syn: Mercuril Sidus		Hyi. → Hydrus	
~ of Moon [Astrol]	خانه‌ی قمر	hyleg [Astrol]	هیلاج
~ of Saturn [Astrol]	خانه‌ی زحل	hyperbola [Math]	هذلولی
syn: Vestae Sidus		hyperbolic comet	ستاره‌ی دنباله‌دارِ هذلولی
~ of Sun [Astrol]	خانه‌ی شمس؛	~ mirror	آیینهِ هذلولی
	خانه‌ی آفتاب	~ orbit	مدارِ هذلولی
~ of Venus [Astrol]	خانه‌ی زهره	~ velocity	سرعتِ هذلولی
syn: Veneris Sidus		Hyperion	هیپریون (قمرِ زحل)
Hugenian ocular	عدسی چشمیِ هوگن		

heliometer	خورسنج	Hexagon → sextile	
Helios → Sun		hibernal signs [<i>Astrol</i>]	بروجِ شتوی؛
helium = He.	هلیوم		بروجِ شتایی؛ بروجِ زمستانی
hemi-	نیم-	higher low tide	جزرِ بالاتر
hemisphere	نیمکره	high high tide	مدِّ بالا
hemispherical sundial	اسکافه	~ low tide	جزرِ بالا
syn: hemispherical quadrant		~ tide	مدِّ
~ quadrant → hemispherical sundial		syn: high water; flood tide	
Her. → Hercules		high-velocity stars	ستارگانِ با سرعتِ زیاد
Hercules 1 = Her.,		high water → high tide	
gen: Herculis	الجاثی؛ الجاثی علی رُکبتیه؛	Hika → Meissa	
	راقص؛ زانورده؛ بر زانو نشسته	Hipparchus	ابرخس
syn: The Kneeler		holder → cord	
α Herculis → Ras algethi		Homam = ζ Pegasi	سعدالهام (نج)
β Herculis → Kornephorus		Hor. → Horlogium	
κ Herculis → Marfak ²		horae aequale → equal hours	
λ Herculis → Maysam		~ inaequales → unequal hours	
2 → Pollux		~ temporales → unequal hours	
Herdsmen → Boötes		horizon	افق
~ 's Club	عصای صیّاح؛ عصای ذات‌الکلاب	~ system of coordinates	مختصاتِ افقی
syn: Herdsman's Crook;		horizontal	افقی
Herdsmen's Staff		~ axis	محورِ افقی
~ Crook → Herdsman's Club		~ circle	دایره‌ی افق
~ Staff → Herdsman's Club		~ obliques → oblique horizon	
Hermes 1 → Mercury		~ parallax	اختلاف‌منظرِ افقی
2-	هرمس (سیاره‌ی صغیر)	~ plane	صفحه‌ی افق
Hero → Perseus		~ refraction	انکسارِ افقی
Hertzian waves	امواجِ هرْتز	Horlogium = Hor., gen: Horlogii	ساعت
Hesperus → Evening Star		syn: The clock; The Pendulum	
Hestia	هستیا (قمرِ مشتری)	Clock	

H

H → hydrogen

h 1 → altitude

2 → hour

Hadar → Agena

Haedi pl 1- ζ & η Aurigae
العِناز؛
بُزْغَالِگان

2- α, ε, ζ & π Aurigae

العِناز؛ عَنز؛ بُزْغَالِگان

syn: The Kids

half-moon → quarter moon

half-sign [Astrol] نیم‌بهر

Halley's Comet ستاره‌ی دنباله‌دارِ هالی

halo هاله؛ هاله‌ی ماه؛ هاله‌ی قمر

syn: ring around the moon;

lunar halo

Haly Reduan رضوان (علی بن)

syn: Ali Aben Reduan;

Ali Ibn Reduan

Hamal, Hamel, Hemal, Hamul

= α Arietis حَمَل؛ ناطح؛ نَطَح

syn: El Nath²

Hamel → Hamal

handle [Astrob] عُرْوَه

syn: armilla suspensoria

Hare → Lepus

Harp → Lyra

harvest moon → full moon

hayyiz [Astrol] حَیْز

He. → helium

head of comet سرِ ستاره‌ی دنباله‌دار

Heart of the Sun → Cazimi

heat حرارت؛ گرما

heaven 1 → sky

2- فلک

heavenly فلکی؛ آسمانی؛ سماوی

~ body → celestial body

Heka → Meissa

heliacal rising نَوَاء؛ طلوع

syn: cosmic rising

~ setting غیبت

syn: cosmic setting

helio- خورشید-؛ خور-

heliocentric خورشیدمرکزی

~ coordinates مختصاتِ خورشیدمرکزی

~ latitude عرضِ خورشیدمرکزی

~ longitude طولِ خورشیدمرکزی

~ parallax → annual parallax

~ position موضعِ خورشیدمرکزی

~ theory تئوریِ خورشیدمرکزی

heliographic خورنگاری؛ خورشیدنگاری

~ coordinates مختصاتِ خورنگاری؛

مختصاتِ خورشیدنگاری

~ latitude عرضِ خورنگازی؛

عرضِ خورشیدنگاری

~ longitude طولِ خورنگاری؛

طولِ خورشیدنگاری

Goat 1 → Capricornus

• 2 → Capella

Gold fish → Dorado

Golden Yardarm → Orion's Belt

Gomeisa, Algomeyla, Gomelza,

Algomisa, Algomiza, Algomeysa,

Algomyso, Alchamizo = β Canis

Minoris مرزَم شامی؛ شَعْرَتِ عُمَیْصَا؛

الْبَرَاغ؛ مرزَم الْکَلْبِ الْاَصْفَر؛ مرزَم الْعُمَیْصَا

Gomelza → Gomeisa

Graffias → Acrab

granules *pl* ریزدانه‌ها

Graving tool → Caelum

gravitation نیروی ثقل؛ نیروی گرانش

syn: force of gravity;

gravitational force

gravitational acceleration →

acceleration of gravity

~ astronomy → celestial mechanics

~ attraction جاذبه‌ی ثقل؛ جاذبه‌ی گرانشی

~ constant ثابت گرانش؛ ثابت ثقل

~ field میدان جاذبه؛ حوزه‌ی ثقل؛

میدان گرانشی

~ force → gravitation

Great Bear → Ursa Major

great circle [*Math*] دایره‌ی عظیمه؛

دایره‌ی بزرگ

Great Dog → Canis Major

Greater Bear → Ursa Major

~ Dog → canis Major

Great Nebula in Orion

سحابی بزرگ جبار

syn: Orion Nebula = M42

Great Square of Pegasus → Square of

Pegasus

Greenwich Meridian نصف النهار گرینویچ

Gregorian Calendar تقویم گریگوری

Gru. → Grus

Grumium = ϵ Draconis

Grus = Gru., *gen*: Gruis کُرکی؛ دُرنا

syn: The Crane

α Gruis → Al Na'ir

Guardian of the Pole → Kochab

Guardians of the Pole →

Wardens of the Pole

Guards → Wardens of the Pole

Genib → Mirfak¹

geo-	زمین-، زمینی-
geocentric	زمین مرکزی
~ altitude	ارتفاع زمین مرکزی
~ coordinates	مختصات زمین مرکزی
~ latitude	عرض زمین مرکزی
~ longitude	طول زمین مرکزی
~ parallax → diurnal parallax	
~ position	موضع زمین مرکزی
~ theory	تئوری زمین مرکزی
~ universe	عالم زمین مرکز
~ zenith	سمت الرأس زمین مرکزی
~ ~ distance	فاصله سمت الرأس
	زمین مرکزی

geodesic → geodetic

geodesy زمین‌پیمایی؛ ژئودزی

geodetic, geodesic زمین‌پیمایی

~ coordinates → geographical

coordinates

~ latitude → geographical latitude

geographical جغرافیایی

~ coordinates مختصات جغرافیایی

syn: geodetic coordinates

~ latitude عرض جغرافیایی؛ عرض بلد (نق)

syn: geodetic latitude;

topographical latitude;

terrestrial latitude; latitude²

~ longitude طول جغرافیایی؛

طول بلد (نق)

syn: topographical longitude;

terrestrial longitude

geographical position موقعیت جغرافیایی

geography جغرافیا

geoid زمین‌گون

geomagnetic زمین‌مغناطیسی

~ poles قطبین زمین‌مغناطیسی

geomagnetism مغناطیس‌زمینی

syn: terrestrial magnetism

geometrical هندسی

~ aberration انحراف هندسی

~ astronomy هیئت هندسی؛ نجوم هندسی

Giansar, Giauza = λ Draconis

ذنب‌التین

syn: Juga

Giant → Orion

giants pl 1 - غول‌ها؛ غول‌پیکرها

2 → giant stars

giant planets → Jovian planets

~ star ستاره‌ی غول‌پیکر

syn: giant

Giauza → Giansar

Giedi = α Capricorni جدی

syn: Algedi

Gienah 1 = γ Corvi جناح‌الغراب‌الایمن

syn: Minkar

2 = ε Cygni جناح‌الدجاجه

Gildun → Yildun

Giraffe → Camelopardalis

giver of life → apheta

globular cluster خوشه‌ی گوی‌سان؛

خوشه‌ی کروی؛ خوشه‌ی گلولی

gnomon 1- چوبک؛ مقیاس

2- ساعت‌ظلی

G

G → galactic longitude

g → galactic latitude

galactic

کهکشانی

~ absorption

جذبِ کهکشانی

~ center → center of galaxy

~ circle

دایره‌ی کهکشانی

~ cluster

خوشه‌ی کهکشانی

syn: cluster of galaxies;

galactic star cluster

~ coordinates

مختصاتِ کهکشانی

~ equator

استوای کهکشانی

~ latitude = g

عرضِ کهکشانی

~ longitude = G

طولِ کهکشانی

~ motion

حرکتِ کهکشانی

~ nebulae

سحابی‌های کهکشانی

syn: gaseous nebulae

~ novae

نواخترانِ کهکشانی

~ plane

صفحه‌ی کهکشان

~ poles

قطبینِ کهکشانی

~ recession → recession of galaxies

~ rotation

حرکتِ وضعیِ کهکشانی

~ star cluster → galactic cluster

~ system → Milky Way System

galacto-

کهکشان-

galactocentric coordinates

مختصاتِ

کهکشان مرکزی

Galaxy

راهِ شیری؛ راهِ مکه؛ راهِ کاهکشان؛

راهِ بهشت؛ مجرّه (نق)؛ کهکشان

syn: The Milky Way;

Way of Saint James

galaxy

کهکشان؛ کهکشان

syn: nebula²; extragalactic

nebula

gamma = γ

گاما

(سومین حرفِ الفبای یونانی)

Ganymede

گانیمد (قمرِ مشتری)

gaseous nebulae → galactic nebulae

Gazelle's Springs → ν & ξ, μ, λ, ι

& κ Ursae Majoris

Gegenshein → counter glow

Gem. → Gemini

Gemini pl = Gem.,

gen: Geminorum

جوزا؛ توأمان؛

توأمین؛ دوپیکر

syn: Twins

α Geminorum → Castor

α & β Geminorum ذراع المَبسوطه (نق)

β Geminorum → Pollux

γ Geminorum → Alhena

δ Geminorum → Wasat

ε Geminorum → Mabsuta

ζ Geminorum → Mekbuda

η Geminorum → Tejat Prior

μ Geminorum → Tejat Posterior

ξ Geminorum → Al Zirr

Gemma → Alphecca

general precession

تقدیمِ عمومی

General Theory of Relativity

تئوری

عمومی نسبیت

Fox and Goose → Vulpecula

~'s Kennel → Square of Pegasus

free fall سقوط آزاد

front fish سَمَكِي مُتَقَدِّم؛ سَمَكِي مُقَدِّم

syn: western fish; vernal fish

front of the astrolabe وَجْه اسطرلاب

fruitful sings → watery signs

full moon پُری ماه؛ بَنَر؛ استقبال؛ امتلا

syn: harvest moon

Fumahant → Fomalhaut

Fumalhaut → Fomalhaut

Furnace → Fornax

furnace spectrum طیف کوره‌یی

Furud = ζ Canis Majoris فرود

flare stars`	ستارگان شراره‌یی	Fumahaut, Phom Ahut,
syn: U.V. Ceti Stars		Fomauth , Fomahant, Fomahand,
flash spectrum	طیف درخششی	Fumahant, Phomant, Fumalhant,
flat astrolabe → planispheric		Phomaant, Fontabant = α Piscis
astrolabe		australis; Difda, Diphda ² قَمِ الْحَوْتِ؛
flattening of the sphere	تسطیح کره	قَمِ الْحَوْتِ جنوبی؛ ظَلیم؛ ضِفْدَعِ الاول
flocculus -li	فلوکولوس	Fomauth → Fomalhaut
flood tide → high tide		Fontabant → Fomalhaut
Fly → Musca		For. → Fornax
Flying Fish → Volans		forbidden lines
~ Horse → Pegasus		خطوط قدغن؛
~ Saucer	بشقاب پرنده	خطوط ممنوع
Foal → Equulus		force نیرو
focal	کانونی	~ of attraction [Mech] نیروی جاذبه
~ distance → focal length		syn: attractive force
~ length	فاصله‌ی کانونی	~ of gravity → gravitation
syn: focal distance		~ of inertia نیروی جبر
~ plane	صفحه‌ی کانونی	Fornax = For.,
~ point → focus		gen: Fornacis
~ surface	سطح کانونی	syn: The Furnace
focus -ci [phys]	کانون	Fortuna Major [Astrol] سعد بزرگ؛
syn: focal point		سعد اکبر
Fomahand → Fomalhaut		~ Minor [Astrol] سعد خرد؛ سعد اصغر
Fomahant → Fomalhaut		fortunate positions → dignities
Fomahaut → Fomalhaut		~ signs بروج سعد
Fomalhaut, Fumalhaut, Fomalhout,		fortune سعد
Phomelhaut, Phomalhaut,		syn: benefic
Fumalhaut, Phomalhaut,		four pivots [Astrol] اوتاد اربعه
Phomault, Phomaut,		syn: angles; anguli; cardines;
Fomahaut, Phomhaut, Fomauth,		centra
		Fox → Vulpecula

F

F → Iron		filament	رشته
face [Astrol]	وجه	filamentary nebula	سحابی رشته‌یی
facula -ae	مشعل	filar micrometer	ریزسنج رشته‌یی
falcate	هلالی	syn: position micrometer	
fall → fall of the planet		filter	صافی
falling star → meteor		firdaria → chronocrators	
fall of the planet	هبوط	fire ball → bolide	
syn: place of dejection; fall;		first mover → primum mobile	
casus; dejection		First Point of Aries	مدار رأس الحمل؛ رأس الحمل
false dawn	صبح کاذب؛ صبح دروغین	syn: Vernal equinox	
family of comets	خانواده‌ی ستارگان	~ ~ of Libra → autumnal equinox	
	دنباله‌دار	first quarter	تربیع اول؛ تربیع نخستین
female degrees [Astrol]	درجات مؤنثه	~ westerly movement	حرکت نخستین غربی
~ planets [Astrol]	کواکب مؤنث	Fishes → Pisces	
feminine signs [Astrol]	بروج مؤنث	fissure → lunar crevasse	
feral	وحشی‌السیر	five intercalary days → epagomenae	
Ferghani → Alfraganus		~ planets, the	خمس‌ی متحریره؛ پنجه‌ی سرگردان؛ کواکب متحریره
Ficares → Alfirk		~ supplementary days → epagomenae	
field	میدان؛ حوزه	fixed signs [Astrol]	بروج ثابت
~ of force	میدان نیرو	~ stars	ثوابت؛ کواکب ثابت؛ ستارگان بیابانی؛ ستارگان ایستاده؛ ستارگان ثابت
~ of gravity	میدان گرانی؛ میدان ثقل	~ tetragon [Astrol]	مربع ثابت
~ of the telescope	میدان دوربین	fixes → limits	
fiery signs [Astrol]	بروج ناری؛ بروج آتشی	flame spectrum	طیف شعله‌یی
~ trigon → fiery triplicity		flare	شراره
~ triplicity [Astrol]	مثلث‌ی ناری؛ مثلث‌ی آتشی	syn: solar flare; solar eruption;	
syn: fiery trigon		sun's flare	

exaltation [*Astrol*] شَرَف

syn: principatus; altitude;

altitudine; place of exaltation

excentric → eccentric

~ orbit → eccentric orbit

exosphere اِکِزوسْفِر

expanding universe جهانِ در حالِ گسترش

expansion of the universe گسترشِ جهان؛

گسترشِ عالم؛ انبساطِ عالم

exploding stars ستاره‌های انفجاری

syn: erupting stars; eruptive stars

external coma انحرافِ کانونیِ خارجی

~ galaxies کهکشان‌های خارجی؛

کهکشانه‌های خارجی

syn: extragalactic nebulae²

extinction → absorption of light in

the earth's atmosphere

extra- برون-

extragalactic برون‌کهکشانی

~ nebula → 1- galaxy

2- external galaxy

extragalactic space فضای برون‌کهکشانی

eye piece → ocular lens

equatorial plane	صفحه‌ی استوایی	γ^1 Eridani → zaurak	
~ radius	شعاعِ استوایی	η Eridani → Azha	
~ system of coordinates → equatorial coordinates		θ Eridani → Acamar	
~ telescope	دوربینِ نجومیِ استوایی	ϕ^1 Eridani → Beid	
~ zone	منطقه‌ی استوایی	ϕ^2 Eridani → Keid	
equinoctial → celestial equator		ν^1 & ν^2 Eridani → Theemin	
~ circle → celestial equator		Eros	إروس (سیکره‌ی صغیر)
~ points → equinoxes		erotiseis → interrogations	
~ shadow	ظلّ الاستواء؛ ظلّ الاعتدال	Er Rai, Er rai = γ cephei	راعی؛ شبان
equinoxes <i>pl</i>	اعتدالین؛ دو نقطه‌ی اعتدال	Errakis → Arrakis	
syn: equinoctial points		erupting stars → exploding stars	
equipollent signs [<i>Astrol</i>]	بروجِ متفق‌القوة	eruptive stars → exploding stars	
Equuleus = Equ., <i>gen</i> :		escape velocity → velocity of escape	
Equulei	قطعة‌الفرس؛ رأس‌الفرس؛ فرسِ اول؛ فرسِ اصغر؛ اسبِ نخستین؛ پاره‌ی اسب	essential dignity [<i>Astrol</i>]	استیلا
syn: The Little Horse; The foal;		essentially dignified [<i>Astrol</i>]	مستولی
The Horse's Head		eta = η	إتا (هفتمین حرفِ الفبای یونانی)
α Equulei → Kitalpha		Etamin, Eltanin, Ettanin, Etannin,	
equus → horse		Etanin, Etanim = γ Draconis	رأس‌التین
Eratosthenes	إراتوستینس؛ إراتوس	Etanin → Etamin	
erect angles [<i>Astrol</i>]	اوتادِ قائمه	Etannin → Etamin	
~ sphere → right sphere		ether, aether	اثير (نق)
Eri. → Eridanus		Ettanin → Etamin	
Eridanus = Eri., <i>gen</i> : Eridani	نهر؛ جوی	Eudoxus	اوذکُشش
syn: The River		Europa	اوروپ (قمرِ مشتری)
α Eridani → Achernar		evasion [<i>Astrol</i>]	فوت
β Eridani → Cursa		evening occultation	غایبیِ شبانگاہی
		Evening Star	ستاره‌ی شامگاہی
		syn: Hesperus	
		evening twilight	شفق

elliptical motion	حرکت بیضوی	2 → obliquity of the ecliptic	
elliptic orbit	مدار بیضوی	Equ. → Equuleus	
El Nath; Alnath 1 = β Tauri;		equal hours [Astrol]	ساعات مُستوی؛ ساعات مُعدّل
γ Aurigae	قرن الثور؛ قرن الثور شمالی؛ رجل مُمسك الأعتة؛ كعب ذوالعنان	syn: horae aequales	
2 → Hamal		equalization of the houses [Astrol]	تسوية البیوت
elongation	کشیدگی	equant	فلک معدل المسیر (نق)
Eltanin → Etamin		equation argumenti → equation of	
embolistic year	بهیزک (نق)	anomaly	
~ lunation → intercalary month		~ of anomaly	تعدیل خاصه (نق)؛ تعدیل حصه؛ تعدیل نخستین
emmission lines	خطوط نشری؛ خطوط گسلی	syn: equation argumenti	
~ nebulae	سحابی های نشری؛ ابرهای تشعشی	~ of day	تعدیل النهار
~ spectrum	طیف نشری؛ بیناب گسلی	~ of light	تعدیل نور
Enar → Achernar		~ of sun	تعدیل شمس
Enceladus	انسلاو (قمر زحل)	~ of the center	تعدیل مرکز
Enf → Enif		~ of time	تعدیل زمان
Enif, Enf, Enir = ϵ Pegasi	قمر الفرس؛ جحفلة الفرس؛ أنف الفرس	equator 1 -	استوا؛ خط استوا؛ استواى زمینى
Enir → Enif		2 → celestial equator	
epagomenae pl	خمسهای مُستترقه (نق)؛ پنجهی دزیده؛ اندرگاه	equatorial	استوایی
syn: five intercalary days;		~ conjunction	مقارنه ی استوایی؛ مقارنه ی معدل النهاری
five supplementary days		~ coordinates	مختصات استوایی؛ مختصات معدل النهاری
ephemeris -ides	تقویم نجومی	syn: equatorial system of	
epicycle	فلک تدویر (نق)	coordinates	
~ center → center of epicycle		~ diameter	قطر استوایی
epoch = E	دوره	~ horizontal parallax	اختلاف منظر
epsilon 1 = ϵ	ایسیلون		افقی استوایی

eclipse year	سال کسوفی	election → elections	
eclipsing binaries → eclipsing		elections pl [Astrol]	اختیارات
binary stars		syn: election; katarchai	
~ binary stars	ستارگان دوتایی	Electra 1- Fl17 Tauri; b Tauri; b	
	گرفتی	Pleiadum	
syn: eclipsing binaries		2-	الکترا (سیکری صغیر)
~ variables	متغیرهای گرفتی؛	electric	برقی؛ الکتریکی
	ستارگان دوتایی نورسنجی	~ arc	قوس الکتریکی
syn: photometric binaries		~ field	میدان الکتریکی
ecliptic 1-	دایرة البروج؛ فلک البروج؛	electro-	برق-، برقی-
	نطاق البروج؛ دایره کسوف؛ دایره شمسیه	electromagnetic	برق-مغناطیسی؛
2-	دایرة البروجی		برق-طیسی؛ کاهنربایی؛ الکترومغناطیسی
3-	کسوفی	~ forces	نیروهای الکترومغناطیسی
~ conjunction	مقارنه دایرة البروجی	~ radiation	تشعشع الکترومغناطیسی
~ constellation → zodiacal		~ spectrum	طیف الکترومغناطیسی؛
constellation			طیف تشعشی
~ coordinates	مختصات دایرة البروجی	syn: radiation spectrum	
syn: ecliptic system of		electrometer	برق سنج
coordinates		electron	الکترون
~ latitude	عرض دایرة البروجی	~ density	چگالی الکترونی
~ limits	حدود کسوفی و خسوفی	electronic telescope	دوربین الکترونی؛
~ longitude	طول دایرة البروجی		تلسکوپ الکترونی
~ system of coordinates → ecliptic		electron steam	جریان الکترونی
coordinates		~ volt = eV.	الکترونولت
ecosphere	اکوسفر	elevation → altitude	
Ed Asich, Eldsich = ι Draconis	ذیح	Elgeneb → Mirfak ¹	
Eddib → Thuban		Elkophra, Alkaphrah = χ Ursae	
effective temperature	دمای مؤثر	Majoris	قنرۃ الاولى
El Dsib → Thuban		elliptic, elliptical	بیضوی
Eldsich → Ed Asich		elliptical galaxy	کهکشانی بیضوی
		syn: spheroidal galaxy	

E

E	1 → eccentric anomaly
	2 → epoch
	3 → color excess
e → eccentricity of the orbit	
Eagle → Aquila	
earth	زمین
syn: Tellus; terra -ae	
earth-light	نور زمین
earthly trigon → earthy triplicity	
earth pivot → angulus terrae	
earth's atmosphere	جو زمین
syn: terrestrial atmosphere	
~ axis	محور زمین
~ equatorial plane	صفحه‌ی استوایی زمین
earthshine	زمین‌تاب؛ روشنی خاکستری
syn: ashen light	
earth's magnetic field	میدان مغناطیسی زمین
~ ~ poles	قطبین مغناطیسی زمین
~ orbit	مدار زمین
~ rotation	حرکت وضعی زمین
earthy	خاکی
~ signs [Astrol]	بروج خاکی
~ triplicity [Astrol]	مثلثه‌ی ثرابی؛ مثلثه‌ی خاکی
syn: earthly trigon	
east	مشرق؛ شرق؛ خاور

eastern	شرقی؛ خاوری
~ fish → rear fish	
~ quadrature → dexter quartile	
Eastern Standard Time	زمان معیار شرقی
east line	خط مشرق؛ مشرق اعتدال
~ point	نقطه‌ی مشرق
~ west line → line of equinox	
ebb tide → low tide	
eccentric, excentric	خارج از مرکز
~ anomaly = E	آنومالی خروج از مرکز
~ circle	فلک خارج از مرکز (نق)؛ فلک اوج
syn: eccentric orbit	
eccentricity	خروج از مرکز
~ of an ellipse	خروج از مرکز بیضی
~ of the earth's orbit	خروج از مرکز مدار زمین
~ of the orbit = e	خروج از مرکز مدار
eccentric orbit → eccentric circle	
eclipse	کسوف (نق)؛ گرفتگی؛ گرفت
~ of the moon	کسوف قمر (نق)؛ خسوف (نج)؛ ماه گرفتگی؛ گرفت
syn: lunar eclipse	
~ of the sun	کسوف شمس (نق)؛ کسوف آفتاب (نق)؛ خسوف آفتاب گرفتگی؛ خورشید گرفتگی؛ گرفتگی خورشید
syn: solar eclipse	
eclipses of the planetary satellites	خسوف و کسوف اقمار سیارات

Dubb → Dubhe

Dubhe, Dubb → = α Ursae Majoris

ظهر الدب الأكبر؛ الدب

Duhr, Dhur = δ Leonis

ظهر الأسد؛

عرف الأسد

syn: Zosma, Zozma

dumb signs [Astrol]

بروج بی آواز

duodenaries pl [Astrol]

دوازده بهرماه؛

اثني عشریات

syn: Twelfths

duration of life [Astrol]

عطیه

dusky degrees [Astrol]

درجات قُتمه

dwarf novae pl

نواختران کوتوله

dwarfs → dwarf stars

dwarf sequence

رشته‌ی کوتوله

~ stars

ستارگان کوتوله

syn: dwarfs

dynamic parallax

اختلاف منظر دینامیکی

diurnal liberation رُخگرِدِ روزانه
 syn: daily liberation
 ~ motion حرکتِ روزانه؛ حرکتِ یومیه
 syn: daily motion; diurnal movement
 ~ movement → diurnal motion
 ~ parallax اختلافِ منظرِ روزانه
 syn: geocentric parallax
 ~ planet [Astrol] کوکبِ نهاری
 ~ rotation حرکتِ وضعیِ روزانه
 ~ signs [Astrol] بروجِ نهاری؛ بروجِ روزی
 divergence of lens [Phys] واگراییِ عدسی؛
 تباعدِ عدسی
 divergent lens [Phys] عدسیِ واگرا؛
 عدسیِ مُتباعِد
 Dog of Orion → Canis Major
 ~ Star → Sirius
 Dolphin → Delphinus
 domicile → house
 Donkeys → Aselli
 Dor. → Dorado
 Dorado = Dor., gen: Doradus ابوسیف؛
 ماهیِ طلایی
 syn: Gold fish; Sword fish
 double → binary
 ~ concave lens → biconcave lens
 ~ convex lens → biconvex lens
 ~ galaxy کهکشانِ مزدوج
 ~ stars کواکبِ مُضعَف (نق)؛ کواکبِ
 مُزدوج (نق)؛ ستارگانِ مُزدوج (نق)
 Dove → Columba

Dra. → Draco

Draco = Dra., gen: Draconis تَنین؛ اژدها

syn: The Dragon

α Draconis → Thuban

β Draconis → Rastaban

β , γ , μ , ν , & ξ Draconis عوائد؛

صلیبِ واقع

γ Draconis → Etamin

δ Draconis → Nodus Secundus

ζ & η Draconis عَوْهَقین (نق)؛ عَوْهَقان؛

جَرُون؛ جَرُون؛ جَرَوان؛ ذَبَّین؛ ذَبَّان؛
 هَوْعَقین

η Draconis → Aldhibain

ι Draconis → Ed Asich

λ Draconis → Giansar

ξ Dronis → Grumium

σ , τ & ν Draconis اثنافی (نق)؛ دیگپایه

φ & χ Draconis اظفار الذئب (نق)

ψ^1 & ψ^2 Draconis → Dsiban

draconic points → lunar nodes

Draconistic month → nodical month

Dragon → Draco

~'s Head → ascending node

~'s Tail → descending node

Driver → Boötes

drum astrolabe اسطرلابِ مُطَبَّل

Dschabih → Dabih

Dschubba = δ Scorpii اکیلِ الجبهه؛

الجبهه

Dsiban = ψ^1 & ψ^2 Draconis ذَبَّان

difference	تفاضل	direct planet	کوکبِ مستقیم (نق)
~ of altitude	تفاضل ارتفاع	~ shadow → umbra recta	
syn: altitude difference		~ shadows in feet [Astrol]	ظِلّ اَقدامِ مُستوی
~ of latitude	تفاضل عرض	~ ~ in fingers	ظِلّ اصابعِ مُستوی
~ of longitude	تفاضل طول	disc 1- [Astrol]	صَفِیحَه
diffraction	پَرّاش	syn: tympanum; tablet; plate;	
~ grating	توری پَرّاش	tabula reginorum	
diffuse nebulae	سحابی‌های گسترده	2 → disk	
digits pl [Astrol]	اصابع	discontinuous spectrum	طیفِ ناپیوسته
dignified [Astrol]	صاحب خط	dish → parabolic antenna	
dignities pl [Astrol]	حظوظِ خمسَه	disintegration → decay	
syn: fortunate positions		disk, disc	قُرص
dihedral angle [Math]	فرجه	dispersing power → dispersive power	
Dione	دیونه (قَمَرِ زُحَل)	dispersion	پاشیدگی
dioptr, dioptr 1 [Phys]	دیوپتر؛ دیوپتر	~ curve	منحنی پاشیدگی
2 → alidade ²		dispersive power	قدرت پاشنده
Diphda 1 → Deneb Kaitos ¹		syn: dispersing power	
2 → fomalhaut		distance	فاصله؛ مسافت
dip of the horizon → depression		~ finding	فاصله‌یابی
dipole aerial → dipole antenna		~ in seconds of arc = d	مسافت بر حسب ثانیه‌های قوس
~ antenna	آنتن دوقطبی	distortion	اعوجاج
syn: dipole aerial		diurnal	روزانه؛ یومی؛ یومیّه
Dipper's handle = ϵ , ζ & η Ursae		syn: daily	
Majoris	بنات	~ aberration	انحراف روزانه
Dipper's bowl = α , β , γ & δ Ursae		syn: daily aberration	
Majoris	نعلش	~ arc	قوس النهار
direct [Astrol]	مستقیم‌السیر	syn: arc of day	
~ motion	استقامت (نق)؛ حرکتِ مستقیم	~ circles	مداراتِ یومی؛ مداراتِ روزها
syn: direct movement		syn: parallels of declination	
~ movement → direct motion			

Deneb 1 = ϵ Aquilae	ذَنبُ الْعُقَاب؛ أَنُورُ الظَّلِيمِينَ	syn: Dragon's Tail; Cauda Draconis; South Node	
2, Dheneb ¹ = ζ Aquilae	ذَنبُ الْعُقَاب	~ signs [Astrol]	بروجِ هابطه
3 → Dheneb ²		descent	هُبُوط
4 → α Cygni	ذَنبُ الدَّجَاجَةِ؛ رِذْف	descriptive astronomy	هيئتِ توصيفي
syn: Arided		destructive interference	تداخلٍ ويرانگر
5 = ϵ Delphini	ذَنبُ الدُّلْفِينِ؛ عمودِ صليب	detriment → debility	
6 → Denebola		deuteron	دِيوترون
Deneb Algedi = δ Capricorni		deviation	انحراف
ذَنبُ الْجَدْيِ؛ أَخْفَى الْمُجَبِّينِ؛ أَخْفَى الْمُحَلِّقِينَ		dew cap	كَلَاهِكِ ضِدِّ شَبْنَم
syn: Scheddi		dexter	راست؛ ايمَن
Deneb Kaitos ¹ = β Ceti	ذَنبُ الْقَيْطُسِ جنوبي	~ aspect [Astrol]	اتصالِ ايمَن
syn: Difda ¹ ; Diphda		~ quartile [Astrol]	تربيعِ راست؛ تربيعِ ايمَن
Deneb Kaitos ² = ι Ceti	ذَنبُ الْقَيْطُسِ شمالي	syn: eastern quadrature	
Denebola, Deneb = β Leonis	ذَنبُ الْأَسَدِ؛ قَنبُ الْأَسَدِ	~ sextile [Astrol]	تسدیسِ راست؛ تسدیسِ ايمَن
density [Phys]	چگالی	~ trine [Astrol]	تثليثِ راست؛ تثليثِ ايمَن
depression	انخفاضِ افق	Dhalim → Cursa	
syn: dip of the horizon		Dheneb 1 → Deneb ²	
descendant [Astrol]	وَتَدِ غَارِب	2, Dehneb, Deneb ³ = η Ceti	آخرِ النُّعْمَات
syn: occident angle; angulus; occidentalis; occidens occusus; western angle		Dhur → Duhr	
descending	هابط؛ نزولي	diameter	قُطْر
~ node	ذَنبُ؛ ذَنبِ جَوْزَهَر؛ عُقْدَةُ جَنُوبِي؛ گرهِي جَنُوبِي؛ مَجَازِ جَنُوبِي؛ گَنَرِ جَنُوبِي؛ عُقْدَةُ ذَنبُ؛ عُقْدَةُ نَزُولِي	~ of the shadow [Astrol]	قُطْرُ الظِّل
		syn: Hypotenuse of the shadow	
		diaphragm	دِيافِرَاگَم
		Difda 1, Diphda → Deneb Kaitos ¹	
		2 → Fomalhaut	

D

d → distance in seconds of arc

Dabih, Dschabeh = β Capricorni سعد ذابح

daily → diurnal

~ aberration → diurnal aberration

~ liberation → diurnal liberation

~ motion → diurnal motion

dark degrees [Astrol] درجات مظلمه

~ flocculi فلوكولوس‌های تاریک

~ nebulae سحابی‌های تاریک

syn: obscure nebulae

dawn فجر؛ سپیده

day روز؛ شبانروز

~ airglow → dayglow

~ glow هوایاب روزانه

syn: day airglow

~ hours pl [Astrol] ساعاتِ نهار

~ house [Astrol] بیتِ یومی

deaded signs → movable signs

debility [Astrol] وِبال

syn: detriment

decante [Astrol] دریکان؛ دریگان؛ دریجان

decay [Chem] کاهش؛ تباهی

syn: disintegration

deceleration [Mech] شتاب منفی

syn: negative acceleration

declination = δ میل

declination axis محورِ میل

~ circle دایره‌ی میل

decreasing in light [Astrol] نقصان نور

~ in motion [Astrol] نقصان سیر

deferent فلکِ حامل (نق)؛ حامل

~ apogee اوجِ حامل

syn: apogee of deferent

~ center → center of deferent

~ perigee حضیضِ حامل

deflected latitude عرضِ التواء؛

عرضِ الورداب

degree 1- [Phys] درجه؛ زینه

2- [Geom] درجه

~ of passage [Astrol] درجه‌ی قمر

Dehneb → Dheneb²

Deimos دیموس (قمرِ مریخ)

dejection → fall of the planet

Del. → Delphinus

Delphinus = Del., gen: Delphini دلفین

syn: Dolphin

α Delphini → Sualocin

α , β , γ & δ Delphini قعود؛ صلیبِ طایر

β Delphini → Rotanev

ε Delphini → Deneb⁵

Delta = δ Andromedae ستاره‌ی دلتا

delta 1 = δ دلتا

(چهارمین حرفِ الفبای یونانی)

2 = δ → declination

Demon → Algol

~ Star → Algol

ε Cygni → Gienah²

ζ Cygni عشرۃ الدجاجة

π¹ Cygni → Azelfafage

Cygnus = Cyg., gen: Cygni دجاجة؛

ماکیان؛ طایر

syn: The Swan

cylinder استوانه

cylindrical استوانه‌یی

~ astrolabe اسطرلاب استوانه‌یی

syn: orthographic astrolabe

~ lens عدسی استوانه‌یی

Cytherea → Venus

Cor Caroli = α Canum Venaticorum

کبدالأسد

syn: Charles' Heart

cord [Astrob]

علاقه

syn: holder

Cor Hydrae → Alphard

Cor Leonis → Regulus

Corona -ae

خرمن خورشید؛

تاج خورشید

syn: ring around the sun

~ Australis = Cr.A.,

gen: Coronae Australis

اکلیل جنوبی؛ افسر جنوبی؛ قبه؛

ادحی النعام

syn: Southern Crown

~ Borealis = Cr.B.,

gen: Coronae Borealis

الفکه؛

اکلیل شمالی

syn: Alfecca

 α Coronae Borealis → Alphecca β Coronae Borealis → Nusakan

coronagraph

زمان نگار؛ کرو نو گراف

corrected argument

حصه

مقوم (نق)

~ longitude

طول معدل

correspondence by course [Astrol]

اتفاق طریقت؛ تناظر یومی

~ by power [Astrol]

اتفاق قوت؛

تناظر مطالعی

Cor Scorpii → Antares

Cor Serpentis → Unuk al Hay

Cor Tauri → Aldeberan

Corvus = Crv., gen: Corvi

غراب؛ کلاغ

syn: Crow

 α Corvi → Alchiba β Corvi

رجل الغراب

 β, γ, δ & η Corvi

خبا (نق)؛ عجز الأسد؛

عرش سیمای اعزل

 γ Corvi → Gienah¹ δ Corvi → Algorab

cos. → cosine

cosine = cos. [Math]

کسینوس؛ جیب تمام

cosec. → cosecant

cosecant = cosec. [Math]

قاطع تمام

cosmic

کیهانی

~ abundance → abundance of
elements

~ radiation

تشعشع کیهانی؛ تابش کیهانی

~ radio noise

صدای رادیویی کیهانی

~ ~ waves

امواج رادیویی کیهانی

syn: cosmic static

~ rays

اشعه کیهانی

~ rising → heliacal rising

~ setting → heliacal setting

~ static → cosmic radio waves

~ year

سال کیهانی

cosmo-

کیهان-

cosmogony

کیهان‌زایی

cosmography

کیهان‌نگاری

companions of Denebola	یَرَبُوع (نق)؛ صَفیره؛ گیسو	conservation of momentum	بقای اندازه‌ی حرکت
comparator	مقایسه‌کننده؛ قیاس‌گر	constant	ثابت؛ عدد ثابت
comparison spectrum	طیف مقیاس	~ of aberration	ثابت انحراف
compass declination → magnetic declination		~ of gravitation = k	ثابت گرانش
compasses → Circinus		~ of precession	ثابت پیشروی اعتدالین
compass variation → magnetic declination		~ of refraction	ثابت انکسار؛ ثابت شکست
complement of an angle [Geom]	متمم زاویه	constellation	صورت فلکی؛ پیکر آسمانی
complete astrolabe	اسطرلاب تام	constructive interference	تداخل سازنده
component [Mech]	مؤلفه	continuous radio radiation	تشمع رادیویی پیوسته
compound lens [Phys]	عدسی مرکب	~ spectrum	طیف پیوسته؛ بیناب پیوسته
~ objective	عدسی شیئی مرکب	contention [Astrol]	مناکرت
concave lens [Phys]	عدسی مقعر؛ عدسی کاو	convection [Phys]	جابجایی؛ همرفت
concavo-meniscus lens [Phys]	عدسی کاو-هلالی	convective core	هسته‌ی جابجایی
concentric	متحدالمرکز	convergence of a lens [Phys]	همگرایی عدسی؛ تقارب عدسی
~ rings	حلقه‌های متحدالمرکز	convergent lens [Phys]	عدسی همگرا؛ عدسی متقارب
conic sections [Math]	مخروطات	~ point	نقطه‌ی همگرا؛ نقطه‌ی متقارب
conjugate foci [Phys]	کانون‌های مزدوج	converse motion	عکس (نق)
conjunction	مقارنه؛ قران؛ اقتران؛ مُجاسده؛ مجامعه؛ اجتماع؛ اتصال	conversion angle	زاویه‌ی تبدیل
~ of the moon and the sun	اجتماع؛ اتصال (نق)	convex lens [Phys]	عدسی کوژ؛ عدسی محدب
~ of a major planet and the sun	احتراق (نق)	convex-meniscus lens [Phys]	عدسی کوژ-هلالی
conservation of energy	بقای انرژی	Copernican system	منظومه‌ی کپرنیکی
		~ theory	فرضیه‌ی کپرنیکی

civil time	وقتِ عُرفی؛ زمانِ رسمی	Collum Hydrae → Alphard	
~ twilight	فَلَق و شَفَقِ عُرفی	color, colour	رنگ ۲
syn: civil crepuscule		~ excess = C.E.; E.	افزونیِ رنگ
~ year	سالِ عُرفی	~ index = C.I.	ضریبِ رنگ؛ شاخصِ رنگی
clairvoyance [Astrol]	روشن بینی	colorimetry	رنگ سنجی
clavus → pin		color temperature	دمای رنگ
Claws of the Scorpion = α & β		colour → color	
Librae	زُبانیِ العقرب؛ یدِ العقرب؛ زُبانا؛ سروهای کُزْدُم	Columba = Col., gen: Columbae	حمامه؛ کبوتر
lepsydra → water-clock		syn: The Dove	
climates → tablet of horizons		a Columbae → Phact ¹	
climatic zones	مناطقِ اقلیمی	Com. → Coma Berenices	
Clock → Horologium		coma [Phys]	انحرافِ کانونی
Clouds of Magellan	ابرهای ماژلانی	Coma Berenices = Com., gen: comae	
syn: Magellanic clouds		Berenices	هَلِیه (نق)؛ صَفِیرَة لَاسَد؛ مُظَلَم؛ شَعِرِ پَر نیکه؛ گیسوانِ پَر نیکه
Club of Hercules	اَغنام	syn: Berenice's Hair	
cluster → star cluster		Coma cluster	خوشه‌ی شَعِرِ پَر نیکه
~ of galaxies → galactic cluster		combust [Astrol]	محترقه
C.Ma. → Canis Major		combustion [Astrol]	احتراق
C.Mi. → Canis Minor		comes -mites → companion	
cnc. → Cancer		comet	نیازک (نق)؛ دَوْدَنْب؛ ستاره‌ی دنباله‌دار
C.N.P. → celestial north pole		cometary orbit	مدارِ ستاره‌ی دنباله‌دار
Col. → Columba		comet family	خانواده‌ی ستارگانِ دنباله‌دار
co-latitude	مَتَمِّعِ عرض	commanding sighs [Astrol]	بروجِ آمَره
cold planets [Astrol]	کواکِبِ بارْدَالمزاج	communication satellite	ماهواره‌ی مخابراتی
~ signs	بروجِ بارْدَالمزاج	compact galaxies	کهکشان‌های فشرده
collimating lens [Phys]	عدسیِ موازی‌سازی	companion	مَلَاصِیق (نق)؛ مِرْزَم (نق)؛ کوکِبِ تالی (نق)؛ همدَم (نج)
collimation axis	محورِ موازی‌سازی	syn: comes	
~ error	خطای موازی‌سازی		

chi = χ	خی	circle of shadow	دایره‌ی ظل
(بیست و دومین حرف الفبای یونانی)		circles of altitude	مُقَطَّرات ارتفاع؛ دوایر قائم
Chisel → Caelum			
Chort 1- θ Leonis	الْحُرْت	syn: parallels of altitude;	
2- θ Centauri	خُرْت	almucantars; circles of equal altitude; altitude circles	
Chortan → Zubra			
chromo-, chromato-	رنگ-، فام	~ of declination → celestial parallels	
chromatic	رنگی	~ of equal altitude → circles of altitude	
chromatic aberration	انحراف رنگی؛ خطای کروماتیک	~ of latitude	دوایر عرض؛ مدارات عرضی
chromosphere	فام‌سپهر؛ کروموسفر	syn: terrestrial parallels	
chromospheric	فام‌سپهری	~ of longitude	دوایر طول؛ مدارات طولی
~ faculae	مشعل‌های فام‌سپهری	circular	دایره‌یی؛ مُسْتَدِیر
~ flares	شراره‌های فام‌سپهری	~ motion	حرکت دایره‌یی؛ حرکت مُسْتَدِیر
chrono-	زمان-	~ nebula → ring nebula	
chronocrators pl [Astrol]	قَرَدارات	~ velocity	سرعت دایره‌یی
syn: periods of life; firdaria		circum → peri-	
chronology	گاهشماری	circumference [Geom]	محیط
chronometer	کرونومتر؛ زمان‌سنج	circumlunar orbit	مدار دور ماه؛ مدار دور قمری
C.I. = color index		~ space	فضای دور ماه
Cir. → Circinus		circum-meridian	دور نصف‌النهار
Circinus = Cir., gen: Circini	بَرِکار؛ پرگار	circumpolar	دور قطبی
syn: Compasses		~ constellations	صُورِ فلکی دور قطبی
circle 1- [Math]	دایره	~ stars	ستارگان دور قطبی
2- → sphere	فلک	circumterrestrial space	فضای دور زمین
syn: orb; orbit		civil	عُرفی
~ of equinox	دایره‌ی الاعتدال	~ crepuscule → civil twilight	
~ of illumination	دایره‌ی نور؛ دایره‌ی ظلام؛ دایره‌ی رؤیت؛ دایره‌ی ضیاء	~ day	روز عُرفی
~ of position	دایره‌ی مکان		

center of epicycle	مرکزِ تدویر (نق)	η Cephei	فرجه
syn: epicycle center		ρ Cephei	کَلْبِ الرَّاعِي
~ of equant	مرکزِ معادلِ المَسير (نق) ؛	ξ Cephei → Kurhah	
	مرکزِ معادل	Ceres	سِرِس (سیکِره‌ی صغیر)
~ of galaxy	مرکزِ کهکشان	Cet. → Cetus	
syn: galactic center		Cetus = Cet., gen: Ceti	
~ of gravity	مرکزِ ثقل ؛ گرانیگاه		قَيْطُس ؛ سَبُعُ الْبَحْرِ
~ of mass	مرکزِ جرم	syn: Whale; Sea Monster	
syn: barycenter		α Ceti → Menkar	
~ of universe → center of world		$\alpha, \gamma, \delta, \lambda, \mu, \xi^1$ & ξ^2 Ceti	کَفِّ الْجَذْمَاء
~ of world	مرکزِ عالم	β Ceti → Deneb Kaitos ¹	
syn: center of universe		ζ Ceti → Baten Kaitos	
central	مرکزی	η Ceti → Deheneb	
~ attraction	جاذبه‌ی مرکزی	ι Ceti → Deneb Kaitos ²	
~ eclipse	کسوفِ مرکزی	Cha. → Chamaeleon	
~ force	نیروی مرکزی	Chaf → Caph	
~ motion	حرکتِ مرکزی	Chained Lady → Andromeda	
centre → center		chain reaction	واکنش زنجیری
centrifugal force	نیروی گریز از مرکز	Chamaeleon = Cha., gen:	
centripetal force	نیروی جذبِ مرکز	Chamaeleonis	جَرَبَاء ؛ چَلِپَاه
centra pl centrum		syn: The Chameleon	
centra → four pivots		changeable signs → movable signs	
cenrum -tra	وَتَد (ج: بوتَد)	changing signs → movable signs	
Cep. → Cepheus		Charioteer → Auriga	
Cepheus = Cep., gen: Cephei	قیفاووس ؛	Charles' Heart → Cor Caroli	
	قیفاوُس ؛ مُلْتَهَب	Cheleb → Cebalrai	
syn: The King		chemical	شیمیایی
α Cephei → Alderamin		~ elements	عناصرِ شیمیایی
β Cephei → Alphirk		~ energy	انرژیِ شیمیایی
γ Cephei → Er Rai		chemosphere	شُمُوسْفِر

Cauda Draconis → descending node

cazimi [*Astrol*] تصميم

syn: heart of the sun

C.E. → color excess

Cebalrai, Cebelrai, Celbelrai

Cheleb = β Ophiuchi كلب الراعي

Cebelrai → Cebalrai

Celbelrai → Cebalrai

celestial سماوی؛ فلکی؛ آسمانی

~ axis محور سماوی

~ body جسم سماوی؛ جسم فلکی؛
جسم سماوی

syn: heavenly body

~ coordinates → astronomical

coordinates

~ equator معادل النهار؛ دایره‌ی معادل النهار؛
استوای سماوی؛ استوای فلکی؛
استوای آسمانی

syn: equinoctial circle;

equinoctial; equator²

~ globe → celestial sphere

~ horizon افق سماوی

~ latitude = β عرض سماوی؛

عرض نجومی؛ عرض آسمانی

~ longitude = λ طول سماوی؛

طول نجومی؛ طول آسمانی

~ measurement → uranometry

~ mechanics مکانیک سماوی؛

مکانیک آسمانی

syn: gravitational astronomy;

mathematical astronomy

celestial meridian نصف النهار سماوی؛

نصف النهار آسمانی

~ North Pole = C.N.P. قطب شمال
سماوی

syn: North Celestial Pole

~ parallels مدارات سماوی؛ مدارات میل

syn: circles of declination

~ poles قطبین

~ South Pole = C.S.P. قطب جنوب سماوی

syn: South Celestial Pole

~ spectrum طیف سماوی

~ sphere فلک؛ فلک اعظم؛ کره‌ی فلک؛

کره‌ی سماوی؛ کره‌ی آسمانی

syn: celestial globe; star sphere

~ triangle مثلث سماوی

celo-navigation → nautical

astronomy

Cen. → Centaurus

Centaur → Centaurus

Centaurus = Cen., gen: Centauri ظليم؛
قنطورس؛ حامل السبع

syn: Centaur

α Centauri → Rigel Kentaurus

α, β, γ & ϵ Centauri قضيب الكرم؛ شماریخ

β Centauri → Agena

θ Centauri → Chort

Centaurus cluster خوشه‌ی قنطورس

center, centre مرکز

~ of deferent مرکز حامل (نق)

syn: deferent center

α Canis Minoris $\rightarrow$ Procyon

β Canis Minoris $\rightarrow$ Gomeisa

α & β Canis Minoris ذراع المَقْبُوضه؛
ذراع الأسد المَقْبُوضه

Canopus = α Argus Navis;

α Carinae سهيل في المجذاف؛ سهيل وزن

Cap. $\rightarrow$ Capricornus

Capella = α Aurigae عَيُوق؛ عَيُوق ثرياً؛
رقيب ثرياً؛ عناز؛ عنز؛ بزبان؛ بزوان

syn: Goat²

Caph, Chaf = β Cassiopeiae

كف الحَضِيْب؛ سنام الناقه؛ كف الثريا

Capricornus = Cap., gen: Capricorni

جَدْي؛ رتيس؛ بزغاله

syn: The Sea Goat; Goat¹

α Capricorni $\rightarrow$ Algedi

α^1 Capricorni $\rightarrow$ Prima Giedi

α^2 Capricorni $\rightarrow$ Secunda Giedi

β Capricorni $\rightarrow$ Dabih

γ Capricorni $\rightarrow$ Nashira

γ & δ Capricorni سعد ناسره (نق)؛
مُحِبِّين؛ مُحِبَّان؛ مُحَلِّقِينَ؛ مُحَلِّفَان

δ Capricorni $\rightarrow$ Deneb Algedi

γ Capricorni شاة

Caput Draconis $\rightarrow$ ascending node

~ Serpentis رأس الحية

~ Trianguli = α Trianguli رأس المثلث

Car. $\rightarrow$ Carina

carbon = C كربين

cardinal points چهار جهت اصلی

syn: The four principal points

cardines pl cardo

cardines $\rightarrow$ four pivots

cardo -dines وَتَد (ج: لوتاد)

Carina = Car., gen: Carinae الجؤجؤ؛

حمال؛ تير حمال

syn: Keel

α Carinae $\rightarrow$ Canopus

β Carinae $\rightarrow$ Miaplacidus

ϵ Carinae $\rightarrow$ Avior

ι Carinae $\rightarrow$ Tureis

κ Carinae $\rightarrow$ Markeb

Cartesian coordinates مختصات كارتيزين

Cas. $\rightarrow$ Cassiopeia

Cassiope $\rightarrow$ Cassiopeia

Cassiopeia = Cas., gen: Cassiopeiae

ذات الكرسي؛ خداوند كرسي

syn: The Queen; Cassiope

α Cassiopeiae $\rightarrow$ Schedir

β Cassiopeiae $\rightarrow$ Caph

δ Cassiopeiae $\rightarrow$ Ruchbah¹

θ Cassiopeiae المايض

casting the horoscope طالع بيني؛ فال بيني

Castor = α Geminorum أول الدراعين؛

رأس التوأم المقدم؛ رأس التوأم الغري؛

مقدم الدراعين

syn: Apollo¹

casus $\rightarrow$ fall of the planet

cathode كاتد؛ قطب منفي

syn: negative electrode

C

C → carbon

caballus → horse

cadent زایل الوتد؛ ساقط

~ angles → cadent houses

~ houses [Astrol] بیوت زایل الوتد؛ اوتاد زایله

syn: cadent angles

Cae. → Caelum

Caelum = Cae., gen: Caeli آله التقاش؛

قلم النحات؛ قلم سنگتراشی

syn: The Burin; The Chisel;

Graving tool; Sculptor's

tool; Sculptorium

calendar تقویم؛ سال نما؛ گاهنامه

~ day روز تقویمی

~ month ماه تقویمی

~ year سال تقویمی

Callisto کالیستو (قمر مشتری)

calorie کالری

Cam. → Camelopardalis

Camelopardalis = Cam. زرافه

syn: The Giraffe

canals of Mars کانالهای مریخ

Cancer = Cnc., gen: Cancri سرطان؛

خرچنگ

syn: The Crab

 α Cancri → Acubens β Cancri → Al Tarf γ Cancri → Asellus Borealis γ & δ Cancri → Aselli δ Cancri → Asellus Australis ε Cancri → Praesepe π Cancri & ξ Leonis اشفار (نق)

cancer cluster خوشه‌ی سرطان؛

لطخه‌ی سحابی سرطان

Canes Venatici = C.Vn., gen:

Canum Venaticorum سلوکیان؛

کلاب الصید؛ سگان تازی؛ سگان شکاری

syn: Hunting Dogs

 α Canum Venaticorum →

Cor Caroli

 β Canum Venaticorum → Chara

Canicula → Sirius

Canis Major = C.Ma., gen: Canis

Majoris کلب اکبر؛ کلب جوزا؛

کلب جبار؛ سگ بزرگ

syn: Greater Dog; Dog of

Orion; Great Dog

 α Canis Majoris → Sirius β Canis Majoris → Murzim δ Canis Majoris → Wezen ε Canis Majoris → Adhara η Canis Majoris → Aludra ξ Canis Majoris → Furud

Canis Minor = C.Mi., gen: Canis

Minoris کلب اصغر؛ کلب مقدم؛

کلب متقدم؛ سگ کوچک؛ سگ پیشین

syn: Small Dog; Smaller Dog;

Little Dog

bi-corporal tetragon	مربعِ دوجسدین	Boo → Boötes
Biela's comet	ستاره‌ی دنباله‌دار بیلا	Boötes = Bootes, <i>gen</i> : Boötis عَوَا؛
Big Dipper 1-	بَنَاتُ النَّمَشِ کبری؛ هفت‌ورنگِ مهین	صَنَاج؛ بَقَار؛ حَارِسُ الشَّمَال؛ نَعَار؛ نَقَار؛ صَيَّاح <i>syn</i> : Herdsman; Bear Driver;
	2 → Ursa Major	Kite; Wagoner of the Wain; Driver
Biham → Baham		
binaries → binary stars		α Boötis → Arcturus
binary	مزدوج؛ مضاعف؛ دوتایی	β Boötis → Nekkar
~ stars	ستارگان مضاعف؛ ستارگانِ مزدوج	β, γ & δ Boötis → Hyaenas
	<i>syn</i> : binaries	γ Boötis → Serginus
~ system	منظومه‌ی دوتایی	ε Boötis → Izar
binocular	دوربین دوچشمی	η Boötis → Muphrid
bio-	زیست-	θ, ι, κ & λ Boötis اولادِ ضباع
bioastronautics	زیست‌فضاوردی	μ Boötis → Alkalurops
biodynamics	زیست‌دینامیک؛ بیودینامیک	boreal → northern
biophysics	زیست‌فیزیک	~ signs → northern signs
biosatellite	زیست‌ماهواره	Botain → Botein
biosphere	زیست‌سفر؛ بیوسفر	Botein, Botain = δ Arietis بُطَین
Bird of Paradise → Apus		bright درخشان؛ فروغمند؛ روشن
bissextile year → leap year		~ degrees [<i>Astrol</i>] درجاتِ نیره
black-body radiation	تشمع جسم سیاه؛ تابش جسم سیاه	~ diffuse nebulae → bright nebulae
Blinking Star → Algol		~ flocculi فلوکولوس‌های روشن؛ فلوکولوس‌های درخشان
boat astrolabe	اسطرلابِ زورقی	~ nebulae سحابی‌های درخشان
Bode's Law	قانونِ بُد	<i>syn</i> : bright diffuse nebulae
boiling point	نقطه‌ی جوش؛ نقطه‌ی غَلْیان	brightness درخشندگی؛ درخشانی؛ فروغ
bolide	بولید؛ جسم آتشین	Bull → Taurus
	<i>syn</i> : fireball	~'s Eye → Aldeberan
bolometer	بولومتر؛ تابش‌سنج	~'s Heart → Aldeberan
bolometric magnitude	قدرِ تابش‌سنجی	Burin → Caelum

B

Baham, Biham = θ Pegasi	سعد البهام؛ سعد بهام؛ سعد بهائم؛ سعد نهى
Baily's Beads	دانهای بیلی
Balance → Libra	
bands <i>pl</i>	رُباطات (نق)
band spectrum	طیف اتصالی؛ طیف نواری
baro-	فشار
barograph	فشارنگار
barometer	فشارسنج؛ جوسنج
barred spiral → barred spiral galaxy	
~ spiral galaxy	کهکشان مارپیچی میله‌ی
syn: barred spiral	
barren signs [Astrol]	بروج مقطوعه
barycenter → center of mass	
Batan → Batan Kaitos	
~ Kaitos = ζ Ceti	بطن قیطس
syn: Batan	
beam	تابه؛ پرتو
~ intensity	شدت تابه
~ interferometer	تداخل‌سنج تابه‌یی
Bear Driver → Boötes	
Beehive → Praesepe	
Beid = α^1 Eridani	بیض
syn: Situla; Urn	
Bellatrix = γ Orionis	ناجذ؛ مرزم؛ یدالجوزاء الیسری؛ منکب الجبار الیسری؛ واعی الجوزاء؛ مرزم الجبار
Belt → Orion's Belt	
benefic [Astrol]	سعد
syn: fortune; lucky	
planets	سعدین
Benetnasch → Alkaid	
Berenice's Hair → Coma Berenices	
besieged [Astrol]	محصور
Besselian interpolation	درونیایی بنیلی
bestial signs [Astrol]	بروج بهیمی
beta 1 = β	بتا
(دومین حرف الفبای یونانی)	
2 → celestial latitude	
~ decay	کاهش بتا؛ تباهی بتا
syn: beta disintegration	
~ disintegration → beta decay	
~ emitter	گسیلنده‌ی بتا
Betelgeuse, Betelgeuze,	
Betelgeux = α Orionis	
یدالجوزاء الیمنی؛ منکب الجوزاء؛ منکب الجبار؛ ابطال الجوزاء؛ اللراع؛ ید الیمنی؛ مرزم الجوزاء	
Betelgeux → Betelgeuse	
Betelgeuze → Betelgeuse	
biconcave lens [Phys]	عدسی مقرطرفین؛ عدسی دو کاه
syn: double concave	
lens	
biconvex lens [Phys]	عدسی محدب‌الطرفین؛ عدسی دو کوژ
syn: double convex lens	
bi-corporal signs [Astrol]	بروج دوجسدین

axis of abscissae	محور طولها
~ of celestial sphere	محور كرهى سماوى
~ of ecliptic	محور دائرة البروج
~ of ordinates	محور عرضها
~ of rotation	محور حركت وضعى
~ of symmetry	محور تقارن
~ of the world	محور عالم

Azelfafage, Adelfaferes,

Adelfafares = π Cygni ظلف القرس

Azha = η Eridani ادحى النعام؛ ادعى النعام

Azimech → Spica

azimuth = α سمت

syn: azimuthal point

azimuthal point → azimuth

azimuth angle زاويهى سمت

Azubene → Acubens

atmosphere 1-	جو؛ آتمسفر	β, γ & ι Aurigae	توابع عیوق (نق)؛
2-	واحد فشار جو؛ آتمسفر		اعلام
atmospheric	جوی	γ Aurigae	رجل ممسك الاعنه؛ كمب ذی العنان
~ absorption → absorption of light		ϵ Aurigae	عنز؛ بز
in the earth's atmosphere		ζ Aurigae → Sadatoni	
~ extinction → absorption of light		ζ & η Aurigae → Haedi ¹	
in the earth's atmosphere		aurora -ae	نور قطبی
~ pressure	فشار جو	syn: polar light; polar aurora	
~ refraction	شکست جوی؛ انکسار جوی	Aurora Australis	نور قطبی جنوبی
~ tides	جزر و مد جوی	syn: Southern Dawn; Southern	
atom	اتم	Light	
atomic	اتمی	~ Borealis	نور قطبی شمالی
~ clock	ساعت اتمی	syn: Northern Dawn; Northern	
~ energy → nuclear energy		Light	
~ number	عدد اتمی	austral → southern	
~ weight	وزن اتمی	australite → tektite	
~ ~ unit = a.w.u.	واحد وزن اتمی	Autolycus	اطولوقس؛ اطولیفس
attraction	جاذبه	autumn	پاییز؛ خریف
attractive force → force of		autumnal	پاییزی؛ خریفی
attraction		~ equinox	اعتدال پاییزی؛ اعتدال تیر ماهی
A.U. → astronomical unit			مدار رأس المیزان؛ رأس المیزان؛ اعتدال خریفی
Aur. → Auriga		syn: First Point of Libra	
Auriga = Aur., gen: Aurigae		~ signs [Astrol]	بروج خریفی
ممسك العنان؛ ممسك الاعنه؛ ذوالعنان؛		aviation astronomy	نجوم هوانوردی
گیرنده ی عنان؛ دارنده ی عنان		Avior = ϵ Carinae	تدویر السفینه
syn: The Charioteer;		a.w.u. → atomic weight unit	
The Wagoner		axes of an ellipse	اقطار بیضی
α Aurigae → Capella		axial	محوری
$\alpha, \epsilon, \zeta, \text{ \& } \eta$ Aurigae → Haedi ²		~ inclination	میل محوری
β Aurigae → Menkalinan		axis -xes 1 → pin	
		2-	محور

astro 1-	اختر- ؛ ستاره-	astronomical crepuscule →	
2-	فضا- ، فضایی-	astronomical twilight	
astrobiology	اختر زیست شناسی	~ day	روزِ نجومی
astrogation	فضانوردی	~ horizon → true horizon	
syn: space navigation		~ instruments	ابزارِ نجومی؛ آلاتِ نجومی
astrography	اختر نگاری	~ latitude	عرضِ نجومی
astrolabe	اسطرلاب؛ ستاره یاب؛ آینه‌ی نجوم	~ mirror	آینه‌ی نجومی
astrolabio redondo → spherical		~ month	ماهِ نجومی
astrolabe		~ observation	رصد؛ اِرصَاد
astrological directions	تسبیّرات	~ observatory	رصدخانه
astrology	اختر شناسی؛ ستاره شناسی؛ تَنجیم (نق)؛ احکامِ نجوم (نق)	~ refraction	شکستِ نجومی؛ انکسارِ نجومی
astrometer → stellar photometer		~ table	زیج
astrometry	هئیتِ موضعی؛ اختر سنجی؛ هئیتِ کُرَوی؛ هئیتِ علمی	~ telescope	دوربینِ نجومی
syn: positional astronomy;		~ time	وقتِ نجومی
spherical astronomy;		~ triangle → spherical triangle	
practical astronomy		~ tube	لوله‌ی نجومی
astronaut	فضانورد	~ twilight	فَجَر و شَفَق
syn: rocketeer		syn: astronomical crepuscule	
astronautics	فضانوردی	~ unit = A.U.	واحدِ نجومی
astronomer	مُنَجِّم (نق)؛ عالِمِ هئیت؛ فلکی (نق)	astronomical zenith	سمتِ الرّأسِ نجومی
astronomical	نجومی	astronomy	نجوم؛ هئیت؛ علمِ فلک؛ أَصْطَرُؤْمِیَا؛ آسترونومی
~ calendar	تقویمِ نجومی	astrophysics	اختر فیزیک؛ فیزیکِ نجومی؛ فیزیکِ سَمَوی؛ آستروفیزیک
~ clock	ساعتِ نجومی	asymmetry	عدمِ تقارن
~ consonants	ثابت‌های نجومی	Atair → Altair	
~ coordinates	مختصاتِ نجومی؛ مختصاتِ سماوی	Athair → Altair	
syn: celestial coordinates		Atik = o Persei	عَاقِقُ الثَّرِیَا
		Altair → Altair	
		Atlas = Fl27; f Tauri;	
		f Pleiadum	اِطْلَس

δ, ε & ρ Aries; δ, ε & π Arietis;

δ, ε & ζ Arietis بَطِين (نق)

Aristarchus of Samos أَرِسْطَرخُسْ

آرستارخوس

Arkab, Urkab = β^1 & β^2

Sagittarii عُرْقُوبِ الرّامِي

armilla rotunda → ring

~ suspensoria → handle

armillary sphere ذَاتِ الْحَلَقِ

Arneb = α Leporis قَطَنُ الْأَرْنَبِ

syn: Arsh

Arrakis, Errakis = ν Draconis

١- راقص؛ رافض؛ رايض

٢- الجائي على رُكْبِهِ

Arrow → Sagitta

Arsh → Arneb

Arthur's Chariot → Ursa Major

~ Wain → Ursa Major

artificial مصنوعي

~ gravity ثِقَلِ مصنوعي؛ گرانشِ مصنوعي

~ horizon افقِ مصنوعي

~ meteor شهابِ مصنوعي

~ satellite ماهواره؛ قَمَرِ مصنوعي

syn: sputnik; satellite²

Arzachel الزَّرْقَالِي (أَبُو إِسْحَاقِ اِبْرَاهِيمِ)

Asad Australis = ε Leonis

رَأْسُ الْأَسَدِ جَنُوبِي

Ascella = ζ Sagittarii ascendant نَعَائِمِ

ascendant وَتَدِ طَالِعِ؛ طَالِعِ؛ بَيْتِ طَالِعِ

ascending 1- طَالِعِ

2- صَاعِدِ؛ صَعُودِي

ascending node رَأْسِ جَوْزَهَرِ؛ رَأْسِ

عَقْدَةِ رَأْسِ؛ عَقْدَةِ شَمَالِي؛ كَرْهِي شَمَالِ؛

كَنْدَرِ شَمَالِ؛ مَجَازِ الشَّمَالِ؛ عَقْدَةِ صَعُودِي

syn: Dragon's Head; Caput

Draconis; North Node

~ signs [Astrol] بَرُوجِ صَاعِدِ

ascension طُلُوعِ

~ of the mansions [Astrol] طُلُوعِ الْمَنَازِلِ

Aselli pl جِمَارَيْنِ، جِمَارَانِ؛ ثَرَه؛ دَوَّخَرِ؛

مِنْخَرَيْنِ

syn: Asini; Two Asses; Donkeys

Asellus Australis = δ Cancri جِمَارِ جَنُوبِي

~ Borealis = γ Cancri جِمَارِ شَمَالِي

ashen light → earthshine

Asini → Aselli

aspects pl 1- نَظَرَاتِ حَمْسَه؛ نَظَرَاتِ كَوَاكِبِ؛

اتِّصَالَاتِ نَظَرِ؛ نَظَرَاتِ پَنجْگَانِه

2 → phases

aspides pl اَوَجِ وَ حَضِيضِ

~ of the epicycle حَضِيضِ وَ ذِرْوَتِ تَلْوِيرِ

Aspidiske → Tureis

assimilated orbit → parecliptic

aster → star

asterion اخْتَرِكِ

asterism 1 → lunar mansion

2 → star cluster

3 → constellation

asteroids → minor planets²

astral سِتَارَهِي؛ اخْتَرِي

syn: stellar

ι, λ Aquilae ظَلَمَّيْنِ (نق)
Ara., gen: Arae مِجْمَرَه؛ مَرِيح؛ مَذْبَح؛
عُودسوز؛ آتشدان

syn: Altar

aranea → spider

Aratos آراطس

arc قوس؛ کمان

Archer → Sagittarius

arc of day → diurnal arc

~ of latitude قوس عرض

~ of longitude قوس طول

~ of meridian قوس نصف النهار

~ of night → nocturnal arc

~ of progression قوس استقامت؛

قوس حرکت مستقیم

~ of retrogression قوس رجعت؛

قوس حرکت راجعه

~ of revolution دایر

~ spectrum طیف قوسی

arctic circles دوایر شمالگان

~ zone منطقه منجمده شمالی

Arcturus = α Boötis سِماکِ رابیع؛

حارس شمال؛ حارس السماء؛ نگهبان شمال

areo- مریخ -

areocentric مریخ مرکزی

areo coordinates مختصات مریخ مرکزی

~ latitude عرض مریخ مرکزی

~ longitude طول مریخ مرکزی

areography جغرافیای مریخ؛ مریخ نگاری

Ares → Mars

Arg. → Argo Navis

Argentenar → Angetenar

Argo Navis = Arg., gen: Argus Navis

سفینه؛ کشتی

syn: Ship Argo

α Argus Navis → Canopus

β Argus Navis → Miaplacidus

γ Argus Navis سهیل المِخْلَف

ε Argus Navis → Naos

ι Argus Navis → Tureis

λ Argus Navis سهیل الوزن

κ Argus Navis → Markeb

argument حصّه (نق)

syn: argumentum

argumentum → argument

~ medium → mean anomaly

~ motus حصّة المَسِير (نق)؛ بُهتِ معدّل

~ verum → true anomaly

Ari. → Aries

Arided = Deneb⁴

Ariel آرِیل (قمر اور انوس)

Aries = Ari., gen: Arietis

حَمَل؛ برّه؛ کَبَش؛ گشن

syn: Ram

α Arietis → Hamal

α, β, & γ Arietis → Tripod

β Arietis → Sheratan

β & γ Arietis شَرَطَین (نق)؛ شَرَطان

γ Arietis → Mesartim

δ Arietis → Botein

apogee of equation	اوجِ معادلِ المَسِير؛ اوجِ معادل	apparent rotation	حرکتِ وضعیِ ظاهری
~ point → apogee		~ setting	غروبِ ظاهری
apojove	اوجِ مشتری	~ solar day	روزِ خورشیدیِ ظاهری
Apollo 1 → Castor		~ ~ time	زمانِ خورشیدیِ ظاهری
2 → Mercury		~ visual magnitude = a.v.m.	قدرِ بصریِ ظاهری
3 -	آپولو (سیاره‌ی صغیر)	apparition	ظهور
Apollonius	ابولونیوس، بالینوس	Aps. → Apus	
aposaturnum	اوجِ زحل	apse line → line of apsides	
Apparatus Sculptoris → Sculptor		Apus = Aps., gen: Apodis	طایر الفردوس؛ مرغِ بهشتی
apparent	ظاهری	syn: The Bird of Paradise	
~ altitude	ارتفاعِ ظاهری	Aql. → Aquila	
~ brightness → magnitude		Aqr. → Aquarius	
~ diameter	قطرِ ظاهری؛ قطرِ زاویه‌یی	Aquarius = Aqr., gen: Aquarii	دَلُو؛ ساکب‌الماء؛ ریزنده‌ی آب؛ آب‌ریز
syn: angular diameter		syn: Water-Bearer	
~ distance	فاصله‌ی ظاهری؛ فاصله‌ی زاویه‌یی	α Aquarii → Sadalmelik	
syn: angular distance		β Aquarii → Sadalsuud	
~ frequency	بسامدِ ظاهری	γ Aquarii → Sadachbia	
~ liberation	رُخگِردِ ظاهری	δ Aquarii → Skat	
~ luminosity	تابندگیِ ظاهری	ε Aquarii → Al Bali	
~ lunar orbit	مدارِ ظاهریِ ماه	λ, υ & σ Aquarii	خِباء (نق)
~ magnitude = a.m.	قدرِ ظاهری	Aquia = Aql., gen: Aquilae	عقاب
~ motion	حرکتِ ظاهری	syn: Eagle	
~ noon	ظهرِ ظاهری	α Aquilae → Altair	
~ apparent photographic magnitude =		β Aquilae → Alshain	
a.ph.m.	قدرِ عکاسیِ ظاهری	γ Aquilae → Tarazed	
~ place	مکانِ ظاهری	ε Aquilae → Deneb ¹	
~ position	موضعِ ظاهری	ζ Aquilae → Deneb ²	
~ rising	طلوعِ ظاهری		

angular distance → apparent distance

~ elevation ارتفاع زاویه‌یی

~ houses [Astrol] اوتادِ اربعه‌ی زایچه

syn: angles

~ momentum اندازه‌ی حرکتِ زاویه‌یی

~ motion حرکتِ زاویه‌یی

~ velocity سرعتِ زاویه‌یی

syn: angle velocity

angulus -li [Astrol] وَتَد (ج: اوتاد)

syn: angle¹; pivot¹

~ occidentalis → descendant

~ terrae [Astrol] وَتَدِ الارض

syn: pivot of the earth;

earth pivot; imum coelum;

imum medium coelum

anilam → Alnilam

anniversary → revolutiones annorum

annual سالانه

~ aberration انحرافِ سالانه

~ equation تعدیلِ سالانه (نق)

~ parallax اختلافِ منظرِ سالانه

syn: heliocentric parallax

annular حلقوی، حلقه‌یی

~ eclipse of the sun حلقه‌النور؛

کسوفِ حلقه‌النور؛ کسوفِ حلقوی؛

کسوفِ حلقه‌یی

annulus -li حلقه

~ of light حلقه‌النور

anomalistic month ماهِ غیرِ عادی

~ year سالِ غیرِ عادی

Ant. → Antila

antapex آنتاپکس

syn: solar antapex

antarctic circles دوایرِ جنوبگان

~ zone جنوبگان؛ منطقه‌ی منجمده‌ی جنوبی

Antares = α Scorpii قلب‌المقرب؛ دلِ کُودُم؛

دلِ مریخ؛ سرشتِ مریخ

syn: Cor Scorpii

antenna -ae آنتن

syn: aerial

Antevorta → Porrima

Antila = Ant., gen: Antilae تلمبه؛

مِفْرَغَةُ الهوا

syn: Air Pump; Antilia

Pneumatica

Antilia Pneumatica → Antila

anti-matter ضدِ ماده

apastron اوجِ ستاره‌یی

apex آپکس

syn: solar apex

aphelion -lia اوجِ خورشیدی

apheses pl [Astrol] تَسییرات

Apheta [Astrol] جان‌بختار؛ قاسم؛

قاسم‌الحیوة؛ جان‌بختان

syn: Giver of life

apocynthion -ia اوجِ قَمَری

apogee اوج؛ افیجیون؛ نقطه‌ی اوج

syn: apogee point

~ of deferent → deferent apogee

~ of epicycle اوجِ فلکِ تدویر؛ ذَرَوَه

syn: summit of epicycle

altitude circles → circles of altitude

~ difference → difference of altitude

~ of the pole ارتفاع قطب

altitudine → exaltation

Al-Tizini التيزيني

Al-Tusi طوسي (خواجه نصير الدين)

Aludra = η Canis Majoris عذاري؛

عنزة الجوزا

Alula Australis = ξ Ursae Majoris

قفز قالاولي جنوبي

~ Borealis = ν Ursae Majoris

قفز قالاولي شمالي

Alwaid → Rastaban

Alya = θ Serpentis طرف الذئب الحية

Alzirr = ξ Geminorum زير

Amalthea آمالته (قمر المشتري)

Amor آمور (سيكره صغیر)

an- , a- بی- ؛ نا-

Anchat → Angetenar

Anchenetenar → Angetenar

And. → Andromeda

Andromeda = And.,

gen: Andromedae

المرأة المسلسلة؛ زن شوی ندیده؛ امرأة المسلسلة؛

آندرومیدا؛ آندرومید؛ مسلسلة

syn: The Chained Lady;

The Woman Chained

α Andromedae → Alpheratz

α Andromedae & α , β ,

γ Pegasi → Square of Pegasus

α Andromedae & γ , δ Pegasi قمر ثانی؛

قمر دوم؛ قمر المؤخر؛ قمر متأخر؛

عرفوهی فرودین؛ ناهزی الدلو المؤخرین

β Andromedae → Mirach

γ Andromedae → Almach

δ Andromedae → Delta

ξ Andromedae → Adhil

Andromeda Nebula سحابی المرأة المسلسلة

Andromeda's Head → Alpheratz

Angetenar, Argentenar, Anchat,

Anchenetenar = τ^2 Eridani حنیة النهر

angle 1- [Astrol] → angulus

2- [Geom] زاویه (ج: زوایا)

~ of aberration زاویه انحراف

~ of corrected argument زاویه

جسمة المقومه (نق)

angle of equation of sun زاویه تعدیل

شمس (نق)

~ of incidence [Phys] زاویه تابش

~ of parallax → parallactic angle

~ of reflection [Phys] زاویه بازتاب؛

زاویه انعکاس

~ of refraction زاویه شکست؛

زاویه انکسار

~ of situation → parallactic angle

angles → angular houses

angle velocity → angular velocity

Angström Unit = Å واحد آنگستروم

angular زاویهیی

~ diameter → apparent diameter

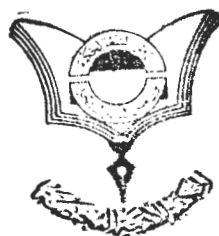
alpha 1 = α	آلفا	1 = α Andromedae	رأس المُسَلَّسَلَه
(أولّين حرف الغباي يوناني)		2 = δ Pegasi	سرّة الفرس
2 → right ascension		syn: Andromeda's Head;	
3 → acceleration		Sirrah	
Alphaca → Alphecca		Alpherd → Alphard	
Alphacca → Alphecca		Alpherghani → Alfraganus	
alpha decay	تجزيه آلفا	Alphirk → Alfirk	
syn: alpha disintegration		Alrescha → Al Rischa	
~ disintegration → alpha decay		Al Rischa, Al Rescha,	
~ particles	ذرات آلفا؛ اشعّى آلفا	Alrescha = α Piscium	رشاء؛
syn: alpha rays		عقده الحيطين؛ خيط الكتان	
Alpharad → Alphard		syn: Okda; Kaitain	
alpha radiation	تشعشع آلفا	Alsafi = σ Draconis	نقى؛ أحد الأثافي
~ rays → alpha particles		Alshain = β Aquilae	شاهين؛ عنق الغراب
Alphard, Alfard, Alpherd, Alphart,		Al-Sufi	صوفي (عبد الرحمن)
Alpharad, Pherd = α Hydrae		Al Suhail al Wazn = λ Velae	سهيل وزن؛
فرد الشجاع؛ عنق الشجاع		سهيل بلقين	
syn: Collum Hydrae; Cor Hydrae		Altair, Althair, Athair,	
Alphart → Alphard		Atlair, Atair,	
Alpheca → Alphecca		Altayer = α Aquilae	نسر طاير
Alphecca, Alpheca, Alfecca,		Al Tais → Nodus Secundus	
Alphaca, Alphacca, Alphekka,		Altar → Ara.	
Phecca = α Coronae Borealis	الفكّة؛	Al Tarf = β Cancri	طرف
نير الفكّة؛ منير من الفكّة		Altayer → Altair	
syn: Gemma; Pearl of the Crown;		altazimuth	ارتفاع - سمت
Margarita Coronae; Munir;		Alterf, Altarf = λ Leonis	طُرْفَه؛ طُرْف
Munic		Althair → Altair	
Alphekka → Alphecca		altimeter	ارتفاع سنج
Alpherat → Alpheratz		altitude = h	ارتفاع
Alpheratz, Alpherat		syn: elevation	

Algorab = δ Corvi	جَنَاحُ الْغُرَابِ الشَّرْقِيّ	Almac, Almak,	
Alhena = γ Geminorum	هَنَمَةُ الْمِيَسَانِ	Almaack = γ Andromedae	
syn: Almeisan; Almisan;		عَنَاقُ الْأَرْضِ؛ عَنَاقُ رَجُلِ الْمُسْلَسَلَةِ الْيُسْرَى	
Almeisam; Almisam		Almagest	الْمَجِسْطِي
Ali Aben Reduan → Haly Reduan		Almak → Almach	
Aliath → Alioth		Almanac	الْمَنَاخ
Ali Ibn Reduan → Haly Reduan		Almeisam → Alhena	
alidade 1-	آلِيدَاد	Almeisan → Alhena	
syn: index arm		Almisam → Alhena	
2- [Astrob]	عِضَادُهُ	Almisan → Alhena	
syn: radius ¹ ; regula; ruler;		almucantars → circles of altitude	
dioptr ²		Almuredin = ε Virginis	الْمُورِدِينَ؛
Aliot → Alioth		متقدّم العِطَافِ؛ متقدّم القِطَافِ	
Alioth, Allioth, Aliot,		syn: Vindemiatrix	
Aliath = ε Ursae Majoris	جُونُ؛	Al Na'ir = α Gruis	
حَوْرُ؛ الْحَوْرُ؛ حَوْرُ		Al Nasi, Al Nasl,	
Alkaid, Alcaid = η Ursae Majoris	قَائِدُ؛	Alnasr = γ Sagittarii	زُجُجُ السَّهْمِ؛
قَائِدِ بَنَاتِ نَعَشِ		زُجُجُ النَّشَابَةِ؛ نَصْلُ؛ نَصْلُ السَّهْمِ	
syn: Benetnasch		Al Nasl → Al Nasi	
Alkalurops = μ Boötis	الْقَطْرُ بَوْسُ؛	Al nasr → Al Nasi	
عِصَاءُ الرَّاعِي؛ طَرَفُ الْعَصَا		Al nath → El Nath ¹	
Alkaphrah → Elkophrah		Alnihan → Alnilam	
Al Karab = υ Pegasi	كَرَبُ	Alnilam, Alnitham, Anilam,	
Alkazwini → Kazwini		Alnilam, Alnihan = ε Orionis	
Alkes = α Crateris	تَيْرُ الْبَاطِيَةِ؛ قَاعِدَةُ الْبَاطِيَةِ	نِظَامُ الْجَوَازَا	
Allioth → Alioth		Alnitah → Alnitak	
Almaack → Almach		Alnitak, Alnitah = ζ Orionis	نِطَاقُ؛
Almaak → Almach		نِطَاقُ الْجَوَازَا	
Almac → Almach		Alnitham → Alnilam	
Almach, Almaak, Alamac,		Al Niyat	
		1 = σ Tauri	نِيَاظُ
		2 = τ Tauri	

Al-Battani → Albategnius	Aldhafera → Adhafera
albedo نَمَارِ باز تَابِ ماه؛ آلبِدو؛ آلبِدو	Aldhibain = η Draconis ذُبَيْبَيْن
Albireo = β Cygni منقار الدَّجَاجِه	Alfard → Alphard
Al-Biruni يبروني	Alfecca 1 → Alphecca
(ابوريجان محمد بن احمد)	2 → Corona Borealis
Albumasar ابو مَعْشَرِ بلخي (جعفر بن محمد)	Alferghani → Alfraganus
Alcaid → Alkaid	Alfirk, Alphirk, Ficares =
Alchabitus ابن القِفْطَلِي	β Cephei الفِرْق
(جمال الدين علي بن يوسف القاضي الأكرم)	Alfonsine Tables زيغ ألفونسي
Alchamizo → Gomeisa	Alfraghanus فرغانِي
Alchiba = α Corvi خِباء	(احمد بن محمد بن كثير)
Alcione → Alcyone	syn: Alferghani; Alpherghani;
Alcor = g ; 80Fl Ursae	Ferghani
Majoris سُهَي؛ سُهَاء؛ سَنَا؛ صَيْدُوق، نَعِيش؛	Al Gafar → Syrma
صَيْدُوق؛ الحَوْر؛ خِوَار	Algedi → Giedi
Alcyone, Alcione = η Tauri نَيْر الثَّرِيَاء؛	Algeiba → Algieba
ثَوْر الثَّرِيَاء؛ الجَوَز؛ الجَوَز؛ الجَوَز؛ الوَسَط	Algeneb → Mirfak ¹
Aldebaran → Aldebaran	Algenib 1 = γ Pegasi جَنَاح القَرَس؛
Aldebaran, Aldebaran,	جَنَب القَرَس
Aldeboran = α Tauri عَيْن الثَّوَر؛	2 → Mirfak ¹
دَبْرَان؛ تابع النَّجْم؛ تالي النَّجْم؛ فَنِيْق؛	Algieba, Algeiba = γ Leonis جِبْهَة؛
حادي نجم؛ چشم گاو	جِبْهَة الأَسَد
syn: Bull's Eye; Oculus Tauri;	Algol = β Persei رَأْس الغول
Bull's Heart; Cor Tauri	syn: Demon; Demon Star;
Aldeboran → Aldebaran	Blinking Star; Winking
Al Deraimin → Alderamin	Demon
Alderamin, Aderaimin,	Algomeyla → Gomeisa
Al Deraimin = α Cephei	Algomeysa → Gomeisa
الدِّراع اليَمِين	Algomisa → Gomeisa
Aldhafara → Adhafera	Algomiza → Gomeisa
	Algomyso → Gomeisa

Acrab = β Scorpii	إَكْرَاب؛ إَكْلِيلُ الْجَبْهَةِ	Adib → Thuban	
syn: Graffias		Adid → Thuban	
acronical, acronychal,		Adiva → Thuban	
acronycal	شامگاهی	adversity [Astrol]	إِدْبَار
~ rising	کنار روزی؛ تَغْرِيب	aerial → antenna	
syn: occidental		aero-	هوا-
~ setting	کنار شبی؛ تَشْرِيق	aerography	هوانگاری
acronycal → acronical		aerolite → meteorite	
acronychal → acronical		aestival	تابستانی؛ صیفی
Acrux = α Crucis	نَیِّرِ نَعِیم؛	~ signs	بروج صیفی
	نَیِّرِ صَلِیبِ جَنُوبِی	aether → ether	
actinometer	تابش سنج	affliction [Astrol]	عداوت
actinometry	تابش سنجی	Agena = β Centauri	وزن؛ حصار، حَضَار
active quality [Astrol]	قَوَّتِ فاعله؛	syn: Hadar	
	کِفَیَّتِ فاعله	age of the world → Kalpa	
Acubene → Acubens		Ainilam → Alnilam	
Acubens, Acubene,		air	هوا
Azubene = α Cancri	الرُّبَانِی؛ زَبَانَا	airglow	شب تاب؛ هواتاب؛ درخشندگی
Adara → Adhara		Air Pump → Antilia	
Adard → Adhara		airy signs	بروج هوایی؛ بروج بادی
Addid → Thuban		~ trigon → airy triplicity	
Adelfaferes → Azelfafage		~ triplicity	مثلثی هوایی؛ مثلثی بادی
Adelfafares → Azelfafage		syn: airy trigon	
Aderaimin → Alderamin		Aladfar = η Lyrae	أظفار
Adhafera, Aldhafara, Aldhafera,		Alamac → Almach	
Adhefara = ζ Leonis	صَفِیرَه (نَج)؛ هُلَبَه	Albaladah = π Sagittarii	بَلَدَه
Adhara, Adara, Adard,		Al Bali, Albali = ε Aquarii	سَعْدِ الْبَلَم؛
Udara, Udra = ε Canis Majoris			سَعْدِ الْبَالَع
	عَدَارِی؛ أَحَدُ الْعَدَارِی	Albategnius	بَتَانِی؛
Adhil = ξ Andromedae	الدَّیْل؛ الْحَمَار		البَتَانِی (محمَّد بن جابر بن سنان)
		syn: Al-Battani	

A DICTIONARY OF
ASTRONOMY
AND
ASTROLOGY

**ENGLISH-PERSIAN
PERSIAN-ENGLISH**

M. TABATABA'I

Farhangian Publications

